

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ET STYKKE AF LYNGBY

Bondebyens Bygninger

ET STYKKE AF LYNGBY

ET STYKKE AF LYNGBY

*Registrant
over
Bondebyens bygninger*

MILJØMINISTERIET FREDNINGSSTYRELSEN
LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

1981

INDHOLD

Forord	5
Indledning	7
Landsbyen Kongens Lyngbys historie	9
Bygningshistorisk oversigt	31
Registrant	49
Nedrevne huse	149
Jævnføringsregister	165
Anvendte arkivalier	167
Kilder	169
Litteratur	170
Kort	171

ET STYKKE AF LYNGBY

Udgivet af

Fredningsstyrelsen og Lyngby-Taarbæk kommune.

Registrant udarbejdet af

Niels Erik Jensen og Lene Olesen.

Redigeret og tilrettelagt af Sys Hartmann.

Hvor intet andet er nævnt, er fotografierne optaget i 1980-81.

Tegningerne er udført af Niels Erik Jensen.

Sats, tryk, reproduktion og bogbinderarbejde:

Poul Kristensen, Herning.

Skrift: Baskerville.

Papir: 120 g antik mat Macoprint.

Oplag: 1000 eksemplarer.

ISBN 87-503-3908-7.

Omslaget: Carte over En Deel af Sockelunds Herred og Kiøbenhavns Amt. (Udsnit).

Tegnet af Peter Jacob von Wilster, Kiøbenhavn den 23de December Anno 1763.

(Det kongelige Bibliotek, Håndskriftafdelingen. Ny kgl. Saml. Fol.-387e, nr. 9).

FORORD

Med denne registrant foreligger for første gang en samlet oversigt over en kulturhistorisk vigtig del af Lyngby-Taarbæk kommune. Bondebyen er den ældste del af Lyngby – den oprindelige landsby – hvorfra resten af byens og kommunens bebyggelse siden har bredt sig. Området har fået en meget tæt karakter, fordi bebyggelsen helt op til omkring 1900 stort set voksede inden for Bondebyens egne rammer. Efter 1900 – da udviklingen accelererede – foregik den dels ved Hovedgaden og stationen, og dels bredte den sig ude på landsbyens marker, altså uden for byen. Bondebyen fik derfor lov til at blive liggende, uden at pladsmangel krævede de små gamle huse nedrevet og erstattet af nyere etagebyggeri.

Blandt andet fordi udviklingen er foregået på denne måde, består Bondebyen endnu i dag – trods nogle uheldige enkeltheder i form af tidligere nedrivninger og tilsvarende nybyggeri – som en varieret, men alligevel helstøbt og skarpt afgrænset bydel af væsentlig historisk og miljømæssig værdi. Ved et lykkeligt tilfælde er en bydel – hvor middelalderens spor endnu anes i grundplanen – undtagelsesvis bevaret til vore dage. Hertil har såvel kommunens som Bondebylaugets indsats været medvirkende. Interessen for at bevare gamle bygninger og værdifulde miljøer er nu langt større end tidligere, og derfor er der nu et ønske om at bevare huse, som man ikke tidligere har fundet bevaringsværdige.

Denne registrant er bl.a. udført for at skaffe beslutningsgrundlag for eventuelle fredninger. Samtidig må registranten betragtes som et nyttigt redskab som grundlag for det videre arbejde i Bondebyen.

Jeg bringer Fredningsstyrelsen en hjertelig tak for denne nøgterne og nyttige registrant, som gør det muligt i fremtiden at udføre et seriøst bevaringsarbejde i Bondebyen.

Ole Harkjær,
borgmester

INDLEDNING

Et stykke af Lyngby har vi kaldt denne registrant over Bondebyens bygninger. De indledende ord i afsnittet om byens opståen nævner, at Lyngby blandt Københavns omliggende landsbyer fra middelalderen har været noget for sig. Det er også tilfældet i dag. Ingen andre af omegnens gamle landsbyer har, midt i et moderne bymiljø, præget af storbyens nærhed, bevaret et sådant oprindeligt stykke af en landsby, et område, hvor gamle bondegårde, husmandssteder, arbejderboliger og lyststeder omkring to hundrede år har ligget og endnu ligger side om side langs smalle stræder, hvis krogede forløb stadig viser det logiske, selvgroede vejnet.

Bondebyen har klaret sig igennem århundrederne med sin hele karakter af et levende, smukt landsbymiljø, der hverken er ødelagt af den industrielle udvikling i forrige århundrede eller af vor tids modernisering. Her er til stede det trivselselement, vi kunne ønske alle vore boligområder besad. Det er for længst erkendt af beboerne selv og af de kommunale myndigheder. Men selve husene er nedslidte. Mange års brug, vejret, de spinkle materialer de fleste af husene er opført af, og moderne menneskers krav til en bolig med rimelige sanitære forhold, isolering og opvarming, har nødvendiggjort en sanering af ejendommene. Det blev allerede påpeget af Bondebylauget og dets utrættelige oldermann, ingeniør Niels G. S. Friderichsen, i 1971, men først i de nærmest kommende år kan en sanering gennemføres efter en nu udarbejdet saneringsplan.

Som det nødvendige grundlag for en sanering foreligger her en nøje registrering af hele områdets bebyggelse med de nære omgivelser. Den er for fredningsstyrelsen udarbejdet af arkitekt Niels Erik Jensen og stud.mag. i kunsthistorie Lene Olesen.

Bogen indledes af en historisk oversigt i to afsnit med det nødvendige baggrundsstof for registrantens artikler om de enkelte huse. Det første afsnit vedrører bebyggelsens historie, medens det andet gennemgår skiftende tiders byggeteknik,

egnstypiske bygningsdetaljer og husenes indretning.

Registrantoplysningerne på det enkelte hus består af et fotografi, en kort beskrivelse og en historisk redegørelse samt en ejerliste. Planerne er udført på stedet som skitsemæssige opmålinger. De gengives i målestok 1:300.

Såvel indledningsafsnittene som selve registranten er ud over den trykte litteratur baseret på iagttagelser på stedet suppleret med arkivundersøgelser. Den vigtigste arkivalske kilde til undersøgelse af de enkelte huses bygningshistorie har været brandtaksationerne, hvor der for Lyngbys vedkommende findes et meget omfattende materiale bevaret. Ved udarbejdelsen af ejerlisterne er benyttet skøde- og panteprotokoller samt registre til disse.

Fotografierne er i hovedsagen optaget under registreringsarbejdet. Det anvendte ældre illustrationsmateriale stammer fra Byhistorisk Samling for Lyngby-Taarbæk kommune, Lyngby-Taarbæk kommunes tekniske forvaltnings billedarkiv, Det kongelige Bibliotek, Rigsarkivet, Matrikeldirektoratet, Kunstakademiets Bibliotek; endvidere er anvendt ældre fotografier optaget af docent, arkitekt m.a.a. Hans Henrik Engqvist. Under registrantens tilblivelse har flere ydet værdifuld hjælp. Bondebylaugets oldermann, ingeniør Niels G. S. Friderichsen har bistået ved sit store lokalkendskab, ligesom arkivar, cand.mag. Jeppe Tønsberg, daglig leder af Byhistorisk Samling for Lyngby-Taarbæk kommune.

Registranten er som nævnt bl.a. et grundlag for det saneringsarbejde, der forestår, og der har under arbejdet udførelse været et nært samarbejde med medarbejdere hos Almennyttigt Byfornyelse- og Saneringsselskab og hos professor Wilhelm Wohlerts tegnestue, der har forestået saneringsplanens udarbejdelse. Herudover har arkitekt Gertrud Galster bidraget med oplysninger, og alle bringes her en varm tak for det udmærkede samarbejde.

En særlig tak skal rettes til fredningsstyrelsens

INDLEDNING

konsulent, arkitekt m.a.a. Hans Henrik Engqvist, der med sin store viden om ældre bygninger i det hele taget og om Lyngby bondeby i særdeleshed har været til uvurderlig hjælp og inspiration. Endelig skal rettes en tak til Bondebyens beboere for velvilje og interesseret samarbejde under registreringsforløbet. Det er fredningsstyrelsens håb, at denne publikation vil være et nyttigt redskab for borgere og kommune i det fælles arbejde med at bevare og istandsætte Bondebyens bygninger.

Fredningsstyrelsen

Nørregade 14. Nedrevet 1962. Ældre foto. Byhistorisk Samling.

LANDSBYEN KONGENS LYNGBYS HISTORIE

Byens opståen og tidligste udvikling

Lyngby har altid blandt landsbyerne i Københavns omegn været noget for sig. Alene navnet Kongens Lyngby, som den har båret siden 1300-årene, giver en særlig betoning.

Lyngby sogn ligger i Støvnæs herred, senere kaldet Sokkelunds herred. Sognet ejedes indtil reformationen af Roskilde Bispestol, men en undtagelse gjorde Lyngby kirkeby med dens tilliggen-

der, som tilhørte kongen. Derfor blev landsbyen kaldt Kongens Lyngby. I en kortere periode før 1401 var selve byen dog pantsat til Roskilde-bispen. Ved reformationen blev al kirkeejendom overført til staten og hele Lyngby sogn blev nu kronens ejendom.

Lyngby har været et strategisk sted at besidde med den høje borgbankelignende kirkebakke ved

det gamle vadested, hvor de nord-syd gående veje krydsede Mølleåen. Åen hed oprindeligt »Lughn«, et gammeldansk ord, der er bevaret i stednavnet Lundtofte, og som muligvis betyder noget i retning af »den roligt flydende«. Byens mølle benævntes endnu omkring 1370 som molendinum lughna. Selve landsbyen har efter endelsen »by« at dømmes sikkert fået sit navn eller er blevet anlagt i vikingetiden. Stadig efter navnet at dømmes er anlæggelsen sket i et overdrevslandskab, som lyngen har præget.

Alligevel har det tidligste Lyngby ikke været nogen lille eller fattig enhed. Den romanske stenkirke på toppen af kirkebakken, samlingsstedet for landsbyens beboere, er ældre end Valdemars Jordebog fra 1231, hvor byen omtales for første gang. I jordebogens indtægtsliste tegner Lyngby sig for 60 Mark sølv, lige så meget som f.eks. Slangerup, der på dette tidspunkt var en anelig by med et kloster.

I læ nord for bakken og afgrænset af åen blev landsbybebyggelsen placeret. Den har fra meget tidlig tid været præget af åens nærhed, også i den forstand, at her lå Mølleåsystemets formentlig ældste vandmølle. Uanset at der ikke er foretaget arkæologiske undersøgelser inden for selve byområdet, kan der ikke herske tvivl om, at landsbysamfundet her har en kontinuitet tilbage til tidligste middelalder.

Lyngby sogns historie er skrevet af dr. phil. Eiler Nystrøm i 1934. Siden 1929 har Historisk-Topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune med sine publikationer yderligere bidraget til sognets historie. Der er dog også fremkommet nogle nyere undersøgelser, især af de sjællandske landboforhold i tiden omkring udskiftningen, som kan være med til at give en forståelse for den del af Kongens Lyngby, der i dag kaldes Bondebyen. Og det er nødvendigt at kende den gamle landsbys historie for at forstå Bondebyens bygninger, hvor gamle bøndergårde, husmandssteder og arbejderboliger ligger side om side med miniatureudgaver af 1700-årenes københavnske palæer. Landsby og luksusbebyggelse i tæt forening.

I den gamle landsby lå gårdene med tilknytning til »forten«, en åben ubebygget plads. Gårdene i Lyngby lå i to gårdrækker, en i vest og en i syd. Gårdrækken mod vest lå langs kanten af en naturlig flad skrænt, hvor tofterne strakte sig ned mod åen. Den søndre korte gårdrække havde ligeledes

sine tofter på et skrånende terræn. Hvor landskabet mellem disse gårdrækker løber sammen i en tragt, går den gamle vej fra landsbyen mod øst. Gårdene her fik deres tofter på det samme skrånende areal som gårdene mod vest.

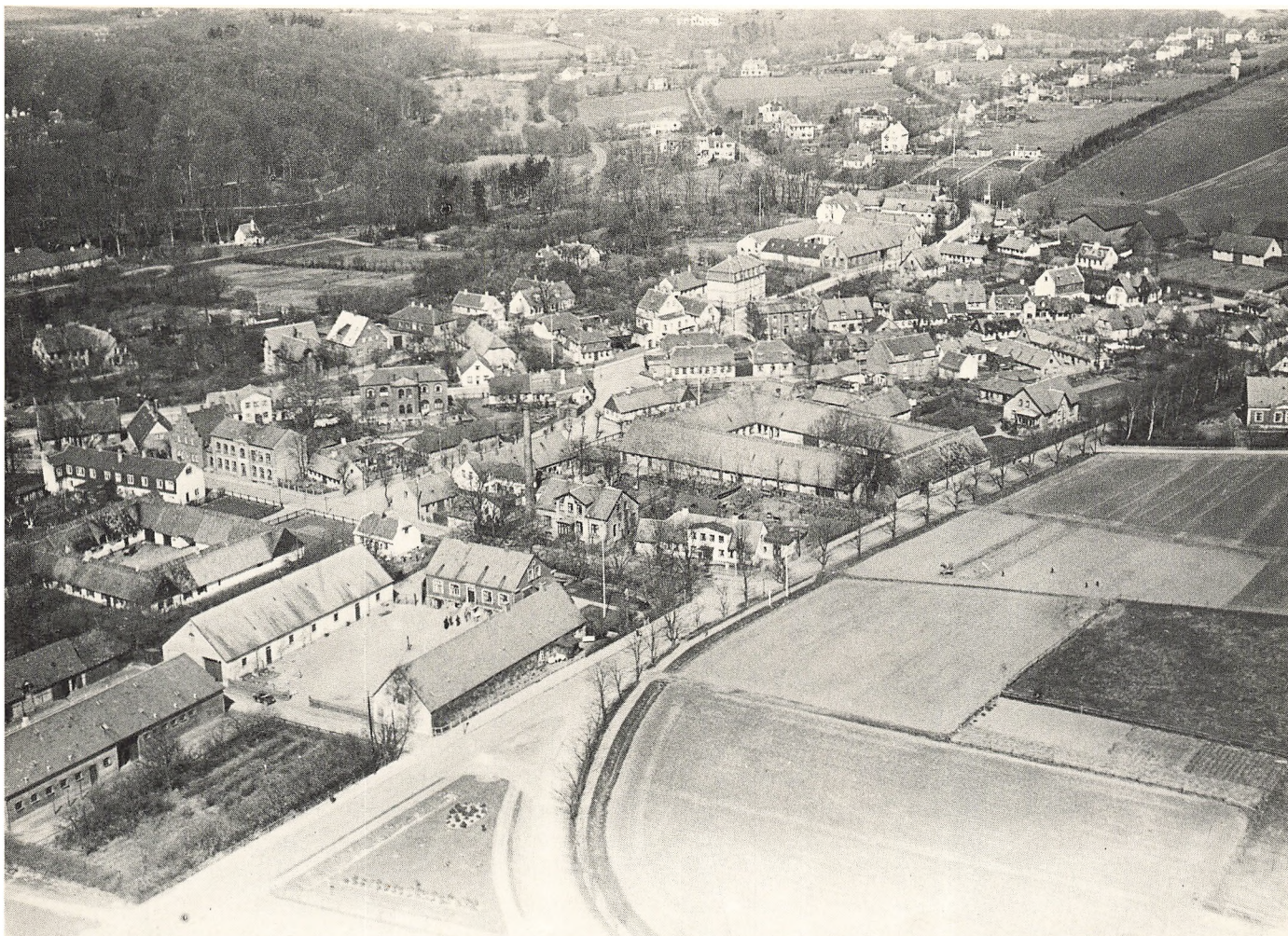
I en indberetning fra præsten i Lyngby i 1651 oplyses det, at byen havde 16 gårde, samt præstegården, Brydegården og Fogedgården. De tre sidste gårde lå alle nede ved kirken. En brydegård var en gård, der for ejeren blev drevet af en forvalter. Her i Kongens Lyngby har det været kongens gård, og bryden var kongens bestyrer. Fogedgården var den gård, som sognefogeden kunne disponere over som løn for sit arbejde. Han fik desuden tildelt den såkaldte »fogedfjerdingsjord«.

Ved den opmåling af jorden i Lyngby i 1682, som dannede grundlag for Christian V's Matrikel 1688, havde byen ialt 21 gårde. Heraf tilhørte de to kirken, nemlig præstegården og klokkerhuset, der tildeltes byens klokker som løn for arbejdet. Klokkerhuset lå, hvor senere Titleys gård, senere kaldet Bleggården, kom til at ligge. Nede ved kirken lå stadig Brydegården og Fogedgården, samt en fæstegård. De resterende 16 gårde må have ligget omkring fortens i selve landsbyen. Derudover var der i 1682 tre huse med en smule jord og 21 jordløse huse, hvoraf de 11 tilhørte kirken. Det er muligt, at en del af disse huse har ligget på fortens eller eventuelt ligget så de lukkede byen i den nordre ende.

Lyngby var på dette tidspunkt den største landsby i Københavns amt næst efter hollænderbyen Store Magleby. For landsbyerne i Københavns periferi var det ikke usædvanligt, at de have omtrent lige mange huse og gårde. Landsbyerne tættest på hovedstaden, som Valby, Sundbyvester og Tårnby, havde cirka dobbelt så mange huse som gårde, mens husenes andel af landsbybebyggelsen ude i landet var betydeligt lavere. Men her havde husene som oftest et mindre jordtilliggende, hvilket var meget sjældent for husene i landsbyerne omkring København.

Antallet af husmænd havde altså relation til Københavns nærhed, og det skyldtes vel for en del, at bønderne omkring hovedstaden var forholdsvis velhavende på grund af de gode afsætningsmuligheder til byen. Derved havde de råd til at holde husmændene som daglejere. Men en del håndværkere har sikkert også slået sig ned som hus-

Bondebyen set mod nordvest. Luftfoto fra omkring 1920. Teknisk forvaltning.

mænd i landsbyerne, da beskatningen for at drive håndværk på landet var mindre end i byen.

Ved en brand i 1696 brændte Brydegården, Fogedgården og fæstegården nede ved kirken. Fogedgården blev sandsynligvis derefter flyttet op i selve landsbyen som en af de østlige gårde. På tomten efter de to andre byggede hofjunker Fred. Weiberg en stor avlsgård til sin lystgård Rustenborg vest for Kongevejen. Den store avlsgård bag kirken kaldtes senere Ulrikkenborg.

I perioden 1715-20 foretog Frederik IV en omordning af landets rytterdistrikter. Til de 12 rytterregimenter svarede 12 rytterdistrikter, der

havde navn efter de amter eller landsdele, hvor ryttergodset var beliggende. Indtægterne fra disse krongodser var beregnet til dækning af udgifterne ved regimenterne. Lyngby blev lagt under Københavns Rytterdistrikt og ved krigsforbogens indrettelse i 1718 var det, der endnu var fæsteland, inddelt i 16 gårde. Gården Ulrikkenborg og det tidligere klokkerhus, nu lystgård, var da blevet selvejergårde. Inden for de ny rytterdistrikter oprettedes et antal rytterskoler og Lyngbys første skole blev således i 1721 bygget på fortet. I september 1777, umiddelbart før udskiftningen, var der 13 gårde, der havde del i fællesskabet.

Udskiftningen

Siden middelalderen havde bønderne dyrket landsbyens jord i fællesskab; men i løbet af 1700-årene indså man, at landbrugsdriften økonomisk kunne gøres mere fordelagtig, hvis de enkelte bønder dels kom til at eje deres jord selv, dels fik den samlet.

De første udskiftningsforordninger var resultatet af arbejdet i den landbokommission, der nedattes i 1757. Der var tale om et lovgivningskompleks bestående af tre forordninger, der dækkede hver sin landsdel. Den første forordning af 29/12 1758 dækkede Sjælland og Møn, den anden af 28/12 1759 Lolland-Falster og Fyn og den tredje af 8/3 1760 Jylland.

Målet med forordningerne var at få byernes fællesskab i overdrevene ophævet, idet den største lodsejer i en by kunne kræve sin part af overdrevet udskiftet. Men om nogen ophævelse af fællesskabet mellem de enkelte jordbrugere var der endnu ikke tale.

I de følgende år fulgte en række andre lovbud med mere vidtgående bestemmelser. Udskiftningsforordningen af 28/7 1769 blev udsendt af Generallandvæsenkollegiet. Heri blev bestemt, at hvis de fleste af en bys lodsejere ønskede byens jorder udskiftet, så burde de øvrige lodsejere ikke modsætte sig, men skulle deltage i omkostningerne i forbindelse med udskiftningens gennemførelse. Hvis kun en eller nogle få lodsejere ønskede deres jord udskiftet, skulle det ske på egen bekostning, dog med gratis assistance fra en landinspektør.

I forordningen af 13/5 1776 blev bestemmelserne fra 1769 udvidet. Hvis blot en enkelt af lodsejerne i en by forlangte udskiftning, skulle nu de øvrige lodsejere deltage i omkostningerne til opmåling af jorden, taksering og indhegning. Endvidere indeholdt denne forordning en bestemmelse om et bygningsfond på 1000 rdl. årligt, som skulle udbetales med 50-100 rdl. pr. udflyttet gård. Udskiftningslovgivningen lagde op til en frivillig gennemførelse af reformen. Regeringen forsøgte dog at fremme udviklingen ved med dette løfte om bygningshjælp at gøre det økonomisk tillokkende at udskifte og udflytte. Allerede ved placat af 20/3 1771 havde Generallandvæsenkommissionen udsat 30 præmier à 100-200 rdl. for udflytning af selvejerbøndergårde på kronens godser.

Den store forordning af 23/4 1781 blev hoved-

loven om udskiftningen og udflytningen. Den var en samling af alle de tidligere udsendte bestemmelser og gav desuden regler for den praktiske gennemførelse af udskiftningen.

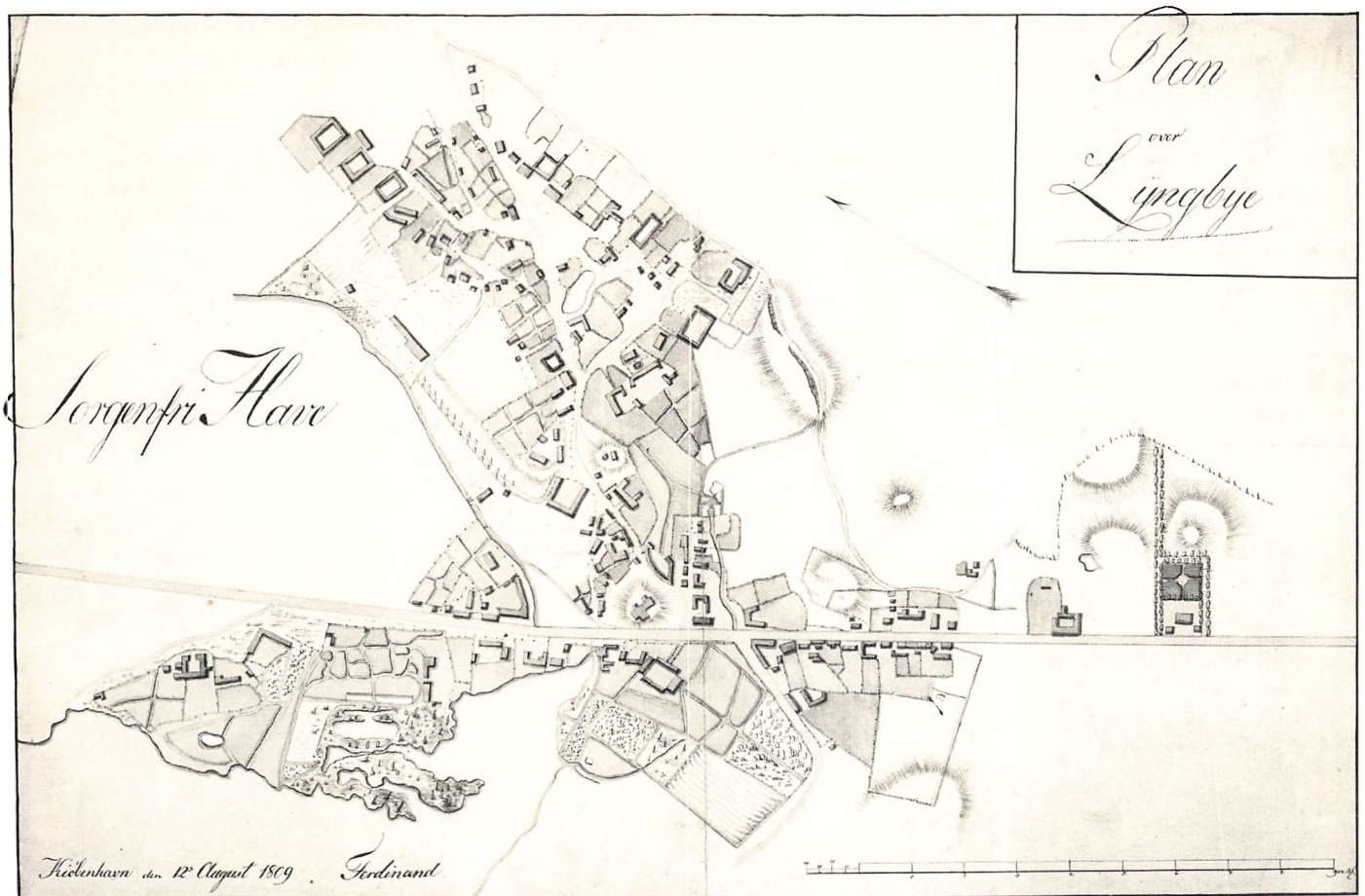
Det første praktiske resultat af udskiftningsforordningerne var ophævelsen af fællesskabet på Bernstorff gods i 1765-66. Frederik V havde 1761-64 overdraget den daværende udenrigsminister, Johan Hartvig Ernst Bernstorff (1712-1772), bøndergodset i Gentoft sogn til henlæggelse under Bernstorff gods. Da J.H.E. Bernstorff nærede stor interesse for de nye ideer om landboforholdene, påbegyndte han hurtigt udskiftningen på sit gods. I begyndelsen af 1770'erne begyndte de gavnlige virkninger på høstudbyttet at vise sig, og den heldigt gennemførte reform på Bernstorff gods fik betydning for udskiftningen i det københavnske rytterdistrikt. I dette område startede udskiftningen nemlig tidligere end andre steder i landet, idet bønderne kunne se, hvordan de udskiftede bønder i Gentoft sogn klarede sig økonomisk. Bønderne fik en mere konkret opfattelse af, hvad det abstrakte begreb udskiftning betød.

Ved kgl. resolution af 6. maj 1766 var kronens fæstebønder i Lyngby blevet erklæret for selvejere. Den 1. maj 1767 fik de skøder på deres gårde uden nogen særlig betaling, men endnu i 12 år dyrkede man jorden i fællesskab.

Inden den totale udskiftning gennemførtes i Lyngby 1777-78, fandt der dog flere partielle udskiftninger sted. På grund af distriktets nære beliggenhed ved hovedstaden havde en del personer fra den velstillede del af borgerskabet i København købt gårde til lyststeder. Sammen med møllere og kromænd, der vel heller ikke kan regnes til bondestanden, synes disse at have været pionerer på udskiftningsområdet. Først efter udskiftningsforordningen af 13/5 1776 kom bønderne til at dominere billedet omkring udskiftningen.

I 1768 ansøgte således to lodsejere i Lyngby om at få deres jord udskiftet. Den ene var generaladjutant og kaptajn ved livgarden til fods, Carl Henrich von Ellebracht, der ejede gården Ulrikenborg bag kirken (matr.nr. 22g). Denne udskiftning forløb uden problemer, forhandlingerne synes at være klaret på landsbyplan. Han fik sin jord samlet i den søndre mark, Gladsaxe vang, sydvest for Kongevejen.

Den anden ansøgning i 1768 kom fra den en-

Arveprins Ferdinands kort over Lyngby 1809. Arveprins Ferdinand var bror til Christian VIII. Kortet er sandsynligvis tegnet i forbindelse med en militærmanøvre. Gengivet efter en fotografisk kopi i Byhistorisk Samling.

gelske gesandt Robert Gunning, der ejede Titleys gård, der senere blev til Bleggården (matr.nr. 33a, nedrevet). Gunning ønskede sin gård udskiftet til en indlod, men dette modsatte bønderne sig, idet de derved ville miste deres bedste og mest velgødede jord. Gunning fik tilbud om en udlod i den søndre mark ved siden af Ellebrachts udskiftede jord, hvilket han accepterede. Herefter rejste bønderne ikke flere indsigelser mod denne udskiftning. De ville tilsyneladende ikke forhindre udskiftningen, men blot begrænse de partielle udskiftninger til kun at finde sted i en enkelt mark.

Generalpostdirektør Theodorus Holm, senere adlet Holmskjold, ansøgte i 1775 om at få sine to gårde udskiftet. Hans ansøgning var vedlagt en overenskomst med samtlige lodsejere om det sted, hvor han skulle have sin lod. Det eneste, der var

uenighed om, var taksationen. Holms jorder kom også til at ligge vest for Kongevejen. Til jorderne hørte desuden en gårdsplads og have i selve byen, hvor Holm indrettede sig en lystgård, som han kaldte Engelsborg. 1798 blev denne gård delt i fire parceller, som købtes af husmænd og håndværkere. Engelsborg lå omtrent på de nuværende matrikler 26c og 49a, Lundtoftevej 18 og Lundtoftevej 20/Høstvej 2.

Det var hyppigt en eller to foregangsmænd, der tog initiativet til den totale udskiftning af landsbyernes jorder. Derefter fulgte de andre lodsejere i reglen hurtigt efter. I flere byer fik udskiftningstanken dog tilslutning fra samtlige bønder allerede fra starten. Selv om der i enkelte byer viste sig modstand mod ophævelse af fællesskabet, synes bønderne dog generelt set ikke at have været i-

Marmillods kort. Udført 1764 i forbindelse med omlægningen af Kongevejen. Rigsarkivet.

Gårde på Marmillods kort:

1. Gården udflyttedes ved udskiftningen som Steneredgård, senere kaldet Stenrødgård. I 1767 fik Hans Jensen kgl. skøde på gården og han ejede den også ved udskiftningen 1777-78.
2. Gården udflyttedes ved udskiftningen som Fortunggården, senere del af Dyrehavegård. 1767 fik Peder Hansen kgl. skøde på gården, og han ejede den endnu ved udskiftningen. På gårdens bytomt opførtes lyststedet Albertinelyst.
3. Mathias Nielsen fik kgl. skøde på gården i 1767, derefter ejedes den fra 1785 af hans brodersøn Bendt Andersen, der 1809 solgte den til Johan Jørgen Hunæus. Denne udflyttede gårdens bygninger under navnet Hunæushof, senere Henrikslund, senere Carlshøj.
4. Gården udflyttedes ved udskiftningen som Trongården, senere del af Dyrehavegård. 1767 fik Peder Andersen kgl. skøde på gården, han ejede den også ved udskiftningen, som han var initiativtageren til i Lyngby. På bytomten blev opført »Den ny Bleggård« af John Lawrence. Stedet blev senere indrettet til lyststed, kaldet »Løkken«.
5. Gården blev udstykket under udskiftningen, hvor den ejedes af Anders Jensen, som havde fået kgl. skøde på den i 1767. På bytomten lå senere koncertmester Schalls lyststed »Schallsborg«, der brændte 1905.
6. Krogebirkegård, senere kaldet Kroghjerggård. I 1767 fik Mads Jensen kgl. skøde på gården, og han ejede den også ved udskiftningen.
7. Baumegård. Anders Jørgensen fik kgl. skøde på gården i 1767. Ved udskiftningen ejedes gården af Lars Andersen, som dog først fik skøde i 1788.
8. Sorgenfrigård. Nu nedrevet. 1767 fik David Jørgensen kgl. skøde på gården, ved udskiftningen var den overtaget af dennes søn, Jørgen Davidsen.
9. Fogedgården. Ejedes ved udskiftningen af sognefoged Johan Christoffersen. Gården synes at være nedlagt i slutningen af 1880'erne, hvorefter den nuværende bebyggelse er opført.
10. Lindegård. Lige ud for denne gård lå gadekæret. I 1767 fik Jørgen Nielsen kgl. skøde på gården, mens den ved udskiftningen ejedes af Nils Jacobsen.
11. Lyngbygård. Nu Falck brandstation. Erich Pedersen fik kgl. skøde på gården i 1767, og han ejede den endnu ved udskiftningen.
12. Toftebækgård. Nedrevet 1962. Christen Christensen fik kgl. skøde i 1767, og han ejede også gården ved udskiftningen.
13. Gården udflyttedes som Wiegård, senere kaldet Hvidegård. Ved udskiftningen ejedes den af Truels Olsen, som havde fået kgl. skøde i 1767. Udfor denne gård lå et lille fem fags lyststed, opført af bindingsværk i 1757. Huset ejedes i 1770 af Johan Christian Kitzmann. Omtrent her kom senere »Edearly Rose«, Høstvej 6, til at ligge.
14. Dette er sandsynligvis den gård, som Christen Sørensen fik kgl. skøde på i 1767. I 1787 havde kancelliråd Bie her ladet opføre lyststedet Vilhelminelyst.

Øvrige bygninger på Marmillods kort:

- I Præstegården
- II Engelsborg
- III Rytterskolen
- IV Tilleys gård, senere Bleggården. Kortet er her meget ukorrekt, idet gården på dette tidspunkt var trelænget.
- V Silkefabrikken
- VI Ulrikkenborg
- VII Postmestergården, Kroen Holland
- VIII Rustenborg
- IX Preislers gård, senere kaldet Gramlille
- X Møllegården
- XI Store Kro

mod reformens gennemførelse; men de så sig gerne fritaget for at udrede de påløbende omkostninger. Som selvejere skulle de nemlig efter 1776- og 1781-forordningerne selv udrede omkostningerne til opmåling og deling, og de to poster kunne løbe op i betydelige summer.

Der var flere motivationer til alligevel at udskifte. Det kunne være udsigten til en forbedret økonomisk tilstand, som man så det i Gentofte sogn. Eller bystævnet fungerede dårligt, og der opstod uenighed om jordens dyrkning.

Der var dog ofte modstand mod en af udskiftningens følger, udflytningen. Da byerne i det københavnske rytterdistrikt gennemgående var store, var det i reglen nødvendigt at give i det mindste nogle af lodsejerne udlodder. En udlod kunne være dårligt dyrket og i ringe gødningskraft i forhold til jorden tættere ved byen. Desuden var det bekosteligt og besværligt at udflytte gårdens bygninger.

Forordningen fra 1776 indeholdt dog en bestemmelse, hvorefter der kunne tildeles bygningshjælp. Der findes i denne forbindelse eksempler på, at man lod en faldefærdig gård udflytte, mens en velbygget gård fik en indlod.

En sidste begrundelse for modstanden mod udflytningen kan være, at man blev fjernet fra fællesskabet i bylavet. Man frygtede den isolation, der ville fremkomme, hvis de enkelte gårde blev flyttet ud fra den tætte beliggenhed i landsbyen til et ensomt sted ude på den marklod, der blev gården tildelt ved udskiftningen. I nogle landsbyer søgte man måske derfor at bevare det tætte boligsammenhold og landsbyens sociale system ved en udskiftning, hvor lodderne kom til at ligge stråleformet ud fra landsbyens enkelte gårde (stjerneudskiftning). Driftsmæssigt var dette dog ikke praktisk, da det gav lange afstande til de yderste marker.

Selvejere kunne ikke tvinges til udflytning, men allerede i udskiftningsansøgningerne meldte de første udflyttere sig ofte. Nogle tilbød at udflytte i al almindelighed, andre at tage bestemte udlodder. Flere frivillige meldte sig som regel ved det første åstedsmøde.

Landmålerens tilstedeværelse i Lyngby i 1775 for at udskifte Holms to gårde gav anledning til, at to bønder indsendte ansøgninger om udskiftning. Selvejerbønderne Peder Andersen og Lars Andersen ønskede deres jorder udskiftede, men

de forlangte deres lodder på så god en jord, at de øvrige bønder modsatte sig. De to bønder tilbød ikke at tage andre udlodder, men foreslog derimod, at byens marker blev inddelt til koppelbrug. Dette tillod Rentekammeret ikke, og delingen blev udsat.

Den 20. august 1777 indsendte Peder Andersen påny en ansøgning til Det kongelige Rentekammer Collegium, hvori han bad om at få sin gårds jorder uddelt af fællesskabet. I sin ansøgning henviste han til de fordele og forbedringer, der var opnået ved fællesskabets ophævelse i Gentofte. Peder Andersens gård i byen lå der, hvor nu »Løkken«, Asylgade 7, ligger. Den indknebne plads gjorde det ikke muligt at få den samlede jordlod udlagt således, at den kunne støde op til gården, så det var nødvendigt med en udflytning. Og Peder Andersen tilbød, for at undgå al diskussion med de øvrige gårdmænd, at tage sin lod og jord længst borte fra byen, ude ved Fortunen.

Men da Peder Andersen ikke selv kunne klare udgifterne til jordens opmåling og gårdens udflytning, ansøgte han desuden om hjælp hertil. Her henviste han til den hjælp, som en af bønderne i Gladsaxe sogn havde fået til sin gårds udflytning. Det drejer sig om den bygningshjælp, som kunne gives ifølge forordningen fra 1776.

Peder Andersens ansøgning var vedlagt en anbefaling af den daværende sognepræst i Lyngby, Jørgen Borch. Denne mente, at Peder Andersen burde have al mulig hjælp til foretagendet, idet han havde haft mod nok til at stride igennem alle fordomme og forhindringer for at få sine jorder ud af det skadelige fællesskab.

I oktober 1779 indstillede amtmand Scheel Plessen bonden Peder Andersen til en »liden extraordinaire« præmie ud over bygningshjælpen for at have optrådt så smidigt i udflytningsspørgsmålet, idet han havde erklæret, at han var villig til at tage den jordlod i udmarken, som de andre bønder ikke ville have. Peder Andersen fik da også den efter anseende sletteste udlod og blev i 1780 belønnet med Landhusholdningsselskabets mindre sølvmedalje eller 10 rdl.

Den 25. september 1777 tog nogle repræsentanter for Kiøbenhavns Amts Landvæsen til Lyngby, hvor man havde sammenkaldt samtlige 13 gårdmænd, der havde del i de fælles marker, for sammen at bese markernes situation og beliggenhed. Derefter erklærede alle gårdmændene sig villige

Asylgade 11. Foto fra ca. 1910. Byhistorisk Samling.

til at deltage i udskiftningen af jorden. Fire gårdmænd (Peder Andersen, Peder Hansen, Truels Olsen og Hans Jensen) tilbød at flytte deres gårde ud, hvilket gjorde delingen lettere for de øvrige, som blev tilbage i byen.

Lyngby ligger i en kant af sine jorder. Dens marker ligger hovedsagelig mod øst og syd for byen, mens Mølleåen og Sorgenfri afgrænser byen mod vest. Gårdene i den vestlige side af byen kunne derfor ikke få deres jordlodder til at støde op til bygningerne, og det var da også tre af disse gårde, foruden en af de sydlige, der flyttede ud (gård nr. 1, 2, 4 og 13). De fik alle deres jorder samlet langt uden for byen, mod syd og mod øst ved Fortunen («blokudskiftning»), mens de resterende gårdmænd foretog en stjerneudskiftning af jorden omkring byen.

En femte gårdmand, Anders Jensen på gård nr. 5, tilbød senere at flytte sin gård ud, idet han mente, at det var nødvendigt, at fem gårde flytte-

de ud. De øvrige deltagere i udskiftningen vedtog dog, at dette først kunne bedømmes, når jorderne var blevet opmålt. Under udskiftningen blev denne gård udstykket og solgt til fem af de andre gårdejere.

Varigheden af udskiftningsforretningen var blandt andet afhængig af ventetiden på en landmåler. I flere byer findes der tegn på, at bønderne ikke tilbragte tiden indtil landmålerens opdukken i passiv venten. Dette er tilfældet i Lyngby, hvor bønderne havde søgt om udskiftning i efteråret 1777; men sidst i april 1778 var opmålingen endnu ikke foretaget, hvorfor de anmodede om at få den gennemført snarest muligt. Ellers ville sæden tage skade. Med henvendelsen opnåede de at få udsendt en anden landmåler end den, der først havde fået opgaven tildelt. Han kunne nemlig ikke påtage sig byens opmåling så hurtigt, som bønderne forlangte det.

Husmændenes situation før og efter udskiftningen

I det københavnske rytterdistrikt var der i gennemsnit ca. dobbelt så mange husmænd som gårdmænd i de enkelte landsbyer. I Lyngby var der usædvanligt mange husmænd, nemlig 67 på udskiftningstidspunktet.

Deres stilling blev nu vanskeligere. Ved udskiftningen skulle alle byens jorder nemlig deles mellem gårdmændene, og de fællesarealer, hvor husmændene tidligere havde kunnet have et par dyr gående, var derfor på vej til at blive privat ejendom. Ganske vist indeholdt forordningen en opfordring til, at man ved fordelingen også tænkte på husmændene, men det følte selvejerbønderne – i modsætning til mange godsejere – ikke som deres forpligtelse eller interesse. Det kan undre, at husmændene tilsyneladende var passive ved udskiftningen i det københavnske rytterdistrikt. Ofte blev de faktisk gjort totalt jordløse og måtte betale sig fra at kunne lade deres dyr græsse hos en af bønderne – hvis de havde råd. Man kan dog ikke se bort fra, at netop husmændene i Lyngby med det stærke islæt af håndværkere og fabriksarbejdere til en vis grad har været mindre afhængige af kreaturhold. I 1786 hævdede skoleholder Severin Mohr i Lyngby dog, at udskiftningen var skadelig, hvor der ikke fandtes tilstrækkeligt overdrev eller fæled til småkreaturers græsning. »De stakkels Husmænd og Indsiddere, som ere 6 Gange saa mange som Gaardmændene, har næppe 1 Høne, da han tilforn kunde have 1 Ko, 4 Stk. Faar, 1 So, 2 Gæs, som yngede aarlig 18 til 20 Gæslinger, da var det en Glæde om Sommerafteren at se en utallig Mængde spillende Lam, mange anrykkende Armeer af Gæs og store hjemgaloperende Svinejorder; men nu er det glædelige Syn forsvunden ...«. Det store flertal var henvist til at ernære sig som landarbejdere, daglejere, eller som fabriksarbejdere.

Folketællingen fra 1787 kan give et indtryk af, hvordan erhvervsfordelingen var efter udskiftningen. Den 1. juli 1787 var der i Lyngby 12 gårdmænd, 1 forpagter og 1 der »har lidet hartkorn«, mens der var 43 daglejere, 7 der gik på dagarbejde (heraf flere kvinder), 4 arbejdsmænd og 22, der var silke- eller linnedvævere eller beskæftigede ved at vinde silke. Lægger man tallene for disse forskellige typer arbejdere sammen, får man 76. I byen var der desuden omkring 60 håndværkere, handlende og andre med serviceerhverv. Derud-

over var der 1 portner og 4 gartnere, der må have passet byens landsteder og de tilhørende haver. Som ovenfor nævnt gik nogle af kvinderne på dagarbejde uden for hjemmet, mens 14 udførte håndarbejde og 5 var brødkoner eller solgte brød. Ialt var der 769 indbyggere i Lyngby i 1787.

Den ny Kongevej

Der var altså to ting, som var begyndt at præge den gamle landsby: landstederne og industrien. Allerede i 1764 skrev Erich Pontoppidan i »Den danske Atlas«, at visse landsbyer i Københavns amt »have saa mange Sommer-Huse, at de efterhaanden faae Anseelse for noget meere end almindelige Landsbyer, saasom Bagsværd, Sellerød, Nærum, Holte, Gientoft, Torbek og særdeles Lyngbye, hvilken sidste, ligesom Friderichsbergs-Bye, begynder at ligne een af vore smaa Kiøbstæder eller Flekker, deels ved Lystgaard, deels ved Fabriqueurers eller deslige Borger-Folkes Huuse.«.

Sammenligningen med en købstad må dog hovedsagelig være møntet på den sydlige del af Lyngby nede ved Kongevejen, hvor en livlig trafik fra hovedstaden om sommeren havde medført en del bebyggelser langs vejen.

For at lette trafikken besluttede man netop i disse år at omlægge og forbedre den gamle Kongevej.

I henhold til reskript af 30. december 1763 skulle de stærkt forsømte sjællandske hovedveje omlægges og forbedres. Ledelsen af arbejdet blev overdraget oversekretær F.C. Rosenkrantz, men da man manglede vejbygningsteknikere, måtte man skaffe sådanne fra udlandet. Derfor indkaldte man den schweiziske ingeniør Jean Rodolphe François Marmillod (født i Schweiz, død 1786 i Grenoble). Denne havde da i ca. 14 år været beskæftiget ved vejarbejder i Frankrig. I april 1764 kom Marmillod til København, hvør han straks gik i gang med forarbejderne til den nye Kongevej København-Lyngby-Fredensborg. Når man startede med nyanlægget af netop denne strækning, skyldtes det naturligvis kongens ønske om at have en god forbindelse imellem hovedstaden og de nordsjællandske slotte.

Marmillod og hans assistenter gik særdeles grundigt til værks. Foruden kort over den projekterede vejføring findes der nemlig i Rigsarkivet et opmålingskort over hele Lyngby, hvor de enkelte

huse er indtegnet. Altså også over hele den gamle landsby, selv om Kongevejen kun skulle skære gennem Lyngbys sydvestlige side, nede ved kirken. Dette kort stammer sandsynligvis fra 1764, Marmillods første år i Danmark.

I 1766 blev Marmillod afskediget på grund af mangel på penge, men han blev genansat året efter. Foruden Kongevejen forestod Marmillod også anlægget af det meste af landevejen til Roskilde. Han søgte sin afsked i 1775 og rejste til Frankrig, hvor han døde som »Ingénieur en chef des ponts et des chaussées«.

Fra gammel tid lå der i Lyngby to kroer, en ved hver af de to »kongeporte«, der stod på Kongevejen gennem byen. Store Kro lå ved porten lige nord for bygrænsen, mens kroen Holland, senere også kaldet Postgården, lå ved den sydlige port.

Den ny Kongevej var, i modsætning til den tidligere, åben for alle. De vejfarende skulle dog betale en passageafgift, beregnet til dækning af omkostningerne ved vejens vedligeholdelse. Denne afgift blev opkrævet ved vejboerne, der var opstillet forskellige steder på strækningen. I Lyngby blev vejboerne opsat på omtrent de samme steder som de gamle kongeporte. Og kroernes placering i forhold til vejen og de rejsende var således uændret. Passageafgiften faldt først bort i 1915.

Arbejdet på Kongevejen var i 1777 så langt fremme, at boerne kunne opsættes. Overalt hvor det var muligt, var vejen blevet ført igennem i lige linie. I Lyngby skærer vejen gennem byen tæt vest for kirkebakken, og med tiden blev den Lyngbys hovedgade og vigtigste forretningskvarter.

Albertinelyst, før haven blev frastykket. Teknisk forvaltning.

Landsteder

Det at have et landsted var i ældre tid forbeholdt kongen, hoffet og adelen. Først efter enevældens indførelse i 1660, hvor de folk, der var knyttet til den enevældige administration, hoffet eller stats-tjenesten, var nødt til at opholde sig i hovedstaden det meste af året, blev det almindeligt blandt de øverste i samfundet at tage ophold på landet om sommeren. Foruden bypalæer inde i København anskaffede man sig et landsted i Nordsjælland. Endvidere blev de formuer, som en række af de førende storkøbmænd i København havde skabt under Danmarks stigende deltagelse i den internationale handel og skibsfart i løbet af 1700-årene, ofte sat i fast ejendom, herunder landsteder eller lystgårde. Og det øvrige velhavende borgerskab fulgte efter. Antallet af landliggere og lyststeder steg kraftigt i det 18. og 19. århundrede.

Havde man ikke selv et landsted, lejede man sig ind hos bønderne. At eje et landsted, eller i det mindste at leje sommerværelser, hørte til alle blot nogenlunde velsituerede borgerfolks ambition. Tyskeren Friedrich Wilhelm Basilius von Ramdohr, der besøgte Danmark i 1792, skrev i sin beretning: »Om sommeren bor næsten alle på landet, og hvem, der blot på nogen måde kan tillade sig det, har et landsted eller en have eller blot kun et par værelser i et af de nærliggende steder, Frederiksberg, Lyngbye, Gentofte o.s.v. Hvem der må blive i byen, gør hyppigt udflugter til sine bekendte på landet. Man er sikker på at blive optaget og beværtet med største gæstfrihed. En afstand af to eller tre mil regnes for intet med de smukke landeveje og den hastighed, hvormed de sjællandske heste kan løbe. Man kører ud ved ti-elleve tiden om morgenen, spiller, dinerer og er atter hjemme så tidligt om aftenen, at man kan besøge et selskab et eller andet steds i byen.« Der kan vist ikke være tvivl om, at det blandt andet er den nyanlagte Kongevej, der hentydes til ved omtalen af de smukke landeveje. Det var blevet lettere at komme på landet, og alle skulle på landet. I Knud Lyhne Rahbeks lystspil »Sommeren eller det kiøbenhavnske Landlevnet« fra 1796 svarer konferensråd Alleborg på spørgsmålet, om hvorfor han ikke skiller sig af med sit dyre landsted, når det alligvel ikke morer ham at ligge på landet: »Nu omstunder har hele Verden Lyststed, og man kan tilforladelig ikke andet; ellers saae det ud, som man ikke havde Raad til det.«

De tidligere landsteder kan også betegnes »lyst- og avlsgårde«, idet der altid var knyttet et større eller mindre landbrug til gården. Landstedet, der udelukkende blev brugt til sommerophold, var utænkeligt før langt ind i det 18. århundrede. De første landsteder i Lyngby omkring 1700 grupperede sig nede ved kirken og Kongevejen. I 1757 blev der opført et lille lyststed i selve den gamle landsby. Det lå lige over for skolen på samme sted som den nuværende Høstvej 6.

Men i tiden efter udskiftningen i 1778 var der i Lyngby flere salg fra selvejerbønderne til københavnske borgere eller adelsmænd, der ikke var landmænd. Salget drejede sig hovedsagelig om de udflyttede gårdes bytomter. På nogle af disse grunde i landsbyen opførte byboerne så deres landsteder. Flere af dem ligger der endnu i dag, nogle giver sig klart til kende ved navne som »Albertinelyst« og »Vilhelminelyst«.

Mens de kongelige og adelige landsteder som oftest var store pompøse anlæg, kunne de borgerlige landsteder enten have karakter af en rigtig bondegård, eller bygningerne kunne i tættere bebyggede områder, som Lyngby og Frederiksberg, være opført i nøjere tilknytning til den københavnske hustype.

De borgerlige landsteder var enkle og behagelige boliger. Hovedbygningen var enten i to etager, som Albertinelyst, Ved Smedebakken 4, eller i en etage med en gavlkvist, i reglen på tre fag, over havestuen, som Landlyst, Høstvej 7, og Støvlet-Kathrines Hus, Lundtoftevej 31. Landstedet Nørregade 1 blev dog opført som en helt lille palæ-lignende bygning med mansardtag. I stueetagen kunne der være en tre-fire gode værelser og en række mindre i øverste etage.

En eksisterende bygning i landsbyen kunne også indrettes til landsted, som det skete med den tidligere degnebolig, Lundtoftevej 21. Her var bolig i den ene ende af huset og stald i den anden. Vilhelminelyst, Høstvej 4, bestod oprindeligt på lignende måde af en lang længe, der rummede bolig for både herskab og tjenestefolk, foruden vognremise og stald. Heste og vogn var et nødvendigt transportmiddel for datidens landliggere, så hvis der ikke var stald i selve landstedets hovedbygning, var der i reglen en tilbygning, som ved Landlyst, Høstvej 7, eller en speciel staldlænge til hestene.

Der synes ikke at være nogen fælles eller gen-

Støvet-Kathrines Hus. Foto fra omkring 1910-20. Byhistorisk Samling.

nemgående plan for disse borgerlige landsteder i Lyngby. Men de, der blev opført til formålet, havde i reglen en havestue.

Havestuen var landstedets vigtigste rum. Det var herfra man havde kontakten til naturen og landlivets glæder. Havestuen lå i facadens akse og herfra var der udgang til haven, ofte ad en dobbelt glasdør. Og selve haven var landstedets vigtigste del, mens bygningerne til tider var enkle, kunne haven være kunstfærdigt indrettet og udstyret med lysthuse, fiskedamme o.s.v.

Haver

Haven var som nævnt landstedets vigtigste del, rammen omkring de landlige glæder. Hus og have kunne komponeres sammen til en helhed, hvor havesalen eller -stuen dannede den direkte forbindelse fra huset til haven.

De store landstedshaver i det 17. og 18. århundrede var ofte anlagt i den strenge franske eller barokke havestil. Man tilstræbte en arkitektonisk helhed med streng symmetri og snorlige havegange, hvor beplantningen var ordnet i geometriske

Musikhuset. Ældre foto. Det hgl. Bibliotek.

mønstre. Blomsterbedene var som broderier, træer, buske og hække blev klippet i facon. Der var springvand og skulpturer og vaser på pedestaler. Og der kunne være fuglehuse og små lysthuse eller pavilloner. Foruden prydhaven var der urtegård og frugthave og ofte også fiskedamme med karper.

Men i slutningen af det 18. århundrede blev denne formelle havestil afløst af en mere fri landskabelig stil, den engelske eller romantiske have. Grønne plæner erstattede blomsterbroderierne, træer og buske placeredes fritstående eller i maleriske klynger, og man vandrede ad slyngede stier. Man kunne også anlægge små vandløb og søer og rislende kilder. I denne afvekslende natur an-

bragte man ofte forskellige slags fantasifulde, eksotiske og fremmedartede havehuse. Det kunne være eremithytter, norske bjælkehytter, schweizerhuse, kinesiske lysthuse, klassiske templer, kunstige ruiner eller forrevne stengrotter. Man søgte den fri naturs efterligning, men man nøjedes ikke med naturen, man forbedrede den, og resultatet var en natur, der var lige så kunstig som de stive franske haveanlæg.

Landstedshaverne i landsbyen Lyngby har ikke været særlig store. Men selv om der ikke har været plads til de store haveanlæg, var haven og kontakten til naturen alligevel vigtig.

Denne interesse for haven kan direkte læses ud af den såkaldte Adresse-avis. Avisens fulde navn

var »Kjøbenhavnske Adresse-Contoires Efterretninger«. I slutningen af 1700-årene og begyndelsen af 1800-årene blev Adresse-avisen flittigt brugt til at tilbyde de københavnske borgere ophold på landet om sommeren. Man tilbød både hele landsteder og enkelte værelser til leje. Sommerværelserne skulle have »Adgang til Haugen«, og ofte fik man mere konkrete oplysninger om, hvad haven kunne tilbyde.

I 1760 kunne man leje »Et i Lyngbye beliggende Huus, hvori 6 smukke Stuer og Kamre, Kjøkken og Kielder, samt en plasant Hauge, Stalderum etc.«. I 1770 blev tilbudt »Et stort og et lidet Lyststed, med Hauger, Skov, Enge, Fiske Parker og Grotter etc.« til leje, og i 1790 var »adskillige vel indrettede smaa Lyststeder med Have og Gaardsrum og andre Beqvemmeligheder tilkiøbs eller til Leie.« Til de mere konkrete tilbud hørte: »af Haven kan faaes Asparges og Madurter m.v.« (1795), »en Hauge med endeel gode Frugttræer« og »De kan spadsere i Haven og bekomme Melk og Fløde i Huset« (1810). Og endnu nogle eksempler: »Sommerværelser for større og mindre Familier med Adgang og Benyttelse af en frugtbringende og plasant Hauge, kan faaes i Lyngby for meget billig Leie« (1815). »I Lyngbye er et lidet Huus tilleie i Sommer, bestaaende af 3 Værelser, Kjøkken, Spise- og Pige-kammer, samt en liden Frugthauge, bestaaende af endeel Æble, Blomme og Kirsebær Træer m.v., for 50 Rbd. i Sedler« (1820). Når man var på landet skulle man have frisk frugt, friske grøntsager og også gerne frisk mælk. Græsning til en ko inkluderedes derfor ofte i tilbuddene. Følgende to annoncer fra 1820, den ene for sommerværelser, den anden for et landsted, var typiske for tilbuddene om græsning: »Meublerede Sommerværelser, saavel for Familie som enkelte Personer, kunne strax erholdes i Lyngby og Gjentofte, samt Afbenyttelse af en stor tilsaet Hauge med dens indeværende Frugter, samt Græsning til en eller flere Køer, efter nærmere Overenskomst«. Og for det finere selskab kunne anvises »I Lyngbye et Lyststed, bestaaende af 11 reelle Værelser, Stald og Vognremise, samt en stor Kjøkken og Frugt Hauge, og, om forlanges, Græsning til 4 Heste og 4 Køer.«

Lysthuse

Son nævnt hørte der i reglen en eller anden form for lysthus med til en rigtig landstedshave. Der

findes vist ingen afbildninger af de lysthuse, der var i de borgerlige landstedshaver i det gamle Lyngby. Desværre. Men lysthusene blev brandforsikrede sammen med selve husene, så der findes nogle mere eller mindre detaljerede beskrivelser af dem. Ved enkelte af landstederne nøjedes man dog med at bygge en veranda ud fra havestuen.

Men også nogle af de ejendomme, der ikke kan betegnes som egentlige landsteder, kunne have et lysthus i haven. I haven til Lundtoftevej 21A var der således i 1787 et grønmalet lysthus. Og Lyngby Kirkestræde 7 havde i 1788 et lysthus i haven. Dette lysthus blev dog ikke beskrevet nærmere, og det var væk i 1811.

Landstedet Endearly Rose, Høstvej 6, havde i 1798 »et 12 kantet Lysthuus af Espallie, malet med Oliefarve«, som dog senere forsvandt til fordel for en altan på pæle med en trappe i tre løb. Albertinelyst, Ved Smedebakken 4, havde i 1808 i haven »et Lysthuus som en tyrkisk Tældt« samt et »sirligt Duehuus«, begge af tømmer og brædder. I 1821 fandtes der i stedet et grundmuret lysthus med stråtag, 11 alen langt og 9 alen dybt. Det bestod af et enkelt værelse med hvælvet loft og gipsede og malede vægge. I værelset var der bræddegulv, og lysthuset havde dobbelte engelske vinduer, dobbelte engelske fyldingsdøre og glasdøre. Under bygningen var der en stensat kælder, der blev brugt som grøntkælder. Af samme type er koncertmester Schalls lille Musikhus, der endnu ligger nede ved Mølleåen.

Sommerudlejning

Nogle af landstederne blev muligvis opført med udlejning for øje. Det gælder for eksempel Albertinelyst, Ved Smedebakken 4, og Landlyst, Høstvej 7. Men også hos bønderne kunne man leje sig ind.

Antallet af annoncer i Adresse-avisen, der gav tilbud om sommerophold i Lyngby, var stigende i tiden omkring 1800. Foruden at give oplysninger om landstedernes og værelsernes faciliteter, kan man af disse annoncer få et indtryk af hvilke samfundslag, man henvendte sig til.

I 1780'erne og 90'erne henvendte de fleste tilbud om sommerværelser sig til »en eenlig Familie«, »en skikkelig Familie«, »en honet Familie«, »en liden Familie af honette Folk« eller »en Cavalier eller liden Familie«. Der var dog nogle få tilbud for »en enlig Herre« og »en enlig Person«.

For landstedernes vedkommende anså man det tilsyneladende ikke på dette tidspunkt nødvendigt at stille krav til liebhavernes sociale status.

I 1805 var der flere tilbud, dels om leje af et lyststed, dels om leje af sommerlejligheder, der henvendte sig til »en Minister, et Herskab eller anden honet Familie«, »et Herskab eller anden Familie« eller »udenlandske Ministre eller andre Herskaber«. Man så det åbenbart nødvendigt at pointere, hvem det var, man henvendte sig til. Flere af disse annoncer fra 1805 drejer sig dog sandsynligvis om det samme sted, nemlig gården Ulrikkenborg i Lyngby Kirkestræde. En af annoncerne lød: »For udenlandske Ministre eller andre Herskaber ere store og mindre beqvemt indrettede Sommer Vaaninger med Stald, Vognremiser og Adgang til en stor Hauge, for anstundende Sommer til leie i Lyngbye i den store Gaard bag Kirken«. I en variation af den samme annonce blev gården kaldt »den store hvide Gaard lige for Kirkeporten i Lyngbye«.

I perioden 1810-20 var der endnu flest annoncer af typen »for en liden eller stille Familie«, men der kom stadig flere tilbud for pensionister og enlige: »et honet enlig Fruentimmer«, »en aldrende Dame eller Embedsmand«, »en eenlig Herre eller aldrende Dame« eller »en eller to Personer, som kunde være sammen«. Dette kunne tyde på, at det var blevet mere almindeligt for enlige, ældre personer at tilbringe sommeren på landet i et lejet værelse hos bønderne. Hvilket vel hang sammen med, at så mange andre gjorde det, at der efterhånden var en hel del mennesker, der tilbragte sommeren i Lyngby, hvorved der var mulighed for en større selskabelig udfoldelse.

Kulturlivet i Lyngby

Lyngby var i sidste halvdel af 1700-årene det fælles sommeropholdssted for en kreds af indvandrede tyske kulturpersonligheder.

Den tyske digter Friedrich Gottlieb Klopstock (1724-1803) havde i 1748 vakt begejstring i Tyskland ved udgivelsen af de tre første sange af sit bibelske epos »Messias«. Den daværende danske udenrigsminister J. H. E. Bernstorff, der selv var af tysk oprindelse, foranledigede, at Frederik V i 1750 kaldte Klopstock til Danmark. Han fik tilbud om en årlig digtergage på 400 rdl., uden anden betingelse, end at han skulle tage ophold i Danmark og fuldende sin »Messias«. Han tog imod

tilbuddet og kom hertil i 1751, men forlod igen landet sammen med Bernstorff, da denne blev afskediget af Struensee i september 1770. Klopstock vendte aldrig tilbage, men opretholdt digtergagen fra den danske stat indtil sin død.

Han tilbragte sine danske somre dels på Bernstorff, dels i Lyngby. Klopstock havde desuden fået lov til at hidkalde slægt og venner, hvoraf flere også slog sig ned i Lyngby. En af dem var den tyske teolog Johann Andreas Cramer (1723-88), der på Klopstocks anbefaling blev kaldt til Danmark af Bernstorff i 1754 som hofprædikant i København. I 1756 købte Cramer et hus i Lyngby på en af præstegårdens fæstegrunde, Stades Krog 5, tidligere Østergade. Allerede i 1761 købte Cramer dog gården Sandholm i Bloustrød sogn, hvorefter han forsøgte at bortleje eller sælge huset i Lyngby. Det blev sat på auktion i 1765, men Cramer kom dog først af med det i 1768. Han fik sin afsked i 1771 efter Struensees magtovertagelse og forlod derpå landet.

Forfatteren Knud Lyhne Rahbek (1760-1830) skrev længe efter i sine erindringer, at »det var egentlig paa Preislers deilige Gaard i Lyngby, at Sammelpladsen var« og at »det var Sammelpladsen for de mange under Frederik den Femte fra Tydskland inddragne udmærkede Mænd, Klopstock, Cramer, Resewitz, Sturz o.fl.«. De to sidstnævnte personer var den tyske præst Friedrich Gabriel Resewitz (1729-1806) og sekretæren i Tyske Kancelli, senere generalpostdirektør og forfatter, Helferich Peter Sturz (1736-79). Denne Bernstorffske vennekreds samledes hos kobberstikkeren Johan Martin Preisler (1715-94), der selv var kaldt til Danmark fra Nürnberg af Bernstorff i 1744. Året efter fik han bestalling som hofkobberstikker i København og hans samarbejde med maleren Carl Gustav Pilo førte til nogle af de smukkeste arbejder i dansk grafik. Preisler giftede sig i 1748 med Anna Sophia Schuckmann (1720-1800), og deres hjem på Charlottenborg i København blev hurtigt et litterært og kunstnerisk samlingssted. Det samme blev det lille landsted vest for Kongevejen i Lyngby, som Preisler købte i 1761. Preisler måtte desværre skille sig af med det i 1791, få år før sin død. Stedet kendes i dag under navnet Gramlille og benyttes til musikbibliotek.

Den ene af Johan Martin Preislers sønner, Johan Georg Preisler (1757-1831), blev også kobber-

Parti af Lyngby med Mølleåen i forgrunden. Xylografi af Carl Emil Baugøe, 1869.

stikker, men fik ikke samme kunstneriske betydning som faderen. Derimod knyttedes han særlig stærkt til Lyngby, idet han 1788 giftede sig med Anne Rebekka Pflueg (1768-1817) og i 1790 overtog den store gård lige bag kirken, Ulrikkenborg, efter hendes far, major Carl Christian Pflueg (1728-1809).

Mens de indvandrede tyskere fortrinsvis holdt til nede omkring kirken og Kongevejen, kom der i begyndelsen af 1800-årene en kreds af danske kulturpersonligheder, som erhvervede landsteder tæt ved hinanden i den vestlige side af den gamle landsby. Den første var koncertmester Claus Nielsen Schall (1757-1835), som i 1791 havde købt

Høstvej 6 over for skolen, men i 1799 fik sit endelige tilholdssted, sit »Schallsborg«, som lå ud til Nørregade på matr.nr.40a. I 1809 byggede han det lille »Musikhus« nede ved Mølleåen. Her kunne han i fred dyrke den musik, som hans hustru, skuespillerinden Cathrine Margrethe Salathé (1755-1838) ikke brød sig om. Dette er det eneste, der er tilbage af Schalls landsted, der brændte i 1905.

I 1802 opkøbte Schall naboejendommen Asylgade 7, som han året efter solgte videre til grosserer Johann Friederich Tutein (1757-1853). Selskabeligt spillede det Tutein'ske hjem i Vimmelskaffet i København en betydelig rolle i første halvdel

af århundredet. Her samledes om vinteren en musikinteresseret kreds, der blandt andet omfattede komponisten Weyse.

Samme år som Schall byggede sit lille Musikhus, giftede vinhandler Christian Waagepetersen (1787-1840) sig med grosserer Albrecht Ludvig Smidts datter, Albertine Emmerentse Smidt (1793-1864). Waagepetersens hjem i St.Strandstræde i København fungerede ligeledes som selskabeligt samlingssted for musikere, ligesom han også understøttede flere af disse. I 1824 overtog Waagepetersen sin svigerfars lyststed i Lyngby, Ved Smedebakken 4, og stedet blev døbt Albertinelist efter hustruen.

Der var således en kreds af musikinteresserede personer i Lyngby i begyndelsen af det 19. århundrede, og man kan forestille sig, at de i fællesskab om sommeren dyrkede denne interesse, ligesom det var tilfældet om vinteren inde i København.

Industri

Før dampmaskinen blev opfundet, lå Danmarks førende industrier langs Mølleåen. Helt tilbage til middelalderen har der her ligget møller, hvor bønderne fik malet deres korn. Lyngby Mølle var en af de første, den ejedes af kongen og bortfæstede ligesom byens gårde og huse. I 1640 kom der desuden en industrimølle i Lyngby, idet tyskeren Jacob Petz nedsatte sig som våbenfabrikant og byggede en smede-, bore-, slibe- og poleremølle lige over for kornmøllen. Der var vand nok til begge møller i åen. I perioden 1640-45 fremstillede han her et stort antal musketter, datidens geværer. Det har nok været en god forretning i disse år, hvor krigen bestandig stod for døren. Senere førte møllen en omskiftelig tilværelse. Der blev på forskellige tidspunkter forarbejdet jern, valset kobber til mønter, fremstillet papir og endelig blev møllen indrettet til valkemølle. De forskellige former for mølledrift var underlagt vekslende konjunkturer. Behovet for et valkeværk i Lyngby blev således skabt af de mange tekstilfabrikker, der efterhånden kom i området. I første halvdel af 1800-årene blev valkeværket dog omdannet til en kornmølle, så Lyngby fik to kornmøller. Den nordre mølle er i nyere tid blevet restaureret af Nationalmuseet.

Mens møllerne lå nede ved Kongevejen og således uden for selve den gamle landsby, kom de

første fabrikker og manufakturer i Lyngby til at ligge midt i det gamle bondesamfund.

Den første fabrik var Silkefabrikken. Den blev oprettet i 1751 af schweizeren Hartmann Rahn, som var en af de første af Klopstocks venner, der kom til Danmark. Hartmann Rahn fik kongeligt privilegium til at starte en fabrik for trykte og malede, »skildrede«, glatte silkestoffer efter en af ham nyopfundne metode, som han strengt hemmeligholdt. I 1757 overdrog han ledelsen til August Philip Klopstock (ca. 1729-1798), en bror til digteren. Fabrikken fik store offentlige tilskud for at kunne klare sig, men efter en længere nedgangstid standsedes virksomheden helt i 1797. Silkefabrikken lå på det trekantede areal mellem Lundtoftevej og Åstræde, hvor nu »Drewsens Minde« og de tidligere kommunale administrationsbygninger ligger.

En anden af Lyngbys tidlige virksomheder var Bleggården. I 1773 havde »Den almindelige Plejeanstalt« købt den gamle lystgård Titleys Gård, der lå neden for kirken ved Mølleåen. Lystgården blev indrettet til lærredsmanufaktur, et beskæftigelsestilbud til arbejdsløse, som herved samtidig kunne få en uddannelse. Da det altså ikke var en egentlig forretningsmæssig manufaktur, fik denne virksomhed ligesom Silkefabrikken tilskud fra staten. I 1781 købte Kommercekollegiet dog selv gården, lærredsvæveriet blev nedlagt og »Den kgl. Blege- og Traadtilvirkningsfabrik i Lyngby«, i reglen blot kaldet Bleggården, oprettedes. 1794 overgik fabrikken til privateje som kattuntrykkeri.

Samme år som Bleggården blev omdannet til kattuntrykkeri, købte blegeren John Lawrence, der var uddannet på Bleggården, en af de udflyttede gårdes bytomter. Her lod han opføre en ny bleggård med en blegeribygning nede ved Mølleåen og en herskabelig bolig oppe i landsbyen. Alle-rede i 1803 overtog grosserer Tutein anlægget, der blev omdannet til kattuntrykkeri. I 1807 kom der igen ny ejer, men i 1812 måtte virksomheden være ophørt helt, idet ejendommen deltes. Prins Christian Frederik købte bygningen ved åen og indrettede den til vaskehus for Sorgenfri Slot. Denne bygning fik derefter navnet »Dronningens Vaskeri«. Og beboelsesbygningen, Asylgade 7, blev til lyststedet Løkken.

I en kort årrække fra 1776 til 1784 var der desuden uldspinderi og klædefabrik i gården Ulrikenborg i Lyngby Kirkestræde.

I slutningen af forrige århundrede og begyndelsen af dette voksede endnu en tekstilfabrik op i Lyngby. Den lå på samme sted som den gamle Bleggård og A/S Dansk Gardin- og Tekstil-Fabrik var i sin tid en af Lyngbys største arbejdspladser. I de tre store fabriksbygninger arbejdede op til 700 mennesker. Virksomheden ophørte i 1959 og forskellige firmaer rykkede ind i lokalerne.

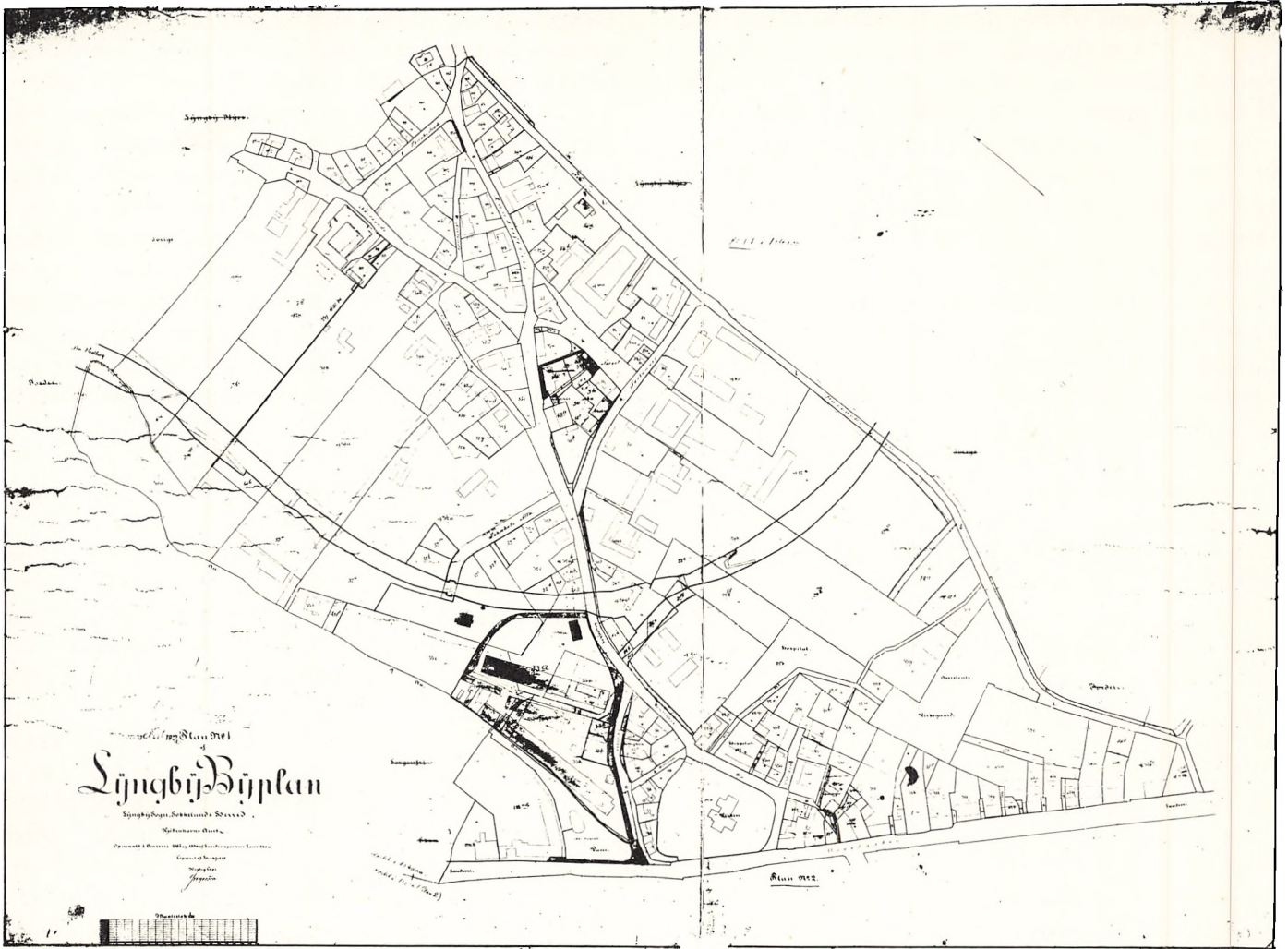
I første halvdel af vort århundrede opkøbte A/S Dansk Poseindustri den gamle skoles grunde og bygninger på området mellem Høstvej, Peter Lundsvej og Lundtoftevej, og Posefabrikken er i dag den eneste industri, der er tilbage i selve den gamle bydel.

Handel

Landstederne og fabrikkerne trak arbejdere, håndværkere og handlende til byen. Allerede i 1722 begærede en mand ved navn Peter Worm privilegium på handel i byen, men hans ansøgning blev afslået, da købmandsskab med kramvarer på landet var forbudt efter loven. Senere begyndte kroerne dog at sælge fra boder og en hel række småhandlende nedsatte sig i byen. I begyndelsen af 1760erne udstedte Kancelliet talrige bevillinger til småhandlende i Lyngby, som nu offentligt blev behandlet som en købstad. I 1787 var der som nævnt omkring 60 håndværkere, handlende og andre med serviceerhverv i byen.

Udsigt fra kirketårnet i Lyngby mod nord over Bleggården og Dronningens Vaskeri. Akvarel af H. Buntzen, 1860. Lyngby Rådhus.

Matrikelkort 1885-86. I brug indtil 1921. Matrikeldirektoratet.

Trafikforbindelser

I begyndelsen af 1800-årene var der to gange ugentlig dagvogn mellem København og Frederiksborg over Lyngby. Desuden var byen en vigtig poststation, ikke blot for ruterne i Nordsjælland, men også for den videregående Helsingør-Post. De ridende brevposter og kørende pakkeposter passerede alle Lyngby.

I 1863-64 anlagdes jernbanen fra København til Helsingør over Hillerød. Banen blev åbnet i 1863 til Klampenborg, og året efter kom linien til Helsingør, der fulgte ruten Hellerup, Lyngby, Holte, Hillerød, Fredensborg, Grønholt og Kvistgård.

Dette bekvemme rejsemiddel udvidede mulighederne for udflugter i Nordsjælland for hovedstadens indbyggere. Og den lette forbindelse bevirkede desuden, at industrien har holdt sig i Lyngby, og at mange, der har arbejde i København, bor i kommunen. I 1935 elektrificeredes banen mellem København og Holte.

Den ældste stationsbygning i Lyngby blev opført samtidig med banens anlæggelse og var i brug til 1891. Den lå et stykke nordligere end den nuværende stationsbygning, der er den tredje i Lyngby.

Placeringen af den ny jernbanestation i 1891 samt opførelsen af arbejderbyggeföreningen »Frem« og tilsvarende udstykninger syd for bykernen omkring århundredskiftet har været stærkt medvirkende til, at byens centrum flyttedes fra det gamle torv i »Bondebyen« til det nye torv ved jernbanestationen, en udvikling, som fik sin markante afslutning ved opførelsen af det nuværende rådhus 1938-41.

En færdselsåre, der går direkte igennem den gamle del af Lyngby, er Nærumbanen, der blev taget i brug i august 1900. Denne lille, kun otte kilometer lange privatbane gik oprindeligt helt til Vedbæk, men strækningen Nærum-Vedbæk blev af økonomiske grunde nedlagt i 1923. I Lyngby blev banen ved en viadukt ført over den nederste del af Lundtoftevej, dengang kaldet Smedebakken. For at give plads til denne overførsel blev den bygning, der kaldtes »Krystalpaladset« nedrevet i 1899. I 1936 blev Nærumbanens anden endestation Jægersborg i stedet for Lyngby og samtidig blev holdepladsen ved Smedebakken nedlagt. Banen med kælenavnet »Grisen« på grund af den skingrende lokomotivfløjte løber i det meget naturskønne område langs Mølleåen. Den drives nu af Lyngby-Taarbæk og Søllerød kommuner i fællesskab.

Befolkningstilvækst og stagnation

Ved folketællingen 1787 var der 769 indbyggere i Lyngby, i 1801 828, og befolkningen steg jævnt indtil århundredets midte, hvor der fra 1840 til 1845 var en stigning fra 1314 indbyggere til 1474.

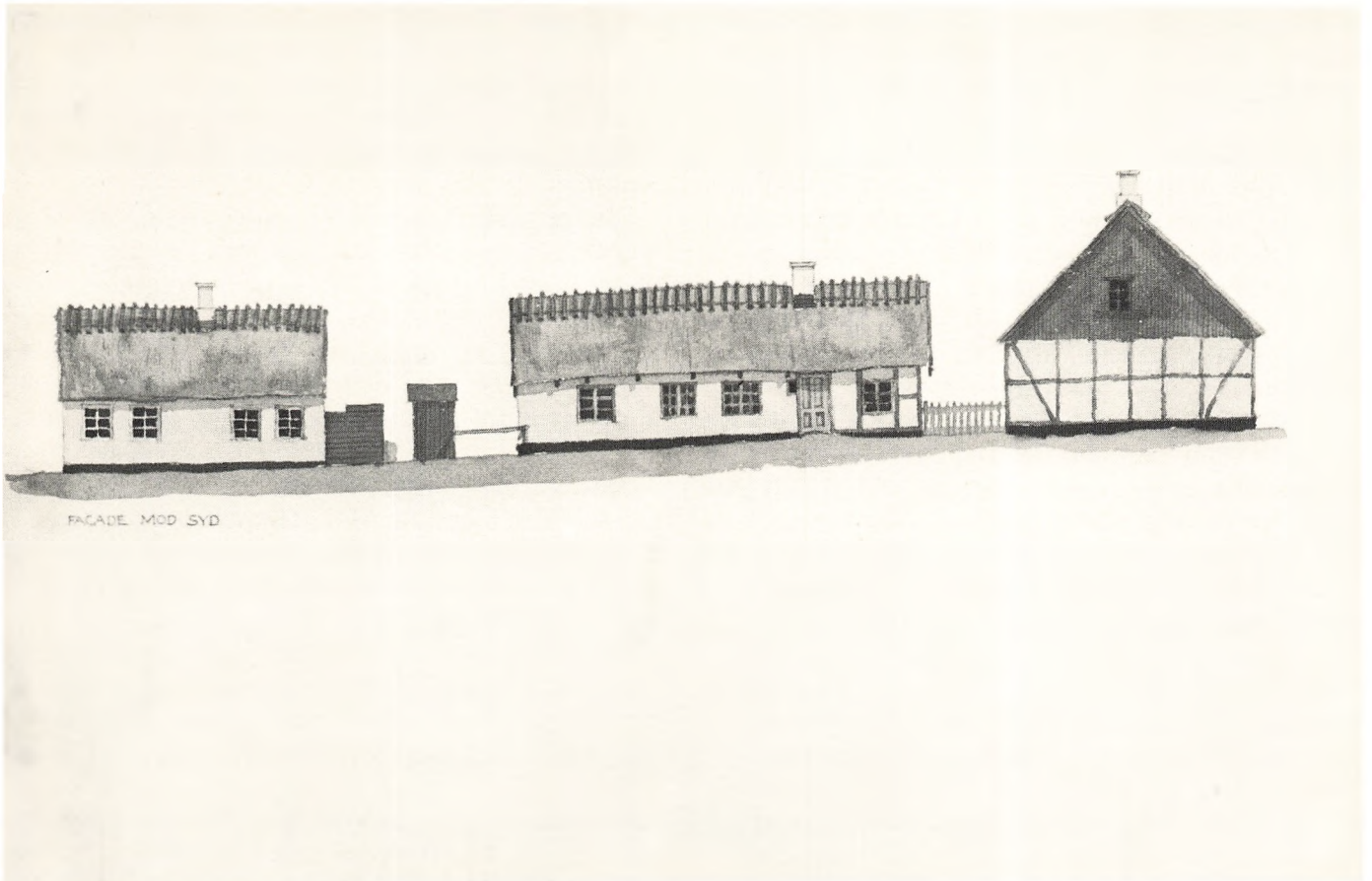
Oprettelsen af fabrikker og manufakturer havde medført en tilstrømning af arbejdere til byen, og denne udvikling understreges af indbyggertallene for sognet som helhed, hvor der på dette tidspunkt var et fald i befolkningstilvæksten. I anden halvdel af århundredet var befolkningstilvæksten i byen igen jævn; i 1850 var der 1599 indbyggere, i 1855 var tallet 1756 og i 1860 var der 1842 indbyggere i Kongens Lyngby.

Men i 1890'erne kom der flere nye industrier til byen, hvilket igen medførte en stor tilflytning. I perioden fra 1890 til 1901 steg indbyggertallet i Lyngby fra 2556 til 3701, en stigning på næsten 50 %.

Tilstrømningen til byen skabte et behov for boliger, og mens antallet af gårde blev formindsket ved sammenlægning og udstykning, steg husenes antal stærkt og en del af disse huse blev bygget på fortet i den gamle landsby. Der blev desuden indrettet flere boliger i den eksisterende bebyggelse. Knapheden på boliger medførte i 1890'erne en meget tæt sammenstuvning af mennesker i den gamle bydel.

Men boligmangelen, arbejdernes stigende real-løn og forbedrede lånemuligheder i 1890'erne medførte også stiftelsen af Arbejdernes Byggeforening »Frem« i 1899, der søgte af afhjælpe bolig-mangelen ved opførelse af arbejderboliger. Denne arbejderbebyggelse blev placeret i den sydlige del af Lyngby, uden for den gamle landsbys område, og den blev efterfulgt af lignende bebyggelser.

Herefter er befolkningstilvæksten i den gamle bydel stagneret.

Holdshusene ved Lindegården. Ældre opmåling (akvarel). Kunstakademiets Bibliotek.

BYGNINGSHISTORISK OVERSIGT

Bydelen i dag

Bondebyen er i dag kendetegnet af en spredt bebyggelse, der breder sig på de gamle gårdtomter og er samlet i små øer på den gamle forte.

Bebyggelsen er af traditionel karakter og repræsenterer en blanding af en landlig bebyggelse og af mere købstadspræget byggeri. Det er beplantningen, der kæder denne blandede bebyggelse sammen. Haverne knytter sig til husene og fylder rummet ud mellem disse med både for- og baghaver til nytte og pynt. Enkelte træer rejser sig

majestætisk som kendemærker i byen, medens rækker af poppel- og piletræer giver karakter til huse og gader, og de stynede hegn, de hvide stakitter og stengærderne strammer de slyngede gadeforløb op.

Bebyggelsen er stort set opført i løbet af 1800-årene. Den repræsenterer en tid, hvor landbrugets betydning for Lyngby var aftagende, og industriens nye arbejdsmarked var mere eller mindre etableret, samtidig med at København – via jernbanen – var kommet indenfor rækkevidde. Be-

folkningsmængden steg og erhvervssammensætningen ændredes. Landarbejdere blev fabriksarbejdere og deres antal øgedes, håndværkerne fik et større klientel, hvilket også trak flere handlende til landsbyen.

Sommergæsterne fortrak efterhånden ud til kysten, og på relativt kort tid udviklede bondebyen sig til en boligby. Denne udvikling skete dog inden for rammerne af den gamle landsby og fulgte dennes allerede anslåede bystruktur med klynger af bebyggelse i stedet for husrækker, hvilket er karakteristisk for købstadsbebyggelse.

Den søndre del af byen, omkring kirken, tillagde sig derimod et købstadspræg, der desværre i de seneste tiår er reduceret kraftigt ved nedrivninger. Der er dog stadig noget af den tætte, sammenhængende bebyggelse, der tidligere gav en mere glidende overgang til købstadsbebyggelsen ved Kongevejen.

Bebyggelsen

Bebyggelsen i det gamle Lyngby, Bondebyen, er gennemgående enetages huse med højt rejste sadeltage. I sidste halvdel af 1700-årene blev der dog opført enkelte toetages huse, hvoraf lyststedet Albertinelyst, Ved Smedebakken 4, endnu er bevaret. Ligeledes blev der omkring århundredskiftet opført enkelte toetages huse, hovedsagelig institutionsbygninger.

Den samlede bebyggelse er opført fra omkring 1790'erne og frem til i dag. Bebyggelsen fra 1920'erne og frem er dog, for den væsentligste del, samlet i en lille enklave Ved Smedebakken. Den øvrige bebyggelse består for en stor dels vedkommende af mindre beboelseshuse med indslag af gårde, større og mindre lyststeder og de førnævnte institutionsbygninger samt et mindre antal villae fra århundredskiftet.

I store træk kan bebyggelsen opdeles i tre områder: I den nordligste del af byen, afgrænset mod vest af Nørregade og Asylgade og i syd af bebyggelsen omkring Høstvej og Peter Lundsvej, er den ældste bebyggelse samlet, gennemgående fra første halvdel af 1800-årene. Den består af mindre, fritliggende huse, hovedsagelig indrettet til eller tidligere indrettet til tofamiliehuse. Bygningerne er for de flestes vedkommende opført i bindingsværk, men mange er med tiden blevet helt eller delvist grundmuret. Næsten alle har stråttækte sadeltage.

Området er foruden af bebyggelsen kendetegnet af de grønne for- og baghaver til nytte og pynt, indhegnet med hegn og stakitter, der sammen med træer, buske og grønne plæner kæder den indbyrdes lidt tilfældigt placerede bebyggelse sammen.

Bebyggelsen langs Nørregade, Asylgade, på de gamle gårdes tofter og i området ved Høstvej og Peter Lundsvej er blandet. Her ligger de sidste bevarede gårde, lyststederne, der afløste gårdene på tofterne, tofamiliehuse, villaer, institutions- og fabriksbyggeri. Det er byggeri, der gennemgående er solidere end husene i det førnævnte område, opført i grundmur og med tegl- eller skiferklædte tage.

De ældre bygninger i dette område er præget af ombygninger i 1860'erne, medens den øvrige bebyggelse er opført i samme tidsrum og frem til århundredskiftet.

Byggeaktiviteten omkring netop 1860'erne hænger formentlig sammen med de forbedrede trafikforbindelser med anlæggelsen af Nordbanen fra København til Helsingør gennem Lyngby i 1864.

Den senere Nærumbane blev åbnet år 1900. Banen blev ført midt gennem landsbyen og afskar på noget dramatisk vis dennes søndre del fra den øvrige landsby. Den søndre del af byen var allerede fra sin oprindelse en isoleret del, hvis bebyggelse lå for foden af kirken, der var placeret uden for den ældste landsbys rammer.

Bebyggelsesmæssigt begyndte området allerede at fravige den øvrige bebyggelse i landsbyen i 1700-årene, hvor landsteder, fabrikker og manufakturer blev placeret ved foden af kirken, ved Kongevejen og ved Mølleåen. Senere i 1800-årene blev bydelen stærkt præget af den købstadsbebyggelse, der bredte sig langs Kongevejen. Det er resterne af denne bebyggelse, med Vartou fra 1924 som den seneste tilkomne, der er karaktergivende for denne del af den gamle landsby.

Den tidligere bebyggelse

Eksistensgrundlaget for landsbyen Lyngby var landbruget med sine gårde om fortene og markerne omkring sig, men igennem de sidste par århundreder har industrialiseringen og Københavns nærhed i stigende grad været bestemmende for byens udvikling.

De fleste af de gamle gårdanlæg i landsbyen er

Toftebæksgård. Foto fra omkring 1910-20. Byhistorisk Samling.

forsvundet, dels ved udskiftningen i 1778, dels ved senere eksproprieringer. Der ligger i dag kun fire gårde tilbage i byen, alle jordløse og bygningsmæssigt sene repræsentanter for dem, der lå engang.

Gennem kortmateriale, arkivalier og gamle billeder er det muligt at få et indtryk af denne tidlige gårdbebyggelse, der er grundlaget for byens eksistens.

Gårdene omkring 1800

Af Marmillods kort fra 1764 fremgår det, at den firlængede gård var næsten enerådende på dette tidspunkt, der fandtes dog enkelte trelængede gårde, bl.a. præstegården. Flere af de firlængede gårde var ikke helt sammenbyggede, der var gerne et åbent hjørne, færre steder to, men omkring

slutningen af 1700-årene var de fleste vokset sammen til helt sammenbyggede firlængede gårde. Kort før 1800 giver brandtaksationerne oplysninger om gårdene. Seks af disse er blevet undersøgt arkivalisk, heriblandt de fire nuværende gårde Baunegården, Krogbjerggård, Lyngbygård og Lindegården samt to nedrevne, Toftebæksgård og Fogedgården.

Disse seks gårde havde alle deres stuehus eller hovedbygning, som de også benævnes, liggende i nord i forhold til de øvrige længer. Staldene og karlekamrene lå i samme længe, der altid havde tæt kontakt til fortjen, hvor kvæget blev samlet til græsning. I Baunegården, Krogbjerggård og Fogedgården lå længen – kaldet fortelængen – ud mod fortjen. I de øvrige længer fandtes fåre- og svinehus, vognremise og en række tærskeloer og

lader efter princippet, en lo til hver lade og en lade til hver sædart. Gårdene havde oftest to porte, en forteport og en tofteport, hvilket stadig kan ses i Lindegården.

Stuehuset var for de flestes vedkommende indrettet med en forstue med et køkken med åben skorsten og bageovn, et bryggers med malkølle og indmuret kobberkedel, to stuer, et pigekammer og et spisekammer. Periodisk nævnes der i taksationerne to køkkener i stuehuset, hvilket rimeligvis skyldes en aftægtsbolig i den ene ende.

Dette udsnit af gårdene i Lyngby var i deres længers disponering og opdeling meget lig andre landsbyers gårdanlæg i Københavns amt omkring 1800, som behandlet af H. Zangenberg i »Årbog for Københavns amt 1928«.

Forten

Gårdenes placering var i den ældre bebyggelse altid styret af deres tilknytning til tofterne, der lå i periferien af en forte. Den vestre og søndre gårdække i Lyngby lå således med gårdene foran toftestykkerne. Den østre gårdække havde derimod

ikke en direkte kontakt til sine tofter, der lå udstykket bag den vestre gårdække. Det må derfor være rimeligt at antage, at denne gårdække i øst er en senere udbygning af byen, der ikke som den ældste bebyggelse var styret af tofterne, men af fortens funktion.

Forten var fællesjord, hvortil alle gårdmænd havde brugsret. Man måtte ikke indhegne eller på anden måde udnytte fortens for egen regning. Den var indbegrebet af fællesskabet, hvor der var fællesgræsning for byens kvæg, gade, samlingssted for gårdmændenes bystævne og centrum for byens fester.

Den udbygning af fortens, der fulgte i Lyngby, må være resultatet af en ændring af landsbyens sociale forhold, en ændring der fik afgørende betydning for byens fremtidige fysiske struktur.

Fortens bebyggelse før 1800

Bebyggelsen på fortens før den nuværende, der hovedsagelig er fra 1800-årene, er der ikke nogen konkret viden om ud over, hvad forskellige tabeller og ældre kort kan fortælle. Arkivalisk er der på nær enkelte undtagelser kun bearbejdet materiale til registranten for den eksisterende bebyggelse, og i den skrevne litteratur om Lyngby er det kun enkelte specielle huse som Rytterskolen, der er nævnt.

Traditionen og forholdene i andre landsbyer giver vel imidlertid et rimeligt korrekt billede af, hvordan bebyggelsen og betingelserne for denne har været før den nuværende.

Af Marmillods kort fremgår det, at bygningerne på fortens gennemgående er enkelte længer, der samlet i klynger ligger på hver sin huslod.

Det var husmænd, der boede på fortens. De fleste af dem var landarbejdere og fæstere for kongen ligesom gårdmændene var det, men samtidig var de medhjælpere på bymarken som daglejere for gårdmanden. Enkelte har udelukkende været håndværkere, men mange af husmændene har sikkert suppleret daglejen ved et af de tilladte landhåndværk. Der var i 1682 kun tre husmænd i Lyngby, som var jordbrugere, hvilket nu næppe har givet den store standsforskel husmændene imellem, da deres jordtilligende svarede til ca. en halvtredsindstyvendedel af, hvad gårdmændene havde. De øvrige husmænd var henvist til deres huslodder, som i heldigste fald kunne være så store, at husmanden foruden grønål kunne have et

Lindegården.

»Strygejernet«, der lå mellem Peter Lundsvej og Lundtoftevej. Byhistorisk Samling.

kornstykke eller måske en smule humle eller frugthave. Græsningsret havde de fleste husmænd i fællesskabets tid, hvor »husmandskoen« og en fire, fem får, lidt svin og høns var den gennemsnitlige besætning.

Det vil sige, at længerne foruden en bolig også har indeholdt stald og lade til husdyr og lidt afgrøde.

Men forholdene ændrede sig. Som foran nævnt mistede husmændene ved udskiftningen deres græsningsret og dermed deres husdyrhold, og som byen blev udbygget, blev huslodderne mindre med følgende mindre afgrøder. Alt i alt – og også som følge af landstederne og de etablerede fabrikker ved Mølleåen – var landsbyen omkring 1800 ved at skifte karakter fra landsby til en mere og mere udpræget boligby for arbejdere, håndværkere og handlende.

Der er i dag kun et enkelt hus bevaret af 1700-årenes fortehuse – Nørregade 10, bedømt ud fra dets konstruktive sammenhæng. Husets plan er i dag ændret, men analogt til andre sjællandske husmandssteder, har der været indrettet en bolig over tre til fire fag i den ene ende af huset og stald og lade i den anden ende. En tilsvarende opdeling, blot i større målestok, fandtes i Lundtoftevej 21, degneboligen, som det fremgår af brandtaksationen i 1796. Huset var da 11 fag langt og havde

indrettet bolig i de seks østre fag, medens de fem vestre var optaget af lo, lade, tørve- og svinehus samt stald til tre kreaturer. Men såvel i degneboligen som i husmandslængerne svandt staldenderne ind til enkelte udhusfag til tørv og brænde, og de tidligere stald- og ladefag blev indrettet til nye boliger.

Planudvikling

Den væsentligste del af bebyggelsen i landsbyen i dag er opført i perioden omkring 1790 til 1870. Inden for denne periode er beboelseshuse, gårde, land- og lyststeder opført, og flertallet af dem ombygget til deres nuværende størrelse.

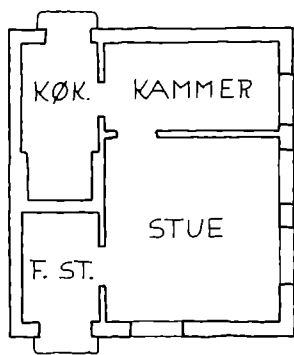
Et gennemgående træk ved beboelseshusene i dag er, at de fleste huse er eller har været tofamiliehuse. Enten opført som sådanne eller udviklet til det ved en eller flere ombygninger, der ligeledes har medført, at flertallet af bygningerne står i grundmur trods en oprindelse i bindingsværk.

Af brandtaksationerne fremgår det, at beboelseshusene omkring 1800 gennemgående var fire til otte fag lange og oftest tre fag brede, sjældent over fire fag. Det mindste selvstændige hus var toethalvt fag langt, og indgår i dag i Lundtoftevej 29 som dennes grundstamme. Der var relativt få længer med fra ni til elleve fag, hvilket var det længste, som f.eks. Lundtoftevej 21. Denne bygning var som nævnt opført som degnebolig, men ellers tilhørte disse længer i reglen håndværkere, eller de var indrettet til landsteder.

En enkelbolig optog gerne tre til fire fag, medens et eller to overskydende fag var udhusrum, der blev anvendt til tørve- og brændehus.

Tre- og firefags-husene var altid enfamiliehuse, medens husene på fem og seks fag kunne være det, men ofte ifølge folketællingerne synes at have indeholdt to beboelser, hvor man var fælles om et køkken. Syv- og ottefags-husene var altid indrettet med to beboelser. De større længer var ofte indrettet med to beboelser og et værksted eller en stald. Befolkningstilgangen i løbet af 1800-årene medførte boligmangel, og de mindre huse blev udbygget og udhusfagene inddraget til beboelse som f.eks. i Asylgade 11 og Lundtoftevej 25 og 42, der alle tidligere var firefags-huse. Også staldenderne blev inddraget i Lundtoftevej 21 og 38 og Nørregade 10, værksteder i Asylgade 10, Lundtoftevej 25 og Lyngbystræde 7, ja selv ladelængerne i Asylgade 13 og Toftegærdet 17 blev ombyg-

Peter Lundsvej 6.

Rekonstruerede planer i mål 1:100.

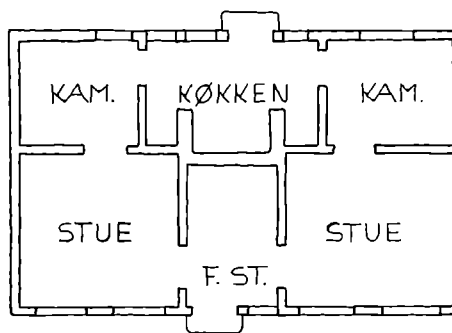
get til boliger. Ligesom der under tagene mange steder indrettedes et par gavlværelser med paneler som supplement til de trange lejligheder.

Mange af disse gradvist udvidede huse har i dag en kompleks og urolig plan, men generelt består den enkelte bolig af en stue, et værelse og et køkken samt en forstue, der er fælles, hvor to boliger er bygget sammen. Et andet gennemgående træk ved de tidlige boliger er, at de er centreret om en fælles skorsten, om hvilken der kan være et fælles køkken, men hvor der dog som regel er tilsluttet to ildsteder, et til hvert sit køkken.

Nørregade 12 rummede i sin oprindelige udstrækning på tre fag en grundplan, der er gennemgående i det meste af boligbebyggelsen. En forstue med adgang fra gaden, fra forstuen indgang til en tofags stue med bilæggerovn, for enden af stuen et adskilt værelse, herfra adgang til et køkken i samme fag som forstuen og adskilt fra denne med en åben skorsten, fra køkkenerne udgang til haven. Bygningen er forholdsvis sent opført omkring 1840'erne, men den samme planløsning er beskrevet i de øvrige tre- og firefags huse fra omkring 1800.

Planen er klassisk. Den kendes fra de fleste købstæders småhuse helt tilbage i 1600-årene og har sikkert også en længere tradition i landsbyens småhuse.

Planen kan, hvis husene på rækkehusmanér lægges for enden af hinanden som i Nørregade 4 (1819), give en tofamilieplan. Men ideen i denne plan-kombination af to boliger var den fælles skorsten, hvilket sparede udgifterne til brændte

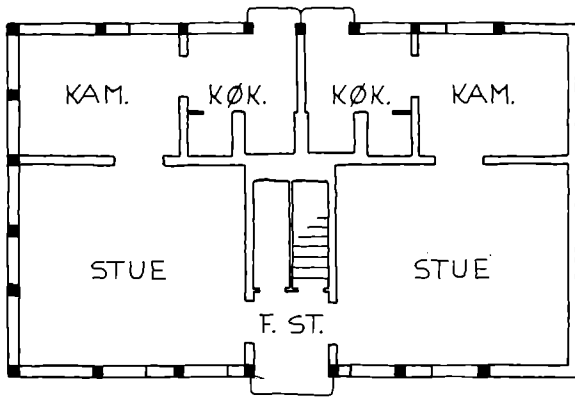
Lyngbystræde 1.

sten til én skorsten, en udgift, der i tider hvor tømmer, ler til tavl og gulve og strå til tagene var de øvrige materialer, udgjorde en væsentlig del af husets omkostninger.

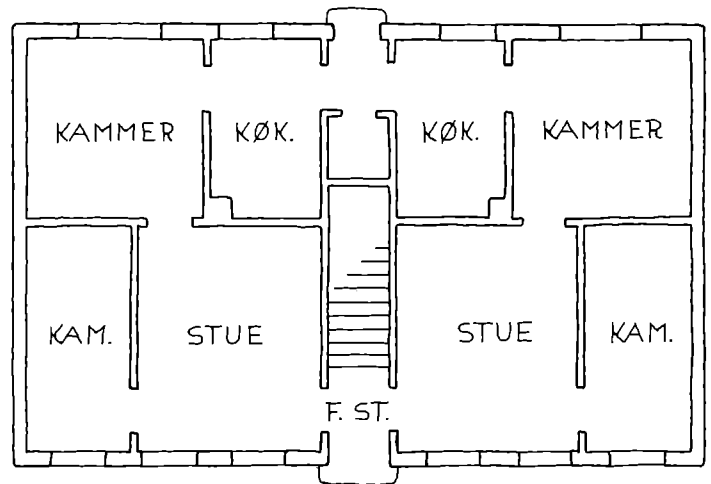
Lundtoftevej 38 (1808) er typemæssigt et tidligt eksempel på denne sammenbygning af to boliger omkring en fælles skorstenskerne, idet de to boligernes planer ikke er samarbejdet, men faktisk repræsenterer en simpel sammenbygning af et trefagshus og et firfagshus. Nabohuset Lundtoftevej 36 er opført samtidig med 38, men her er lejlighedernes planer samarbejdet, hvorved den fælles forstue indskrænkes til et enkelt fag i midten af huset, og med en midterakse i dette fag ligger lejlighedernes rum, stue, kammer og køkken, spejlvendt på hver side af denne.

Samme planløsning blev anvendt i en del huse, hovedsagelig i den nordre del af byen, og kan f.eks. stadig ses i Asylgade 2 (ca. 1842), Nørregade 8 (ca. 1860), Toftegærdet 19 (1841) og Toftegærdet 17 (1874). I den søndre del af byen, der var mere købstadspræget, blev tofamiliehuset bygget sammen to og to i Lyngby Kirkestræde 4-6 (1834), der ligger som et lille rækkehus med ialt fire lejligheder (nu ombygget til to lejligheder). En tilsvarende bebyggelse lå hvor nu Lundtoftevej 14 ligger.

Efterhånden som grundmur vinder indpas og afløser bindingsværket, og de åbne ildsteder afløses af enkle skorstenskerne til jernkomfurer, mindskes det økonomiske behov for den fælles skorsten. Den deles og trækkes ud i de enkelte lejligheder, hvilket medførte større fleksibilitet i

Lundtoftevej 36.

planen og mulighed for udvidelse, idet et ekstra rum kunne slutes til skorstenen. Den fælles forstue forblev i midterfaget, men faget blev gennemgående fra gade til gård, og trappen til loftet, hvis tidligere placering vekslede mellem køkken og forstue, fik nu sin blivende plads i forstuen.

Denne udvikling af tofamiliehusets plan er repræsenteret i en lille gruppe huse fra 1860'erne – Peter Lundsvej 6 (1867) og 10 (ca. 1860), Lundtoftevej 22 (1868) og Stades Krog 4 (1857).

Det efterfølgende byggeri fra omkring århundredskiftet og ind i 1900-årene er præget af villaernes mere individuelle byggeri og planløsninger.

Udhuse

Udhuspladsen i husenes endefag blev som nævnt ofte inddraget ved udvidelsen af beboelsen. De erstattedes mange steder af simple træskure eller lignende letforgængelige bygninger, men flere af de bedre byggede udhuse har overlevet.

Et af de tidligste og større udhuse er det nuværende skomagerværksted for enden af Høstvej 7, Landlyst. Det blev opført som stald for fire heste og et karlekammer samtidig med hovedhuset i 1796. Størrelsen og indretningen af det skyldes sikkert, at huset rimeligvis fra sin opførelse var tænkt som et mindre landsted.

Udhuset ved Lundtoftevej 6 er af tilsvarende størrelse, men var i 1796 ejet af en skomager, der havde det indrettet til stald og materialehus.

Som reglen skulle udhusene kun rumme tørv og brænde, der kunne være i små udskud som på Lyngbystræde 1, eller i et lille dukkehus på to gan-

ge to fag som i Støvlet Kathrines have, Lundtoftevej 31.

Således ligger der rundt omkring i haver og gårde små bygninger af større eller mindre egenverdi, men ofte som morsomme og forstærkende indslag i gård- og havemiljøerne, foruden at de kan være nyttige – som det oprindeligt var meningen.

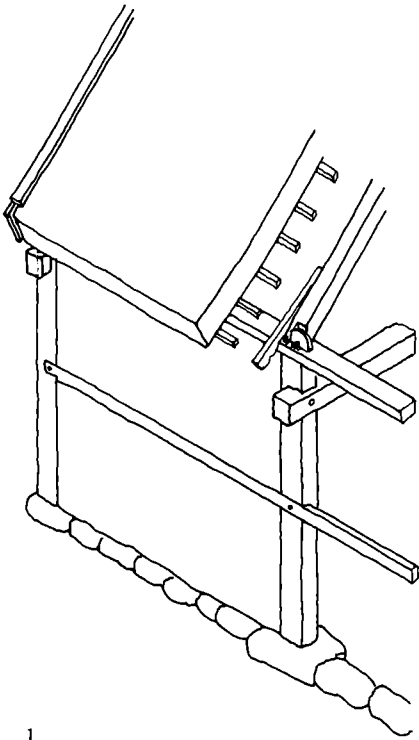
Bindingsværk

På nær større lyststeder og enkelte huse blev byggeriet i det gamle Lyngby opført i bindingsværk frem til omkring midten af 1800-årene. Brande, ombygninger og simpelt forfald har medført, at de fleste af disse huse med tiden er helt eller delvist omsat i grundmur. De tilbageværende bindingsværkshuse repræsenterer eksempler fra slutningen af 1700-årene og frem til bindingsværkets afvikling, med det seneste eksempel fra 1860'erne. Disse bygninger står alle i det såkaldte kæmningsværk, hvorom senere.

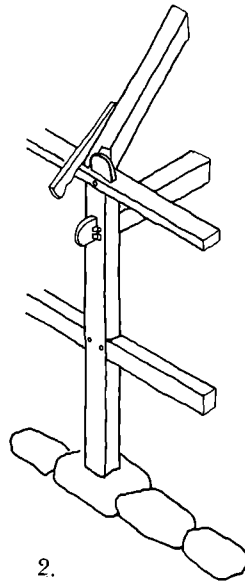
Af det tidligere bindingsværk fra 1700-årene findes kun et enkelt eksempel bevaret, Nørregade 10, hvis konstruktive principper repræsenterer nogle af de tidligere landlige bindingsværkstraditioner i landsbyens gårde og husmandslænger.

Det kendetegnende ved Nørregade 10's konstruktion er de såkaldte glammede bjælker, hvis ender karakteristisk stikker frem i facaden i hele sin længde. Endvidere er stolperne sammenholdt af et udvendigt, gennemgående sidebånd, der ligesom bjælkerne er skrammet ind over stolperne. Begge disse konstruktive løsninger var typiske for

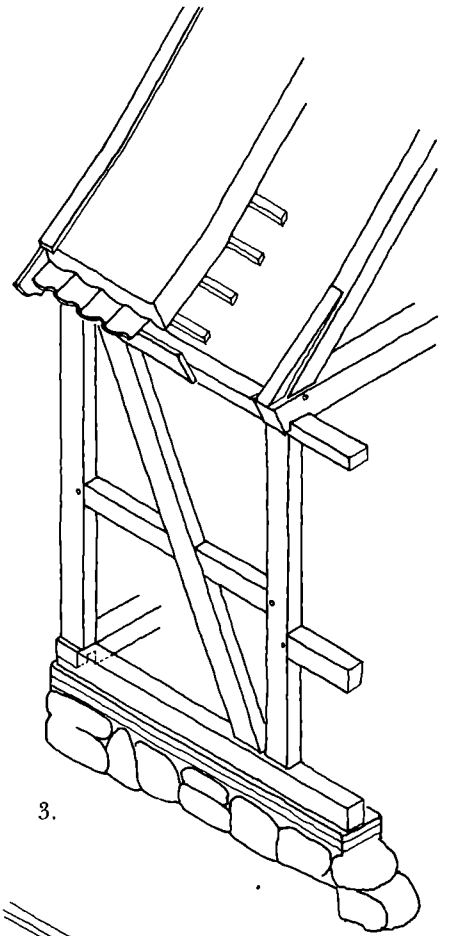

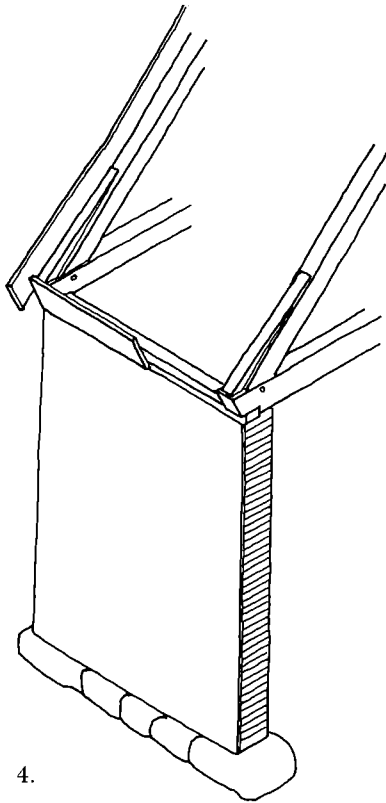
1.

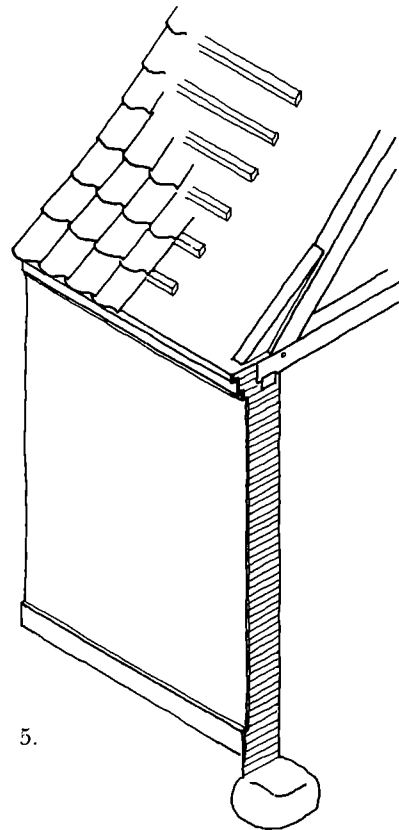
2.

3.

4.

5.

1. Bindingsværk med glammede bjælker og udvendigt gennemgående sidebånd. Stråttækt tag med udhæng på skalke.
2. Bindingsværk med gennemstukne bjælker og indtappede løsholter. Stråttækt tag med udhæng på skalke.
3. Bindingsværk med bjælker kæmmet over toprem, indtappede løsholter, lange skråbånd og fodrem. Opskalket stråttækt tag afsluttet i tagdryp med en række tegl. Disse ligger af på en sugfjæl, der er påsømmet bjælkeenderne.
4. Eksempel på en oprindelig bindingsværksvæg, der er omsat i grundmur.
5. Grundmuret bygning, afsluttet ved tagfod af en aftrappet gesims, der som sugfjælen både lukker mellem væg og tag og formidler tagets opskalkning.

det nordsjællandske landbindingsværk i 1700-årene, hvilket også var kendetegnet ved, som i Nørregade 10, at have stolperne stående uden fodrem, direkte på store marksten.

Af ældre fotos fremgår det, at den sikkert mere kendte konstruktion med gennemstukne bjælkehoveder har haft en ret så stor udbredelse i både gårde og husmandslænger.

Det før omtalte kæmningsværk er kendetegnet ved i modsætning til det tidlige bindingsværk at have bjælkerne liggende over topremmen, hvortil den gennem en kæmning er forbundet – heraf navnet kæmningsværk. Dette sidste væsentlige udviklingstrin i bindingsværket, der gav øget loftshøjde indendøre, slog ikke afgørende igennem på landet før grundmuren omkring midten af 1800-årene afløste bindingsværket. I de mindre købstæder slog teknikken igennem, som i Lyngby, i slutningen af 1700-årene, medens den i de større byer allerede ses i sidste halvdel af 1600-årene.

I Lyngby er de tidligste eksempler på denne teknik Dronningens Vaskeri og Løkken (sidelænge 1794), Vilhelminelyst (sidelænge ca. 1795) og Lundtoftevej 21 (før 1796). Konstruktionen står normalt over en kampestenssyld afrettet med murskifter. Den er opbygget med stolper gennemgående i fyr, der er tappet i en fodrem og desuden i en toprem, hvori de normalt er fornaglet.

De fag, som stolperne danner, er underdelt i højden af en løsholt, der er tappet og fornaglet i stolperne, placeret således, at overtavlene svarer til vindueshøjden. Væggenes længdeafstivning i både gavle og langsider er foretaget med lange skråstivere i hjørnefagene, hvor den er tappet i fodrem og enten tappet i hjørnestolpe eller toprem i den anden ende.

Bjælkerne ligger kæmmet over topremmen og er normalt skråt afskåret i enderne. På disse afskårne ender er påsømmet en såkaldt sugfjæl, som lukker overgangen fra væg til tag og støtter dettes udhæng. Spærstængerne er tappet og fornaglet i bjælkeenderne umiddelbart over topremmen, og tagets udhæng svajes op af en skalk oven på spæret.

Fodremmen, der ikke anvendtes i det ældre bindingsværk, blev indført med kæmningsværket, uden at den dog blev en generel løsning. I de mindre huse som Asylgade 11 (1820-1855) og Nørregade 4 (1819) fandt fodremmen ikke anvendelse. Det kunne på Dronningens Vaskerilænge fra 1794 se ud til, at fodremmen i en overgangsperiode kun indsattes i konstruktionen for syns skyld, idet den i ovennævnte længe kun er isat i »frontsiden«, medens »bagsiden« af længen står uden fodrem. For yderligere at fremhæve fodremmen, kunne den fremkrages en til to cm frem for vægflugten, som i Lundtoftevej 31 og 36 (begge 1808), hvilket måske lige så meget var en imitation af de grundmurede huses sokkel.

Tavlene i bindingsværket blev fra omkring 1800 udmuret med mursten, som dels kunne være brændte eller »rå« – dvs. soltørrede. Enkelte mindre huse fortsatte den ældre tradition med lerklining på støjler (kæppe), f.eks. er Lundtoftevej 38's sydgavl, opsat i 1838, lerklinet. Tavlene blev overpudset og sammen med tømmeret kalket over i gult eller hvidt. Enkelte bygninger har vistnok stået rødkalket.

At både tømmer og tavl blev overkalket og ikke stod med sort opstolpet tømmer som mange i dag gør, kan foruden tradition herfor også skyldes, at man ikke ønskede at reklamere med bindingsværk i en tid, hvor et grundmuret hus var det forbilledlige.

Gavlene i de enkle småhuse er oftest beklædt med seks til otte tommer brede brædder, der er lagt et på to, og som nederst er afsluttet med et skråtstillet vandbræt, der hviler af på tre til fire

Peter Lundsvej 6-4-2. Foto ca. 1950-60. Det kgl. Bibliotek.

enkle trekantkonsoller. Mod tag er brædderne afsluttet mod en bred vindskede, som lukker mod tag, der i meget få tilfælde har udhæng. Gavlbeklædningerne er i fyr og står normalt ubehandlet.

Bindingsværkshusene i den bedre ende som f.eks. Dronningens Vaskeri, Lundtoftevej 31 og 36 har gavlene sat i bindingsværk til tag.

Grundmurede huse

Under påvirkning af lyststederne og bydannelsen ved Kongevejen, blev de første grundmurede huse allerede opført i midten af 1700-årene i den søndre del af byen. Det var lyststederne, der som de første bygninger blev opført i grundmur i landsbyen. Albertinelyst (ca. 1795) og Løkken (1794) er de første grundmurede lyststeder i den nordre del af byen og de ældste bevarede indenfor landsbyens rammer.

Det var kun hovedbygningen, som blev opført i grundmur, sidelængerne til stald, vognremise og kuskurum blev opført i bindingsværk.

I de mindre lyststeder, som ofte blot var ombyggede husmandslænger, blev kun gadesiden

grundmuret som i Høstvej 7 (1796), Lundtoftevej 21 (1808) og Lyngby Kirkestræde 7 (1811 – nedbrændt i 1845).

Vilhelminelyst, der var opført 1787 i bindingsværk, illustrerer meget godt, at normen for et anstændigt lyststed omkring 1790'erne i det mindste var en grundmuret gadeside, som den fik inden 1795.

De grundmurede bygninger, der blev opført i første halvdel af 1800-årene, var om ikke alle lyststeder så dog tilknyttet det samme økonomiske lag, som benyttede disse. Bygningerne blev i det ydre præget af klassicismens stramme symmetri i opbygningen af facaderne, hvis midterakse ofte blev fremhævet af en gavlkvist over tre fag. Gavlkvisten kunne, som Baunegårdens hovedbygning fra 1814 og Lyngby Kirkestræde 7 og 12, begge opført 1845, være fremkraget det øvrige facadeplan, så den stod som en midtrisalit i facaden. I Stades Krog 4 (1857) er gavlkvisten trukket tilbage i facadeplan og i Lundtoftevej 15, der blev opført året efter, er gavlkvisten afskåret det nedre facadeplan ved en gennemgående hovedgesims.

Disse variationer over gavlkvisten som arkitekturelement gentages senere i byggeriet fra omkring århundredskiftet.

De grundmurede bygninger blev frem til omkring 1860'erne opført i flensborgsten, der var ret udbredt på dette tidspunkt. Murene blev i reglen overpudset og kalket og stod over en ofte let fremkraget sokkel. Soklen blev i de fleste tilfælde sat i grundmur, der blev pudset og enten sorttjæret eller kalket i en gråtone. På Albertinelyst og Baunegården blev soklen dog sat i kløvede kampestenskvadre.

Ved taget blev langsiderne afsluttet med en aftrappet gesims, der i flere tilfælde blev suppleret med profilled trukket i puds og hvidkalket. Gavlene blev muret til tag.

I enkelte tidligt grundmurede huse som Løkken (1794), blev den traditionelle sugfjæl fra bindingsværket anvendt i gårdsiden, medens gadesiden dog blev forsynet med en muret gesims. Man vil i reglen også se sugfjælen anvendt i de huse, der i tidens løb har fået omsat deres bindingsværk til grundmur. Disse huse beholdt i reglen hele deres overbygning med tag, brædegavle, sugfjæle og oftest også topremmen, der med sine afboringer for tidligere stolpetappe afslører, at bygningen har stået i bindingsværk.

I en kort periode i 1850'erne forsøgte man sig med kvaderfugninger i facaderne puds i Lundtoftevej 15 og Høstvej 6 og 7, og ligeledes forsøgte man at live facaderne op med profilerede vinduesbånd og gerigter omkring vinduerne i puds. Men efter en kort opblussen i denne pudsornamentik blev den blanke mur den foretrukne. Om trent samtidig afløses flensborgstenen af normalstenen, der er ca. en cm højere og længere, og de kommende huse omkring f.eks. Peter Lundsvej og Høstvej blev opført i denne sten, der stod blank og med brændte fuger. Murværket får herefter frem mod århundredskiftet en tiltagende dekorativ virkning, som fremkommer som et resultat af mureteknikken.

Omkring 1920'erne får de pudsede facader og den traditionelle byggeteknik en kort renæssance i et par bygninger som Ved Smedebakken 16 og den særdeles velproportionerede Vartou bygning, Lyngby Kirkestræde 8 fra 1924.

Tagene

Tagene er næsten alle højt rejste sadeltage, der

som oftest har en nedre opskalkning ved tagskægget, og som i de færreste tilfælde har udhæng ved gavlene. Udhænget i langsiderne er oftest begrænset til at hvile af på en sugfjæl eller en muret gesims.

Mansardtaget er repræsenteret i en lille gruppe huse, ombygget eller opført i begyndelsen af 1900-årene, der er karakteristisk ved sin meget stejle mansard. Et enkelt tidligt forbillede ses i det »lille palæ«, Nørregade 1 fra 1796. Alle mansardtagene er teglhængte. Størstedelen af den ældre bebyggelse frem til omkring 1860 har stråttækte tage med halmdækkede mønninger, der er fastholdt af kragtæer. Mange af tagene er i tagdryppet afsluttet med en række vingetegl, der i enkelte tilfælde kan være sortglaserede i gadesiden.

Taksationerne fortæller, at disse rækker af vingetegl traditionelt har været anvendt i hvert fald fra slutningen af 1700-årene, og at to rækker vingetegl ikke var usædvanligt i tagdryppet.

Enkelte af de gamle stråttage er endnu kæppe-tækket med hassel- eller pilekæppe, men de fleste er syet over en metaltråd.

Fra omkring 1850'erne og frem til begyndelsen af 1900-årene, var skifer det mest udbredte tagmateriale. Det tidligste skifertag ses på det særegne, helvalmede tag på Stades Krog 4 fra 1857, og fra året efter på det nyopførte Lundtoftevej 15. Begge tage blev lagt med en skifer, der danner sekskantede mønstre i tagfladen. Senere blev den firkantede skifer den mest anvendte på de nyopførte offentlige bygninger og villaer frem til omkring århundredskiftet, hvor vingetegl foruden nye tegltyper som falstagsten blev anvendt.

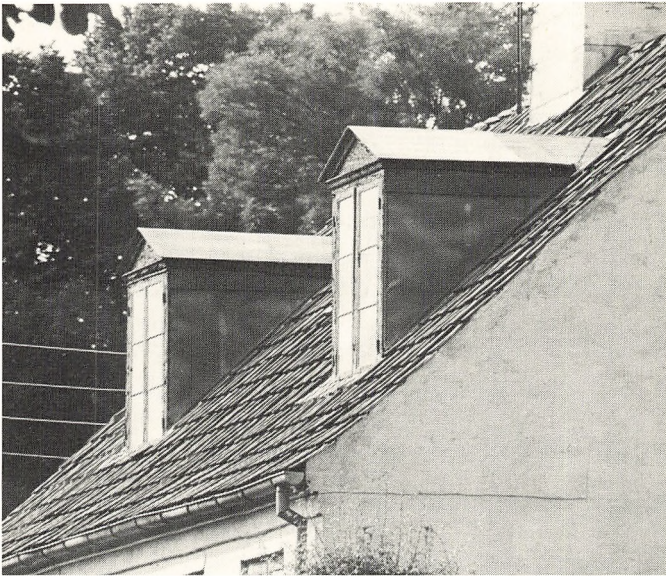
Kviste

Det er kun i få af de stråttækte tage, der er isat tagkviste, gennemgående gav vinduer i taggavlene det lys, der var nødvendigt til tagetagen.

I Lundtoftevej 6 og 25 samt Asylgade 13 ses nogle ældre og vellykkede eksempler på tagkviste i stråttage. Vinduerne, hvorom kvistens tag er formet, er halvrunde trævinduer med radiær opsprosnings, og inddækningen under vinduerne er foretaget med brædder på klink.

I søndre sidelænge til Baunegården ses en anden type kvist, en tagskægskvist eller frontkvist, der anvendtes på nyttelænger. Gennem den kunne man stikke hø, halm og lignende op på loftet.

Øverst til venstre: To enkle kviste fra ca. 1870, Lyngbystræde 3.
 Øverst til højre: Kvist fra 1857, Stades Krog 4.
 Nederst til venstre: Frontkvist fra 1862, Baunegårdens søndre længe.

Gavlkvistene har i de fleste større huse sørget for lys til tagetagen, enkelte har desuden haft tagkviste, men ingen af disse er bevaret fra før 1850'erne. Stades Krog 4 blev i 1857 opført med de to store firrammede kviste i de helvalmede gavle. Kvistene er noget atypiske i deres størrelse, men typiske for deres tid i den enkle klassicistiske udformning med en trekantgavl over.

De tre tagkviste i Asylgade 7, Løkkens gadeside, er opsat ved en ombygning omkring 1866. Deres udformning er identisk med de førnævnte, blot i den mest almindelige størrelse og udførelse med et torammet vindue og zinkindklædte flunker og tag. Det er en type, der anvendes op i 1900-årene, med variationer i taghældningen ned til næsten fladt eller buet tag, men altid rammet ind mod tag af en profileret liste.

Omkring århundredskiftet er især schweizerkvisten fremtrædende med store udhæng og udskårne og profilerede konstruktionsdetaljer, ofte med bræddeklædte fronte. Endvidere tage og flunke klædt med skifer eller zink.

Skorstene

Skorstenspiens placering i den traditionelle bebyggelse er i rygningen, og hvor ildsted eller underliggende plan ikke lå lodret under rygningen, blev skorstenspien trukket hertil i tagrummet.

Med en enkelt undtagelse i Albertinelyst, hvis skorsten altid synes at have siddet i den vestre

tagflade, skyldes de øvrige eksempler på skorstenene i tagfladerne senere ændringer. Det misklæder ikke kun huset, men det giver også problematiske inddækninger i taget.

Skorstenene til de åbne ildsteder, der var almindelige i første halvdel af 1800-årene, nødvendigvis gjorde en ret stor åbning, kaldet lysning, ikke mindst da skorstenen ofte skulle besørge to ildsteder. Det medførte naturligt, at skorstenspiben blev tyk og kraftig over tag, hvilket stadig er kendetegnende ved mange skorstenene på landsbyens huse. Skorstenen fik over tag en sokkel, der kragede ud over tagbeklædningen, så vandet kunne ledes væk. Piben afsluttedes med en udkraget krave eller gesims, der både pyntede og forstærkede skorstenen. Enkelte havde herudover et stykke pibe, der som en pyramidestup afsluttede skorstenspiben foroven. Som hovedregel fik piberne altid en overfladebehandling, der svarede til den, det øvrige hus fik.

Ved jernkomfurets udbredelse i tiden op mod 1850 formindskedes dimensionen på de opførte skorstenene, men de udførtes gennemgående som de tidligere. I Lundtoftevej 38's sidehus ses udviklingen tydeligt, idet en »ildstedsskorsten« og en »komfurskorsten« står side om side i rygningen.

Skorstenen blev i bygningerne fra århundredskiftet gjort højere. Dermed virkede skorstenen slankere, og sokkel og gesims blev i reglen suppleret med et par ekstra aftrapninger.

Mange af disse slanke skorstenene er ved senere ommuringer blevet kraftigere, idet vangetykkel-

sen er øget til en helsten, og derved forsvinder ofte både sokkel og gesims.

Med bestræbelserne for at få fjernvarme til landsbyen bliver skorstenen aflastet, men den vil stadig være en fornuftig alternativ mulighed for opvarmning, eller hvis dette ikke ønskes, for udnyttelse som aftrækskanal eller til rørføringer. Det må uanset brug under alle omstændigheder fastslås, at skorstenen ikke må fjernes. Den er husets naturlige øvre afslutning, som sammen med husets øvrige bygningsdele og traditionelle detaljer giver den enkelte bygning en afrundet helhed.

Vinduer

Den forskellige holdning til en bygnings gård- og gadeside, der stadig kan præge byggeriet i dag, satte i ikke mindre grad tidligere sit præg på byggeriet. Som tidligere omtalt blev flere lyststeder kun grundmuret til gaden, sugfjælen blev i grundmurede bygninger gemt væk mod gården og en muret gesims vist frem til gaden, ligesom fodremmen i det tidlige bindingsværk prangede mod gaden, men manglede mod gården. Sådant er der mange eksempler på, at husene havde en for- og en bagside.

Denne holdning er stadig udpræget i bebyggelsen og ses mest tydeligt i valget af vinduestyper, der gerne er storrudede mod gaden og smårudede mod gården. Hvilket giver de enkelte bygningers facader indbyrdes spændende variationer.

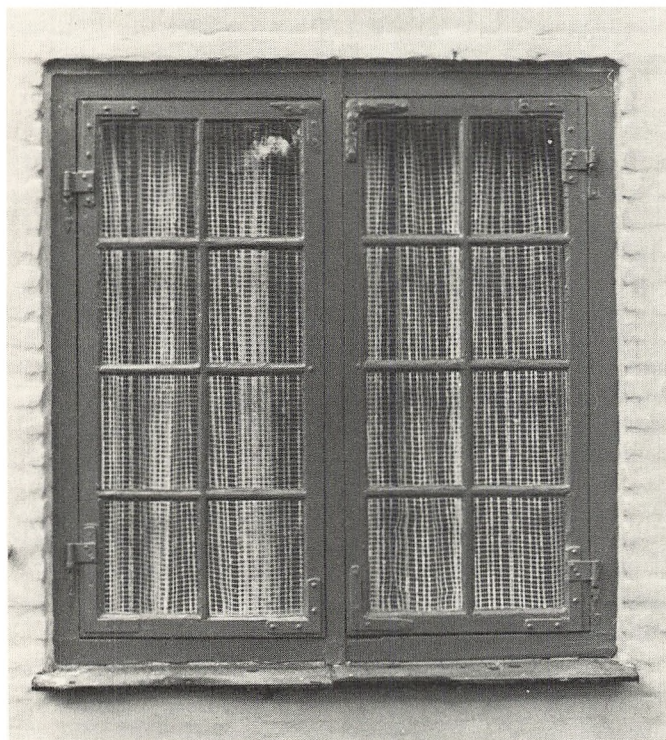
Der er to typer vinduer, der har gjort sig gældende, det torammede vindue og det klassicistiske vindue, også kaldet korspostvindue. Begge er vinduestyper, der var fremme omkring 1800, hvor bygningerne ifølge taksationerne begyndte at få skiftet de »simple« blysprossede vinduer ud med »engelske« træsprossede vinduer. Korspostvinduet var i sin tidligste udformning opsproset, som det ses i Musikhuset fra 1809, i både over- og underrammerne. Allerede i begyndelsen af 1800-årene blev det dog almindeligt, at overrammen kun havde en rude, medens underrammerne var delt af en tynd sprosse i to ruder. Det ses i Baunegården fra 1814 og i en række andre bygninger frem til slutningen af 1800-årene, hvor sprossen i underrammen ofte undlades, f.eks. i den tidligere rådhusbygning, Åstræde 1.

Det torammede vindue var som korspostvinduet opsproset i mindre ruder, i reglen seks eller otte. I samme takt som korspostvinduet er glasare-

Tagkvist på Lundtoftevej 6, ca. 1830.

alet vokset med bedre og billigere glas til tre ruder; i begyndelsen med et »liggende« rudeformat ofte opdelt af brede sprosser (se Dronningens Vaskerhus bindingsværkslængen) men inden 1850 i et kvadratisk format, i hvilket det blev anvendt helt op i vort århundrede.

Valget kunne stå mellem de to typer vinduer, rene korspostvinduer eller rene torammede, eller en kombination af de to, hvor korspostvinduet altid blev sat i mod gaden. Men der kunne også vælges mellem smårudede og storrudede vinduer inden for samme type, hvor de storrudede altid kom i gadesiden.

Der var naturligvis en glidende udskiftning af vinduerne, hvorfor forskellen fra gade til gård kan skyldes tidsforskelle for isætningen. Men i Løkken, Dronningens Vaskeri (bindingsværkslængen) og i Toftegærddet 19 synes de to vinduessæt på profileringen at være samtidige, og her har de sekundære sider smårudede vinduer, medens de primære sider har isat storrudede vinduer.

Vinduerne sidder i bindingsværket altid glat med facadens yderside, hvilket de vistnok også gjorde i de tidligste grundmurede bygninger. I begyndelsen af 1800-årene trækkes de her tilbage i en tre til fem cm fals. Senere omkring 1860'erne, hvor bygningerne kommer til at stå upudsede, og murene bliver tykkere, trækkes de yderligere tilbage, og i bygningerne fra omkring 1900 sidder de ofte i en ca. 10 cm fals.

Vinduer i murværk har et selv bærende stik over sig, dette er til omkring 1850 vandret, hvorefter det trækkes op på midten og danner et fladbuet stik. Et par grænseeksempler er Lyngby Kirkestræde 7 og 12, begge opført 1845 med vandret øvre afdækning, og Stades Krog 4 opført 1857 som den første bygning med fladbuet øvre afdækning.

Stikkene over vinduerne får i de kommende blankmurede bygninger en væsentlig dekorativ betydning, hvor prydstik kan ligge over stikkene, der kan variere fra en halv til halvanden sten.

Omkring 1850 er skifersålbænkene rimeligvis også slået igennem samtidig med, at skiferen blev anvendt til tagmateriale. Tidligere havde vinduerne ingen sålbænke, højst en drypnæse på bundkarmen, der kunne lede vandet fra vinduet ud over muren.

Omkring vinduer og døre i flere bindingsværkshuse er der sat gerigter, i reglen grønmale-

de med en enkelt profilering. Indramningen er rimeligvis foretaget omkring midten af 1800-årene som en kopi af den pudsornamentik, der blev anvendt på de grundmurede huse på dette tidspunkt.

Tidlig i 1800-årene fremgår det af taksationerne, at en del huse har haft skodder for vinduerne, især lyststederne som praktisk kunne lukkes forsvarligt af ved bortrejse. Løkken har endnu sine skodder, som dog først er opsat i 1860'erne, hvilket også gælder skodderne for Vilhelminelyst. En række andre bygninger viser tidligere brug af skodder ved endnu at have stablerne til disse siddende eller ved at have et hul i midterposten, hvori skoddernes lukketøj har siddet.

Døre

I brandtaksationerne nævnes to typer døre såvel indvendige som udvendige, det er »simple eller glatte døre«, der svarer til revledøre, og »holandske« døre, hvormed menes fyldingsdøre. Begge typer nævnes ofte i samme bygning, fordelingen af dem har rimeligvis været, at fyldingsdørene har siddet til de finere stuer, medens revledørene sad til køkkener og kamre. Indvendigt er de fleste døre i dag fyldingsdøre, medens de udvendige døre stadig deler sig i to grupper.

Revledørene sidder i de små og jævne huse og er i deres enkleste udformning tre til fire brædder, der er samlet over to revler, oftest hængt som udadgående døre på lange hængsler. De fleste revledøre er blevet beklædt med et ekstra lag brædder, der enten sidder vandret, lodret eller i et flammemønster. I Toftegærddet 19 har man forsøgt at efterligne en fyldingsdør ved at påsømme en ramme med fire felter på en revledør. Dørene sidder både til forstuen mod gaden og køkkenet mod gården og er normalt forsynet med et mindre sidevindue, der ofte er eneste lyskilde til disse rum.

Fyldingsdørene har i dag i mange småhuse afløst tidligere revledøre, men gennemgående er fyldingsdørene isat de større huse. Disse døre er som oftest indadgående og består af en eller to fløje, der i reglen har et lavt, sprossedelt vindue som øvre afslutning.

En af de tidligste, bevarede fyldingsdøre er en tofløjet Louis Seize-dør i Lundtoftevej 31. Fløjene er rigt dekorerede med kanneleringer, rosetter og ophængte guirlander. Denne dør står i skarp

modsatning til den senere, enkle og nøgterne klassicistiske, der er alt dominerende i byen i dag.

Denne klassicistiske dørtype er først repræsenteret i byen fra omkring 1850'erne med oprindelige eksempler, men har sandsynligvis været anvendt fra omkring 1800. Den er kendetegnet ved at have dørfløje med ofte fire til fem ens fyldinger under hinanden, men fra 1845 og frem til 1870 findes der også en række gode eksempler på døre

med forskellige fyldinger og fyldingsstørrelser. Det er især den bosserede fylding, også kaldet facetslebne fylding, der anvendes i dørene i denne periode, men også ofte i en kombination med spejlfyldingen. Overvinduet er obligatorisk og er opdelt i fra tre til fem ruder. Yderdørene fra omkring 1900 får i reglen de øvre fyldinger optaget af ruder i hel- eller smårudeformat, medens de nedre fyldinger i reglen er spejlfyldinger.

REGISTRANT

ASYLGADE 1
matr.nr. 32f
Stengårdshus/
Christinesminde

Ejerliste:

- 1873-1885: Gartner Jørgen Jensen
Tortzen.
- 1885-1888: Arkitekt Emil Ferdinand
Jeppesen.
- 1888-1929: Vare- og Vexelmægler
Eduard Julius Endorph.
- 1929-1929: Fru Agnes Henriette Elisa-
beth Petersen, f. Endorph.
- 1929-1937: Slagtermester C. C. Jo-
hansen.
- 1937-1939: Manufakturhandler Johan-
nes Petersen.
- 1939- : Tømrermester Einar Jensen.

En grundmuret villa over kælder bestående af et toetagers hovedhus med gavlene nord/syd og en sidebygning med høj trempel med gavl mod gaden, begge med stejle sadeltage med et stort udhæng i langsider og ved gavle med udskåret træværk. I vinklen mellem bygningerne udskud af varierende størrelse og karakter, og på vestre side af hovedhuset en havestue med altan over.

Murene står blank murede i gule sten lagt i en brændt fuge over en fremkraget pudset sokkel. Langsiderne og gavle står muret til tag med et nedre, omløbende vinduesbånd stående som et fremkraget rulleskifte. Tagene er skiferklædte, i tagfladerne to blank murede skorstenspiber på udkraget sokkel. I sidefløjens sydside to frontkviste med sadeltag og et trerammet vindue med gennemgående overramme.

Vinduerne sidder i en fem cm fals med et fladbuget halvandenstems stik med bryn over, vinduesbåndet er under vinduerne afdækket med kobberplader. Vinduer er tre- og firrammede med gennemgående overramme og hvidmalede.

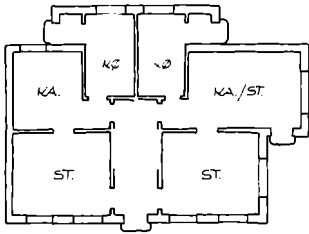
Arkitekt Emil Ferdinand Jeppesen opførte i 1885 den nuværende sidebygning med udskud mod nord som en selvstændig bygning til egen bolig. I 1899 udvidedes huset for E.J. Endorph med vestlængen i to etager, der er opført i samme historiske schweizerstil som det oprindelige hus, dog med tagets gavle i en noget mere skrabet udgave. Ved samme ombygning blev de to frontkviste isat sidelængens sydside.

ASYLGADE 2

matr.nr. 45a

Ejerliste:

Se Nørregade 1.

ASYLGADE 3

matr.nr. 85b
Asylet

En fem fag lang grundmuret bygning med et halvvalmet sadeltag. Udbygget med en karnap med sadeltag ved sydgavlen, en tre fag lang lude langs gårdsiden og en udhusbygning med fladt tag ved nordgavlen. Indrettet til to beboelser med værelser i tagetagen.

Murene står pudsede og rødmaledede over en sortmalet murfod. Langsiderne er mod tag, og gavlene mod halvvalm afsluttet med en aftrappet, hvidmalet gesims. Taget er teglhængt, en skorsten i rygningen er nu nedrevet. I tagets gårdside en taskekvist med murede flunker, teglhængt tag og et trerammes vindue i front. Gadesiden er symmetrisk opbygget med en ottefyldingsdør med et lavt trerudet overvindue i midterste fag og på hver side af denne to torammede, trerudede vinduer. Luden er harmonisk indpasset i gårdsiden og giver i planen en udvidelse af køkkenerne, hvortil sidder to torammede, trerudede vinduer og en bagindgang med to nye fyldingsdøre. Nordgavlen står lukket, i sydgavlen er isat et lavt trerammes vindue og et højere tilsvarende i taggavlen. I karnappen en havedør og et stort tolvruddet vindue. Vinduer og døre er malet blågrå og hvide, og vinduerne sidder i en tre cm fals med vandret øvre afdækning og sorte klinker som sålbænk.

Bygningen er opført af murermeister Johan Frederik Michaelsen og brandtakseres første gang i 1842 som et syv fag langt bindingsværkshus med stråtag, indrettet som i dag med to beboelser. Huset grundmurede i 1946 af murermeister Andreas Michaelsen, som samtidig tilbyggede luden og karnappen.

Et grundmuret gavlhuis over kælder med et let opskalket sadeltag, bygget og indrettet til asyl og stadig fungerende som sådan.

Murene står i blank mur i røde sten over en to til tre cm fremkræget sokkel i tilsvarende blank mur. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet gesims, der har omløb ved gavlene og er fortsat tagkanten rundt. Gavlene står muret til tag, og begge gavlspidser er smykket med en rundblænding, den vestre med pudset bund og den østre mod gaden med et relief, der forestiller Jomfru Maria med barnet. Herunder står med jerntyper bygningens opførelsesår 1912 og LYNGBY ASYL.

Taget er hængt med sortglaserede tagsten, i rygningen en blank muret skorstenspipe og i tagets søndre side en teglhængt frontkvist med zinkflunker og et seksrammet korsvindue i front.

Gavlen mod gaden har i stueetagen isat tre seksrammede korsvinduer og i taggavlen tre torammede, trerudede vinduer. Tilsvarende vinduer i modstående taggavl, medens stueetagen er dækket af en grundmuret tilbygning med fladt, papklædt tag, og med mure afstemt efter forhuset. Vinduerne i langsiderne er korsvinduer med to, fire og seks rammer. Vinduerne sidder i en ti cm fals med et vandret halvandenstens stik hvorover et let fremkræget prydskitte, sålbænkene er skiferplader over et skråtstillet rulleskifte. Udvendigt træværk er hvidmalet.

Lyngby Asyl blev oprettet i 1854. Det fremgår af en skrivelse af 6. juli 1855, som blev udsendt til samtlige byens beboere. Heri blev

indledningsvis gjort rede for asyllets gavnlige indflydelse på byens børn. Asylet tog sig af børn før skolealderen, sørgede for, at de ikke strejfede om på gaderne, og gav dem elementær undervisning i læsning og skrivning. Derefter påpegedes det, at asylet i det første år havde eksisteret uden nogen hjælp fra byens beboere. Men hvis asylet skulle fortsætte, måtte beboerne nu også bidrage, enhver efter evne, for at opretholde det. Man anslog asyllets årlige udgifter til 400 Rdlr., enkelte personer havde allerede tegnet sig for et årligt bidrag på ialt 160 Rdlr., d.v.s. man manglede 240 Rdlr. Skrivelsen var underskrevet af sognepræst P. D. Ibsen, overhofmesterinde Rosenørn, agentinde Modeweg og casserer og regnskabsfører E. Spreckelsen.

I 1857 købte agent Julius Emil Modeweg (1813-1869) en bygning i Lyngby af enkefru Frederikke Louise Aldeveltdt. Af brandtaksationen fra samme år fremgår det, at bygningen benyttes til asyl og var indrettet med en forstue, fire stuer og et køkken samt et pulterkammer i stueetagen, og fem panelerede værelser under tag. Bygningen lå med langsiden mod Asylgade og var syv fag lang, opført i delvis grundmur og delvis bindingsværk og havde et stejlt, halvvalmet sadeltag, beklædt med strå.

J. E. Modeweg var indehaver af Brede Klædefabrik efter sin far, Johan Carl Modeweg (1783-1849). Den yngre Modeweg støttede sammen med sin hustru Anna Elisabeth, f. Gudmann (1817-1880) det sociale arbejde i kommunen (hustruen var medunderskriver af den udsendte skrivelse i 1855).

I 1861 skænkede Modeweg børneasylet i Lyngby til kommunen ved et gavebrev. Ligeledes skænkede han i 1863 et asyl i Fuglevad. Af J. E. Modewegs sociale arbejde kan desuden nævnes »J. E. Modewegs Stiftelse for gamle Arbeidere«, nær Brede Ladegård.

ASYLGADE 4 matr.nr. 44

Ejerliste:

Se Nørregade 3.

En grundmuret bygning med langside mod gaden i to etager over kælder med et lavt sadeltag. Indrettet med to lejligheder i begge etager, magasinrum i kælder og på loft. Murene står pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod. Langsiderne og nordgavlen er muret til tagudhæng, medens sydgavlen står med en teglafdækket murkrone over tag.

Taget er teglhængt og har et tagudhæng på ca. 50 cm, båret i langsiderne af fremkragede spærender og afsluttet i nordgavlen med vindskeder – træværk grønmalet. I rygningen to blank murede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

Gavlene står lukkede, gadesidens vinduer er torammede, gårdsidens trerammede, alle trerudede og siddende i en syv til otte cm fals med vandret øvre afdækning og en skiferplade som sålbænk. En fyldingsdør i gadesidens midterakse flankeret af to enkelt-rammede, trerudede vinduer, et element med analoger til de ældre bygninger. Vinduer og døre hvidmalede.

Sidehuset er grundmuret i en etage med mansardtag, indrettet med fire lejligheder i de to etager og værelser i loftsetagen.

Murene står pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod.

Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidmalet gesims, gavlene står glatte til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber på en udkraget sokkel. I mansarden fem vindueskviste, tre torammede, trerudede i syd og to mindre i nord med enkelt-rammede vinduer.

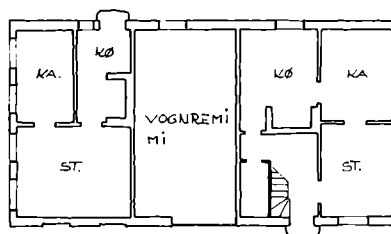
I etagens langsider korspostvinduer og i taggavlene torammede, trerudede vinduer. I søndre langsides midterakse en rammedør. Vinduerne sidder i en ti cm fals med vandret øvre afdækning, undtagen de øverste gavlvinduer, der har fladbuet afdækning, under vinduerne er sålbænke i tegl.

Forhuset mod Asylgade er opført i 1930 af arkitekt K. Friderichsen, medens sidehuset inde på grunden er opført noget tidligere, i 1916. Bygningerne ligger på samme matrikel som Nørregade 3 og ejedes i en årrække omkring århundredskiftet af slagtermester Scharff. Han opførte på grunden adskillige bygninger i tilknytning til sit slagteri. Stalde, slagtehus, brænde- og materialhuse m.v., hvoraf flere i tidens løb blev indrettet til beboelse. Da forhuset i 1930 stod færdigt, lå der på grunden ikke færre end seks forskellige mindre beboelseshuse, alle dog nu nedrevne.

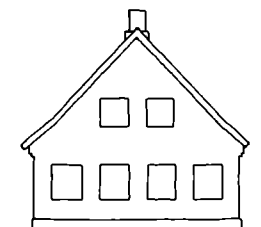
ASYLGADE 5 matr.nr. 85a

Ejerliste:

- (1781)-: Muremester Niels Harup.
 (1793)-: Carl Friderich Hagemann og
 hustru Karen Pedersdatter.
 1800-1804: Simon Gotfried/Gotfred
 Loumann.
 1804-1827: Johan Christopher Wiesse-
 ner og dennes søn Christian Friderich
 Wiessener.
 1827-1842: Lars Larsen, skibsbygmester
 og ridder af dannebrog.
 1842-1843: Chr. Wilhelm Behrend.
 1843-1845: Møllersvend Peder Olsen.
 1845-1851: Glas og porcelainshandler
 Anders Jensen Ørsted.
 1851-1879: Johan Frederik Wolfhegel/
 Wolfhechel.
 1879-1911: Anton Thorvald Valentin
 Wolfhechel.
 1911-1939: Bladforhandler Lars Peter
 Larsen.
 1939-1953: Fru Elisabeth Sørensen.
 1953- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

REKONST. 1912.

En grundmuret gavlbbygning med stejlt mansardtag, hvis øvre del er afvalmet. Indrettet med to lejligheder i stueetagen og to i tagetagen.

Murene er opført i flensborgsten og står skurede og gulkalkede over en 5-6 cm fremkraget, sortmalet sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidkalket gesims, der har omløb ved gavlene med et gennemgående etagebånd og gesimsprofilen fortsat rundt langs tagkanten.

Taget er hængt med falstagsten og har tre skurede og gulkalkede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims i rygningen. I mansardetagen sidder fire zinkinddækkede vindueskviste med nye torammede, trerudede vinduer i hver langside.

I taggavlene er isat to vinduer, og i gavlenes stueetage er der mod haven isat fire vinduer, mod gaden er isat to vinduer, men her er spor efter yderligere to vinduer. Langsiderne, der er noget omsatte, har i sydsiden isat en rammedør og tre vinduer, hvoraf det ene er trerammes, i nordsiden tre vinduer. Vinduerne sidder i en 4-5 cm fals med vandret øvre afdækning, der hvor vinduerne

sidder i oprindelig vindueshul er et helstensstik. Sålbenkene er grå eternitplader.

Den første brandtaksationsbeskrivelse af huset i 1829 svarer ret nøje til situationen i 1911, hvor der er udfærdiget tegninger over huset til den nugældende ombygning, der stod færdig året efter. Af tegningerne fremgår det, at huset tidligere har haft stråtag sadeltag, en tagform der absolut klædte huset bedre end den nuværende. Planløsningen viser en beboelse i hver ende af huset med et portrum imellem, hvilket forklarer gavlenes tætsiddende vinduer.

Huset ejedes i en årrække af skibsbygmester Lars Larsen, som tidligere havde erhvervet Løkken, Asylgade 7.

Ved salget til den efterkommende ejer, Chr. Wilhelm Behrend, betegnes huset som et lyststed.

Husets oprindelige karakter og navnlig gavlløsning minder i øvrigt stærkt om sidehuset til nabobygningen Albertinelyst.

ASYLGADE 6 matr.nr. 112c Carls Minde

Ejerliste:

- 1896: Købmand Carl Jørgensen.
- 1896-1943: Fru Mathilde Jensen,
f. Ebert.
- 1943-1946: Installatør H. W. Petersen.
- 1946-1964: H. W. Petersen og fru Ingrid
Johanne Jacobsen, f. Nissen.
- 1964-1966: Fru Ingrid Johanne Jacob-
sen, eneejer.
- 1966- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

ASYLGADE 7 Løkken matr.nr. 39b

En grundmuret bygning i to etager over en højtliggende kælder med mansardtag med lav øvre rejsning, indrettet med seks lejligheder.

Murene står blanke, opført i røde maskinsten lagt i en brændt fuger over en seks cm fremkraget sokkel ligeledes i blank mur, der nederst er afsluttet med en støbt fod. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet gesims, der i sydgavlen har omløb og er fortsat tagkanten rundt. Nordgavlen står glat med en teglafdækket murkrone. Gadesiderne – dvs. vestsiden og sydgavlen – er vandret opdelt af en række pudsede bånd, der følger vinduernes top og bund.

Taget er skiferklædt, i rygningen to blank murede skorstenspiber. I tagets mansard er fem zinkindklædte vindueskviste – to tærrammede mod gaden og tre torammede mod gården.

Langsiderne er symmetrisk opbyggede med fire- og seksrammede korspostvinduer isat etagerne, torammede vinduer til kælderen og i søndre taggavl to torammede, trerudede vinduer. Trapperummet i gårdsidens midterfag er fremkraget to sten og har isat en tofløjet fyldingsdør med et overvindue. Vinduer og døre er grønmaledede, vinduerne sidder i en ti cm fals med et fladbuet helstensstik med prydkifte over og med sålbænke af eternitplader på et fremkraget skifte.

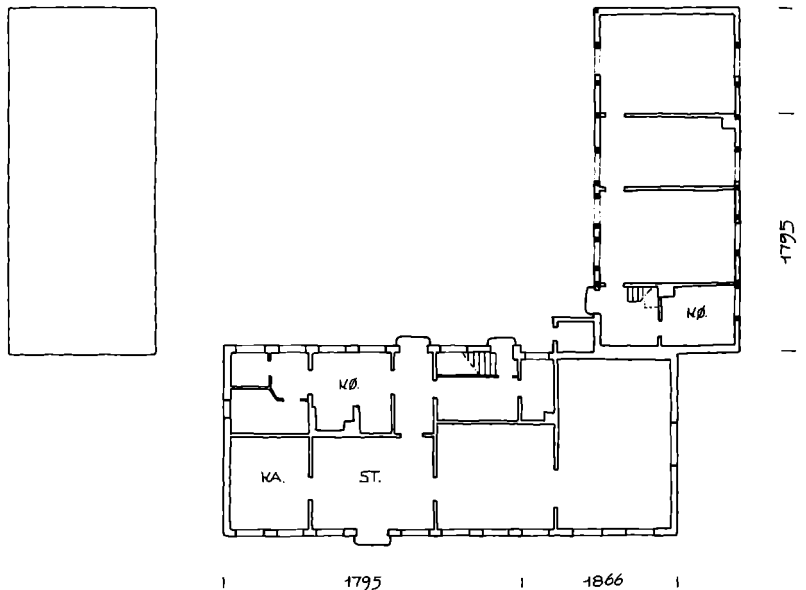
Bygningen er opført i 1896 af arkitekt Thell & Co. og står på nær ændringer af tagkviste i 1946 udvendigt uændret.

Et trefløjet anlæg der er opført som bolig med lyststeds karakter i forbindelse med oprettelsen af det vest for liggende blegeri nede ved Mølleåen.

Bygningerne ligger tilbagetrukket på grunden med en have foran hovedbygningens facade ud mod Asylgade. De tre længer omkranser en lille grusbelagt gård, hvortil man kommer ad en kort, buet poppelallé, der ved Asylgade er afsluttet med et tofløjet portparti.

Ejerliste:

- 1794-1802: John Lawrence.
 1802-1803: Koncertmester Claus Schall.
 1803-1807: Grosserer Johann Friederich Tutein.
 1807-1809: Gottlieb Gabriel Schleisner, Frederik Schleisner og Mathias Koechlin.
 1809-1812: Gottlieb Gabriel Schleisner, eneejer.
 1812-1819: Overkrigskommissær C. L. Drewsen.
 1819-1843: Skibsbygmester Lars Larsen.
 1843-1854: Fru M. W. Eckardt.
 1854-1864: Fru Hedvig Louise Vogt, f. Komtesse Frölich.
 1864-1865: Proviantregnskabsfører og sekretær i Marinen Louis Auguste François Aumont.
 1865-1868: Ritmester Andreas Carl Vilhelm Norup af Horsens og dennes enke Caroline Eleonora Norup, f. Birch.
 1868-1874: Bogbindermester Carl Jacob August Clausen.
 1874-1876: Vexelmægler August Jensen og dennes enke Cordula Schröder.
 1876-1878: Grosserer Thorkill J. Johnsen.
 1878-1883: Vexelmægler Carl Blad.
 1883-1884: Assistent ved Botanisk Have Anthon Peter Hansen.
 1884-1885: Mekanikus Jens Andreas Bergh.
 1885-1911: Husejer Mads Nielsen.
 1911-1918: dennes enke Caroline Emilie Nielsen, f. Bentzen.
 1918-1956: Overretssagfører Harald Nielsen.
 1956-1958: Enkefru Anna Elvira Nielsen.
 1958- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Hovedbygningen er ti fag lang, grundmuret og med opskalket sadeltag. Indrettet med en lejlighed og med værelser under opbygning i tagetagen.

Murene er opført i flensborgsten og står pudsede og hvidkalkede over en to cm fremkraget, sortmalet sokkel. Langsiden mod haven er øverst afsluttet med en hvidkalket, afrappet gesims, gårdsiden med en sugfjæl. Gavlene er glat muret til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen to skurede og hvidkalkede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims. I tagets østre flade tre zinkindklædte tagkviste med torammede, otterudede vinduer, i vestfladen en teglhængt frontkvist med zinkflunker og et trerammet, otterudet vindue.

Havesidens disponering lader formode en nordre forlængelse på tre fag, hvorved den oprindelige haveside på syv fag har haft en symmetrisk opbygning med tre vinduer på hver side af en tofløjet havedør, der er indrammet med trægerigter og øverst afsluttet med en profileret fordakning på svungne konsoller.

Vinduerne, ligeså de tre nordre, er torammede, trerudede med udvendige folde-skodder.

Gårdsiden viser klart bygningens oprindelige udstrækning, idet muren for den nordre forlængelse er tilbagetrukket, rimeligvis af hensyn til sidebygningens gavl.

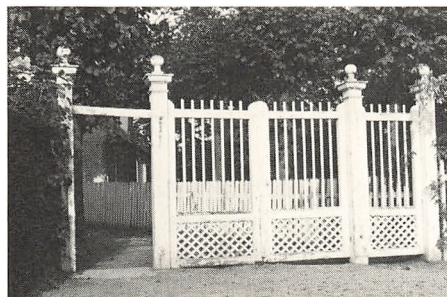
I siden er isat seks torammede, otterudede vinduer og to senklassicistiske fyldingsdøre, hvoraf den ene sidder i et foret dørhul med et krydsafsproset overvindue i fuld bredde.

I begge taggavle er isat et torammet vindue, seksrudet i syd, helrudet i nord, i samme gavls stueetage et torammet, skoddedækket vindue, i syd et enkeltrammet otterudet.

Vinduerne sidder i en fire cm fals med vandret øvre afdækning og drypnæse på bundkarm.

Før.

Nordre sidelænge, der er sammenbygget med hovedbygningen, er en ti fag lang bindingsværkslænge med sadeltag. Indrettet med en lejlighed med værelser i tagetagen.

Bindingsværket står sort opstolpet med pudsede og hvidkalkede tavler over en fem cm fremkraget, sortmalet sokkel. Vestgavlen er muret, pudset og hvidkalket, ligeså østgavlen til bjælkelagshøjde, taggavlen står i bindingsværk. Langsiderne er ved tag lukket med hvidkalkede sugfjæle.

Taget er teglhængt, i rygningen en skuret og hvidkalket skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims. I begge tagflader er teglhængte pultkviste med zinkklædte flunker og torammede, seksrudede vinduer. I begge langsider fire vinduer, hvoraf syv er torammede otterudede, det vestre vindue i nordsiden er torammet trerudet.

I sydsiden (gårdsiden) en senklassicistisk fyldingsdør i et foret dørhul med et lavt trerudet overvindue i fuld bredde.

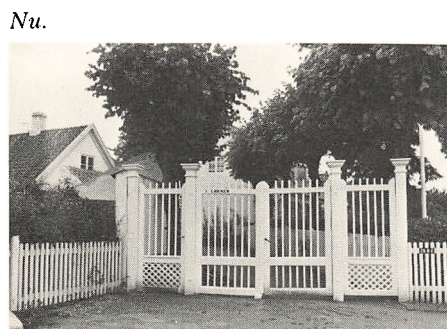
Søndre sidelænge har oprindeligt stået i bindingsværk som den nordre længe, men er i dag grundmuret over delvis kælder og med sadeltag. Indrettet med en lejlighed i stueetagen.

Murene er skurede og hvidmalede over en to til fire cm fremkraget, sortmalet sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en hvidmalet sugfjæl, og gavlene står muret til et 10-15 cm tagudhæng.

Taget er teglhængt, i rygningen en hvidmalet skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims.

Længens vinduer er torammede, torudede og sidder i en fem cm fals med vandret øvre afdækning og støbte, sortmalede cementsålbænke.

De tre længers vinduer er hvidmalede, døre og skodder grønmalede.

Nu.

BLEGERIET
(Schallsvej 12-14)
bygningen senere kaldet
Dronningens Vaskeri
matr.nr. 39a

Ejerliste:

1794-1802: John Lawrence.
1802-1803: Koncertmester Claus Schall.
1803-1807: Grosserer Johann Friederich Tutein.
1807-1809: Gottlieb Gabriel Schleisner, Frederik Schleisner og Mathias Koechlin.
1809-1812: Gottlieb Gabriel Schleisner, eneejer.
1812-1975: Prins Christian Frederik (Kongehuset).
1975- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Dronningens Vaskeri omfatter to sammenbyggede længer, der ligger med langsiderne ned mod Mølleåen.

Den nordre længe er en 14 fag lang, fem fag bred bindingsværkslænge med sadeltag. Indrettet med en lejlighed i de ni nordre fag og udhusrum i de fem søndre.

Bindingsværkets tømmer og pudsede tavler står gulmalet over en fremkraget, sortmalet sokkel af kampesten, afrettet med murskifter. Langsiderne er ved tag afsluttet med hvidmalede sugfjæle, og gavlen i nord står i bindingsværk til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen to skurede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

Væggens stolper står i fodtømmer i vestsiden, medens den mere sekundære nordgavl og østside er uden fodtømmer. Vestsiden er yderligere fremhævet, idet sidens fire torammede, trerudede vinduer med meget kraftige sprosser og to døre – en enkelt og en tofløjet fyldingsdør med smårudet glas i overdel – er indrammet af profilerede trægerigter. I sidens søndre ende er isat en tofløjet bræddeport til udhusrummene. I østsiden er isat fire torammede, otterudede vinduer og to enkeltrammede, firrudedede, en tofløjet havedør samt en bræddedør.

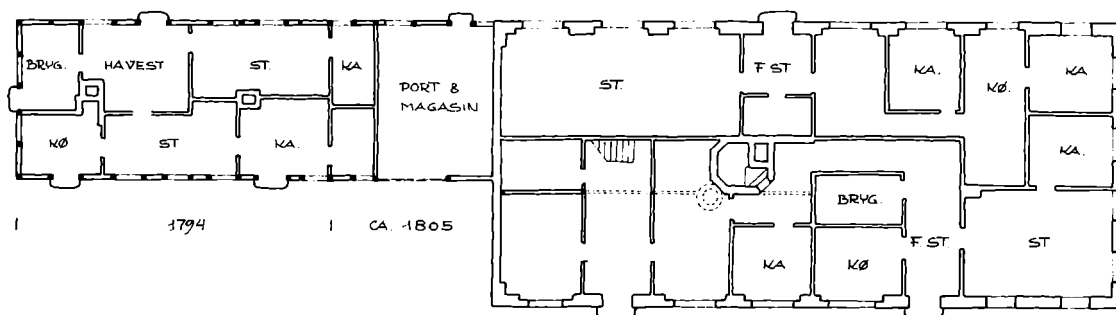
I nordgavlen er isat en dør med bosserede fyldinger indrammet af profilerede gerigter, på hver side heraf et torammet seksrudet vindue.

Vinduer og døre er hvidmalede.

Den søndre længe er grundmuret, otte fag lang, fire fag bred og med halvvalmet sadeltag. Indrettet med to beboelser.

Murene er opført i flensborgsten, der står skurede og gulmalede over en sortmalet murfod. Langsiderne er ved tag afsluttet med en hvidmalet sugfjæl, der ved gavlene løber over i et hvidmalet, pud-

set etagebånd. Gavlene er murede til halvvalm, her afsluttet med en sugfjæl.

Taget er teglhængt, i rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

I vestsiden er isat seks vinduer, heraf tre trerammede seksrudede i mellemfagene, i yderfagene torammede otterudede, hvoraf to i søndre ende har et 35 cm muret spejl over vinduet. Vinduestyperne er i hver ende adskilt af en fyldingsdør, hvor den søndre er tofløjet med et femrudet overvindue, begge døre med revleskoder foran.

Omtrent i østsidens midte sidder en tofløjet havedør med tilsvarende afskodning. Nord og syd for denne er henholdsvis isat tre og to trerammede seksrudede vinduer. I søndre ende to torammede, seksrudede vinduer og i sydgavlen fire tilsvarende.

Vinduerne sidder i en tre til fire cm fals med et fladbuet stik over i østsiden, medens de øvrige har vandret øvre afdækning. Alle vinduer har drypnæse på bundkarm.

Udvendigt træværk er hvidmalet.

I efteråret 1794 lod blegeren John Lawrence påbegynde opførelsen af et blegeri ved Mølleåen og samtidig en bolig til sig selv i den anden ende af grunden ved Asylgade. John Lawrence var uddannet på Bleggården (matr.nr. 33a, nedrevet), som han havde bestyret indtil denne gik over i privateje som kattuntrykkeri. Lawrence havde ingen kapital selv, men ved statens hjælp fik han mulighed for at opbygge en ny bleggård på et stykke af byens gamle toftejord.

Blegeriet ved åen blev indeholdt i en lille ni fags længe, der er identisk med den nuværende bindingsværkslænges ni nordre fag. Boligen ved Asylgade fik en herskabelig udformning med et syv fag langt grundmuret hovedhus, flankeret af to syv fag lange bindingsværkslænger, alle med stråtage.

Produktionen i den beskedne længe kunne sandsynligvis ikke dække boligens ekstravagance, og Lawrence måtte allerede seks-syv år senere opgive bedriften. Bygningerne opkøbtes i 1802 af naboen, koncertmester Claus Schall (1757-1835), der halvandet år efter solgte dem videre til grosserer Johann Friederich Tutein

(1757-1853). Tutein indtog en fremtrædende plads inden for den københavnske handelsstand og blandt hans aktiviteter kan nævnes en kattunfabrik på Østerbro. I Lyngby udbyggede Tutein produktionsstedet ved Mølleåen med den grundmurede bygning, hvori installeredes et kattuntrykkeri. Bindingsværkslængen udvidedes til 14 fag, der indrettedes til beboelse og varemagasinet med en gennemkørselsport.

I 1807 blev kattunfabrikken købt af et interessentskab på tre deltagere, hvoraf Gottlieb Schleisner var den ene. Han udkøbte de to andre i 1809 og året efter averterede han den herskabelige beboelsesbygning til leje som sommerbolig.

Gottlieb Schleisners to kendte sønner, genremaleren Christian Andreas Schleisner (1810-1882) og lægen Peter Anton Schleisner (1818-1900) er begge født i Lyngby.

I 1812 deltes anlægget. Prins Christian Frederik købte kattunfabrikken ved åen og indrettede den til vaskehus for Sorgenfri Slot.

Vaskehuset er i dag indrettet med to lejligheder, men det store skorstenssted til vaskekedlerne står der stadig, ligesom de rekonstruerede træjalousier i gavlene vidner om lofternes tidligere funktion som tørrelofter.

Ved delingen overtog C.L. Drewsen det trefløjede beboelsesanlæg som lyststed. Han solgte i 1819 bygningerne til skibsreder og værftsejer Lars Larsen (1758-1844), der ejede stedet i næsten et kvart århundrede. Lars Larsen hørte til inderkredsen af københavnske storkøbmænd fra slutningen af det 18. århundrede. Hans handelsflåde blev kun overgået af Asiatisk Kompagni og Huset Duntzfeldt. En betydelig del af sin formue anbragte han i grundejendom i København. 1802 købte han området ved den nuværende Larsens Plads, senere erhvervede han det Blå Pakhus og lade- og lossepladsen bag Slotsholmsvagtten. Han købte også grund i den nyanlagte Kronprinsessegade, hvor han 1801 lod bygge hjørnebygningen mod Gothersgade.

I 1827 købte Lars Larsen desuden bygningen Asylgade 5 i Lyngby.

Lyststedet forblev uforandret under forskellige ejere indtil 1866, hvor ritmester Norup fik bygningerne omtakseret grundet ombygning og udvidelse til nuværende udstrækning, hvor de tidligere stråtag blev udskiftet med tegl. Det søndre sidehus er først senere grundmuret og udvidet til ti fag.

ASYLGADE 8 matr.nr. 111

Ejerliste:

1890-1892: Urmager Christian Lorentz
Valdemar Jørgensen.

1892-1927: Postbud Jens Danielsen og
dennes enke Lene Johanne Danielsen,
f. Nielsen.

Et grundmuret hus med trempel og sadeltag, indrettet med fire lejligheder, to i stueetagen og to i tagetagen.

Murene står blanke, opført i gule maskinsten lagt i en brændt fuge over en tre til fire cm fremkraget, rustikpudset sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet gesims, der har omløb ved gavlene og er fortsat tagkanten rundt. Gesimsen er muret i røde maskinsten ligesom et underliggende etagebånd, der markerer tremplens start.

1927-1965: Postpakmester Erik Camillo
Christian Christensen.
1965- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

ASYLGADE 10 matr.nr. 110

Ejerliste:

1863-1874: Kaptajn Gotlob Christopher
Sichlau af København.
1874-1874: Malermester og oversergent
Valdemar Gotlob Georg Ferdinand
Sichlau (søn).
1874-1885: Købmand Niels Hansen.
1885-1916: Kunstdrejer Jørgen Hansen.
1916-1933: Bagersvend Viggo Oscar Wi-
enecke, og dennes enke Camilla Loui-
se Wienecke, f. Hansen.
1933-1934: Chauffør Poul Richard Wie-
necke.
1934-1946: Tømrermester E. Jensen.
1946-1954: Fhv. vognstyret Marius
Hansen.
1954- : Snedker Svend Aage
Hansen.

ASYLGADE 11 matr.nr. 105

Taget er skiferklædt, i rygningen to blankmurede skorstenspi-
ber. I gård- og gadeside to zinkindklædte tagkviste med korspost-
vinduer.

Langsiderne er symmetrisk opbyggede med fire- og seksramme-
de korspostvinduer, siddende i en fem cm fals med et fladbuet
halvandenstens stik over og sorte eternitplader på et fremkraget
skifte som sålbænk. I gårdsidens midterfag en tofløjet rammedør
med et trerudet overvindue. Udvendig er træværket hvidmalet.

Bygningen er opført i 1896 af arkitekt F. Lippert, samtidig med
Asylgade 6, med hvilken den stilmæssigt er nært beslægtet. Kælde-
ren under bygningen er først udgravet i 1937.

En grundmuret bygning, hvis opførelse i to etaper har medført, at
den søndre og nordre del er bygget sammen i en stump vinkel.
Opskalket sadeltag. Bygningen er indrettet med to beboelser med
værelser i tagetagen og kælder under søndre del.

Murene står skurede/pudsede og hvidmalede over en to til tre
cm fremkraget, sortmalet sokkel. Gavlene står glat muret til tag,
medens langsiderne øverst er afsluttet med en sparenkopfesims.

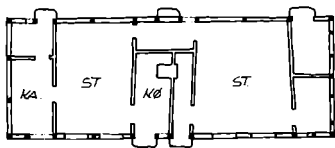
Taget er teglhængt, i rygningen en blankmuret skorstenspipe. I
have- og gadeside to papindklædte tagkviste i hver side, hvoraf tre
har torammede, trerudede vinduer og den fjerde et trerammede,
trerudet vindue. Den gennemgående vindustype er torammede,
trerudet, hvoraf der er isat seks til gaden, to i søndre taggavl samt
fire i havesidens søndre ende. I den nordre ende to trerammede,
trerudede vinduer, et på hver side af en udbygget havestue med
murede brystninger og papklædt halvtag. I nordre taggavl et tre-
rammet, trerudet vindue. Begge langsider og sydgavlen har isat en
fyldingsdør, hvor langsiderne har ti fyldinger. Vinduer og døre er
blåmalede, og vinduerne sidder i en fire til seks cm fals med vand-
ret øvre afdækning og eternitplader som sålbænke.

Ved nordgavlen står en mindre grundmuret udhusbygning, der
skyder frem i gaden. Murene står skurede og hvidkalkede over en
sortmalet murfod og er øverst i tre sider afsluttet med en teglaf-
dækket murkrone, der mod gaden er fremkraget. Taget er fladt og
papklædt. I gadesiden er isat to torammede, trerudede vinduer,
der har spor efter udvendige skodder. Mod gården et enrammet
og et torammede, seksrudet vindue samt en fyldingsdør.

I 1864 fik kaptajn G. C. Sichlau fra København brandtakseret en
bygning, der i mål svarer til søndre del af nuværende bygning. Den
nordre del blev først opført i 1934 af tømrermester Ejnar Jensen.
Udhusbygningen var i mellemtiden blevet opført i 1878, og sam-
menbygningen mellem disse to bygninger har åbenbart været af-
gørende for, at det skæve forløb er fremkommet.

Et syv fag langt, tre fag bredt bindingsværkshus med sadeltag,
indrettet til en beboelse.

Væggene står i spinkelt, sort opstolpet bindingsværk med skure-
de og gulmalede tav. Stolperne står direkte på en sortmalet kam-

I BTAKS 1820 I CA 1840 1850

Ejerliste:

(1820)- : Jens Svendsens enke.

-1843: Niels Jensen.

1843-1878: Anders Pedersen.

1878-1885: Fhv. hører Niels Nielsen.

1885-1918: Handelsmand Hans Olsen.

1918-1944: Proprietær Jørgen Lund.

1944-1955: Forpagter Chr. H. P. Lund,
fru Johanne B. Hansen og fru Jørna
M. Guldmann.

1955- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

ASYLGADE 13
matr.nr. 106b

pestenssyld uden fodrem, sammenholdt af gennemgående sidebånd og afstivet med lange skråstivere i vestgavl og gårdside. Bjælkerne ligger over topremme og har tagfoden lukket med sugfjæle.

Taggavlene er beklædt med sortmalede brædder et på to, der tagkanten rundt er lukket med vindskeder og nederst er afsluttet med et vandbræt.

Taget er tækket med strå, og mønningen dækket med halm, fastholdt med kragtræer. I rygningen en skuret og gulmalet skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims.

Bygningen er nyligt istandsat med nye torammede, torudede vinduer og bræddedøre. Vinduer og døre er grønmaled.

Bygningen blev første gang brandtakseret i 1820, hvor de fire vestre fag stod opført indeholdende beboelse i tre fag og tørvehus i et fag. I begyndelsen af 1840'erne udvidedes huset med to fag i øst og ombyggedes til to beboelser. En halvtagsbygning ved østgavlen var i 1850 kommet under heltag og huset havde fået sin nuværende udstrækning.

Proprietær Jørgen Lund på Krogbjerggård overtog huset i 1918, og det forblev knyttet til denne gård, indtil Lyngby-Taarbæk Kommune købte det i 1955.

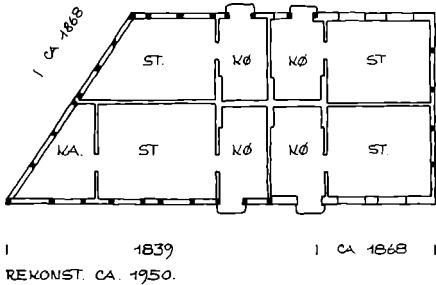
Først ved den seneste istandsættelse i 1970'erne er bygningens to beboelser slået sammen til en. Ligeledes er bindingsværket, der tidligere har stået overpudset, først i de seneste år fremdraget og opstolpet.

En bygning opført i bindingsværk, hvis østre ende i dag er delvis omsat i grundmur.

Taget er halvvalmet og bygningen indrettet til to beboelser.

Ydervæggene står over en sortmalet sokkel, der mod gaden lig-

Ejerliste:

- 1837: Jacob Michelsen.
- 1837-1847: Silke- og klædehandler Thomas M. L. Høyer.
- 1847-1848: Heinrich Theis Aberhoff.
- 1848-1850: dennes enke Magdalene Cathrine Aberhoff, f. Polehøi.
- 1850-1880: Christoffer Christensen.
- 1880-1907: Hans Christiansen.
- 1907-1919: Fhv. stentrykker Christian Petersen (svigersøn).
- 1919-1919: Detailhandler D. Christiansen.
- 1919-1921: Stukkatør Viggo Schmidt.
- 1921-1922: Stereotypør Idon Meyer.
- 1922-1923: Købmand Johannes A. Møller.
- 1923-1927: Textilarbejder Nicolaj Hansen.
- 1927-1930: Materialist Valdemar Hansen.
- 1930-1943: Kloakmester Vilhelm Frederik Larsen og dennes enke Hilda Larsen, f. Henriksen.
- 1943-1946: Fru Olga Elvira Nielsen.
- 1946-1950: Fru Ruth Nordsig.
- 1950-1955: Knud Jørgensen og Frede Rasmussen.
- 1955- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

ger på en høj kampestenssokkel. Bindingsværket er for størstedelens vedkommende udskiftet med nyt og står sort opstolpet med udmurede tavler, der er skurede og hvidkalkede, hvilket også gælder for murværket i langsidernes østre ende.

Bindingsværket er afstivet med lange skrånede og sammenholdt af fodrem, løsholter og toprem, over sidstnævnte ligger bjælkerne afsluttet ved tagfod med en sortmalet trægesims.

Taggavlene er klædt med brædder et på to, der langs tagkant er afgrænset med vindskeder og nederst afsluttet med et vandbræt.

Taget er tækket med strå, mønningen er dækket med langgræs fastholdt af hønsenet og kragtræer, og langsidernes tagdryp er afsluttet med en række vingetegl. I rygningen to skurede skorstenspiber på udkraget sokkel. I begge tagflader to tagkviste med halvrunde, trerudede vinduer.

De nyligt isatte vinduer er torammede og trerudede, to i hver taggavl, fem i gadesiden og fire i gårdsiden. Dørene er fyldings- og listeklædte døre. Vinduer og døre er gråmalede.

Silke- og klædekræmmer Thomas Høyer, der i 1834 opførte Nørregade 2's nuværende hovedbygning, opkøber i 1837 matrikel 106. I 1839 fik han på denne grund brandtakseret en nyopført bygning, der var ni fag lang, tre fag dyb og indrettet til lade med gennemkørsel.

Hvis denne bygning indgår i den nuværende Asylgade 13, hvilket taksationerne lader formode, giver det samtidig en forklaring på vestgavlens helt klare byggeskel. De tre fag nærmest gaden står med spinkelt bindingsværk uden fodrem, disse tre fag skulle i givet fald være ladens oprindelige gavler, medens udvidelsen på tre fag i kraftigere bindingsværk med fodrem skulle være resultatet af en ombygning, der er brandtakseret i 1868.

Ved ombygningen indrettedes bygningen til fire beboelser, der

var placeret omkring en kerne af fire ildsteder, en planløsning, der endnu afspejler sig i bygningen, desværre er den store skorsten med fire kanaler nedrevet.

Bygningen har tidligere stået overpudset, hvilket det har været nødvendigt at hugge ned af hensyn til tømmerets vel, men en overkalkning af tømmer og tavl ville have været heldigere for bygningens helhed end den nuværende opstolpning af bindingsværket.

Gadesidens udvendige trapper af bornholmsk sandsten virker meget fremmede for huset.

ASYLGADE 17 matr.nr. 107

Ejerliste:

- 1790: Christen Nielsen.
- 1790-1793: Niels Andersen.
- 1793- : Husmand Ole Andersen.
- (1804)- : Morten Knudsen.
- 1822-1843: H. C. Svendstrup.
- 1843-1858: Ane Margrethe Mortensen.
- 1858-1864: Vilhelmine Cathrine
Fritsche.
- 1864-1870: Frederikke Jacobine Jensen.
- 1870-1882: Arbejdsmand Morten
Knudsen.
- 1882-1922: Hans Jens Mathiesen og
denne enke Karen Kirstine, f. Nielsen.
- 1922-1923: Entreprenør J. V. Møller.
- 1923-1961: Parcellist Otto Nielsen.
- 1961- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

En lille grundmuret bygning med et stort, dominerende mansardtag, indrettet med to lejligheder i stueetagen, tre i mansarden samt tre værelser i øvre tag.

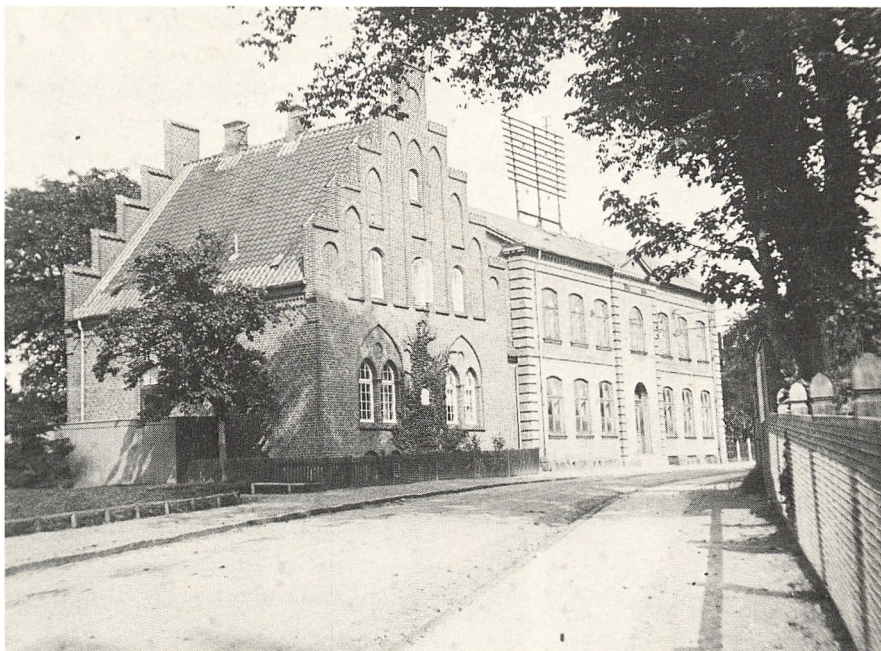
Murene står pudsede og gulkalkede over en sortmalet murfod, langsiderne er ved tag afsluttet med en aftrappet, hvidkalket gesims, gavlene er glat muret til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen to blankmurede skorstenspiber. I mansarden fire zink- og blyinddækkede tagkviste til begge sider, med torammede, trerudede vinduer. I øvre tag fem zinkinddækkede tagkviste med torammede vinduer, to mod gaden og tre mod gården. Langsiderne er symmetrisk opbyggede, i gårdsiden med fire torammede vinduer isat og i gadesiden to tilsvarende vinduer på hver side af en tofløjet fyldingsdør med to enkeltrammede sidevinduer. Vinduerne sidder i en fire til fem cm fals med vandret øvre afdækning og med sorte eternitplader som sålbænke.

Bygningen er opført i 1922. Dens nedre etage står rolig og behersket, men indtrykket forstyrres noget af det voldsomme mansardtag og dets mange kviste.

Den gamle inspektør- og skolebygning ved Høstvej. Ældre foto. Teknisk forvaltning.

HØSTVEJ 1 matr.nr. 3a

Ejerliste:

- 1908: Lyngby Kommune/Lyngby Sogneråd.
- 1908-1916: Aktieselskabet Engelsborg.
- 1916-1917: Kommuneingeniør, cand. polyt. H. V. Rygner.
- 1917-1921: Proprietær R. Rasmussen.
- 1921-1942: Kommuneingeniør Jørgen Aage Christian Råstrup.
- 1942- : A/S Dansk Poseindustri.

Et grundmuret gavlhus i en etage med høj trempel over kælder, med en let tilbagetrukket entrébygning ved østsiden i en etage med langsides mod gaden. Begge med sadeltage. Indrettet til kontorer i stue- og tagetage.

Murene står blanke, opført i røde sten over en kampestenssat sokkel og med gavlhusets gavle afsluttet over tag med kamtakker. Begge bygningers langsider er øverst afsluttet med en gesims med rulleskifte, trappefriser og savsnit. Bygningens gotiserende præg er i øvrigt tilegnet ved adskillige spidsbuede blændinger og enkelte rundblændinger i taggavlne og to store, spidsbuede spejl i nederste etage med to spidsbuede vinduer i hver. Blændingernes false er affasede, hvor der er isat vinduer.

Tagene er teglhængte, der er i gavlhusets tagflader isat en række ovenlysvinduer, medens der i entrebygningens gadeside sidder en pultkvist med teglhængt tag, murede flunker og et smårudet vindue i front.

Vinduerne er smårudede og henholdsvis rundbuede og spidsbuede, de er hvidmalede og sidder tilbagetrukket i en fals med grøn-glaserede klinker som sålbænke.

Døren i entrébygningen er en fyldingsdør med et spidsbuet, seksrudet overvindue, til døren en glatpoleret granitstenstrappe.

I gavlen mellem to vinduesblændinger er isat en hustavle, hvorpå står: »Anno 1721 grundede kong Frederik 4 på dette sted den første skole i Lyngby. 1904 opførte kommunen denne bygning«.

Bygningen blev opført som inspektørbolig til den da nyopførte skole på grunden af arkitekt Harald Lønborg Jensen, der året forinden i 1903 havde opført gymnastikbygningen med facade mod Peter Lundsvej i en mere afdæmpet stil.

Øst for førnævnte hus en grundmuret bygning i to etager med langsiden mod gaden og med et lavt skiferklædt sadeltag. Indrettet med kontorer, lager og produktionslokaler.

Murene står blanke, opført i gule sten lagt med en brændt fuger over et fem til seks cm fremkraget kampestensfundament. Begge langsiders midtpartier står fremskudte som midtrisalitter, øverst afsluttet med en trekantfronton, hvori en rundblending mod gaden. Murene er mod tag forsynet med en sparekopfgesims, der har omløb ved vestgavlen (østgavl lukket af nabobygning), hvor et enkelt gesimsbånd er fortsat tagkanten rundt. I gadesiden umiddelbart under gesimsen, to gennemgående gesimsbånd og et tilsvarende som cordongesims, der er afbrudt af midtpartiet, hvis hjørner ligesom bygningens står kvadrede.

Bygningens langsider er i begge etager forsynet med tre fladbuede korspostvinduer med torudede underrammer på begge sider af midtpartiet. I gårdsidens midtparti to tilsvarende vinduer, medens der i gadesidens er isat to store tre- og firrammede, rundbuede vinduer, hvor det nederste sidder i det tidligere dørfag.

Vinduerne sidder i en ni cm fals med helstensstik, der øverst er afsluttet med et prydkifte. Under vinduerne støbte, riflede jernsålbenke, der hviler af på en fremkraget profilsten.

Bygningen er opført i 1882, hvilket står i jerntyper umiddelbart under gadesidens fronton. Den blev opført i forlængelse af den gamle Rytterskole, hvilken den afløste, og som siden blev nedrevet, da det nuværende gavlhus blev opført i 1904. Skolebygningen er opført af arkitekt og murermester Suhr, som har skabt en harmonisk og karakterfuld bygning, der i sammenhæng med gavlbygningen danner en god helhed med eksempler på århundredskiftets arkitektur.

HØSTVEJ 2/
LUNDTOFTEVEJ 20
matr.nr. 48b/49a

Matr.nr. 48b, Lundtoftevej 20.

Ejerliste:

-1908: Høker Knud Hansen.

1908- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

Matr.nr. 49a, Høstvej 2.

Ejerliste:

-1900: A. Petersen.

1900-1924: Musiker Lauritz Richter.

1924- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

Bebyggelsen på de to hjørnegrunde, med ialt fem typiserede grundmurede bygninger over kælder og med sadeltag, er opført af arkitekt Magdahl Nielsen. De to nord for Høstvej i 1915 og de tre søndre i 1927. Bygningerne er opført som ældreboliger og fungerer stadig som sådanne med seks lejligheder i hver bygning, fire i stueetagen og to i tagetagen. Planløsningerne varierer fra bygning til bygning, men hver lejlighed indeholder en forstue, køkken og en stor stue. De forskellige planløsninger giver de ellers typiserede bygninger variationer i facaderne, så de enkelte bygninger fremstår med et selvstændigt ydre.

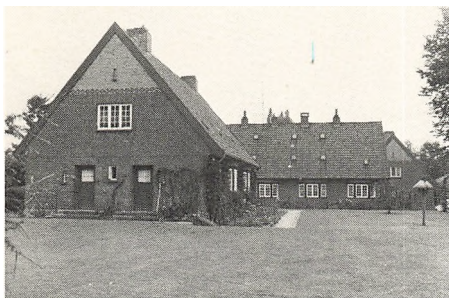
Bygningerne står i blank mur, opført i røde sten, begyndende med et rulleskifte over en kampestenssokkel.

Langsiderne er glat muret til et vandret, bræddeklædt udhæng og gavlene til tagets vindskeder. Gavlenes murværk skifter fra røde til gule sten i gavlspidsen, adskilt af en skakbort af skiftevis tilbagetrukne kopper.

Tagene er teglhængte, i rygningen henholdsvis to eller fire blankmurede skorstene afhængig af planløsningen.

Vinduer og døre sidder i en murfals med vandret halvanden-

HØSTVEJ 3A matr.nr. 53a

Ejerliste:

- 1856-1876: Ole Jensen og dennes enke
Karen Kirstine Jensen.
1876-1884: Arbejdsmand Lars Ole Andersen.
1884-1888: Carl Emil Hansen.
1888-1912: Bagermester Peter Nielsen.
1912-1915: dennes enke Maren Kirstine Nielsen.
1915-1927: Bagermester Jens Nielsen.
1927-1959: Bagermester Aage Nielsen.
1959- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

HØSTVEJ 4 matr.nr. 29b Vilhelminelyst

Ejerliste:

- 1784-1806: Cancelliråd Mathias Bie.
1806-1813: Kaptajn Nicolai Brinck.
1813-1813: Johan Lorentz Wismer.
1813-1818: Peter Christian Knudtzon.
1818-1820: Kammerråd Simon P. Hoff.
1820-1846: Hoffurer Iver Larsen Dahl
og dennes hustru Vilhelmine Frederikke Dahl.
1846-1859: Brygger Henrik Møller.
1859-1860: Jomfru Marie Theodore Møller.
1860-1862: Kammerassessor Alexander Georg Lind.
1862-1862: Enkefru Petrine Hendrine Lind, f. Franck.
1862-1863: Landmand Hans Jensen.
1863-1874: Particulier Frederik Jacobsen af København.

stens stik over og vinduerne med en sålbænk i formsten. Stuevinduerne sidder dog alle i tresidede karnapper med murede brystninger og vinduerne isat mellem stolper af træ eller riffelhugget sandsten.

Vinduerne er to- eller trerammede og otterudede, dørene er bræddeklædte isat et seksrudet vindue. Vinduer er hvidmalede og døre og vindskeder rødmalede. Udvendige granittrapper.

Bygningerne er sjældent godt indpasset i den øvrige bebyggelse, med proportionelle og konstruktive paralleller til denne, men også den funktionelle idé har rod i bondebyens typiske tofamiliehuse.

En tre fag lang grundmuret bygning med teglhængt sadeltag. Indrettet med kontorer. I gården et baghus og i østskelet et sidehus med gavl mod gaden, begge grundmurede og med papklædte halvtage.

Murene er pudsede og gråmalede over en sortmalet murfod.

I gadesiden er isat tre storrudede vinduer og i sidehusets gavl et tilsvarende. De to bygninger er forbundet med en god tofløjet fyldingsport.

Udvendigt træværk er grønmalet.

Hovedhuset er opført efter en brand i 1867. Gadesiden med forhus, sidehus og portfløj er udmærket sammensat, men de store vindueshuller efterlader bygningen udtryksløs. Korspostvinduer i hovedhusets gadeside svarende til Peter Lundsvej 2 og 6 ville give bygningens facade og portfløjenes fine detaljer et modspil.

Anlægget består af en lang grundmuret hovedbygning over delvis kælder, portgennemkørsel i vestre ende og med to gennemgående gavlkviste i et sadeltag. Indrettet med en beboelse med flere panelerede rum i stueetagen og to beboelser i tagetagen. Hovedbygningen er flankeret af to fritliggende sidelænger, den østre er en 14 fag lang bindingsværkslænge med sadeltag over, hvor de seks søndre fag i vestsiden og sydgavlen er omsat i grundmur, indrettet med en beboelse i den søndre halvdel med værelser i tagetagen og garage og fyrrum i den nordre ende. Den vestre sidelænge er en 13 bjælkefag lang grundmuret bygning, hvis nordøstre hjørne er afskåret for at give plads til portgennemkørslen i hovedbygningen. Under de fire nordre fag er kælder og over bygningen sadeltag, indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Hovedbygningens mure er opført i flensborgsten, der står pudse- og gulmalede over en sortmalet murfod, der er tre cm fremkræget i nordsiden som sokkel. Langsiderne er mod tag afsluttet med en sugfjæl, der ved gavlkvistene løber over i et fire skifter højt, let fremkræget og hvidmalet etagebånd. Gavlkvistene står muret til tag, hvor de to søndre er afsluttet med en hvidmalet, afrappet gesims, der har omløb ved gavlene og er fortsat tagkanten rundt. De to nordre gavlkviste, hvis tage må være omsat omkring århund-

HØSTVEJ

1874-1875: Frøken Frederikke Frisch.

1875-1887: Proprietær Lars Jørgensen.

1887-1902: Skolebestyrer Hartvig Frisch.

1902-1908: Cand. mag. Michael Lausen Iversen og prakt. læge Johan Lemche.

1908-1917: Kredslæge Johan Lemche og dennes hustru Gyrithe Lemche.

1917-1928: Gartner Hans Peter Hansen.

1928-1942: Arkitekt Knud Friderichsen.

1942-1967: Fru Inger Gudrun Friderichsen.

1967- : Elektroingeniør Niels G. S. Friderichsen.

redskiftet, har et ca. 40 cm tagudhæng båret af åse og indspændt af et tømmerkryds. Vestgavlen står muret med en vingeteglsafdækket murkrone over tag, medens østgavlen står i otte fag ubehandlet fyrrebindingsværk med skurede tavler og afsluttet langs tagkant med vindskeder.

Tagene er teglhængte, i rygningen fire blankmurede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims. I tagets nordside tre og i sydsiden fire tagkviste med teglhængte sadeltage, zinkflunker og flammet træbeklædning over korspostvinduerne.

I havesiden mod nord er der i en ujævn takt isat ti korspostvinduer med udvendige skodder samt en tofløjet havedør med bosserede underfyldinger. I den vestre ende en god trefags port med ialt ni bosserede fyldinger. I de fire gavlvviste er isat to korspostvinduer i hver samt i taggavl en rund vinduesgluk, indrammet af et hvidmalet halvstensstik. Sydsiden mod gården har isat syv korspostvinduer af varierende størrelse, fem heraf har firrude overrammer og seksrude underrammer. Herforuden en tofløjet havedør svarende til havesidens, hvor den vistnok tidligere har siddet, en dør med bosserede fyldinger og overvindue samt to sene fyldingsdøre.

Vinduer og døre sidder i en fire til seks cm fals undtagen sydsidens otte vestre fag, der sidder glat med mur, vandret øvre afdækning og under vinduerne henholdsvis skifer og træsålbænke.

Udvendigt træværk er grønmalet.

Østre sidelænges bindingsværk står i fyr med fodrem, lange skråstivere og kæmmede bjælker over en sortmalet sokkel af henholdsvis murværk og kampesten. Tavlene er skurede og væggene gulkalkede over hvide og røde kalklag på tømmer og tavler. Sydgavlen og de seks vestre fag i grundmur er opført i flensborgsten og står skurede og gulmalede over en sortmalet, let fremkraget murfod.

Langsiderne er mod tag afsluttet med sugfjæle. Sydgavlen, der står muret til tag, er langs tagkant afsluttet med vindskeder som nordre taggavl, der er bræddeklædt og afsluttet med et nedre vandbræt.

Taget er stråtak, mønningen halmdækket, fastholdt med kragtræer, i rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel. I tagets østside én og i vestsiden to tagkviste med rundbuede vinduer. I østsiden er isat fire torammede, seksrudedede vinduer og to støbejernsvinduer, i vestsidens søndre ende fire torammede, otterudede vinduer, hvoraf tre har stabler efter udvendige skodder, i sydgavlen fire tilsvarende vinduer, hvoraf to i taggavlen. Imellem stueetagens vinduer en tofløjet havedør med underfyldning, i vestsiden en forstuedør med bosserede fyldinger og et lille trerudet sidevindue, herforuden en tofløjet bræddeport med smedede hængsler og en nyere bræddehalvdør. Vinduer, døre og port er rødmalede.

Vestre sidelænges mure er opført i flensborgsten, der står tyndt skurede og gulmalede over en ca. tre cm fremkraget, sortmalet sokkel, der i den nordre ende er hævet 40 cm p.g.a. kælderen. Langsiderne er mod tag lukket med sugfjæle. Gavlene er muret til et ca. 20 cm udhæng, der langs tagkanten er afsluttet med vindskeder.

Taget er teglhængt, i rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims. I tagets østside en papindklædt tagkvist med et rundbuet, torammet, trerudet vindue.

Vinduerne i bygningen repræsenterer adskillige typer, hvor flere af rammerne har fint smedede hjørnebeslag, og fire af vinduerne har stabler efter udvendige skodder. Af torammede vinduer er isat to-, tre-, seks- og otterudede, i vestsiden to korspostvinduer med firrudedede overrammer og seksrudedede underrammer, der rimeligvis er genanvendt fra hovedbygningen. I sydgavlen er isat en tofløjet havedør med underfyldning, i østsiden og nordgavl en fyldingsdør. Vinduer og døre er grønmalede og sidder i en tre til fire cm fals med vandret øvre afdækning (halvstensstik) og flere vinduer har skifersålbænke.

Hovedbygningen er opført i 1787 som Hr.Cancelliråd Mathias Bie's lystgård i 26 fag bindingsværk, otte fag bred og med to gennemgående kviste i et stråtag.

Til bygningen hørte ingen nævneværdige tilbygninger, da den lange længe var indrettet til både herskab og tjenestefolk, foruden at der var plads til en dobbelt vognremise og stald for fire heste. Efter takseringen at dømme har herskabet beboet de 12 vestre fag, der er højst vurderet, medens de resterende 14 fag kun er vurderet til godt det halve. I 1795 var nordsiden blevet grundmuret og boligen udvidet med flere værelser. Vognremisen og flere andre funktioner var blevet flyttet over i en bindingsværkslænge i øst, hvor der også indrettedes en havestue. Den beskrevne længe i taksationen må trods ikke nøje overensstemmelse med den nuværende østre sidelænge være identisk med denne. Længens søndre ende grundmurede i 1847 og indrettedes til en beboelse. Samme år beskrives den vestre bygning første gang. Taksationerne nævner

ingen ændringer på hovedhuset i perioden 1795 til 1847, hvor den senest fundne taksation er skrevet. Bygningen må omkring 1850'-60'erne have gennemgået en ombygning, hvor gårdsiden og de gennemgående gavlkviste grundmures. Faget vest for porten er sandsynligvis tilføjet ved samme ombygning, ligesom de fleste vinduer og døre og porten er fra denne periode.

I 1806 afhændede Bie denne lysteendom, som 1813-18 tilhørte den velkendte handelsmand og skibsreder P. C. Knudtzon, der gav den navnet »Marienlyst«. Det er hævdet, at den efterfølgende ejer, kammerråd Simon P. Hoff, omdøbte ejendommen til Vilhelminelyst, men den kan dog også have fået sit navn efter hoffureren Iver Larsen Dahls hustru, Vilhelmine Frederikke. Dette par ejede stedet fra 1820 til 1846.

I begyndelsen af dette århundrede boede kredslæge Johan Lemche og dennes hustru, forfatterinden Gyrithe Lemche i Vilhelminelyst.

HØSTVEJ 5 matr.nr. 52

Høstvej 5. Ældre foto. Teknisk forvaltning.

En grundmuret villa med trempel, over høj kælder i den vestre ende og med sadeltag hvori en gavlkvist over langsiden mod gaden. Indrettet med syv beboelser i stue- og tagetage.

Murene står blanke, opført i gule sten lagt med en brændt fuge over en seks cm fremkraget, rustikpudset sokkel, der mod gaden er kvaderfugtet. Mod tag er murene i gårdsiden afsluttet med en enkel aftrappet gesims, i gavlene og gavlkvisten med et pudset bånd, der i gadesiden løber over i en profileret gesims trukket i puds, og som afbrudt af gavlkvisten sidder på et let fremkraget muret bånd svarende til trempelens højde.

Tagene er skiferklædte og har et ca. 20 cm udhæng ved gavlene.

Ejerliste:

1890-1916: Kammerråd Christian Ludvig Jacobsen.

1916-1918: Fru Else Sophie Jørgensen, f. Jacobsen (datter), ægteskab m. fhv. propr. Lars Jørgensen.

1918- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Gavlkvisten har et ca. 30 cm udhæng båret af åse på svungne trækonsoller og med profilerede ender på vindskederne. I gårdsiden en frontkvist med zinkindklædte flunker og tag og et seksrammet korspostvindue i front. I rygningen to blank murede skorstenspiber på sokkel.

Tidligere korspostvinduer er udskiftet med nye af samme type, der dog i stedet for at være malede er blevet brunbejdsede. De sidder i en syv cm fals med et fladbuet helstensstik og en sålbænk af kantstillede formsten. Hoveddøren i vestgavlen er ny, domineret af råglas. De øvrige døre er fyldingsdøre, en- og tofløjede, med og uden overvindue.

Bygningen virker noget tung og farveløs sammenholdt med bygningerne i samme gaderække. Opført i 1891.

HØSTVEJ 6

matr.nr. 50

Edearly Rose

Ejerliste:

- 1770-1771: Skrædder Johan Frid eller Johan Christen Kitzmann.
 1771-1782: Johan Biørn, conditor.
 1782-1791: Ferslevs enke.
 1791-1799: Concertmester Claus Schall.
 1799-1807: Christian Fischer Riise.
 1807-1809: Johan Friderich v. Bardenfleth.
 1809-1811: Hans Christian Svenstrup.
 1811-1813: Kaptajn Nicolaj Brinch.
 1813-1813: Johan Lorentz Wismer.
 1813-1815: Peter Chr. Knutzen.
 1815-1827: Grosserer W. August Raasch.
 1827-1847: Etatsråd prof. dr. juris. Janus L. A. Kolderup Rosenvinge.
 1847-1864: August Sophus Ferdinand Greve af Tramp, og dennes enke Julie grevinde af Tramp, f. Ahlefeldt-Laurvigen.
 1864-1891: Ludvig Wilhelm Rehné, farver.
 1891-1899: Bagermester J. J. Scharff.
 1899-1903: Grosserer N. Jensen (Firma: Rygaard & Jensen).
 1903-1904: Fabrikant C. F. Schröder.
 1904-1915: Husejer Peter Nörhoff.
 1915-1933: Husejer Isidor Nathansohn.
 1933-1946: Fru Rigmor Darwold.
 1946-1948: Fhv. købmand C. C. J. Kirkeby.
 1948-1955: Husejer Niels Nielsen.
 1955- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En grundmuret bygning over kælder i østre ende med en et fags gavlkvist til gaden i et mansardtag. Ved bygningens vestre ende mod havesiden en kort grundmuret sidefløj med halvt mansardtag. Indrettet med ni lejligheder i stue- og mansardetage.

Murene står pudsede og gulmalede over en fem cm fremkraget sokkel, der er delvis skjult af terrænhævning, murfoden er sortmalet. Langsiderne er øverst afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims, der i gadesiden er afbrudt ved den murede gavlkvist. Østgavlen står muret til tag og vestgavlen har en teglafdækket murkroner over tag.

Tagene er hængt med falstagsten og forsynet med fem skorstenspiber i forhuset, hvoraf een er forskudt for rygningen, i sidefløjens tag sidder en skorstenspipe, alle på en udkraget sokkel, skurede og gulmalede. Vindueskvistene i mansarden er zinkindklædte.

Gadesidens midte er accentueret af gavlkvisten, hvis midterste del står som en tilbagetrukket murblænding med en rundbuet øvre afgrænsning. Heri en tofløjet fyldingsdør og til mansardetagen et torammet, trerudet vindue med et hvidmalet svanerelief over, der udfylder murblændingens øvre rundbuede del. I østgavlen sidder et tilsvarende relief over et trerammet vindue. På hver side af midterfaget er isat torammede og et trerammet, trerudet vindue, hvor det sidste sidder i tre cm fremkragede sidepartier. Disse syv fag, der svarer til husets oprindelige udstrækning, har spor i pudsen efter en kvaderfugning. De senere tilføjede endefag har i øst isat et enkelt- og et trerammet, trerudet vindue samt en fyldingsdør, og i vest en tilsvarende fyldingsdør og et torammet, trerudet vindue. Under vinduerne har der tidligere siddet et gennemgående vinduesbånd. Mansardetagen har vinduer tilsvarende stueetagen og nogenlunde i samme takt. Gårdsiden har isat 11 vinduesfag i stueetagen og ni i mansardetagen af varierende størrelse og type. Vinduer og døre er hvidmalede og sidder i murværk i en tre til fire cm fals med vandret øvre afgrænsning, vinduerne mod gaden har en profileret sålbænk trukket i puds og er hvidmalede.

Bygningen bærer navnet *Edearly Rose*, eller populært: »Inderlig Rose«. Dens nuværende udseende skyldes Isidor Nathansohns ombygning i 1913-14 af en bygning, der første gang blev brandtakseret i 1855 som lyststed for kammerherre grev A.S.F. Tramp. Dette lyststed er identisk med nuværende bygnings syv midterste fag, der endnu har deres gavle stående. Taget var oprindeligt et stråttækt sadeltag med en gavlkvist mod gaden.

På grunden blev i 1757 opført et fem fags hus af mur- og bindingsværk. Huset blev i en salgsannonce i *Adresse-avisen* i 1770 beskrevet således: »En daglig Stue paa 2 Fag ud til Gaden med hosføyet Sengekammer ud til Haugen samt Kiøkken og Spiisekammer. Ved Siden af Spiisekammeret en stor Stue paa 3 Fag, hvorfra er en smuk Prospect og Udgang igiennem tvende Glas-Døre til en smuk Hauge, plantet med 30 Stykker adskillige rare (d.v.s. sjældne) Frugttræer.« Altså et helt lille landsted! Desuden oplyses, at huset er bygget for 13 år siden, samt at der ved huset findes et fem fags udhus.

Da koncertmester Claus Schall købte huset i 1791 var det et seks fags bindingsværkshus, som han udvidede til 12 fag. I 1812 blev det af skibskaptajn Nicolaj Brinch yderligere udvidet til 13 fag, hvilket i grundstørrelse svarer til det i 1855 takserede grundmurede lyststed.

HØSTVEJ 7
matr.nr. 10c
Landlyst

En ti fag lang grundmuret bygning over delvis kælder med en fire fags gavlkvist til gaden i et sadeltag med halvvalm mod vest. Indrettet til en beboelse med værelser i tagetagen.

Murene står over en to til tre cm fremkraget, sortmalet sokkel, der dog i gadesidens østre ende, hvor bygningen tidligt er blevet forlænget, er fremkraget ca. 12 cm. Bygningens mure er alle hvidkalkede, direkte på mur i gårdsidens otte østre fag, der er sent

Ejerliste:

- (1796)-(1814): Peder Sørensen.
 (1814)-1829: Assessor og apoteker Blau (skøde læst 1817).
 1829-1832: Kammerråd J. C. Petzholdt og dennes enke Rosine Frederikke Petzholdt.
 1832-1877: Cancelliråd Jacob Deichmann og dennes enke Bolette Cathrine Kraft Gyldendal.
 1877-1883: Gårdejer Christian Jørgensen.
 1883-1889: Fhv. forpagter Søren Fabricius de Tengnagel.
 1889-1894: Tømrermester Carl Albert Tesch.
 1894-1904: Møbelhandler Hans H. Scheck.
 1904-1904: Blikkenslager J. P. Lund og møbelhandler P. Hansen.
 1904-1915: Møbelhandler P. Hansen, eneejer.
 1915-1943: Mekaniker C. A. Nielsen og dennes enke Karen Marie Nielsen.
 1943-1973: Mekaniker Louis Haste Andreas Nielsen.
 1973-1974: Marie Nielsen.
 1974- : U-landsforeningen Svalerne.

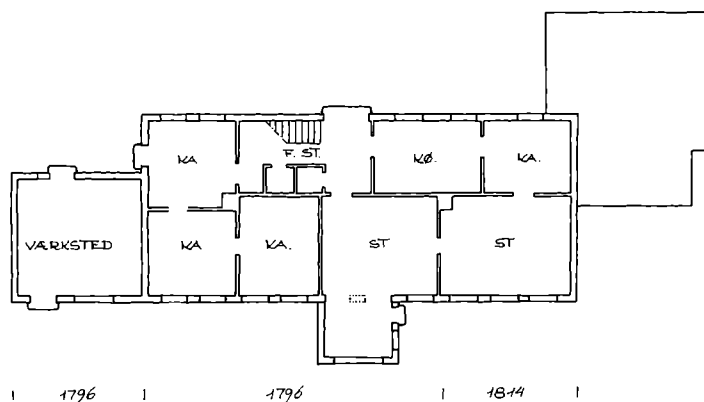
opmuret i blank mur med brændte fuger og afsluttet mod tag med en sprenkopfgesims. De øvrige murflader er pudsede, hvor røde og gule kalklag ligger under de øverste hvide kalklag. Gadesiden er kvaderopdelt med fuger trukket i pudsen og afsluttet mod tag med en sugfjæl. Gavlkvisten er adskilt fra underetagen med et 25 cm bredt, glat pudset etagebånd og øverst kronet af en trekantfronton, der er indrammet med en aftrappet gesims. Gavlene står muret til tag med vindskeder langs tagkant.

Taget er skiferklædt, i rygningen to blank murede skorstenspiber. I tagets gårdside to taskekviste med muret front, zinkflunker og skiferklædt tag. Gadesidens gavlkvist er klædt med bølgeeternit, og på hver side af denne en papindklædt tagkvist med fladbuget tag og et torammet, trerudet vindue i front.

Bygningens vinduer er alle torammede, trerudede, hvoraf enkelte som gavlkvistens fire vinduesfag, har mistet de opdelende sprosser. Vinduerne sidder i en fem cm fals, med vandret øvre afdækning og cementstøbte sålbænke mod gaden, og med et fladbuget halvstensstik over og et rulleskifte under vinduerne i gårdsidens senere murværk. To vinduer i gårdsidens vestre fag og et i taggavlen sidder glat med muren, hvilket må være en reminiscens fra da væggene stod i bindingsværk.

Tilbygningen ved vestgavlen er samtidig med hovedbygningen og står med mure og tag som denne. Bygningen er indrettet til skomagerværksted og har en god butiksfacade mod gaden med en flerfyldingsdør med nirudet overdel, herved et fladbuget, helrudet butiksvindue.

I gården ligger et vognskur i mur og bindingsværk med to dobbelte porte i sydsiden og med papklædt sadeltag over. Bygningen

har gode kvaliteter, der desværre er skjult bag en række tage og halvtagsbygninger, som klæber sig imod bygningens krop. Bygningen indeholder bl.a. et paneleret herskabslokum.

Gårdmand Peder Sørensen til Lindegården lod i 1796 et tofamiliehus opføre på et stykke af sin gårds bygrund. Huset blev opført i dels grundmur, dels bindingsværk i en længde af syv fag. Ved vestgavlen opførtes en fire fags bindingsværks tilbygning, hvoraf tre fag var til stald og karlekammer, og det fjerde var portgennemkørsel. I 1814 blev stedet ombygget og udvidet til lyststed for assessor og apoteker Blau. Hovedbygningen forlængedes med tre fag i øst og portfaget i vest forsvandt, samtidig er gadesiden muligvis blevet kvaderfugtet. Gavlkvisten rejstes og der indrettedes værelser i tagetagen, hvortil man kom ad en »zirlig trappe«, der må være identisk med den nuværende trappe i forstuen, ligesom to gode indvendige tofyldingsdøre med tilhørende gerigter må være fra ombygningen omkring 1814. Vognskuret i gården er opført i 1842, hvor ligeledes en veranda med altan på taget nævnes ved østgavlen, denne er dog senere nedrevet og erstattet med en lidet klædelig tilbygning med lavt sadeltag. Gadesidens veranda fra 1943 ville være ønskelig at få fjernet, så hovedbygningens taktfaste gadeside kunne reetableres.

Lyststedet ejedes i en årrække af boghandler, kancelliråd Jacob Deichmann (1788-1853), der i 1808 havde giftet sig med Bolette Cathrine Kraft Gyldendal (1790-1877), datter af Søren Gyldendal, grundlægger af boghandelen og forlaget af samme navn. I foråret 1809 fik Jacob Deichmann overdraget forlagets ledelse af sin svingermoder, hendes mand var død syv år tidligere. Gyldendals Forlag kom i Deichmanns tid til at beskæftige sig mere og mere med videnskabelig litteratur fremfor skønlitteratur.

I 1850 trak Deichmann sig tilbage og tilbragte sine sidste år i Lyngby, optaget af sproglige og videnskabelige studier. Hans hustru beholdt derefter stedet indtil sin død.

HØSTVEJ 12-14
 matr.nr. 11a
 Lyngbygård
 Falck Brandstation

Ejerliste:

(1767)-1787: Erich Pedersen.
 1787-(1835): Anders Andersen.
 (1835)-1845: Erik Jensen (skøde læst
 1843).
 1845-1846: Anders Eriksen.
 1846-1874: Jørgen Pedersen.
 1874-1885: Anders Jørgensen.
 1885-1914: Lars Jørgensen.
 1914-1930: Hans Peter Haastrup.
 1930-1958: Københavns Kommune.
 1958- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

Lyngbygård består af tre fritliggende længer, alle grundmurede bygninger med skiferklædte sadeltage, der ligger omkring en asfalteret gårdsplads.

Boligfløjen i nord står over en høj kælder med langsiden mod Høstvej opdelt i syv fag og gårdsiden i fem fag. Ved vestgavlen er udbygget en samtidig entrébygning, og ved østgavlen en lidt senere bræddeklædt udbygget havestue med træudskæringer omkring tagudhænget.

Murene står blanke, opført i røde maskinsten over en kvaderfugget, rustikpudset kældervæg, der øverst er afsluttet med et sålbænkagtigt etagebånd og nederst hviler på en syv cm fremkraget, pudset sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en i puds trukket profileret gesims, der har omløb ved gavlene og er fortsat tagkanten rundt med en profilsten.

Bygningens vinduer er seksrammede korspostvinduer mod gården og firrudede samme i taggavle og gadeside. Kældervinduerne er torammede og trerammede. Døre og vinduer er indrammet af profilerede gerigter trukket i puds, der over vinduerne følger et fladbuet stik.

Dørene er yderligere kronet af en konsolbåren fordakning. Sålbænkene er profilerede og afdækkede med skiferplader.

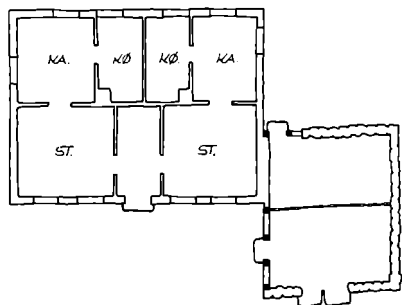
De to længer i øst og vest er henholdsvis en tidligere folke- og staldlænge og ladelænge. Stald- og ladeafdelingerne er nu indrettet til garager med store foldeporte i gårdsiden, medens folkeafdelingen stadig anvendes som sådan for brandfolkene.

Begge længer står skurede og gråmalede over en tre cm fremkraget, sortmalet sokkel og med langsiderne afsluttet med en aftrappet gesims, gavlene står muret til tag.

Folkeafdelingen i østlængens nordre halvdel har isat korspostvinduer med torudede underrammer, seks i gårdsiden samt tre fyldingsdøre med overvindue og syv i gadesiden og en tofløjet havedør med underfyldinger.

Vestlængens oprindelige ladefunktion har været med en gennemgående kørelo i ladens vestre side, de tidligere portåbninger i gavlene er nu tilmurede.

Ladelængen og stald- og folkelængen er opført i henholdsvis 1859 og 1869. Begge oprindelig med et stråtag, der i 1891 er udskiftet med skifertag på folkelængen, medens ladelængens tag rimeligvis er udskiftet hurtigt derefter. Beboelseshuset er indtegnet på matrikelkortet fra 1885 og må være opført kort forinden med sit lidt tunge historistiske ydre.

LUNDTOFTEVEJ 6
matr.nr. 78*Ejerliste:*

- 1791-1829: Skomager Niels Andersen.
 1829-1851: Graver Niels Hansen.
 1851-1860: dennes enke Rebekka Caroline Hiorth.
 1860-1864: Justitsråd M. Oehlen-schlæger.
 1864-1871: Fhv. mølleforpagter K. Knudsen fra Frederiksdal.
 1871-1871: dennes enke Laurine Albertine, f. Lyngge.
 1871-1901: Gartner Jørgen Petersen og dennes enke Lovise Petersen, f. Andersen.
 1901-1934: Elise Cecilie Jacobine Petersen (datter).
 1934-1939: Enkefru Emilie Bang, f. Petersen.
 1939- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Ældre foto. Teknisk forvaltning.

En fem fag lang grundmuret bygning over delvis kælder og med halvvalmet, opskalket sadeltag. Indrettet med to beboelser med værelser i tagetagen.

Murene står pudsede/skurede og rødmaledede over en sortmalet kampestenssokkel afrettet med murede skifter, soklen er fremkræget tre til fire cm til gadesiden. Langsiderne er mod tagfod lukket med en sortmalet sugfjæl mod vest, medens den østre langside er muret til tag, hvis tagudhæng er båret af profilhugne skalkender. Gavlene er muret til halvvalm, hvor de er afsluttet med sugfjæle, langs tagkanter vindskeder.

Taget er stråttækt og afsluttet i langsidernes tagdryp med en række vingetegl. Mønningen halmdækket og fastholdt af kragtræer, i rygningen to slanke, skurede og rødmaledede skorstenspiber med udkræget sokkel og gesims. I tagets østre flade en tagkvist med et rundbuet, torammede, firruded vindue.

I husets langsider er isat to symmetrisk anbragte torammede, trerudede vinduer på hver side af midterfaget, hvori der imod gadesiden er en blåmalet dør med bosserede fyldinger og et lavt femruded overvindue. I gavlene to torammede, trerudede vinduer.

Vinduerne er gråmalede og sidder i en fire cm fals med vandret øvre afdækning og et bræt som sålbænk.

Ved husets sydgavl er en tre fag lang, fire fag bred udhusbygning, opdelt i to rum med en bræddeskillervæg. Bygningen er opført med kampestensvægge til tre sider og en bindingsværksvæg som nordgavl. Taget er et stråttækt, halvvalmet sadeltag med en halmdækket mønning fastholdt af kragtræer.

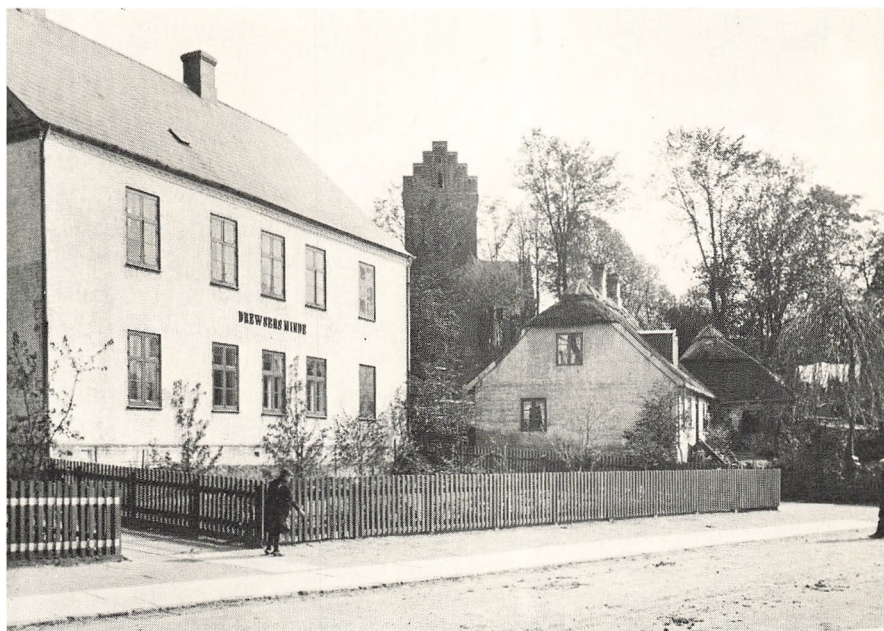
Udhusbygningen nævnes i den ældste brandtaksation fra 1797, medens det nuværende stuehus først blev takseret ved en følgende i 1829, som afløser for et tidligere seks fag langt bindingsværkshus. Det nye stuehus blev opført som et enfamiliehus med kun ét køk-

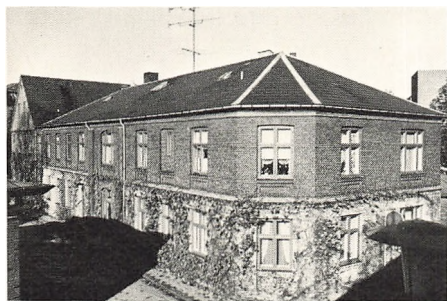
ken, svarende til det tidligere hus på grunden. I 1838 var der blevet indrettet en butik i en af stuerne mod gaden, og taget var blevet inddraget i beboelsen med to værelser. I 1878 var der sket visse forandringer med huset, der rimeligvis har medført ombygning til to beboelser som huset har i dag. To tidligere køkkendøre i østsiden, der nu igen er tilmuret, må have været isat ved samme ombygning.

Der var en overgang omkring 1871 indrettet skole i bygningen.

LUNDTOFTEVEJ 8/
ÅSTRÆDE 1
matr.nr. 118
Drewsens Minde

Drewsens Minde, Lundtoftevej 8. Ældre foto. Det kgl. Bibliotek.

Åstræde 1.

På matriklen ligger to bygninger, et gavlhus og et langhus, begge grundmurede i to etager over delvis kælder og med skiferklædte tage og med deres henholdsvis prydgavl og -langside mod Åstræde. Bygningerne er indrettet til ældreboliger.

Gavlhusets mure er opført i blank mur, i gule sten over en tre til fire cm fremkraget sokkel, der i vestsiden, hvor terrænet er lavest, står over en kløvet kampestenssyld. Langsiderne er øverst afsluttet med en spærkopfgesims, der har omløb i nordgavl og er gennemgående i sydgavl som etagebånd, i begge gavle er gesimsen fortsat tagkanten rundt. Sydgavlen er yderligere forsynet med en spærkopfgesims mellem etagerne. Gavlens murværk er ubehandlet, medens de tre øvrige sider står gulmalede med hvidmalede gesimser. Taget er et opskalket sadeltag med en række ovenlysvinduer i begge tagflader.

Bygningens vinduer i etagerne er korspostvinduer med toruede underrammer og i taggavlene to torammede, trerudede vinduer. Vinduerne og to sene rammedøre med overvindue er grøn-

malede. Vinduerne sidder i en ca. fem cm fals med fladbuede halv- og helstensstik i sydgavlen, i de øvrige sider har vinduerne gennemgående et vandret helstensstik over. Skiferplader som sålbænke i de tre sider, medens sydgavlen har støbte, riflede jernplader på rulleskifter.

Gavl- og langhus er sammenbygget ved et let tilbagetrukket fag, der i udformning er tillempet gavlhuset. Taget over faget er papklædt.

Langhusets mure står i en rødstensmur i øverste etage og med en pudset underetage, der mod gaden er refendfuget. Murene står over en tre til fire cm fremkraget pudset sokkel. Etagerne er adskilt af en profileret cordongesims, og murene er øverst afsluttet med en ligeledes profileret gesims – begge trukket i puds.

Taget er et lavt helvalmet sadeltag, der ikke ses bag gesimsen. I tagets nordside en blank muret skorsten.

Gadesiden er symmetrisk opbygget omkring et blank muret, bredt midterfag indrammet af lisener, der noget spagfærdigt er afsluttet under hovedgesimsen. I midterfaget er isat et fladbuet, seksrammet korspostvindue i begge etager. På hver side af midterfaget er fire fag, hvori sidder korspostvinduer med blændinger under, her foruden en fyldingsdør med glas i overdel og et overvindue ind til en fint komponeret senklassicistisk forhal. I gårdsiden er isat korspostvinduer med toruede underrammer, samt fire fyldingsdøre til etagen og en tilsvarende til kælderen. Vinduer og døre er grønmalede, og vinduerne sidder i en ni cm fals med vandret øvre afdækning i den nederste pudsede etage og med fladbuede halvandenstiensstik i øvre etage, og alle med skiferplader som sålbænke.

Grunden, hvor de to bygninger ligger, var oprindeligt nogle af kirkens huspladser. I 1752-53 købte og sammenlagde schweizeren Hartmann Rahn to af disse kirkegrunde, samt et 10 fags beboelseshus i to etager, der for nylig var blevet opført af Peter Suhr på to af kirkens grunde. På området oprettedes derefter en silkefabrik, som dog ikke fik lang levetid. Efter en længere nedgangstid standstedes virksomheden i 1797.

Bygningerne blev 1804-05 købt af Lyngby Sogns Fattigvæsen og indrettet til arbejdsanstalt og lemmestiftelse. Pengene til købet stammede fra enken efter højesteretsassessor Jørgen Christopher Drewsen. Hun havde i sit testamente bestemt, at der for midler i hendes bo skulle oprettes hospitaler, d.v.s. alderdomshjem eller fattigstiftelser, i Lyngby og Søllerød sogne.

Det store to-etages hus, det såkaldte »Klopstocks Hus«, lå med facaden ud mod Lundtoftevej, parallelt med det nuværende hus, der blev opført i 1868 som arbejds- og lemmestiftelse for Fattigvæsenet. Omkring 1890 blev dette sociale virke afviklet og ved samme lejlighed blev »Klopstocks Hus« nedrevet.

Sognerådet havde en tid til huse i gavlhuset, men flyttede i 1899 ind i den nyopførte kommunale administrationsbygning mod Åstræde. I 1942 indrettedes begge bygninger til ældreboliger.

Bygningernes gadesider er dekoreret med mange tidstypiske

LUNDTOFTEVEJ 11
matr.nr. 33y
Bakkehuset

Ejerliste:

- 1873-1901: Kaptajn Carl Christian Nør-
gaard.
1901-1902: Murermester Anton Chri-
stensen.
1902-1902: Husejer C. A. Henriksen
Foldberg.
1902-1918: Partikulier Chr. H. Foldberg.
1918-1936: Skomagermester Carl Jør-
gensen.
1936-1938: Elektriker Osvald Johannes
Jørgensen.
1938-1939: Entreprenør Frederik
Larsen.
1939-1939: Husejer C. Christensen.
1939-1944: Cigarhandler Albert
Nielsen.
1944-1950: Mekaniker David Petersen.
1950-1951: Grosserer Knud G. Klæbel.
1951-1952: Tvangsauktion.
1952-1952: Veksellerer A. Winkelmann.
1952-1953: Kjeld Nielsen A/S.
1953-1954: Fru Lizzi Rindal.
1954-1959: Direktør Vagn Jensen og ho-
vedbogholder Børge Knudsen.
1959-1962: Asmus Thaysen.
1962-1977: Fru Ida Thaysen.
1977- : Steen B. Thaysen og Mona
Krogh Hansen.

murdetaljer, men de er desværre delvis skjult under en kravlevins ranker og løv. Den lille murterning med fladt tag, der er tilbygget gavlhusets vestside, er meget skæmmende.

En grundmuret bygning i to etager, der er indgravet i en skrænt, så den mod gården fremstår med en etage over kælder. Bygningen har sadeltag over høj trempel og er indrettet med fire lejligheder i over- og tagetagen, den nederste etage er optaget af værksted og butik.

Murene er pudsede og gulmalede, øverst er langsiderne afsluttet med en gulmalet gesims, der mod gaden er profileret og mod gården aftrappet. Gavlene står glat muret, til tag i syd og med teglafdækket murkrone i nord, begge gavle med en blank muret skorstenspipe på udkraget sokkel i kippen.

Taget er klædt med »cementskifer«, i tagets gadeside sidder to frontkviste med cementsten på sadeltag, med zinkflunker og tre-rammede vinduer, i gårdsiden en tilsvarende kvist.

Bygningens tidligere fire- og seksrammede korspostvinduer er udskiftet med nye brunbejdsede med fremmed rammedeling sid-dende i en fem til seks cm fals med vandret øvre afdækning og støbte profilerede sålbænke mod gaden og fladbuede halvstensstik og rulleskifte som sålbænke mod gården. I gadesidens nederste etage er isat en tofløjet fyldingsdør med butikspartier på begge sider.

Bygningen er opført år 1900 for kaptajn Carl Christian Nør-gaard, der allerede året efter sendte huset ud i en omtumlet tilværelse mellem skiftende ejere, 20 ialt ved seneste ejerskifte i 1977. Så det kan ikke undre, at tristessen hviler tungt over bygningen.

LUNDTOFTEVEJ 13
matr.nr. 32r

En grundmuret vinkelbygning over kælder og med helvalmet sa-deltag, indrettet med en beboelse.

Murene er pudsede og gulmalede over en let fremkraget, sort-malet sokkel og er ved tag afsluttet med en sortmalet bræddeg-sims.

Taget er teglhængt, i rygningen en skuret og gulmalet skorstens-

LUNDTOFTEVEJ

Ejerliste:

1910-1920: Løjtnant Albert Andreas
Jørgensen.
1920-1930: Murermester P. Jul. Møller.
1930-1933: Frk. Anna Weber.
1933- : Smed Karl F. T. Jacobsen.

pibe på en udkraget sokkel. I vinklens østre tagflade en lille torammet tagkvist med zinkindklædte flunker og fladt tag.

Husets vinduer er en-, to- og trerammede med rødmaledede karme og hvidmalede rammer og siddende i en otte cm fals med vandret øvre afdækning og sortmalede cementsålbænke.

I bygningens vinkel er udbygget et grundmuret vindfang med fladt tag. Heri en rødmalet dør med kanneleret underfyldning og glas i overdel. På husets østside er der udbygget en havestue med fladt tag, muret brystning og smårudedede vinduer.

Bygningen er opført i 1921 af murermester P. Jul. Møller på en grund udstykket fra Lundtoftevej 15's baghave, oprindeligt uden det nuværende jordstykke ned mod Lundtoftevej. Grundens isole-rede placering og husets beskedne størrelse kunne godt antyde, at bygningen er opført som et lille landliggersted med en udformning, der er i nær kontakt med et kolonihavehus.

LUNDTOFTEVEJ 14 matr.nr. 84a

Ejerliste:

-1899: Kammerråd Carl Edvard
Lund.
1899-1911: Gårdejer Jørgen Lund.
1911-1920: Marius Jensen.
1920-1938: dennes enke Karen Jensen.
1938-1964: Købmand Emil H. Ras-
mussen.
1964- : Købmand Bent Rasmussen.

En grundmuret bygning over kælder med et opskalket og afvalmet mansardtag. Indrettet med en beboelse i stue- og tagetage samt en butik i stueetagens søndre ende.

Murene står pudsede og hvidkalkede over en tre til fire cm fremkraget sokkel, der står pudset og sortmalet på tre sider og i kløvet kampesten i den vestre gadeside. Murene er øverst afsluttet med en hvidkalket, aftrappet gesims.

Taget er teglhængt, i rygningen en blank muret skorstenspibe i gule sten. I mansardens nord- og sydside en listeklædt vindueskvist med et buet tag, i vestsiden en lille lysningskvist til trapperummet.

Vinduerne til bygningens beboelse er en-, to- og trerammede, otterudede vinduer i en 11 cm fals med vandret øvre afdækning og et skråtstillet rulleskifte med skiferplade over som sålbænk. Til butikken to store vinduer i gadesiderne, fremskudt i nogle klodse-de trækasser. I det afskårne hjørne en butiksdør med en støbt, udsvejfet trappe. Til beboelsen er isat en ny, plan indgangsdør i vestsiden med en støbt fordækning over, båret af konsoller.

Vinduerne er hvidmalede med gråmalet karmtræ.

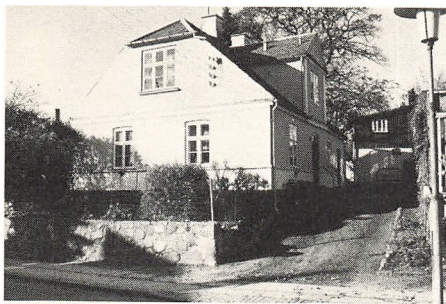
Bygningen er opført i 1911 med en indretning svarende til den nuværende. Butikken var oprindeligt kun udstyret med et opsproset vindue i vestsiden, der naturligvis sad i murens fals og ikke som nu. Den tidligere bebyggelse på grunden var et 14 fag langt bindingsværkshus indrettet med fire beboelser. Denne bygning blev opført i to etaper, de første syv fag stod færdig i 1812 og forlængelsen i 1827.

LUNDTOFTEVEJ 15 matr.nr. 32c

En grundmuret bygning med gavl mod gaden over en smal kælder i vestre ende, og med en gennemgående gavlvist over husets midtakse, siddende i et halvvalmet sadeltag. Bygningen er indrettet med en beboelse i stueetagen og en i tagetagen.

Murene står over en let fremkraget, sortmalet sokkel, pudset og gulkalket til denne i vestgavlen, medens de tre øvrige sider har en

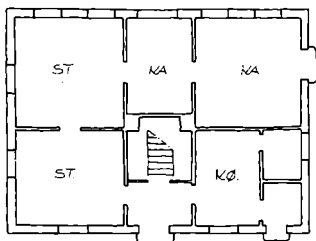
kvaderfuget og hvidkalket brystning, der er afsluttet under vinduerne med et glat vinduesbånd. Kvaderfugningen er i nordsiden kun gennemført til umiddelbart efter hoveddøren, hvilket må skyldes, at indsigten fra gaden tidligere har været afgrænset hertil af en port.

Langsiderne er øverst afsluttet med en gennemgående, profileret og hvidkalket gesims trukket i puds, der ved gavlen mod gaden løber over i et glat etagebånd. Gavlkvistenes frontoner er forsynet med en lignende gesimsprofil, der er forkrøppet omkring to bærende hjørnelisener. (To tilsvarende hjørnelisener er der spor efter på gadegavlen).

Tagene er hængt med skifer, i rygningen to skurede og gulkalke-de skorstenspiber med fremkraget sokkel og gesimsbånd.

Husets korspostvinduer med torudede underrammer har indvendige lysningsskodder. Vinduerne sidder i en tre cm fals med fladbuget øvre afdækning og skiferplader som sålbænk.

Dørene, en hoveddør i vestgavlen og en hoveddør i nordsidens midterfag, er tofløjede klassicistiske døre med bosserede fyldinger, hoveddøren med et trerudet overvindue. En køkkendør i nordsiden er en senere fyldingsdør og evt. også en senere indgang.

Bygningen brandtakseredes første gang i 1856 for enkefru Emilie Ibsen, enke efter pastor Peter Diderik Ibsen, der døde i oktober 1855. Enkepasterinde Ibsen fik skøde på huset i december 1856 fra ejeren af naboejendommen Albertinelyst, Ved Smedebakken 4, Christian Gottsche, der muligvis har ladet huset opføre på en del af sin grund med salg for øje. Bygningen synes ikke at være opført efter enkepasterindens ønsker, idet hun allerede i 1858 lod den ombygge. Ved ombygningen blev den søndre forstueindgang inddraget til et værelse. I tagetagen blev den gennemgående gavlkvist sat op, og der indrettedes en lejlighed med tre værelser og et køkken. Det er sandsynligt, at den kvaderfugede brystning og lisenene blev pudset op ved samme lejlighed for at pynte gadesiderne op.

Den efterfølgende ejer var konferensråd Harald Iver Andreas Raasløff (1810-93), der var minister for Slesvig i ministeriet Scheele-Bang 1854-56 og i 1860-61 minister for Holsten og Lauenburg i det omdannede Hall'ske ministerium.

Bygningen er interessant, med gode detaljer ikke mindst indvendigt hvor skodder og paneler er bevaret.

For enden af indkørslen i nordskel ligger et lille spændende udhus i to etager, fire bjælkefag langt og med nederste etage i grundmur og øverste etage bræddebeklædt. Udhuset virker som en god lukning af indkørslen og afgrænsning mod haven.

I haven står en morsom lille fontæne med en kumme flankeret af en dværgagtig mand og kvinde, der på deres hoveder bærer en forkrøppet fordakning med en perlestav som dekoration.

Ejerliste:

- 1856: Christian Gottsche.
- 1856-1863: Enkefru, pastorinde Emilie Ibsen, f. Sølling.
- 1863-1871: Konferensråd H. J. A. Raasløff.
- 1871-1899: Frøken Juliane Caroline Wilhelmine Westphal.
- 1899-1907: Direktør Mathias C. Møller.
- 1907-1910: Direktør I. L. I. Koober.
- 1910-1968: Løjtnant Albert Andreas Jørgensen.
- 1968- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

LUNDTOFTEVEJ 18
matr.nr. 26c*Ejerliste:*

1799-1826: Jørgen Andersen.
 1826-1852: Peder Jørgensen.
 1852-1868: Jørgen Pedersen (søn).
 1868-1900: dennes enke Ane Marie
 Larsen.
 1900-1930: Gårdejer Peder Jørgensen.
 1930-1943: Formand Adolf Nielsen.
 1943-1946: Enkefru Ellen Schmidt.
 1946- : Fru Tove Hoffmann, der i
 1978 har genantaget sit pigenavn:
 Tove Heyman.

En seks fag lang grundmuret bygning med sadeltag, indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

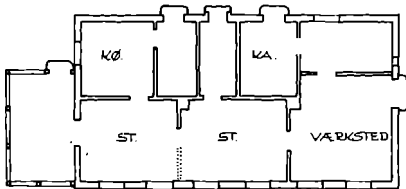
Murene står pudsede og gråmalede over en tre cm fremkraget, pudset sokkel, der i vestsidens nordre ende står over en kampestenssyld. Langsiderne er ved tag afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims. Gavlene er muret til bjælkelagshøjde. Den nordre taggavl er opført i bindingsværk, der står pudset og gråmalet, og søndre taggavl er bræddeklædt en på to.

Taget er teglhængt med udhæng ved gavlene afsluttet langs tagkanter med vindskeder (det søndre udhæng virker tungt med sine dobbelte vindskeder). I rygningen to blankmurede skorstenspiber, den søndre på en udkraget sokkel. I tagets østre side to zinkinddækkede tagkviste med fladt tag og torammede, trerudede vinduer.

I vestsiden er isat seks torammede, trerudede vinduer, i østsiden et torammet, seksrudet vindue og tre døre, hvoraf to er femfyllingsdøre og den mellemste en bræddebeklædt dør med en fremkraget muret indramning. I sydgavlen en tofløjet havedør og i nordgavlen et torammet trerudet vindue, i taggavlen to korspostvinduer med torudede underrammer. Vinduer og døre er blåmalede, og vinduerne sidder i en seks til syv cm fals med vandret øvre afdækning og grå skiferplader som sålbænke.

Ved husets nordgavl er udbygget en havestue på to gange tre fag med niruttede vinduer, murede, pudsede og gråmalede brystninger og et fladt papklædt tag.

I 1820 lå der på grunden to små sammenbyggede bindingsværkshuse, hver på fire fag og indrettet med en forstue, køkken, kammer og stue. Det søndre hus blev i 1844 udvidet fra tre til fem fag i dybden, hvilket det nordre også blev i 1894, hvor de begge blev grundmuret. Først i begyndelsen af 1900-årene er de to huse slået sammen til ét som det ses i dag, men todelingen afslører sig stadig i østsidens to indgange.

LUNDTOFTEVEJ 21
matr.nr. 46a

Ejerliste:

- (1796)-1804: Peter Møller, degn.
 1804-1804: J. S. Starensky, hofskorstensfejer.
 1804-1811: Kgl. hof- og universitetsboghandler Johan Gottlob/Gottlieb/Gottfried Rothe, i København.
 1811-1812: Skomagermester Johan Carl Gabriel Deiserath og hustru, Regine Elisabeth, f. Rothe.
 1812-1815: Friderich Clauson Kaas, staldmester (ritmester).
 1815-1819: Kommerceråd Nicolaj Jacob Marstrand.
 1819-1842: Sognefoged Søren Pedersen.
 1842-1858: dennes enke Lovise Pedersen, f. Herbst.
 1858-1886: Gårdejer Jørgen Pedersen

En 12 fag lang grundmuret bygning med delvis bindingsværkslangside i nord og med halvvalmet sadeltag. Indrettet med tre lejligheder i stueetagen og gavlværelser i tagetagen.

Ydervæggene står over en sorttjæret kampestenssyld. Murene og tavlene i det sort opstolpede bindingsværk er pudsede og gulmalede. Begge langsider står muret til tag og gavlene til halvvalm.

Taget er stråtækt og afsluttet ved gavlene med vindskeder og i tagdryp med en række vingetegl. Mønningen er halmdækket og fastholdt med kragtrær. I rygningen tre skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

Nordsidens tre østre og fem vestre fag står i bindingsværk med kæmmede bjælker og fodrem, i disse fag fire torammede, seksrude vinduer. De fire mellemste fag er omsat i murværk, heri to torammede, trerudede vinduer. Herforuden to sene fyldingsdøre i siden. I sydsiden er isat torammede, trerudede vinduer i hvert fag på nær to hvori en enfløjet og en tofløjet havedør. I begge taggavle to torammede, seksrude vinduer.

Vinduer i bindingsværk sidder glat med ydervæg, medens de i murværk sidder i en fem cm fals med vandret øvre afdækning og skifersålbænke.

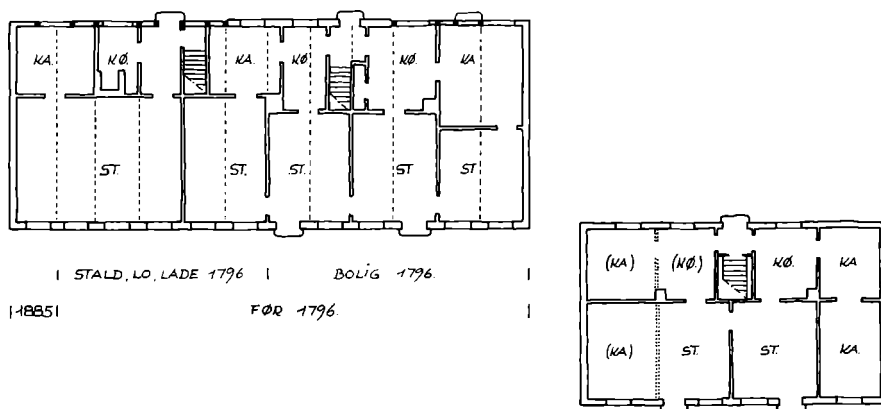
LUNDTOFTEVEJ

og dennes hustru Ellen Marie, f. Andersen.

1886-1934: Proprietær Lars Jørgensen.

1934-1953: Apoteker Theodor Anders Peter Jørck, veksellerer Poul Christian Valdemar Jørck, grosserer Henning Bøje Marius Lars Jørck og Gudrun Marie Rygner.

1953- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Udvendigt træværk er malet bleggrønt.

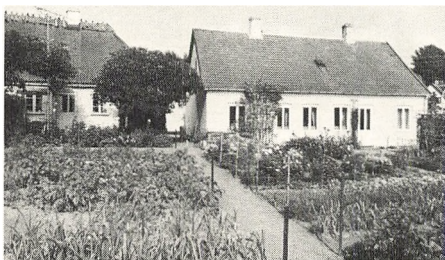
Ved østgavlen en uheldig placeret udhusbygning i pudset og gulkalket grundmur og med lavt papklædt heltag.

I 1796 stod bygningen i 11 fag bindingsværk, indrettet med en seks fags bolig for degnen Peter Møller. I de fem vestre fag var stald, lo og lade. Hof- og universitetsboghandler Johan Gottlob/Gottlieb Rothe købte stedet i 1804, han ejede i forvejen den tilstødende matrikel nr. 45a, Nørregade 1, hvor han allerede i 1796 havde opført et lyststed. Boghandler Rothe solgte i 1815 degneboligen til kommerceråd Marstrand uden at have tilført huset væsentlige ændringer. Haven var dog blevet indhegnet med plankeværk, stakit og låger. Marstrand ombyggede huset i 1817, han lod sydsiden grundmure og udvidede boligen til otte fag, de tre sidste fag anvendtes til vognskur og stald. Efter Marstrand beboede sognefoged Søren Pedersen stedet, der efter ombygningen betegnes som et lyststed i brandtaksationerne. Men i 1858 var husets tid som sådan forbi. Gårdejer Jørgen Pedersen til Lindegården overtog huset, forlængede det til nuværende udstrækning og indrettede det til lejlighed med tre lejligheder.

Øst for den førnævnte bygning et lille seks fag langt grundmuret hus med sadeltag. Indrettet med en lejlighed i stueetagen og gavlværelser i tagetagen.

Murene står pudsede og gulmalede over en fire til fem cm fremkraget sokkel af marksten, afrettet med teglskifter, sokkel og murfod er sortmalet. Langsiders murværk er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidmalet gesims, og gavlene er glat muret til et tagudhæng på ca. 20 cm, der er afsluttet med vindskeder.

Taget er skiferklædt, i rygningen to skurede og gulmalede skorstenpiber med udkraget sokkel og gesims. Sydsiden er symmetrisk opbygget med to havedøre, flankeret af et torammet vindue på hver side. I nordsidens midtakse en listebeklædt dør med overvindue, på hver side af denne har der tidligere siddet to torammede vinduer, hvoraf det østligste nu er tilmuret, grundet en række træskure. I begge taggavle et torammet vindue, det vestre seksruddet, det østre torudet, i østgavlens stueetage to trerammede, treru-

dede vinduer. Vinduerne og dørene er hvidmalede og sidder i en fire til fem cm fals med fladbuet øvre afdækning. Vinduerne har hvidmalede zinksålbænke.

I nabohusets tid som lyststed under sognefoged Søren Pedersen blev der øst for dette opført en staldlænge på syv fag i bindingsværk i 1841. Denne bygning fik dog kun en relativt kort levetid, da den nuværende bygning i 1873 blev opført, indrettet med en lejlighed og en stald med vognport. Denne blev siden i 1895 ombygget til sit nuværende udseende, hvorved et spåntag blev udskiftet med skifer, og planen blev opdelt i to ens lejligheder. Lejlighederne er dog siden slået sammen til en.

LUNDTOFTEVEJ 21A matr.nr. 112a

Hovedhuset er en otte fag lang grundmuret bygning over en tre fags kælder i nordre ende og med et halvvalmet, opskalket sadeltag. Ved hver gavl er tilbygget en to fags grundmuret bygning med fladt, papklædt tag.

Den søndre tilbygning er indrettet til en købmandsbutik, der også optager de søndre rum i hovedhuset, heriblandt en fint paneleret stue. Resten af hovedhuset er indrettet til en beboelse, der er udvidet med tilbygningen i nord og med værelser i tagetagen.

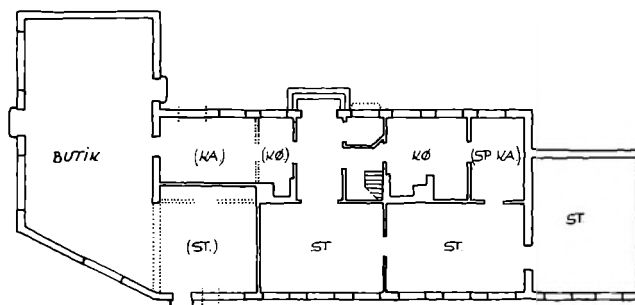
Murene står pudsede og gulmalede over en fem cm fremkraget, sortmalet sokkel. Ved langsidernes tag og gavlenes halvvalm er murene afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims.

Hovedhusets tag er teglhængt, i rygningen sidder to skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims. I tagets gårdside sidder en zinkinddækket tagkvist med et torammet, torudet vindue under en profilindrammet trekantfronton.

Af hovedhusets oprindelige otte vinduesfag er de to søndre fag til gaden udskiftet med et storrudet butiksvindue med dør, og i gårdsiden er det søndre vindue tilmuret. Gårdsidens nuværende dørfag med en tofløjet dør med bosserede fyldinger og et overvindue med fem rombefulde vinduer har muligvis tidligere siddet i det følgende nordre fag til den oprindelige forstue. Nuværende forstue skulle da være inddraget fra det søndre køkken.

Gård- og gadesidens vinduer er alle korspostvinduer med toruede underrammer, siddende i en tre til fem cm fals med vandret øvre afdækning og skifersålbænke.

Tre af gadesidens vinduer har stabler siddende efter udvendige skodder.

LUNDTOFTEVEJ

Ejerliste:

- 1782- : Wilhelm Herrested.
1805-1806: ?
1806-1809: Johanne Kirstine Richardt.
1809-1812: August Anthon Herrested.
1812-1812: Pensionist Christian Flindt.
1812-1814: Johan Friderich Greffrath.
1814-1833: Hans Eegholm.
1833-1847: Silke- og klædekræmmer
Thomas Høyer.
1847-1848: Heinrich Theis Aberhoff.
1848-1856: dennes enke Magdalene
Cathrine Aberhoff, f. Polehøi.
1856-1872: Fuldmægtig Claus Jensen
Hansen, senere kancelliråd.
1872-1872: dennes enke Johanne Lovise
Hansen, f. Schaarup.
1872-1874: Assistent Axel Bent Erick
Hansen.
1874-1879: Overkrigskommissær, over-
intendant Conrad Caspar Emil(ius)
Bangert.
1879-1884: Sproglærer og tolk
A. F. S. Rønne.
1884-1896: Købmand Carl Jørgensen.
1896-1920: Mathilde Emilie Rosalie Jen-
sen, f. Ebert.
1920-1944: Købmand August Julius Ar-
nold Schönherr.
1944-1965: Carl Schönherr.
1965- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

Lundtoftevej 21A. Til højre i billedet ses bygningen nord for hovedhuset, som blev opført som portbygning, men siden indrettet til beboelse. Portbygningen blev nedrevet i 1960'erne. Foto af Gunnar Jørgensen i Byhistorisk Samling.

Wilhelm Herrested fik i 1787 på grunden brandtakeret et ni fag langt, seks fag bredt bindingsværkshus mod gaden med beboelse og urtebod. Hertil et baghus med stald og vognremise på syv fag. Under madam Johanne Kirstine Richardts eje fra 1806 til 1809 bliver bygningerne ombygget til to beboelser i forhuset og en i baghuset.

I 1834 lod silke- og klædekræmmer Thomas Høyer disse bygninger nedrive for på grunden at opføre en for ham passende bolig. Der blev opført tre bygninger, hvoraf den nuværende var hovedbygningen, indrettet med en veludstyret bolig. Parallelt med denne i vest blev opført en tilsvarende bygning, indrettet med en bolig og stald, og mod nord ud mod Lundtoftevej en lille portbygning med mansardtag, hvor der på hver side af portgennemkørslen var indrettet henholdsvis tærskelo og vognskur. Dette lille herlige, lidt prangende anlæg blev desværre reduceret til nuværende så sent som i 1968.

LUNDTOFTEVEJ 22
matr.nr. 48a
Jakobs Minde

En ni fag lang grundmuret bygning over kælder i søndre ende og med en gennemgående tre fags gavlkvist i et let opskalket sadeltag. Indrettet med tre afdelinger i stueetagen, hvori enkelte rum med brystpaneler, i tagetagen en beboelse.

Murene er gulkalkede på murværk opført i blank mur med brændte fuger og står over en fem cm fremkraget sokkel, der er pudset og sortmalet. Langsiderne er ved tag afsluttet med en hvidkalket sprenkopfesims, der mod gaden er gennemgående, medens den mod gården er afbrudt ved gavlkvisten. Begge gavlkviste

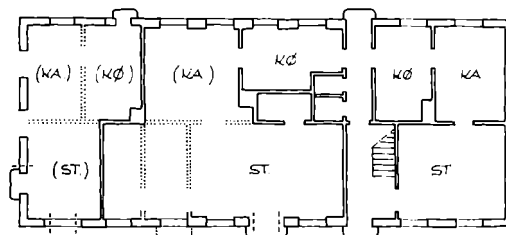
Ejerliste:

- 1863-1868: Gæstgiver Jacob Therkildsen og dennes enke Karen Nielsen.
 1868-1869: Gæstgiverforpagter Vilhelm Christian Fendrich.
 1869-1880: Enkemadamme Karen Therkildsen, f. Nielsen.
 1880-1885: Fhv. købmand Niels Hansen.
 1885-1898: Detailhandler Hans Henrik Scheck.
 1898-1921: Høker Knud Hansen.
 1921-1927: Vognmand P. Sørensen.
 1927-1929: Gårdejer Jens Ole Rasmussen.
 1929-1938: Parcellist Lars Christian Frederik Vilhelm Petersen.
 1938-1960: Gårdejer Hans Samuelsen.
 1960- : A/S Dansk Pose-Industri.

er i front og langs flunke afsluttet mod tag af en tilsvarende gesims, der har omløb ved gavlene. Husets gavle står muret til tag.

Tagene er hængt med skifer. I rygningen tre skurede og gulkalkede skorstenspiber med udkræget sokkel og gesims. I tagets gårdside to sene tagkviste med papklædt tag, zinkflunker og trerudede vinduer i front, torammede i nord og trerammede i syd.

Gadesidens fagdeling er intakt, blot er der i tidens løb ændret på disponeringen af denne. Oprindeligt har der siddet en indgangsdør på hver side af gavlkvistfagene og korspostvinduer med toruede underrammer i de øvrige.

I gavlkvistene tre torammede, trerudede vinduer og i begge taggavle et tilsvarende. Gårdsiden synes at stå uændret med syv korspostvinduer som gadesidens og to døre, i syd en bræddebeklædt dør med overvindue og i nord en fyldingsdør med et torudet sidevindue. I nordgavlen er isat et korspostvindue og et størrudet vindue samt en butiksdør, her har tidligere siddet et korspostvindue i hvert hjørnefag. Vinduer og døre er rødmaledede og sidder i en fire til fem cm fals med et fladbuet halvstensstik over og vinduerne med en træsålbænk.

Efter en brand i 1868, hvor enkemadamme Therkildsens ejendom nedbrændte, lod forpagter V. C. Fendrich samme år den nuværende bygning opføre. Huset var indrettet med tre lejligheder i stueetagen og en række værelser i tagetagen. I 1888 ejede detailhandler Scheck ejendommen og drev købmandshandel med butik i den midterste trefagsstue. Handelen udvidedes i 1893 med en møbelforretning i den nordre ende.

LUNDTOFTEVEJ 22A
matr.nr. 3a

Lundtoftevej 22A. Opført som skolebygning. Ældre foto. Det kgl. Bibliotek.

En grundmuret bygning i to etager over kælder med langsides mod gaden og med et lavt helvalmet sadeltag. Indrettet til magasin.

Murene står blanke, opført i røde maskinsten, lagt i en brændt fuge over en støbt sokkel. Bygningen er opført som fritliggende og har omløbende bånd af kantstillede skifter som dekoration i murværket, der øverst er afsluttet med en aftrappet gesims.

Taget er skiferklædt og har lave, trekantede kvistbryn til lysindtag.

Langsidernes midtpartier står i gadesiden fremtrukket som en midtrisalit, øverst knapt afsluttet med en cementbjælke. I gårdsi-

dens midterfag et femkantet trappetårn med flad afdækning. I sidefagene er isat to store rundbuede korspostvinduer med seks rammer og et tilsvarende i gadesidens midtparti. I gårdsidens trappetårn et mindre firrammet, men ellers af tilsvarende vinduestype, herforuden en fyldingsdør med et rundbuet overvindue.

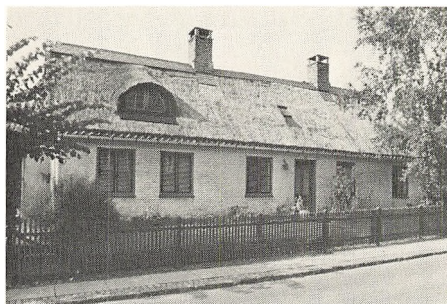
Vinduerne sidder i en ti cm fals med helstensstik over og murede brystningsnicher under.

Bygningen er, som det fremgår af jerntyperne i gadesiden, opført i 1900, som aflastning for skolebygningen ved Høstvej. Efter Lyngby Kommuneskole i 1908-09 blev flyttet til sin nuværende plads, har denne bygning en tid indeholdt den lokale afholdsforening, men indgår i dag som de øvrige skolebygninger i A/S Dansk Poseindustri.

Bygningens stramme og autoritære ydre er ikke usædvanligt for samtidige skolebygninger. I dag synes den udmærket udnyttet som magasin.

Tidligere bebyggelse på hjørnet af Lundtoftevej og Peter Lundsvej. Teknisk forvaltning.

LUNDTOFTEVEJ 25
matr.nr. 113*Ejerliste:*

- 1798-(1838): Snedker Jens Jørgensen.
 (1838)-1850: Snedker Ole Jacob Jørgensen.
 1850-1878: Snedkersvend Joseph Frands Ludvig Leopold.
 1878-1881: dennes enke Juliane Magdalene, f. Storch.
 1881-1885: Tømrer Hjalmar Jørgensen.
 1885-1922: dennes enke Boline, f. Mathiesen.
 1922-1944: Tømrer William Olaf Jørgensen, og dennes enke Julie Hansine Jørgensen.
 1944- : Fabrikant Helge Hansen (nu Herulf).

LUNDTOFTEVEJ 27
matr.nr. 114

Bebyggelsen på grunden består af et grundmuret forhus med sadeltag. I nordskel et kort fritliggende sidehus, der er grundmuret med trempel og med sadeltag, og sammenbygget med dette en lav grundmuret værkstedsbygning i vestskel med fladt papklædt tag.

Forhus og sidehus er indrettet til beboelse.

Forhusets ydervægge, der tidligere har stået i bindingsværk, er successivt omsat i grundmur, hvilket især gårdsidens delvist pudsede og hvidmalede murværk bærer præg af. Gadesidens og gavlenes murværk står hvidmalet over gule sten lagt med en hamborgfuge. Gadesiden er øverst afsluttet med en aftrappet gesims, medens gårdsiden er lukket mod tag med en sugfjæl. Murene står overalt over en tre til fem cm fremkraget, sortmalet sokkel.

Taget er stråtækt mod gaden og afsluttet ved tagdryp med en række vingeteg, gårdsiden er hængt med blikplader, og rygningen er lukket med brædder på klink.

Ved gavlene har taget et lille udhæng med vindskeder langs tagkanter. I rygningen to blankmurede skorstenspiber med udkraget sokkel. I gadesidens tagflade en velformet tagkvist med et rundbuet, torammet vindue.

Vinduerne er gennemgående torammede, torudede i en tre til fire cm fals med vandret halvstensstik over og klinker som sålbænke.

Sidehuset står i blank mur opført i gule sten over en pudset og sortmalet murfod. Langsiderne (nord og syd) er mod tag afsluttet med en sparekopfgesims, medens gavlene står glat til tag.

Taget er hængt med bølgeeternit, i rygningen ved vestgavlen en skorstenspipe med en udkraget sokkel. I tagets sydside sidder en nyere tagkvist over to fag.

Vinduerne i bygningen er korspostvinduer og torammede, treduede vinduer, siddende i en tre til fire cm fals med fladbuet helstensstik over og klinker som sålbænke.

Forhusets gadeside og gavle må være resultatet af en ombygning i 1882, hvor en tidligere bindingsværkslænge helt har fået sine vægge omsat i grundmur. Bindingsværkslængen kan følges tilbage til 1838, hvor den samme længde som nuværende bygning og er indrettet med tre beboelser, hvilket den også var i 1882.

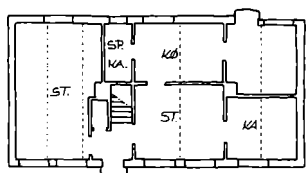
Forhusets proportioner falder godt ind i den øvrige bebyggelse, men distraheres noget af urolige facader og af sidehuset fra 1883.

En syv bjælkefag lang grundmuret bygning med sadeltag. Indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Murene er pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod, der i gadesiden står over en synlig kampestenssyld. Langsiderne er ved tag afsluttet med en træindklædning, der vel skal opfattes som en gesims, men som virker tung og forkert til bygningen. Gavlene står murede til bjælkelagshøjde, medens taggavlene er bræddebeklædte et på to, der nederst er afsluttet med et vandbræt og med vindskeder langs et sent tilkommet 30 cm tagudhæng.

Taget er stråtækt, mønningen er halmdækket og fastholdt af

I B. TAKS 1802 HB471

Ejerliste:

- (1802)- : Væver Jens Nielsen.
 1820-1824: Christen Jensen.
 1824-1842: Ole Hansen og dennes enke
 Ane Kirstine Christoffersdatter.
 1842-1859: Christen Pedersen og den-
 nes enke Bodil Marie Hansen.
 1859-1901: Hans Christensen.
 1901-1944: Tømrer Georg Victor Ras-
 mussen.
 1944-1944: Enkefru Hansine Vilhelmine
 Margrethe Rasmussen.
 1944- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

LUNDTOFTEVEJ 29

matr.nr. 109

Ejerliste:

- (1841): Peder Christensen og den-
 nes enke Johanne Bendtsdatter.
 (1841)-1896: Hjulmand Lars Nielsen
 (skøde læst 1842).
 1896-1918: Emil Vilhelm Carlsen.
 1918-1932: Forvalter A. Seeger.
 1932-1944: Enkefru Juliane Carla Loui-
 se Wilhelmine Møller.

kragtrær og i rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber.

I gadesiden er isat fem torammede, trerudede vinduer samt en trefyldingsdør med glas i øvre fyldning. I gårdsiden tre torammede vinduer, hvoraf et enkelt er seksrudet, samt et enkeltrammet seksrudet og en bræddedør. I taggavlne to torammede vinduer, torudet i syd, firrudet i nord.

Vinduer og døre er brunmalede.

Bygningen blev første gang brandtakseret i 1802 som et seks fag langt bindingsværkshus indrettet til en beboelse. I 1843 var bygningen blevet delvis grundmuret og ombygget til to beboelser med hver sit køkken med skorsten. Pladsen har været ret snæver og allerede i 1847 er huset udvidet med et fag (rimeligvis i nord) til sin nuværende størrelse. Samtidig får hver beboelse sin egen forstue sandsynligvis med en indgang i hver langs side svarende til de nuværende.

En vinkelbygget bindingsværksbygning med høj trempel og sadeltag, indrettet med seks lejligheder i stue- og tagetage samt to butikker.

Væggene tømmer står sort opstolpet med skurede og gulmalede tavler over en sokkel af delvis kampesten og murværk, der er pudset og sortmalet. Tømmerkonstruktionerne er flere steder »falske« og gennemgående usammenhængende, og stolper og bjælker er uden fælles fagdeling.

Taget er teglhængt og har et mindre udhæng ved gavlene, der er afsluttet med vindskeder. I rygningen fire blankmurede skorstene. Over trempelen ni frontkviste med teglhængte sadeltage, zinkklædte flunke og torammede, trerudede vinduer i front. Samme type

LUNDTOFTEVEJ

1944-1961: Fru Carla Rasmussen,
f. Møller.

1961- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

LUNDTOFTEVEJ 30 matr.nr. 57a »Jordemoderhuset«

Ejerliste:

1800-1820: Jørgen Hansen

1820- : Hans Jensen.

-1869: Lyngby Sogneråd.

1869-(1871): Murermester Jens Peter
Harup.

(1871)-1873: Bolette Jeanette Jørgensen
og dennes ægtefælle, tobaksfabrikør
Jacob Martin Jeppesen.

1873-1887: Nicoline Hansen Skjoldager.

1887-1914: Maskinist Adolph Louis He-
gelund.

1914-1914: dennes enke Charlotte
Sophie Hegelund, f. Sandberg.

1914-1938: Skomagemester Jørgen Jør-
gensen.

1938-1938: Marie Katrine Subcleff Chri-
stensen, Frederikke Kirstine Subcleff
Jørgensen, Karen Kirstine Subcleff
Brejenlund og repræsentant Martin
Peter Jørgensen.

1938-1941: Fru Else Marie Christine
Christensen.

1941-1942: Cigarhandler Bernhard
Pfeiffer.

1942-1944: Tømrer Alfred William
Poulsen.

1944-1955: Vognmand Fr. Johansen.

1955- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

vindue med udvendig gerigt er gennemgående i bygningens etage, undtagen til butikkerne i den nordre længe, der er storrudede med en lav trerudet overramme. Vinduer og døre er hvidmalede.

Den ældste bebyggelse på grunden var ret beskeden sammenlig-
net med i dag. Det var et toethalvt fags bindingsværkshus, der
trods sin størrelse alligevel formåede at rumme en forstue, stue,
kammer og et køkken. Denne bygning blev første gang brandtak-
seret i 1841 og har efter ældre matrikelkort at dømme ligget sydligt
på grunden ud mod Asylgade. Bygningen på grunden var i 1843
blevet udvidet til syv fag, i 1846 til elleve fag og i brandtaksationen
i 1893 beskrives huset som 34 alen langt, hvilket må svare til 14-15
fag, og indrettet med fire beboelser. Længen mod Asylgade afspej-
ler ikke præcis denne udvikling, men må alligevel være den be-
skrevne længe. Om- og tilbygningen i 1924 til nuværende ved mur-
ermester J. V. Møller (kaldet »Palads Møller«), er en lidet følsom
afslutning på en længes ellers stilfærdige udvikling.

Et fem fag langt, grundmuret forhus med sadeltag, sammenbygget
med en grundmuret sidebygning i nord i halvanden etage over
kælder og med et lavt sadeltag. Indrettet med en beboelse med
værelser i tagetagen. Bygningerne er nyligt istandsat.

Forhusets mure står pudsede og hvidkalkede over en let frem-
kraget, sortmalet sokkel af kampesten afrettet med murværk.
Langsiderne er mod tag lukket med sugfjæle. Taggavlene er bræd-
debeklædte et på to og afsluttet med et nedre vandbræt og dobbel-
te vindskeder langs tagkanter.

Taget er stråttækt, mønningen dækket af langgræs, fastholdt med
kragtræer. Skorstenen, der er skuret og hvidmalet, er desværre
flyttet fra rygningen til gårdsidens tagflade, da planens skillevægge
er blevet nedrevet.

I gadesiden er isat fire torammede, trerudede vinduer samt en
ny fyldingsdør i nordre fag, i gårdsiden et stort otterudet vindue, i
taggavlene et torammet, trerudet vindue. Vinduerne sidder i en
fire til fem cm fals med vandret øvre afdækning og skiferplader
som sålbænke.

Sidehusets mure er behandlet som forhusets, taget er papklædt
med udhæng båret af fremkragne spærender.

Vinduerne er en-, to- og trerammede.

Vinduer og døre i forhus og sidehus er grønmalede.

Forhuset er første gang brandtaksret i år 1800 sammen med
det syd for liggende Peter Lundsvej 12, begge som fire fag lange
bindingsværkshuse. I 1871 stod Lundtoftevej 30 grundmuret og
forlænget et fag til nuværende længde. Sidebygningen er opført i
1952.

Støvlet-Kathrines Hus, Lundtoftevej 31. Ældre foto. Teknisk forvaltning.

LUNDTOFTEVEJ 31
 matr.nr. 108
 Støvlet-Kathrines Hus

Ejerliste:

- 1804-1812: Kaptajnerne Larsen og Wulffsen.
- 1812-1815: Fru Frideriche Gyldendahl, f. Kraft.
- 1815-1840: Urtekræmmer Svenstrup.
- 1840-1852: Peter Jensen.
- 1852-1865: Niels Nielsen.
- 1865-1879: Tømrer Hans Nielsen.
- 1879-1892: Tømrer og tækkemand Peter Nielsen og dennes enke Bodil Kirstine Jensen.
- 1892-1935: Tækkemand Niels Petersen.

En otte fag lang, seks fag bred bindingsværksbygning over delvis kælder og med en tre fag bred, gennemgående gavlkvist i et sadeltag. Indrettet med en beboelse med flere panelerede rum i stue- og tagetagen, hvoraf enkelte har rester af ældre bemalinger på vægge og lofter. Bygningen er under istandsættelse.

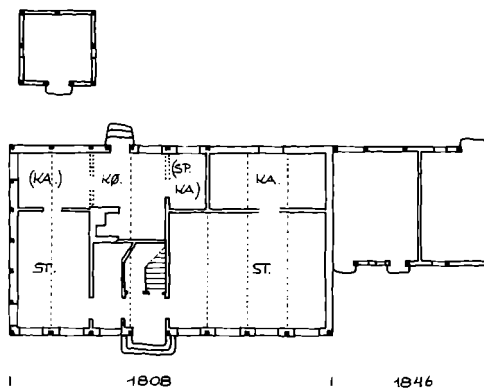
Bindingsværket står sort opstolpet med pudsede og hvidmalede tavler og med en to cm fremkraget fodrem over en pudset og sorttjæret kampestenssokkel, der er fem til ti cm fremkraget. Nordgavlen og havesidens tre nordre fag er grundmurede, pudsede og hvidmalede. Langsiderne er ved tag afsluttet med sugfjæle. Sydgavlen står i bindingsværk til hanebånd, herover brædder lagt et på to. Nordre taggavl er beklædt med to lag brædder.

Tagene på hus og kvist er stråtakte, afsluttet i husets langsider med en række vingetegl, og ved gavlene med et ca. 40 cm udhæng med vindskeder langs tagkanter og brædder under udhæng. Nordgavlen har dog intet udhæng. Mønningen er halmdækket og

LUNDTOFTEVEJ

1935-1957: Enkefru Sophie Frederikke Petersen, f. Rasmussen.
1957-1978: Specialarbejder Albert Alexius Petersen.
1978- : Jørgen Engelbrecht.

fastholdt med kragtræer, i rygningen to hvidmalede skorstenspiber på sokkel. I tagets haveside sidder en frontkvist.

Sydgavlen og østsiden mod gaden har isat korspostvinduer med torudede underrammer, medens havesiden har isat torammede vinduer, to seksrudede og et trerudet i etagen og tre seksrudede i gavlkvisten, to tilsvarende i søndre taggavl. Gavlkvisten mod gaden har isat tre torammede, torudede vinduer hvorover et ovalt krydsafsprøst vindue. Forstuedøren i gadesiden er en tofløjet fyldingsdør, ornamenteret med guirlander og rosetter og med et trerudet overvindue, indrammet af en udvendig gerigt. Vinduer og døre er rødmaledede.

Tilbygningen ved nordgavlen står ligeledes i sort opstolpet bindingsværk med pudsede, men hvidkalkede tafl. Taggavlen er bræddetbeklædt et på to med vindskeder langs tagkanter. Sadeltaget er stråttækt med en halmdækket mønning fastholdt med kragtræer, et- og torammede, sprossede vinduer samt revledøre.

I haven et lille havehus i to gange to fag bindingsværk med stråttækt sadeltag, oprindelig opført til stald og brændehus.

Bygningen er genopført som lyststed i 1808 for kaptajnerne Larsen og Wulffsen. Samme år var et tidligere lyststed på grunden nedbrændt. Tilbygningen i nord er opført i 1846. Stedet ligger ud mod Lundtoftevej med en lille forhøvet afgrænset af et kampestensgærde, der tidligere har været sokkel for et plankeværk eller stakit. To poppeltræer, der flankerer indgangen gennem forhøvet, og en række store tilvoksede træer i den langstrakte have mod vest, understreger bygningens lyststeds karakter. Før den igangværende istandsættelse stod bygningen overpudset og hvidkalket og som sådan er den rimeligvis opført med vinduer og dør i gadesiden indrammet af udvendige gerigter. Bygningen har sin egen charme i dag med opstolpet bindingsværk, men dens fine proportioner med den lidt frække asymmetri i langsiderne drukner i bindingsværkets firkanter.

Huset kaldes »Støvlet-Kathrines Hus«. Det er opkaldt efter Anna Kathrine Benthagen, der levede fra ca. 1745 til 1805. Hendes stedfar var støvletskrædder for Sjællandske regiment, og han brugte hende til at bære de bestilte støvletter hjem. Derved fik hun navnet »Støvlet-Kathrine«. Kong Christian 7. traf pigen i 1767 og

sammen turede de drukne København rundt ved nattetid, så københavnerne slog kors for sig. Kongen installerede Støvlet-Kathrine i huset, der lå nær Sorgenfri Slot. Ved pres fra konseilet blev hun forvist til et fængsel i Hamburg, hvorfra hun blev løsladt 1770 på foranledning af Struensee.

Da det nuværende hus først er opført i 1808, er det altså ikke dette, Støvlet-Kathrine har boet i, men muligvis i det tidligere lyststed på grunden.

LUNDTOFTEVEJ 32 matr.nr. 58a

Ejerliste:

- 1917-1934: Kroforpagter J. Nicolaus Møller.
1934-1950: Fru Ellen Johanne Bryld og møbelhandler H. B. Bryld.
1950-1954: Ellen Johanne Bryld, eneejer.
1954- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En grundmuret bygning med trempel og sadeltag over kælder med høj sokkel mod gaden. Over gadesiden en gavlkvist og mod gården et udbygget adgangsudskud. Bygningen er indrettet med fire lejligheder hvoraf to i tagetagen.

Murene står i blank rødstensmur over en ca. fem cm fremkraget sokkel i fuget kampesten. Langsiderne er øverst afsluttet med en afrappet gesims, gavlene er lukkede og står glatmuret til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen to blankmurede skorstene. I tagets gadeside en tagkvist med et trerammes, torudet vindue på hver side af gavlkvistene, der ligesom tagkvistene har teglhængt sadeltag med rødmaledede trædetaljer. Mod gården en gennemløbende taskekvist, der er afsluttet et fag fra begge gavle, med teglhængt tag, der er fortsat ud over udskuddet. I taskekvisten er isat to sæt torammede vinduer på hver side af udskuddet.

Vinduerne i bygningens etage og gavlkvist er korspostvinduer, seksrammede til gaden, firrammede i gavlkvist og gårdside, hvor underrammen er torudet. I udskuddet to torammede vinduer, et nedre trerudet og et øvre torudet. Torammede, firrudedede kælder-vinduer. Alle vinduer er hvidmalede og sidder i en syv cm fals med et fladbuet helstensstik over og et fremkraget rulleskifte under. I udskuddet en gråmalet dør med udskårne tandsnitsfriser og hvirvelrosetter ved og i nedre fylding, glas i øvre del.

Bygningen er opført i 1918 som tofamiliehus. Det har nogle gode og morsomme snedkerdetaljer ude som inde, men helheden virker tung og er ude af harmoni med den øvrige bebyggelse.

LUNDTOFTEVEJ 34 matr.nr. 17d

Ejerliste:

- (1802): Sognefoged Johan Christophersen.
(1802)-1818: Henrich Johansen.
1818-1833: Søren Henriksen.
1833-1855: Søren Christensen.
1855-1886: Møllersvend Niels Hansen.
1886-1934: Proprietær Lars Jørgensen.
1934-1953: Apoteker Theodor Anders

En grundmuret bebyggelse med et godt homogent ydre bestående af et 12 bjælkefag langt forhus mod Lundtoftevej og et ca. 14 bjælkefag langt sidehus, i syd sammenbygget med forhuset, begge indrettet med fire lejligheder. Parallelt med sidehuset en fritliggende længe i syd ca. 11 bjælkefag lang, indrettet med en lejlighed i hver ende og med toilet- og vaskerum imellem. Alle bygninger er forholdsvis smalle, fra 5,50 til 6,00 meter og med sadeltage, der er opskalket i forhus og sydlænge.

Murene i forhus og sydlænge er opført i blank mur i gule sten lagt i en brændt fuge, men står i dag hvidmalede over en ca. tre cm fremkraget, grå og sortmalet sokkel. Side- og forhusets gårdsider er skurede og gulkalkede over en sortmalet murfod. Langsiderne

Peter Jørck, veksellerer Poul Christian
Valdemar Jørck, grosserer Henning
Bøje Marius Lars Jørck og fru Gudrun
Marie Rygner.

1953- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

er mod tag afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims, der ved gavlene løber over i et let fremkraget, fire skifter højt etagebånd. Gavlene står muret til et ca. 10-15 cm tagudhæng, der er afsluttet langs tagkanter med hvidmalede vindskeder.

Tagene på for- og sidehus er beklædt med nogle skæmmende rødmalede blikpandepåklædninger, der på for- og sidehuset ligger over et stråtag. I begge længers rygning sidder to skorstenspiber på udkraget sokkel, sidelængens er skurede og gulkalkede. Sydlængens tag er hængt med skifer, i rygningen tre blankmurede skorstenspiber på udkraget sokkel.

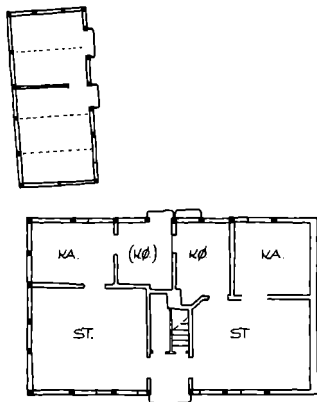
Bygningens vinduer og døre er grønmalede og sidder i en fire til fem cm fals med vandret øvre afdækning (halvstensstik i gadesiden) i for- og sidehus, medens sydlængen har fladbuet halvstensstik over, vinduerne har alle træsålbænke. Vinduerne er gennemgående torammede, trerudede og dørene fyldingsdøre med glas i øvre del.

I sydlængens nordre side er der udbygget et uskønt vindfang af betonelementer.

Bygningerne omtales i folkemunde som »Fogedgården«.

Fogedgården, den gård som fogeden kunne disponere over som løn for sit arbejde, lå oprindeligt nede ved kirken. Men efter en brand i 1696 blev gården sandsynligvis flyttet op i selve landsbyen som en af de østlige gårde. Gården på dette sted synes at være nedlagt omkring 1886 og de nuværende bygninger opført, da Lars Jørgensen til Lyngbygård overtog matriklen (sydlængen muligvis lidt senere). Dette kan dog ikke klart verificeres i arkiverne, men på matrikelkortet fra 1885-86 er bygningerne indtegnet, og deres ydre svarer udmærket til at være bygget i denne periode.

LUNDTOFTEVEJ 36 matr.nr. 26b Birchs gård

Ejerliste:

- (1808)-1812: Valkemester Jacob Pedersen (skøde læst 1811).
 1812-1820: Regiments Chirurgus Matthias Lumholtz Rønne.
 1820-1832: Pastor Bone Falch Rønne.
 1832-1859: Pensionist Jens Andersen Vammen.
 1859-(1869): dennes enke Kirstine Birgitte Baltzer.
 (1869)-1880: Fuldmægtig Fr. Nielsen.
 1880-1889: dennes enke Anette Georgette Emilie Nielsen, f. Dominique.
 1889-1914: Vognmand Rasmus Alfred Birch.
 1914-1939: dennes enke Theodora Vilhelmine Juliette Birch, f. Petersen.
 1939-1943: Tømrer Hans Vilhelm Birch.
 1943-1950: Enkefru Agnes Theodora Birch, f. Nielsen.
 1950-1980: Snedker Alfred Birch, rådhushbetjent Helmer Birch, maler Carlo Birch, fru Inger Kierulf (fra 1979 Carl Julius Kierulf), fru Lily Jensen og frk. Grethe Birch.
 1980- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En syv fag lang, fem fag bred bindingsværksbygning, hvis nedre del af sydgavlen er omsat i grundmur. Bygningen har halvvalmet sadeltag og er indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Væggene er gulkalkede over tømmer og skurede tavl og pudset murværk.

Bindingsværket står i egetømmer med fodrem, lange skråstivere i hjørnefagene og bjælkerne kæmmet over toprem, hvor de ved tagfod er lukket med gulkalkede sugfjæle. Fodremmen, der hviler over en gråkalket kampestenssyld afrettet med murede skifter, er fremkraget ca. to cm i gadesiden, hvorved den får en tilstræbt sokkelvirkning.

Taget er stråetækt, mønningen halmdækket og fastholdt med kragtræer, og langsidernes tagdryp er afsluttet med en række vingeteg. I rygningen en skuret og hvidkalket skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims.

Langsiderne er symmetrisk opbyggede omkring midterfaget, hvori der i gadesiden er isat en god tofløjet fyldingsdør med et femrudet overvindue. På hver side af denne to korspostvinduer med torudede underrammer (med spor efter udvendige skodder), der som døren er indrammet med profilerede gerigter.

Gårdsidens midterfag er underdelt til to køkkendøre, hvoraf kun den nordre sidder som en revledør, medens det søndre dørhul er tilmuret. På hver side af midterfaget to torammede vinduer, et torudet og et trerudet.

I taggavlne er isat et torammet vindue, seksrudet i nord og torudet i syd.

Døre og vindueskarme er malet rødbrune og rammerne gule.

I nordskel et lille fem fags sidehus i fyrrebindingsværk, gulkal-

ket over tømmer og tavl og med bræddebeklædte taggavle. Taget har blikplader over et i øvrigt stråttækket sadeltag. Bygningen fungerer som udhus.

Forhuset er opført umiddelbart efter en brand i 1808, hvor det indrettedes med en tofamilieplan, der stadig er intakt.

Bygningen blev opført for valkemester Jacob Pedersen, og den bærer præg af at være vel gennemtænkt og håndværksmæssigt godt gennemført både i plan, opstalt og detalje. Egetømmeret borger for kvaliteten og gadesidens facade udtrykker en arkitektonisk holdning. Sidehuset er opført i 1841, efter et tidligere hus på samme grund var nedbrændt samme år, og har indeholdt et kammer, tørve- og materialrum.

LUNDTOFTEVEJ 38

matr.nr. 26b
Birchs gård

Ejerliste:

1793-1826: Niels Nielsen.

1826-1830: Christen Nielsen.

1830-1872: Vognmand Hans Jensen
Birch.

1872-1886: dennes enke Karen
Nielsdatter.

1886-1914: Vognmand Rasmus Alfred
Birch.

Herefter som Lundtoftevej 36.

En syv bjælkefag lang grundmuret bygning med en to fags bindingsværkstilbygning i syd. Sadeltag over og indrettet med to beboelser, medens en beboelse i den søndre forlængelse er nedlagt.

Væggene er gulkalkede over tømmer og pudsede tavl og murværk og står over en gråkalket, fremkraget kampestenssyld, der øverst er afrettet med murede skifter.

Langsiderne er mod tagfod lukket med gulkalkede sugfjæle. Taggavlne er lukket med et på to bræddebeklædning med vindskeder langs tagkant og et nedre vandbræt.

Taget er stråttækt (kæppetækket) og er i gårdsidens tagdryp afsluttet med en række vingeteg. Over en sidste rest af en halmaf-dækket mønning hænger kragtræer. I rygningen to skurede og kalkede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

I gadesiden er isat fem torammede, trerudede vinduer og en bræddebeklædt dør til forstuen, hvortil også sidder et enkelt-rammet, seksrudet vindue.

Gårdsidens tre køkkendøre er dels brædde-, dels masonitbe-klædte revledøre, hvorved sidder enkeltrammede sidevinduer med dels to, fire og seks ruder. Herudover er isat tre torammede vinduer, to torudede og et seksrudet vindue.

I sydgavlen et torammede, seksrudet vindue.

Døre og karmtræ er grønmalet, rammer hvidmalede.

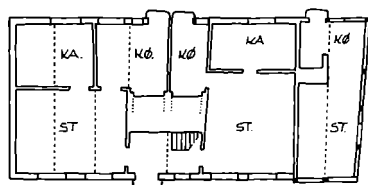
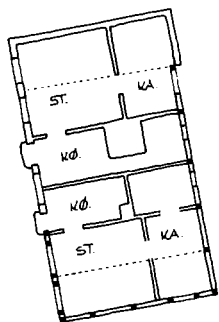
Sidehuset er et seks fag langt fritliggende bindingsværkshus, hvis østre ende er omsat i grundmur. Bygningen har sadeltag og er indrettet med to beboelser.

Væggene står gulkalkede over tømmer og pudsede tavl og murværk. Langsiderne er lukket ved tagfod med gulkalkede sugfjæle, og taggavlne er lukket med en på to bræddebeklædning med vindskeder langs tagkant og et nedre vandbræt.

Taget er stråttækt og afsluttet i gårdsidens tagdryp med en række vingeteg. Over mønningen kragtræer, og i rygningen to skurede og hvidkalkede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

I gårdsiden er isat fire torammede, trerudede vinduer samt et torammede, torudet i midterfaget. To bræddebeklædte revledøre er indrammet med profilerede gerigter, det samme gælder de to vestre vinduer.

-1808

| 1838 |

Modstående langsides har isat et torammet, oprindeligt seksrudet vindue samt to mindre enkelrammede.

Døre, karme og gerigter grønmaledede, vinduesrammerne hvide.

Det grundmurede forhus er opført straks efter branden i 1808 med en planløsning, der nogenlunde må svare til den nuværende. Det store centralt placerede dobbelte køkkenildsted er i dag tilmurert, men står ellers intakt med vanger, kapper og pibe. Husets søndre forlængelse er beskrevet i den følgende brandtaksation i 1838 som husets tredje bolig med et endnu stående selvstændigt ildsted.

I samme taksation nævnes et sidehus i bindingsværk, der imidlertid nedbrændte i 1841. Sidehuset blev genopført i 1842 i bindingsværk i sin nuværende udstrækning. Bygningen blev indrettet til stald, lade og vognskur, men i 1873 ombygget til to beboelser. Begge bygninger blev da betegnet som »så gode som nye«, en beskrivelse, der desværre passer meget dårligt til deres nuværende stand.

LUNDTOFTEVEJ 42
matr.nr. 116

Ejerliste:

- (1808)-(1835): Ole Bendsen og dennes
enke Sidse Svendsdatter.
(1835)-1861: Anders Olsen.
1861-1877: Søren Andersen.
1877-1907: Murer Christian Vilhelm
Lind.
1907-1915: Fyrbøder Holger Marius
Nielsen.
1915-1949: Hans Peter Nielsen.
1949-1949: Fru Karen Marie Kirstine
Nielsen, f. Petersen.
1949:1953: Arbejdsmand Leo Nilly
Nielsen.
1953-1967: Fabrikarbejder Ib Larsen.
1967-1969: Anlægsgartner Jens Udsen.
1969- : Arkitekt fru Gertrud
Galster.

En syv fag lang grundmuret bygning med opskalket sadeltag. Indrettet med en beboelse.

Murene står skurede/pudsede og hvidkalkede over en til gaden fremkraget kampestenssyld, der er afrettet med murede skifter. Sokkel og murfod er sortmalet. Langsiderne er mod tagfod lukket med hvidkalkede sugfjæle. Gavlene står muret til et ca. 10 cm tagudhæng, der er indklædt med grønmalede vindskeder.

Taget er stråtækt, mønningen halmdækket og fastholdt med kragtræer, og i rygningen en skuret og hvidkalket skorstenspipe på en udkraget sokkel. I gadesidens tagflade to nyere, lidt kantede tagkviste.

I gadesiden er isat fem torammede, torudede vinduer og en nyere revlehalvdør med et torudet sidevindue. I gårdsiden to helrudede og et torammet, seksrudet vindue samt en bræddebeklædt halvdør. I nordre taggavl et torammet, seksrudet vindue.

Vinduerne sidder i en tre til fire cm fals med en let pilehøjde på øvre afdækning.

Døre og karmtræ brunmalet, vinduesrammer cream.

Efter en brand i 1808 blev et fire fags bindingsværkshus nytakseret på grunden. Huset er i 1835 blevet udvidet til seks fag og indrettedes til to boliger. I 1874 var det blevet delvist grundmuret og ved samme lejlighed forøget med et fag, der efter gadesiden at dømme må være det nordre. En butik, der nævnes i denne taksation, har sandsynligvis været indrettet i dette fag. Et skel i havesidens mur kan skyldes, at huset kun delvis blev grundmuret omkring 1874, eller, ifølge ejeren G. Galster, at disse to fag blev opført i 1870.

LUNDTOFTEVEJ 44 matr.nr. 115

Ejerliste:

- 1808-1812: Søren Jacobsen.
 1812-ca. 1825: Knoop & Schleisner, samt
 sidstes enke.
 ca. 1825-1858: Væver Lars Olsen (skøde
 1846, har da ejet i over 20 år).
 1858-1881: Væver Jacob Olsen (søn).
 1881-1918: Murersvend Hans Peter Al-
 fred Jensen, og dennes enke Camilla
 Jensen, f. Petersen.
 1918-1939: Murermester Viggo Jensen
 (søn).
 1939-1945: Frk. Viola Jensen, murer
 Matell Jensen og Gerhard Jensen.
 1945-1967: Viola Larsen, senere Peter-
 sen, født Jensen, og murer Matell
 Jensen.
 1967- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

En syv fag lang grundmuret bygning med opskalket halvvalmet sadeltag. Indrettet til to beboelser med værelser i tagetagen. Ved nordgavl en lille, uheldig entrébygning i grundmur med lavt papklædt sadeltag.

Murene står pudsede og hvidkalkede (østsiden rustikpudset) over en sortmalet sokkel. Vestre langsides øverst afsluttet med en aftrappet, hvidkalket gesims, og østsiden er pudset til tag. Sydgavlen er muret til halvvalm, medens nordgavlen over bjælkelagshøjde står i grønmalet egebindingsværk med pudsede og hvidkalkede tavler.

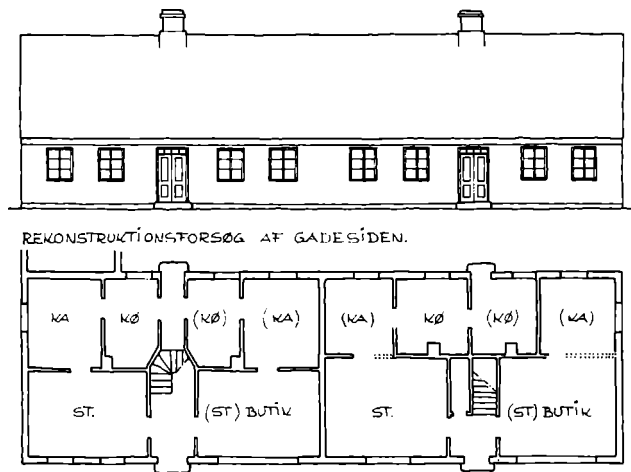
Taget er teglhængt, i rygningen en skuret og hvidkalket skorstenstype med udkraget sokkel og gesims. I østre tagflade en, og i vestre to sene papindklædte tagkviste med torammede, torudede vinduer.

Vestsiden har isat fem torammede, torudede vinduer og to brædebeklædte døre, i østsiden tre torammede, trerudede vinduer og en listebeklædt dør. I nordre taggavl et torammet, trerudet vindue.

Døre og karmtræ er grønmalet, vinduesrammerne er hvide.

Bygningen har stadig sine topremme liggende efter tidligere bindingsværkssvægge, der ligesom bindingsværket i den nordre taggavl må være en rest af det fem fags hus, der genopførtes efter branden i 1808.

I 1847 er huset forlænget med to fag til nuværende længde og har fået bindingsværket delvis omsat i grundmur. Først ved en ombygning i 1889 står væggene helt i grundmur, men stadig med stråtag, der først senere er udskiftet med tegl.

LYNGBY KIRKE-
STRÆDE 4 OG 6
matr.nr. 43c og 43a

Ejerliste:

Matr.nr. 43c.

- (1834)-1838: Møllermester A. B. Jensen.
 1838-1846: Blikkenslager Anders Bend-
 sen Montell/Montelle/Montello.
 1846-1853: Skomager Ole Christian
 Hansen.
 1853-1873: Blikkenslager Hans Peter
 Dahl og dennes enke Caroline Sophie
 Dahl, f. Bache.
 1873-1889: Blikkenslager Johan Frede-
 rik Sommer Remsberg, der ægtede
 Caroline Sophie Dahl.
 1889-1903: Blikkenslager Theodor Ju-
 lius Dahl.
 1903-1910: Fhv. gårdejer Niels Valde-
 mar Nielsen.
 1910-1928: Vaskeriejer L. E. Nielsen.
 1928-1941: Enkefru Dora Henriette
 Nielsen, f. Nikolajsen.
 1941-1943: Poul Harald Emil Nielsen og
 Milli Margrethe Tranberg, f. Nielsen.
 1943-1951: Entreprenør Wald. Sø-
 rensen.
 1951-1954: Fru Oda From Olsen.
 1954- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

Længen er opført som to sammenbyggede tofamiliehuse, der op-
 rindelig var helt identiske i plan og opstalt. Længehalvdelenes re-
 spektive ejere har gennem tiden påført bygningen forskellige om-
 bygninger, hvorfor de i dag fremstår som to forskellige bygninger,
 der dog stadig har et nogenlunde entydigt ydre. Hele længen har
 grundmurede vægge, der står pudsede og gulmalede over en sort-
 malet murfod. Langsiden mod gaden er afsluttet med en hvidmal-
 let, profileret gesims trukket i puds, medens gårdsiden er lukket
 mod tagfod med en sugfjæl. Taget er et teglhængt opskalket sadel-
 tag med halvvalmet nordgavl.

Nr. 4 (søndre del) er indrettet med en lejlighed og en butik i stue-
 tagen og værelser i tagetagen.

Matr.nr. 43a.

(1834)-1838: Møllermester A. B. Jensen.

1838-1874: Tømrersvend Jørgen Olsen.

1874-1874: Ole Peter Olsen (søn), Peter Rasmussen og Rasmus Jensen (svigersønner).

1874-1929: Graver Anders Christensen.

1929-1932: dennes enke Jacobine Marie Christensen, f. Nielsen.

1932-1946: Fru Emmy Elisabeth Jørgensen, f. Herdahl.

1946-1947: Mælkekusk Henning Sørensen og mælkekusk Frants Tingsvad.

1947- : Snedkermester Børge Nygaard.

Gadesiden har i midteraksen en rammedør, nord herfor et trerammede vindue og syd for døren et størrudet butiksvindue med dør, indrammet af malede glasskilte. Gårdsiden har isat en rammedør og to torammede, trerudede vinduer på hver side af denne. I nordgavlen to tilsvarende vinduer, hvoraf et i taggavlen.

Vinduerne sidder i en tre til fire cm fals med vandret øvre afdekning og cementstøbte sålbænke. Vinduer og døre er gråmalede.

I taget to skurede og gulmalede skorstenspiber, en i rygningen, den anden i tagets gårdside. I samme side en muret taskekvist med teglhængt tag og et trerammede, trerudet vindue. I tagets gadeside to tagkviste med teglhængt sadeltag, zinkflunker og trerammede, trerudede vinduer i front.

Nr. 6 (nordre del) er indrettet med en beboelse og en butik i stueetagen og værelser i tagetagen.

I gadesidens midterfag er isat en tofløjet dør med bosserede fyldinger, glas i overdel og et firrudet overvindue. Nord for døren to torammede, trerudede vinduer, syd for døren et størrudet butiksvindue med dør.

Over gadesidens tre midterste fag en pudset og gulmalet gavlkvist med skiferklædt tag. Trekantfrontonen er indrammet af en hvidmalet, profileret gesims, der er båret af fire pudsede og hvidmalede lisener, som står på en ligeledes pudset og hvidmalet cordingesims. Tre torammede, trerudede vinduer i kvisten.

Gårdsiden har isat en fyldingsdør med glas i overdel samt tre torammede, seksrudede vinduer. Modsvaret af gadesidens gavlkvist en frontkvist i bindingsværk over gårdsiden i fem fag med teglhængt tag og to torammede, trerudede vinduer i front, der er indrammet af profilerede gerigter.

I nordgavlen er isat tre torammede, trerudede vinduer, hvoraf to i taggavlen.

Vinduerne sidder i en tre til fire cm fals med vandret øvre afdekning. Vinduer og døre er brunmalede.

I tagets rygning sidder to skurede og gulmalede skorstenspiber og i tagets gård- og gadeside en zinkindklædt tagkvist med et torammede, trerudet vindue.

Langs nordskel en smal, grundmuret sidebygning med et skiferbeklædt mansardtag. Bygningen er sammenbygget med forhuset og indrettet med beboelse i tagetagen og med lager i stueetagen.

I 1834 lod møllermester A. B. Jensen opføre to identiske beboelseslænger i forlængelse af hinanden langs Lyngby Kirkestræde. Hver længe indeholdt fire lejligheder og var i sin enkelthed sammensat af to tofamiliehuse, hvis planløsning kendes fra andre småhuse i landsbyen fra samme periode. Begge længer blev solgt i 1838 og hver delt i to ejerforhold.

Møllermester A. B. Jensen findes ikke opført i folketællingen i 1834 i Lyngby, så han må have boet et andet sted, og der er muligvis tale om en form for boligspekulation ved opførelsen af disse mange boliger, som sælges videre kort efter opførelsen.

Den nordre af de to længer blev bygget, hvor gården Ulrikken-

borgs hovedlænge havde ligget, før den nedbrændte i februar 1831. Bygningen fungerede fra 1852 som hospital, og som sådan blev den i 1924 afløst af det nuværende Vartou, Lyngby Kirkestræde 8.

Lyngby Kirkestræde 4-6 var den søndre af de to længer, som møllermester A. B. Jensen opførte. Delingen i 1838 i to ejerforhold fremgår i dag tydeligt af bygningens facadeudvikling. Tagrummet har fra første færd været indrettet med fire værelser, rimeligvis to ved hver gavl, da der ikke nævnes tagkviste i brandtaksationerne før i 1885, hvor nr. 4 var udstyret med fire. Gavlkvisten på nr. 6 er antagelig en ret sen tilføjelse fra slutningen af 1800-årene.

LYNGBY KIRKESTRÆDE 7 matr.nr. 80

Ejerliste:

- 1823: Etatsråd Frederik Conrad Bugge.
- 1823-1857: Slagter Jørgen Nielsen Eiberg.
- 1857-1869: dennes enke Marie Elisabeth Pedersen.
- 1869-1871: Oberstlieutenant Fr. C. Stjernholm.
- 1871-1876: Murermester Ernst Hartvig Weber.
- 1876-1878: Høker Jens Poulsen.
- 1878-1882: Vognmand L. Nielsen.
- 1882-1885: Bryggerknægt Niels Skibsted Hein.
- 1885-1900: Detailhandler Valdemar Johan Petersen.
- 1900-1916: Fru Sofie Hedvig Petersen, f. Iversen.
- 1916-1917: A/S Dansk Gardin- og Textilfabrik.
- 1917-1920: Arkitekt Arnold Jensen.
- 1920-1956: Firmaet Dansk Textil- og Gardinfabrik, Hasselbalch og Co.
- 1956-1956: Det Hasselbalchske Familieinteressentskab v/ fabriksejer H. H. Hasselbalch og boet efter Alice Grevinde Danneskiold-Samsøe.
- 1956- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En syv fag lang, grundmuret bygning med en tre fags gavlkvist til gaden i et halvvalmet, opskalket sadeltag. Indrettet med to beboelser i stueetagen og værelser i tagetagen.

Murene står pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod, der er fem cm fremkraget i gård- og gadeside. I langsiderne, ved halvvalmene og langs gavlkvistens flunker er murene afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims, der i gadesiden er suppleret med profilled trukket i puds. Gavlkvistens fronton bærer en tilsvarende gesims, hvis nedre vandrette afgrænsning nu desværre er delvis afhugget.

Tagene på hus og kvist er teglhængte, i husets rygning sidder to pudsede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims. I tagets gårdside to zinkindklædte tagkviste med torammede, torudede vinduer.

I gadesiden er isat tre symmetrisk anbragte korspostvinduer med torudede underrammer på hver side af en dør med bosserede fyldinger. De tre midterste fags murværk er ubrudt fortsat op i gavlkvisten, sidefagenes to vinduer sidder i murværk, der blændingsagtigt er tilbagetrukket tre cm fra midterfag og hjørnepiller. I gavlkvisten sidder tre torammede, trerudede vinduer, i taggavlene to tilsvarende vinduer i hver samt et seksrudet korsvindue i nordgavlens stueetage. Gårdsiden har isat tre torammede, torudede vinduer og en fyldingsdør med et lavt firrudet overvindue.

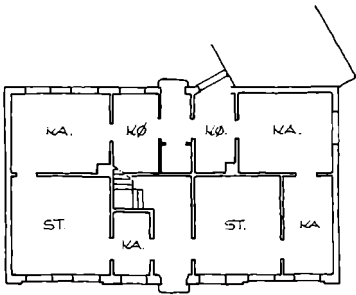
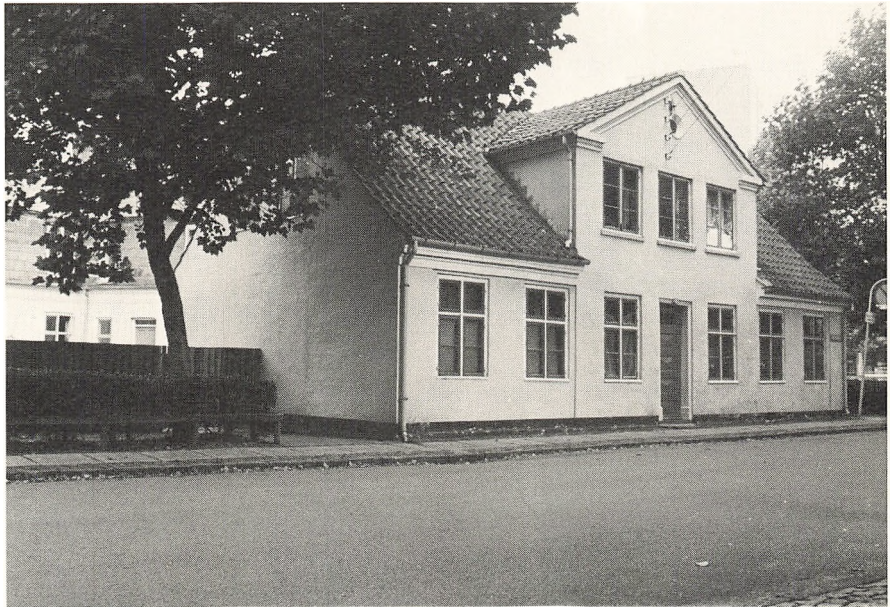
Vinduerne sidder i en fem cm fals med vandret øvre afdækning og vandnæse på bundkarm. Udvendigt træværk er gråmalet.

Side- og baghus er grundmurede bygninger med pudsede og gulmalede mure over en sortmalet sokkel, og langsiderne er øverst afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims. Tagene er skiferklædte mansardtage. Bygningerne er indrettet med beboelse i stue- og tagetage.

Den 27. april 1845 nedbrændte et 11 fag langt bindingsværkshus på grunden. Bygningen blev beskrevet første gang i 1788 som et tofamiliehus. I 1816 blev den forsynet med »en zirlig Qvist« og ophøjedes til lyststed for etatsråd Bugge, og umiddelbart før branden har bygningen været vel udstyret med skodder, paneler og fyldingsdøre.

Den nuværende bygning blev opført straks efter branden af

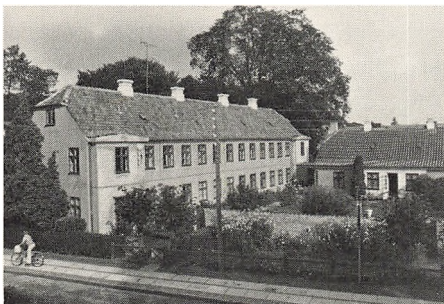

slagter Eiberg, og den står, med få ændringer i planen, og det nævnte problem i gavlkvistens fronton, som den blev opført.

Side- og baghusets nuværende udseende er resultatet af om- og tilbygninger i begyndelsen af 1900-årene, men baghusets grundmure hidrører fra et slagterhus opført i 1848. Det nuværende sidehus har samme placering som et tidligere i bindingsværk.

LYNGBY KIRKESTRÆDE 8
matr.nr. 22f
Vartou

Anlægget »Vartous Stiftelse for Fruentimmere« omfatter en boligfløj i to etager over kælder i østre ende med gavl mod gaden, bygningen er indrettet med otte lejligheder, fire i hver etage. I øst, tilbagetrukket på grunden, en tjenestebolig i en etage. Begge bygninger er grundmurede med et opskalket, halvvalmet sadeltag, sammenbygget i vinkel via en lav forbindelsesbygning, der ligeledes er grundmuret, men med fladt papklædt tag. Anlæggets have er indrammet af en pudset og gulkalket læmur med sortmalet murfod og teglafdækket murkrone.

Bygningernes mure står pudsede og gulkalkede over en sortmalet murfod. Bolig- og tjenestefløjene, der tidligere var materialhus og salsal, er i langsiderne øverst afsluttet med en hvidkalket, profileret gesims trukket i puds. Gavlene står muret til tag, hvor de mod halvvalm er afsluttet med et enkelt fremkraget skifte.

Tagene er teglhængte, i boligfløjens rygning fire brede, skurede og gulkalkede skorstenspiber med en hvidkalket, fremkraget sokkel og gesims. To smallere, men ellers tilsvarende skorstene, sidder i tjenestefløjens rygning.

Vinduerne i etagerne er korspostvinduer med toruede underammer, siddende i en tre til fire cm fals med vandret øvre afdækning og skifersålbænke. Karmene er rødmaledede og rammerne grønmaledede.

Ejerliste:

1853-1976: Gentofte-Lyngby Hospitals
Inspection.
1976- : Menighedsrådet for Lyngby
Sogn (gaveskøde).

Boligfløjens sydside er åbnet ind til lejlighederne af 12 tætsiddende vinduer i hver etage. Bag de fremspringende sidepartier ligger trapperummene, med indgang i det vestre ad en bosseret fyldingsdør med profileret indramning og konsolbåren fordakning. Trapperummene er forbundet ved en gennemgående korridor langs nordsiden, der som modvægt til den åbne sydside står knap og tillukket med fem vinduer i overetagen og to på hver side af en flammeret dør i en rundbuet åbning i nederste etage. – Over denne hænger Vartous hustavle med indskrift.

Tjenestefløjens vestside har isat to vinduer på hver side af en smårudet havedør med underfyldinger, sidens midterste tre murfag er hvidkalkede og refendfugede. Østsiden har isat syv tætsiddende vinduer. Indgang i sydsiden sker ad en fyldingsdør med overvindue.

Vartous bygninger er opført i 1924 af arkitekt Fr. Kiørboe. Nybygningerne afløste en tidligere hospitalslænge, der var indrettet i en lejebolig beliggende på samme grund med langsiden ud mod Lyngby Kirkestræde. Denne bygning var opført i 1834 for møllermester A. B. Jensen og var den nordligste af to identiske længer, der lå i forlængelse af hinanden. Den sydligste længe, Lyngby Kirkestræde 4-6, ligger der endnu. I 1852 blev bygningen købt og indrettet til hospital af Gentofte-Lyngby Hospitals Inspection og fik navnet Vartou efter dets københavnske forbillede. Før denne bygning lå gården Ulrikkenborg, der nedbrændte i 1831, på grunden.

LYNGBY KIRKESTRÆDE 10

matr.nr. 22g
Ulrikkenborg

Ejerliste:

- (1750)- : Ole Jacobsen.
-1754: Fred. Monrad, præst i Ågerup, og Hans Raun.
1754-1757: Malte Christian Bruun.
1757-1757: Svend Wilhelm Jægend, tømmerhandler.
1757-1761: Kammerherre Albrecht Christopher Schaffalitzky de Muckadell.
1761-1764: Justitsråd Knud Gregorius Klaumann og dennes enke Ulrikke Sophie.
1764-1771: Generaladjutant Carl Henrich von Ellebracht, lyst- og avlsgård.
1771-1776: Major Friderich Andreas Pflueg.
1776-1790: Major Carl Christian Pflueg, 1777 forøges ejendommen med et hus, som indtil da ejedes af

Forhuset er en syv bjælkefag lang grundmuret bygning i to etager med en syv fags bindingsværksgavl i nord, taget er et teglhængt opskalket sadeltag med to skurede og gulmalede skorstenspiber i rygningen med udkraget sokkel og gesims. Bygningen, der tidligere var indrettet med butik i stueetagen og beboelse i første etage og tagetagen, er for tiden under ombygning.

Murene og bindingsværket står pudset og gulmalet over en sortmalet murfod, der på nær i sydgavlen er fremkraget fem til seks cm som sokkel. Gadesiden har en gennemgående profileret og hvidmalet cordongesims, og ved tag er muren afsluttet med en hvidmalet, profileret gesims. Gårdsiden er ved tag afsluttet med en hvidmalet aftrappet gesims. Gavlene står glatmuret til tag. Gadesidens nederste etage har haft storrudede butiksvinduer, men er nu under ombygning til fire korspostvinduer som i etagen over. Sydgavlen har i hver etage isat to korspostvinduer, hvorimellem der i nederste etage sidder en bræddebeklædt dør. I taggavlen to torammede, trerudede vinduer, hvorover et torammet torudet vindue. Nordgavlen svarer til sydgavlen undtagen i nederste etage, hvori er isat et torammet, trerudet vindue og en butiksdør. I gårdsiden en bræddebeklædt dør og et torammet vindue, i øverste etage et korspostvindue.

Vinduerne er grønmalede og sidder i en ca. fem cm fals med

Lyngby Kirkestræde 10, »Ulrikenborg«. Ældre foto. Teknisk forvaltning.

- slagter Andreas Pedersen.
 1790-1815: Kgl. kobberstikker Johan Georg Preisler og hustru Anne Rebekka, f. Pflueg.
 1815-1831: Gottlieb Schleisner, fabrikant.
 1831-(1834): Kleinsmed F. J. J. Müntzberg.
 (1834)-1838: Møllermester A. B. Jensen.
 1838-1855: Sadelmager Hans Christensen.
 1855-1885: Sadelmager Peder Christian Christensen.
 1885-1925: Fhv. jordbruger, vognmand Peter Johan Petersen.
 1925-1933: Enkefru Oline Lind, f. Pedersen, enkefru Vilhelmine Halling, f. Pedersen og enkefru Petrea J. Kjærgaard.
 1933-1946: Oline Lind og Vilhelmine Halling.

fladbuet stik over i gadesiden og i sydgavlen, medens vinduerne i nordgavlens bindingsværk sidder glat med væggen og indrammet med gerigter med profilkant.

Sidebygningen i øst, der er sammenbygget med forhusets søndre ende, er en smal to etager høj bygning i grundmur og bindingsværk med papklædt tag, hvor der i rygningen sidder en skuret og gulmalet skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims.

Murværk og tavl er pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod, og tømmeret står sort opstolpet. I gårdsiden tre torammede, trerudede vinduer i øverste etage, i nederste etage tre fyldingsdøre. I sydsiden tre korsvinduer i øverste etage og et i nederste samt en bræddebeklædt dør med profileret indfatning.

Første baghus er et otte bjælkefag langt grundmuret hus med en tofags udbygning i østsidens nordre ende, hvorover hovedhusets sadeltag er trukket. Indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Murene er opført i blank mur, der i dag står rødmalet over en fire cm fremkraget, sortmalet sokkel, og muret til et tagudhæng med profilerede spærender i langsiden og vindskeder langs gavlenes tagkanter.

1946-1950: Formand Max Peter Alfred Halling, fru Ena Laura Margrethe Hansen, f. Halling og Vilhelmine Halling.

1950-1959: Fru Ena Laura Margrethe Hansen og Vilhelmine Halling.

1959-1968: Fru Ena Laura Margrethe Hansen.

1968- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Taget er teglhængt, i rygningen to blankmurede skorstene, hvoraf den ene er muret op udvendig på sydgavlen. I tagets vestre side to tagkviste med teglhængte sadeltage med udhæng, zinkindklædte flunker og torammede, trerudede vinduer i front.

Vestsiden er symmetrisk opbygget med to korspostvinduer på begge sider af en tofløjet fyldingsdør med et torudet overvindue. I østsiden to bræddebeklædte døre med overvinduer, et enkelt og et torammet vindue, i udskuddet et 12-rudet og et enkeltrammet vindue.

Nordgavlen står lukket, medens der i søndre taggavl er isat to torammede, trerudede vinduer.

Vinduerne i vestsiden er blåmalede og sidder i en fire til fem cm fals med et fladbuet halvstensstik over og med en sålbænk i formsten.

Andet baghus er grundmuret, syv bjælkefag langt og med sadeltag over. Indrettet som udhus og i dårlig stand.

Murene står skurede og rødmaledede over en sortmalet murfod. Langsiderne er lukket mod tag af en sugfjæl, og gavlene står muret til et udhæng, der er afsluttet med vindskeder.

Taget er teglhængt, i rygningen en skuret og rødmalet skorsten, opmuret udvendig på sydgavlen. I tagets vestre side en stor frontkvist med papbeklædt sadeltag, spånbeklædte skunke og en bræddelem i front. I gårdsiden er isat fire sortmalede bræddedøre og et stort 16-rudet støbejernsvindue, de øvrige sider står lukkede.

Forhusets gadeside og sydgavl med de små fladbuede stik over vinduerne må være resultatet af en ombygning omkring 1867, der medførte en fordobling af takseringen på huset fra 1855 til 1867. Sidehuset og første baghus er første gang takseret i 1894, men allerede i 1886 indtegnet på matrikelkortet. Tidsmæssigt svarer dette meget godt til opførelsetidspunktet for første baghus, medens sidehuset er noget ubestemmeligt med flere byggeperioder i sig og genanvendte materialer.

Tilbage til forhuset, der nok er domineret af ombygningen omkring 1867, men det har stadig rester af et langt ældre hus i sig. Nordgavlens bindingværk og tømmerfragmenter i langsiderne fortæller sammen med taksationerne, at huset har stået som et toetagers bindingsværkhus indtil 1815, hvor det delvis grundmuredes, efter det i 1814 er beskrevet som »aldeles forfalden på tag og fag«.

Bygningen, hvorfra nuværende nordgavl rimeligvis stammer, havde altså i 1814 flere år bag sig, hvilket gør det sandsynligt, at det er det samme hus, vi møder i en taksation fra 1793, selv om husets orientering på grunden ikke svarer til beskrivelsen. Før denne tid er huset ikke direkte genkendeligt i taksationerne, men bindingsværksgavlen viser, at toetagehuset har haft en tidligere periode som enetages hus med halvvalm, og det kan fastslås, at der har ligget et hus på samme sted tilbage til Marmillods kort i 1764.

Ved en brand 1696 brændte tre gårde, der alle lå ved foden af kirkebakken. På tomten efter to af disse gårde byggede hofjunker Fred. Weiberg en stor avlsgård til sin lystgård Rustenborg vest for

Kongevejen. I 1720 arvede søsteren Anna Margrethe Voscamp ejendommen, og i 1731 dennes søn, domherre Chr. Voscamp. Hans enke Christine Margrethe Dysseldorff solgte i 1743 lystgården til den velhavende fransk-reformerte Jean Henri Huguétan, der var kommet til Danmark i 1711. I 1745 erhvervede han desuden avlsgården. Han forærede i 1748 begge ejendomme til sin søn, grev Jean Henri Desmercières (1687-1778). Denne frasolgte avlsgården, men lystgården beholdt han i en snes år, indtil han 1768 blev ejer af Sorgenfri Slot.

Avlsgården kom efter nogle hurtige ejerskifter i 1757 til at tilhøre kammerherre Albrecht Christopher Schaffalitzky de Muckadell (1720-1797), der af fire fynske herregårde i 1784 oprettede grevskabet Muckadell. Gården i Lyngby blev dog i 1761 overtaget af justitsråd Klaumann, der døde allerede 1762 og efterlod gården til sin hustru Ulrikke Sophie. 1764 blev gården sat på auktion og købt af major og generaladjutant Carl Henrich von Ellebracht, der desuden ægtede enken og kaldte gården Ulrikkenborg efter hende. Gården betnedes nu som en lyst- og avlsgård. I foråret 1770 blev Ellebracht forflyttet til Nyborg, og året efter blev Ulrikkenborg solgt til major Friderich Andreas Pflueg, der straks solgte den videre til sin bror, major Carl Christian Pflueg (1728-1809). I forbindelse med sin militære beskæftigelse ledede denne opførelsen af Sølvgades Kaserne i København efter professor N. H. Jardins tegninger. I Ulrikkenborg indrettede han en tøjfabrik.

I 1788 giftede kobberstikkeren Johan Georg Preisler (1757-1831) sig med major Pfluegs datter Anne Rebekka. J. G. Preisler var søn af kobberstikkeren Johan Martin Preisler (1715-1794), der i en årrække ejede lyststedet Gramlille, nu musikbibliotek, vest for Kongevejen. 1790 overtog J. G. Preisler Ulrikkenborg efter sin svigerfar.

I 1795 kunne man den 21. og 27. april læse følgende i avisen »Kiøbenhavnske Adresse-Contoires Efterretninger«: »Paa Gaarden Ulrikenborg i Kongens Lyngbye, er Hovedetagen, – som nu beboes af Hend. Naade Frue Grevinde Friis Desmercières – med fornødne Beqvemmeligheder, samt Staldrum og Vognremise; under et eller separat til Leie til første Mai; man behager at henvende sig paa bemeldte Gaard til Eierens.« Den føromtalt grev Desmercières havde boet på Sorgenfri til sin død i 1778. Hans enke, født komtesse Elisabeth Sophie Friis (1714-1799) til Frijsenborg, beholdt slottet indtil 1782, hvorefter hun i en periode indtil 1795 har boet i hovedetagen (første sal) på Ulrikkenborg. Det må altså have været i en bygning med flere etager, hvilket gør det muligt, at det var i netop dette tilbageblevne toetages hus af det gamle Ulrikkenborg.

I 1805 må det også have været Ulrikkenborg, man forsøgte at leje ud til »udenlandske Ministre eller andre Herskaber«. Gården kaldtes da både »den store Gaard bag Kirken« (20. marts) og »den store hvide Gaard lige for Kirkeporten i Lyngbye« (23. april).

Det meste af Ulrikkenborg brændte i februar 1831. Møllermeister A. B. Jensen overtog ejendommen og byggede to beboelseslænger langs Lyngby Kirkestræde, hvoraf nr. 4 og 6 endnu står.

LYNGBY KIRKESTRÆDE 12
 matr.nr. 2a
 Præstegården

I perioden 4.3.1682 til 21.6.1758 var Lyngby sammenlagt med Gentofte sogn.

Her bringes en liste over sognepræsterne i Lyngby, efter sognet igen blev selvstændigt.

1758-1758: Andreas Benjamin Poulsen.

1758-1769: Jochum Gregersen Bruun.

1769-1780: Jørgen Borch.

1780-1793: Michael Christian Müller.

1793-1802: Mag. Frederik Christian von Haven.

1802-1833: Bone Falch Rønne.

1833-1855: Peter Diderik Ibsen.

1856-1883: Peter Rørdam.

1883-1913: Holger Frederik Rørdam.

1913-1921: Christian Christensen Hjortkjær.

1947-1953: Louis Christian Brøndum.

1954-1980: Johannes Mourits Søbye.

1980- : Frej Jørgensen.

Præstegården består af en grundmuret hovedlænge på 11 fag over delvis kælder med en tre fag bred gennemgående gavlkvist over bygningens akse i et halvvalmet, opskalket sadeltag. Ved længens østre ende en kort grundmuret køkkensidefløj over kælder og med halvvalmet sadeltag. Begge bygninger er indrettet til præstebolig samt konfirmandstue og præstekontor i stueetagen, i tagetagen en separat lejlighed. Som udhus en fritliggende sidelænge i vest i 13 bjælkefag bindingsværk med sadeltag.

Bygningerne ligger tilbagetrukket på grunden, der er omkranset af en veltilvokset beplantning af træer og buske. Den østre del af haven fungerer som abildgård, medens stykket foran hovedhusets haveside er prydhave.

Hovedhusets mure står pudsede og gulmalede over en to til tre cm fremkraget, sortmalet sokkel. Langsiderne er mod tag afsluttet med en profileret, hvidmalet gesims trukket i puds, der ved gavlkvistene, hvis murværk er let fremkraget, løber over i et pudset og hvidmalet etagebånd. Gavlene er murede til tag og afsluttede ved halvvalm med en aftrappet, hvidmalet gesims.

Taget er teglhængt, medens gavlkvistenes lave sadeltage er papklædte. I længens rygning sidder to skurede og gulmalede skorstenspiber på en udkraget sokkel, her foruden en glatmuret skorsten i tagets nordre flade. Vinduerne i længens stueetage er korspostvinduer med torudede underrammer, medens tre vinduer i hver gavlkvist og to i hver taggavl er torammede, trerudede. Alle vinduerne er hvidmalede og sidder i en fire cm fals med vandret øvre afdækning og med skifersålbænke under en fremkraget drypnæse på bundkarm.

I nordsiden er isat to bosserede fyldingsdøre, hvoraf døren i midterfaget er tofløjet, begge brunmalede. I sydsidens midterfag sidder en hvidmalet tofløjet havedør med underfyldinger.

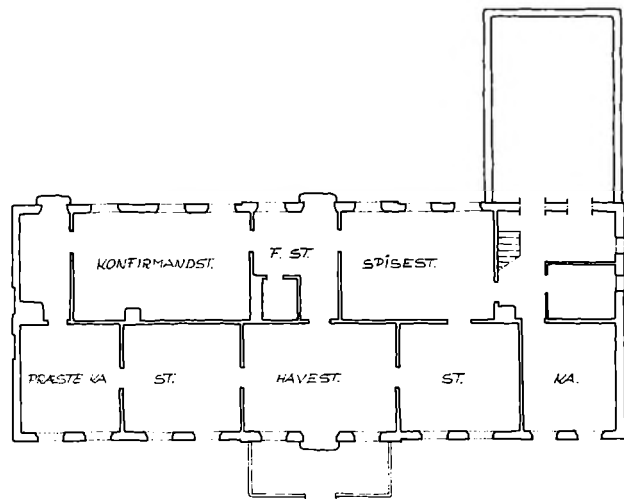
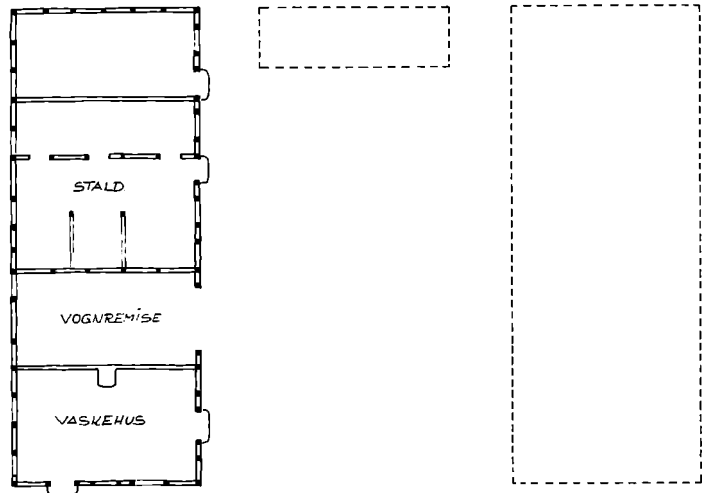

Den senere opførte *køkkenfløj* dækker over hovedlængens to østre vinduesfag i nordsiden. Bygningen er konstruktivt og proportionelt afstemt efter hovedhuset. Murene er pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod, langsiderne er afsluttet ved tag med en hvidmalet sugfjæl, og gavlene muret til tag med en aftrappet, hvidmalet gesims ved halvvalm.

Taget er teglhængt, i rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

Vinduerne er en- og torammede, trerudede og hvidmalede og sidder som i hovedhuset. I vestsiden er isat en brunmalet bosseret fyldingsdør med et lavt trerudet overvindue.

Den vestre sidelænges bindingsværk står rødt opstolpet med tavlene udmuret med flensborgsten, der er gulmalede over flere lag af hvide og gule kalklag (også træværket). Bindingsværket står med

fodrem på en sortmalet kampestenssyld afrettet med murede skifter. Bjælkerne er kæmmet over topremmene og lukket ved tagfod med en sugfjæl. Gavlene er i bindingsværk til tag afsluttet langs tagkant med vindskeder, der i sydgavlen er profilskårne på underkant.

Taget er stråtækt, over en udækket mønning er kragtræer.

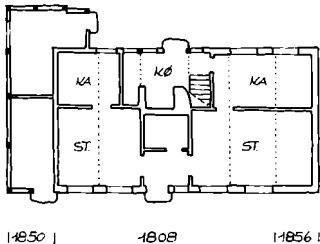
I rygningen en skuret og gulmalet skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims.

I hvert andet fag i vestsiden er isat et højtsiddende enkelt-rammet, krydssproset vindue. De øvrige vinduer i sydgavl og østside er torammede og trerudede, i de samme sider er tre bræddedøre og en tofløjet bræddeport. Vinduerne er hvidmalede, det øvrige træværk rødmalet.

Præstegården er opført i 1845, efter en brand samme år havde lagt den tidligere gård totalt øde. Den nedbrændte kender vi omridset af gennem brandtaksationerne og en lille blyantstegning gjort før branden. Den bestod af tre sammenbyggede bindingsværkslænger, hvis hoved- og midterfløj vendte ud mod Lyngby Kirkestræde. Tilkørslen til gården gennem en port i hovedlængen må nogenlunde svare til den nuværende indkørsel. Præstegården blev genopført som et trefløjet anlæg, men med sidelængerne liggende fri af hovedfløjen, der, vel under påvirkning af landstederne, tilbagetrukket fra vejen knyttede sig til haven.

Hovedfløjens ruminddeling og aptering med bl.a. brystpaneler og indvendige skodder er stort set intakt. Udvendig har gavlkvistene mistet en i taksationerne nævnt frontispice, der er erstattet med et fremkraget, konsolbåret tagudhæng. Samtidig hermed er vestlængens sydgavl blevet udstyret med profilskårne vindskeder. Disse ombygninger er rimeligvis sket samtidig med opførelsen af køkkenfløjen og nedbrydningen af den østre længe i 1915.

LYNGBYSTRÆDE 1 matr.nr. 95

Ejerliste:

- 1804-1850: Husmand Poul Jensen og
dennes enke Karen Jensdatter.
1850-1861: Møllersvend Hans Christian
Ibsen.
1861-1873: Skrædermester Jens
Braband.
1873-1893: Arbejdsmand Thomas
Knudsen.
1893-1937: dennes enke Pouline Hansi-
ne, f. Poulsen.
1937- :Frk. Anna Andersen.

Et seks fag langt grundmuret hus med delvis bindingsværkshaveside, opskalket sadeltag med halvvalm ved østgavl. Indrettet med en beboelse. Ved vestgavl en påbygget lude i bindingsværk med afvalmet halvtag.

Mur og bindingsværk står pudset og hvidkalket over en kampestenssyld, der er sorttjæret sammen med murfoden.

Tagfoden er lukket med en hvidkalket sugfjæl i langsiderne og rundt langs luden. Østgavlen er muret til halvvalm og lukket langs tagkant med sorttjærede vindskeder med profilerede ender.

Tagene er tækket med strå, afsluttet ved tagdryp i hovedhusets langsider med en række sortglaserede vingetegl. Rygningen er uden afdækning og er afsluttet med stråenderne løbende sammen i en skarp kant.

I rygningen en blankmuret skorstenspipe på udkraget sokkel. Gavlspidsen over ludens tag er indklædt med brædder på klink.

Gadesiden har isat fire torammede, trerudede vinduer, to på hver side af en revlehalvdør med et trerudet sidevindue.

En tilsvarende dør og vindue findes i samme fag i havesiden, vest herfor to torammede, seksrudede vinduer, øst herfor to små firrudede vinduer og et nirudet indrammet med en profileret gerigt. I taggavlen mod øst sidder et torammet, seksrudet vindue.

Vinduerne sidder i en fire cm fals med vandret øvre afdækning og drypnæse på bundkarm.

Døre og karmtræ er grønmalet, vinduesrammerne hvidmalede.

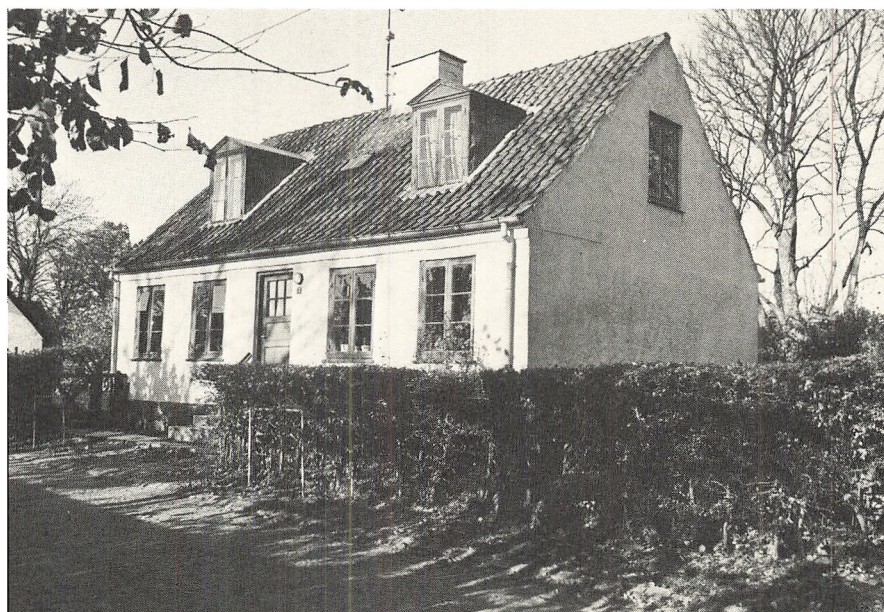
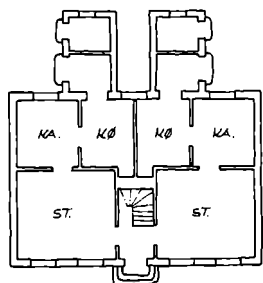
Et 11 fag langt bindingsværkshus indrettet til to familier lå på grunden indtil den 9. april 1808, hvor det sammen med en række andre huse i den nordvestre del af landsbyen gav næring til en storbrand.

Samme år blev et fem fags bindingsværkshus opført på brandtomten, i 1850 var huset delvis grundmuret og luden mod vest tilbygget. Seks år senere blev huset udvidet med et grundmuret fag i øst og fik dermed sin nuværende udstrækning.

Huset er opført som et enfamiliehus, men har i en lang årrække været opdelt i et tofamiliehus, en deling der i dag kun ses i den todelte lude, hvor hver halvdel har sin egen indgang.

Bygningen er såvel i det ydre som i det indre udmærket vedligeholdt, hvorved detaljer og hele interiører er smukt bevarede.

LYNGBYSTRÆDE 3
matr.nr. 97

Ejerliste:

- 1858: Christian Larsen og dennes
enke Bolette Hendriksdatter.
- 1858-1887: Niels Henrik Poulsen.
- 1887-1927: Pauline Jørgensen, f. Nielsen
(datter).
- 1927-1927: Dyrmer Poul Jørgensen.
- 1927-1934: Viktualiehandler A. S. Rav-
nebjerg.
- 1934-1948: Skomagermester Niels
Olesen.
- 1948-1948: Tømrer Karl Chr. Jensen.
- 1948-1950: Ejendomsmægler Elo
Jensen.
- 1950-1954: Fru Gurli K. M. Norrid.
- 1954- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

En grundmuret bygning i fem fag til gaden med sadeltag. Indrettet med to lejligheder i stueetagen hver med et udskud mod haven indeholdende toilet og bagindgang, i tagetagen to små lejligheder.

Murene står pudsede og gulmalede over en tre cm fremkraget, sortmalet sokkel. Gadesiden er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidmalet gesims, medens havesiden er lukket mod tag med en sugfjæl. Gavlene står glat muret til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen en bred, skuret og gulmalet skorsten, og i tagets gadeside to zinkindklædte tagkviste med frontafslutning og torammede, trerudede vinduer i front. En vinduestype, der er gennemgående i hele bygningen.

Gadesiden har isat to vinduer på hver side af en rammedør, havesiden tre og i hver taggavl et vindue.

Vinduerne sidder i en fem til otte cm fals med vandret øvre afdækning og røde klinker som sålbænk.

Vinduer og døre er grønmalede.

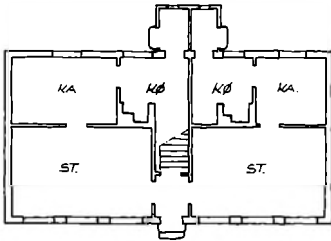
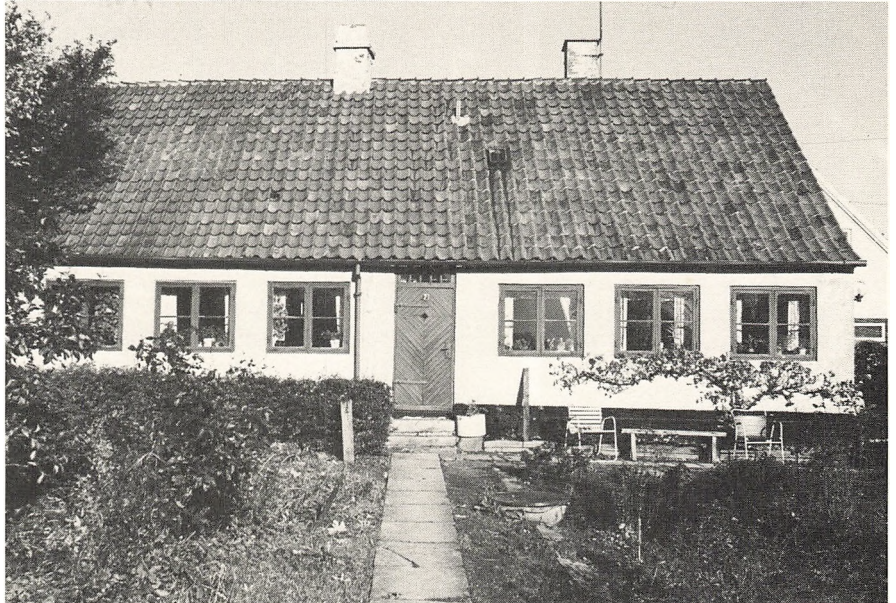
Huset er opført i 1866 efter en brand samme år og står stort set

uændret i plan og opstalt efter opførelsen. Dog er havesiden helt domineret af de to voldsomme udskud, der er påbygget i 1946. Bygningen, der nedbrændte i 1866, var et fire fags bindingsværkshus, som havde afløst et tilsvarende hus, der nedbrændte ved den store brand i 1808.

LYNGBYSTRÆDE 7
matr.nr. 7s

Ejerliste:
Som Nørregade 7.

En syv fag lang grundmuret bygning med sadeltag over. Indrettet med to beboelser.

Murene står skurede og gulkalkede over en fire til fem cm fremkraget, sortmalet sokkel.

Langsiderne er øverst afsluttet med en toprem, hvori der med regelmæssig afstand sidder nagler, hvilket må være en sidste rest af bindingsværkswægge. Tagfoden er lukket med gulkalkede sugfjæle.

Østgavlen, der rimeligvis er senere opmuret, står i blank mur med et tre skifter højt, let fremkraget etagebånd. Vestgavlen står muret til tag.

Taget er teglhængt, i rygningen en skuret og gulkalket skorstenspipe med udkraget sokkel og gesimsbånd.

Forskudt for rygningen i nordre tagflade sidder en blank muret skorsten, der tidligere har været trukket til rygningen.

Sydsiden er symmetrisk opbygget over midterfaget, hvori en flammeret dør med et lavt femrudet overvindue.

Ud fra nordsidens midte er udbygget en trælude med papklædt halvtag som vindfang for køkkenudgangen, på hver side af denne er isat to torammede, torudede vinduer.

I den vestre taggavl sidder et tilsvarende vindue, i østgavlen et torammet, trerudet vindue.

Vinduerne sidder i en fire til fem cm fals med vandret halvstensstik over.

Udvendigt træværk er grønmalet.

Bygningen er opført på en tofte, der oprindelig tilhørte Krogbjerggård, hvorfor den også er brandtakseret under denne.

Med en smule usikkerhed kan bygningen genkendes som et oprindelig syv fags bindingsværkshus, der første gang blev brandtakseret i 1854. Bygningen var da indrettet med en lejlighed og et smedeværksted.

Huset blev næste gang nævnt i 1890, hvor der kort står, at det var i grundmur. Hvis nuværende hus er identisk med det omtalte, er smedeværkstedet blevet inddraget til en beboelse, hvilket kunne forklare den atypiske, men meget behændige planløsning, huset har.

Kompositionen med den velproportionerede sydside liggende for enden af nytte- og prydhaven, der på sit laveste mod Lundtoftevej er omkranset af et stengærde, er ualmindelig heldig og værdifuld.

NØRREGADE 1 matr.nr. 45a

Ejerliste:

- (1796)- : Hof- og universitetsbog-
handler Johan Gottlob/Gottlieb/Gott-
fried Rothe.
- 1811-1835: Skomagemester Johan Carl
Gabriel Deiserath og hustru, Regine
Elisabeth, f. Rothe.
- 1835-1871: Murermester Johan Frede-
rik Michaelsen.
- 1871-1887: Jomfru Eleonore Micha-
elsen.
- 1887-1941: Frøken Ida Michaelsen.
- 1941-1972: Murermester Andreas Mi-
chaelsen.
- 1972-1973: Fru Jenny E. I. S. Michaelsen.
- 1973- : Civilingeniør Viggo Micha-
elsen.

Bebyggelsen på grunden er ret kompleks og tæt, men den ældste kerne i bebyggelsen er forhuset, der første gang blev brandtakset i 1796. Det er en fem fag lang grundmuret bygning med halvvalmet mansardtag. I 1860'erne blev tilbygget et par udskud på forhusets haveside og en sidefløj i syv fag bindingsværk opførtes. Dette byggeri blev ombygget og udbygget og sidefløjen grundmuret i begyndelsen af 1940'erne. Endelig blev det hele ombygget indvendig til tre beboelser og udvendig istandsat i 1975.

Bygningerne står alle grundmurede, pudsede og rødmaledede over en sortmalet murfod, undtagen en entrébygning ved forhusets nordgavl, der står i sort opstolpet bindingsværk. Murene er ved tag afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims i langsiderne og ved forhusets halvvalme. Forhusets gadeside er afsluttet med en hvidmalet tandsnitsgesims med profilled i træ.

Mansardtag og sadeltage er teglhængte, medens et halvtag mellem for- og sidehus er papklædt.

Bygningernes vinduer er malet blågrå på karme og hvide på rammerne, og det er gennemgående torammede vinduer med to eller trerudede rammer siddende i en fire til seks cm fals med vandret øvre afdækning og skifersålbænke.

Forhusets lille palæagtige udformning fornemmes efterhånden kun i gadesiden, hvis oprindelige disponering er uændret. I etagen to torammede, trerudede vinduer på begge sider af en tofløjet forstuedør med bosserede fyldinger og et femrudet overvindue indrammet af pudsede lisener og en træfordækning båret af trækonsoller. I mansarden tre zinkindklædte vindueskviste med torammede, trerudede vinduer og i tagets rygning en skuret og rødmalet skorstenspipe med udkræget sokkel og gesims som afslutning på en stramt opbygget facade.

Forhuset blev opført i 1796 som lyststed for hof- og universitetsboghandler Johan Gottlob Rothe fra København. Han havde forretning i bod nr.8 i Børsen. Huset har oprindelig stået som en selvstændig lille net bygning, udformet som en miniature-udgave af 1700-årenes københavnske palæer.

Boghandler Rothe døde i 1824 i en alder af 94 år i Rudkøbing, hvor han havde tilbragt de sidste ti år af sit liv. Han efterlod sig to døtre, hvoraf den ene sandsynligvis var den Regine Elisabeth, der i 1811 overtog lyststedet i Lyngby sammen med sin mand, skomager Deiserath. Ægteparret overtog samtidig naboejendommen, Lundtoftevej 21, efter Rothe, men denne bortsolgte de allerede året efter.

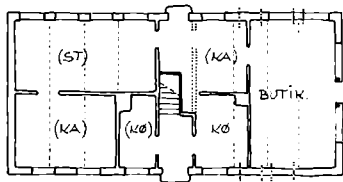
Siden 1835 har huset været i familien Michaelsens eje. Den seneste istandsættelse har desværre gjort huset noget dukkeagtigt. De nye termoruder er for kraftige i dimensionerne og teglene for tunge til den spinkle bygning.

Nørregade 3 før der blev indrettet butik i gavlfagene. Det kgl. Bibliotek.

NØRREGADE 3 matr.nr. 44

Ejerliste:

- 1802-1812: Avissætter Christen Hendrichsen Krog.
 1812-1821: Archivarius Richard Petri Eller.
 1821-1831: Skibsbygmester Lars Larsen.
 1831-1865: Væver Ole Madsen.
 1865-1885: Alexander Ferdinand Volffhechel.
 1885-1913: Slagtermester Theodor Thomas Florentin Scharff.
 1913-1929: Fru Juliane Carla Louise Vilhelmine Møller, f. Holböll. Fra 1918 sammen med ægtefællen Johs. V. Møller.
 1929-1945: Murermester Axel Harild.
 1945-1952: Fru Lise Brask, fru Grethe Henningsen, frk. Birthe Harild og Jørgen Harild.
 1952-1957: Fru Betty Hansen.
 1957- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

NØRREGADE 4 matr.nr. 104

Et grundmuret hus med sadeltag, indrettet med butik og lager i stueetagen, hvor et enkelt rum har sene paneleringer, i tagetagen værelser.

Murene står pudsede og gulkalkede over en sortmalet murfod. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidkalket gesims, der ved gavlene løber over i et 25 cm bredt, hvidkalket etagebånd.

Taget er teglhængt, i rygningen en blank muret skorstenspipe på en udkraget sokkel.

Langsiderne har efter sporene at dømme stået symmetrisk opbyggede før indretningen af butikken i østre ende. Begge langsider har en fyldingsdør i midterfaget til en tidligere gennemgående gang, på hver side af denne har der siddet tre vinduer i gårdsiden og fire i gadesiden. Ved butiksindretningen tilmuredes to vinduer i gårdsiden og et i gadesiden, medens to andre i denne side erstattes af et storrudet vindue. I gavlen isattes et butiksparti på tre fag med et storrudet vindue på hver side af en rammedør.

De resterende vinduer i langsiderne er torammede, trerudede, siddende i en ret dyb fals, der varierer fra seks til ni cm, vandret øvre afdækning og støbte sortmalede sålbænke.

I gavltrekanterne er isat to trerammede vinduer i en tre til fire cm fals med skifersålbænk, det vestre med vandret øvre afdækning, det østre med fladbuget afdækning. Udvendigt træværk er hvidmalet.

I 1806 brandtakseredes huset første gang. Det er opført som et tofamiliehus med en treværelses lejlighed med køkken på hver side af den gennemgående gang, en plan der endnu er genkendelig i den vestre ende. Bygningen var oprindeligt forsynet med stråtag, der først i 1900-årene erstattedes af tegl. Planen synes at have været uændret frem til 1890-erne, hvor lejlighederne blev slået sammen til en.

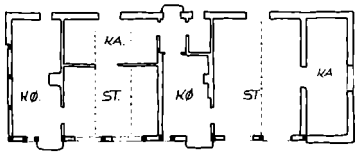
Trappen til loftet blev stillet op i den gennemgående gang, og ved samme lejlighed er det panelerede rum sikkert indrettet.

I 1932 blev den østre ende inddraget til butik og først sent i 1970-erne blev den vestre af de to skorstenspiber nedtaget.

En otte fag lang bindingsværkslænge med gårdside og søndre fag i grundmur og med sadeltag. Indrettet med to beboelser.

Mur og tavl er pudset og hvidmalet med murværk over en sortmalet murfod, medens bindingsværket, der er sort opstolpet, står uden fodrem på en sortmalet kampestenssyld. Bindingsværket er sammenholdt af udvendige sidebånd og afstivet med lange skrånstivere. Bjælkerne ligger over toprem og er lukket ved tagfod med sugfjæle i begge langsider.

Sydgavlen står muret til et ca. 10 cm tagudhæng indklædt med brædder, nordgavlen er i bindingsværk med en en på to brædder beklædt taggavl med vindskeder langs tagkant og vandbræt som nedre afslutning.

Ejerliste:

- (1819)- : Husmand Jens Jørgens.
 -1837: Niels Jørgensen.
 1837-1852: Jens Jørgensen og dennes
 enke Else Jensdatter.
 1852-1893: Tømrer Niels Jensen.
 1893-1895: Handelsbetjent Jens Ludvig
 Petersen.
 1895-1900: Vejmand Frantz Jens Mor-
 tensen.
 1900-1937: Anna Andersen, f. Jensen,
 Christence Jensen og Jens Christian
 Jensen (arvinger).
 1937-1955: Christence Jensen og Anna
 Andersen.
 1955- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

NØRREGADE 5A/
 ASYLGADE 9
 matr.nr. 40c

Ejerliste:

- 1906: Nordre Birks Skifteret.
 1906-1921: Murermester Wilhelm
 Köhncke.
 1921- : Frelsens Hærs Bygnings- og
 Forretnings-Aktieselskab.

Taget er stråtækt og afsluttet i gadesidens tagdryp med en række vingeteg. Mønningen er dækket af langgræs fastholdt af kragtræer, i rygningen to skurede og hvidmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

Bygningen er nyligt istandsat udvendig, og de nye vinduer er alle seksrudede, enkelt- eller torammede.

Forstuedørene er tofløjede fyldingsdøre med glas i overdel, i havesiden en enkelt fyldingsdør.

Vinduer og døre er blåmalede.

Bygningen er opført i 1819, samme år som den tidligere bygning totalt nedbrændte. Den nyopførte bygning blev indrettet med to lejligheder lagt for enden af hinanden på rækkehusmanér, og denne planløsning står med kun få ændringer i dag. Bygningen står udvendigt med sine nødvendige ombygninger og med et reelt og uprætentivt ydre.

En fem fag lang grundmuret beboelsesblok i to etager over høj kælder med en tre fags midtrisalit mod gaden og med et stejlt afvalmet mansardtag. Indrettet med seks lejligheder.

Murene står blanke, opført i cementsten og etagedelt af gennemløbende, profilerede vinduesbånd, hvor det nederste afgrænser en pudset og gråmalet murfod. Murene er øverst afsluttet med et kraftigt gesimsbånd, der er båret af en sprenkopfgesims i gule sten.

Taget er skiferklædt, i rygningen to skurede skorstenspiber på en udkraget sokkel. I tagets langsider fem zinkindklædte vindueskviste.

Langsiders vinduer (gavlene er lukkede) er fire og seksram-

mede korspostvinduer, siddende i en ti cm fals med et fladbuet halvandenstens stik og skifersålbænke. For- og bagdør i midterfagene er fyldingsdøre med glas i overdel. Vinduer og døre rødmaledede.

I haven et grundmuret baghus med et papklædt sadeltag, der i den nordre ende er skåret ned til fladt tag.

Ved sydgavlens østre hjørne mod Asylgade en udbygget entrébygning med papklædt tagspir.

Murene står hvidkalkede, men er opført til blank mur med brændte fuger, over en to til tre cm fremkraget, sorttjæret sokkel.

I bygningens østside og nordgavl seks korspostvinduer siddende i en seks cm fals med fladbuede stik over og støbte, sortmalede sålbænke. I entrébygning en bræddedør, i nordsiden en tifyldingsdør med firrudet overvindue. Vinduer og døre sortmalede.

Forhuset er opført i 1906. Bygningen ville, hvis den var omgivet af en tæt bymæssig bebyggelse, have en udmærket indpasningsevne, men virker her i landsbyen anmassende med sit kontante og lagdelte korpus. Baghuset er opført i 1920 som menighedshus for Frelsens Hær.

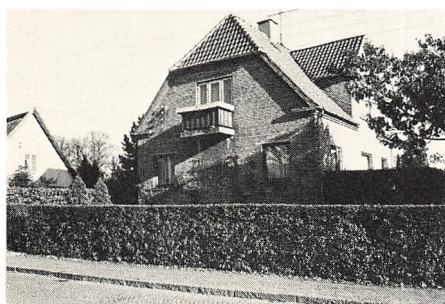
NØRREGADE 6 matr.nr. 103b

Ejerliste:

-1934: Proprietær Jørgen Lund.

1934-1964: Stutterimester H. P. Rasmussen.

1964- : Bogholder Eigil Rasmussen.

En grundmuret villa med høj kælder, halvvalmet sadeltag og gavlkvist over søndre langsides midte. Indrettet med to beboelser.

Murene står opført i gule sten over en støbt sokkel, afsluttet i langsiderne med en aftrappet gesims, der har omløb ved gavlene og her er fortsat tagkanten rundt.

Tagene er teglhængte, i rygningen en blankmuret og en glatmuret skorstenspipe.

De oprindelige to- og trerammede vinduer er efterhånden udskiftet med storrudede termoruder, der sidder i en fem cm fals med vandret øvre afdækning og brune klinker som sålbænk over et fremkraget skifte.

Indgangsdøren i nord er en god og tidstypisk fyldingsdør med nirudet overdel.

Huset er opført i 1934 på en grund, der blev udstykket samme år fra matr.nr. 103.

NØRREGADE 7 matr.nr. 7ø Krogbjerggård

Ejerliste:

(1767)-1781: Mads Jensen.

1781-(1835): Jens Madsen og dennes enke Johanne Marie Erichsdatter.

Et firlænget gårdanlæg med grundmurede længer af varierende bredde og højde med sadeltage. Indrettet og ombygget til industri, hvorved især tagene har undergået ændringer ved isættelse af rækker af tagkviste mod gården og ovenlysvinduer mod gaden.

Murene er alle opført i blank mur og står malet gråhvide over en sortmalet muret sokkel, der har en varierende fremkragning. Længernes langsider er afsluttet med en enkel aftrappet gesims, og gavlene står glat muret til tag. Undtaget er nordlængens gavl

Nørregade 7. Ældre foto. Byhistorisk Samling.

(1835)-1855: Mads Jensen.
 1855-(1877): Anders Madsen (søn) og
 dennes enke Johanne Dorthea
 Eriksdatter.
 (1877)-1887: Sognefoged Christian Lud-
 vig Jacobsen.
 1887-1930: Jørgen Peter Poul Lund.
 1930-1944: Københavns Kommune.
 1944-1949: Forpagter Christian Henrik
 Peter Lund (søn af J. P. P. Lund).
 1949- : A/S Lützens Tricotage- og
 Textilfabrik.

mod Nørregade, der er anlæggets eneste dekorative islet med rundbuede falsede blændinger over vinduerne og profilsten som sålbænke.

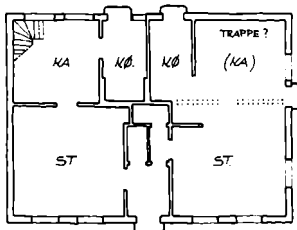
Tagene på øst- og nordlængerne er teglhængte, medens længen i vest er klædt med eternitskifer og længen i syd med bølgeeternit, begge disse tage har lav rejsning. I samtlige tage et varierende antal papindklædte torammede, torudede tagkviste og ovenlysvinduer.

Bygningernes øvrige vinduer er henholdsvis korspostvinduer med torudede underrammer i nord- og østlængen og torammede, to- og trerudede vinduer i de øvrige længer.

Vinduerne er rødmalede og sidder i false fra fem til ti cm med vandret øvre afdækning og zinksålbænke.

Det nuværende anlæg i grundmur ligger hvor en tidligere fir-længet bindingsværksgård lå. Disse længer blev successivt omsat i grundmur og udbygget til nuværende over en periode fra 1854 til 1906. De har siden undergået en del indvendige som udvendige ændringer som følge af, at bygningernes brug er skiftet fra landbrug til industri. Nord- og østlængen, der begge er opført i 1877 og forlænget i østlængens søndre ende i 1906, er i dag de mest helstøbte og tegner det i øvrigt ret komplekse anlæg ud mod Nørregade.

NØRREGADE 8 matr.nr. 103a

Ejerliste:

- 1790: Skovrider Mønster.
- 1790-1806: Tømrermester Gottfried Walther.
- 1806-1812: Johan David Christian Krause.
- 1812-1823: Købmand Michael Ephraim Rubens.
- 1823-1855: Jordbruger Niels Pedersen.
- 1855-1880: Anders Nielsen.
- 1880-1902: dennes enke Johanne Christine, f. Jensen.
- 1902-1916: Fotograf Alfred Theodor Collin.
- 1916-1944: Gårdejer Jørgen Lund.
- 1944-1955: Forpagter Chr. H. P. Lund, fru Johanne B. Hansen og fru Jørna M. Guldmann.
- 1955- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En fem fag lang grundmuret bygning med opskalket sadeltag, indrettet til to beboelser med værelser i tagetagen.

Murene står pudsede og gulmalede over en sortmalet murfod. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidkalket gesims, og gavlene er muret til tag afsluttet langs tagkant med vindskeder (gavlspids i nordgavl er brædebeklædt).

Taget er stråttækt mod gaden og afsluttet ved tagdryp med en række vingeteg. Havesiden er beklædt med blikplader, og rygningen er afdækket med klinklagte brædder. I rygningen en skuret og gulmalet skorstenspipe på en udkraget sokkel.

Gadesiden er symmetrisk opbygget med to torammede, treruede vinduer på hver side af en fyldingsdør.

Havesidens symmetri er opløst ved ombygninger i den søndre lejlighed, hvorved to vinduer er tilmurede, medens køkkendørens placering er uændret. Den nordre ende står intakt med to torammede, toruede vinduer samt en fyldingsdør med et torudet sidevindue til køkken.

Den søndre gavls stueetage er åbnet med to torammede, treruede vinduer samt en havedør, i taggavlen et tilsvarende vindue i mindre format.

Taggavlen i nord har isat to torammede vinduer og et enkelt-rammet, trerudet.

Vinduerne sidder i en seks cm fals med vandret øvre afdækning og støbte cementsålbænke.

Træværket er hvidmalet i havesiden og grønmalet mod gaden.

Det har ikke været muligt at identificere bygningen i de undersøgte arkivalier, men rent typologisk må den være opført i sidste halvdel af 1800-årene.

I begyndelsen af dette århundrede boede Lyngby-fotografen

Alfred Theodor Collin i dette hus. Han levede fra 1849 til 1922. Foruden at optage mange interessante by-prospekter, der ofte dannede forlæg for postkort, virkede Collin i stor udstrækning som »hoffotograf« på Sorgenfri, efter at den unge prins Christian, den senere Christian X, fra 1898 benyttede slottet til sommerresidens.

Collins fotografier fra Lyngby har i dag stor historisk dokumentarisk værdi.

NØRREGADE 9
matr.nr. 6a
Baunegården

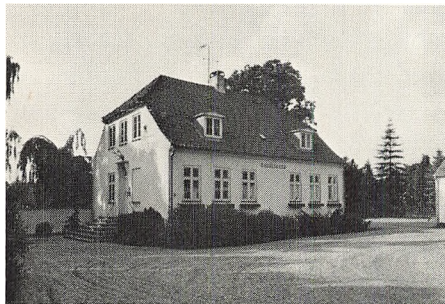
Anlægget er trefløjet og ligger med en hovedlænge i vest og en sidelænge i nord og syd omkring en grusbelagt gårdsplads og med en parkagtig have på det skrånende terræn ned mod Mølleåen. Hovedbygningen er grundmuret over en høj kælder og med en trefags gavlkvist mod haven i et opskalket, halvvalmet sadeltag. Indrettet med en beboelse med udnyttet tagetage. Søndre længe er grundmuret med et opskalket sadeltag med halvvalm ved østre gavl, indrettet med garager i østre ende og kontor i vestre ende. Nordre længe er en tidligere staldlænge, der nu er indrettet til mandskabsrum, lager og værksted. Bygningen er grundmuret med et lavt sadeltag over.

Hovedhusets mure er pudsede og hvidmalede undtagen havesiden, der står i blank mur med de tre midterste fag fremkraget en halv sten og forhøjet med en gavlkvist, kronet af en trekantfronton, der er indrammet af en hvidkalket, profileret gesims med omløb ved gavlene. Murene står over et to til tre cm fremkraget, sorttjæret fundament af kvaderhugne kampesten, og de er ved langsidernes tag og gavlenes halvvalm afsluttet med en hvidkalket, aftrappet gesims.

Taget er teglhængt og zinkklædt over gavlkvisten, i rygningen en skuret og hvidkalket skorstenspipe på en udkraget sokkel. I tagets gårdside to zinkindklædte tagkviste med torammede, trerudede vinduer.

Bygningens vinduer i stueetagen er korspostvinduer med torudede underrammer. Heraf seks i gårdsiden, tre på hver side af et muret midterparti, hvorunder en tofløjet fyldingsdør sidder i et affaset, fladbuget murhul til kælderen, hertil fører en smuk granitstenstrappe. Havesiden er opdelt i fem fag med et vindue i sidefagene, i det fremkragede midterparti et vindue på hver side af en tofløjet, otterudet havedør med et torudet overvindue, indrammet af en trægerigt, der efter sporene i murværket har haft en øvre fordakning. Foran havedør en sandstensrepose med en granitstenstrappe. I gavlkvisten tre torammede, torudede vinduer. Ved søndre gavl en støbt treløbstrappe til en tifyldingsdør med et højt, torudet overvindue, indrammet af en trægerigt, der øverst – båret af to konsoller – er afsluttet med en profileret fordakning. Et vindue på hver side af døren, det østre blændet.

I taggavlen tre torammede, trerudede vinduer. I nordre gavl et vindue i etagen og tre ældre torammede, firrudedede vinduer. Vinduer til kælderen er torammede, firrudedede. Vinduer og døre er

Ejerliste:

(1767)-(1774): Anders Jørgensen.
(1774)-1810: Lars Andersen.
1810-1810: Blok Töxen.
1810-1832: Købmand Hans Hansen.
1832-1856: Jacob Larsen.
1856-1894: Peder Linnert Jacobsen og
dennes enke Marie Juliane, f. Hansen.
1894-1930: Niels Peter Oluf Jacobsen.
1930-1958: Københavns Kommune.
1958- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

hvidmalede og vinduerne sidder i en fem cm fals med vandret øvre afdækning og skifersålbænke.

Søndre sidelænges mure er pudsede og hvidkalkede over en let fremkraget, sortmalet sokkel. Langsiderne er mod tag afsluttet med en aftrappet gesims, der ved gavlen løber over i et etagebånd. Gavlene står muret til tag og lukket langs tagkanter med grønmaledede vindsceder. Østgavlen er ved halvvalm afsluttet med en aftrappet gesims.

Taget er stråtækt, mønningen halmdækket og fastholdt af kragtræer. I rygningen en skuret og hvidkalket skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims. I tagets gårdside tre tagkviste med grønmalet træindklædning og tofløjet lem i front, hvoraf de to østre har rude i lemfløjene.

Længens sydside er lukket, medens nordsiden er åbnet af tre tofløjede porte og en flammet dør, nye og grønmalede. Her foruden tre torammede, otterudede vinduer, i vestgavlen fire tilsvarende samt et i taggavlen, alle hvidmalede og siddende i en fem cm fals med fladbuet stik over og skifersålbænk. I østre gavl to otterudede støbejernsvinduer og i taggavlen et rundbuet, radially opdelt. Under sidste vindue i støbte tal »1861«.

Nordre sidelænges mure er pudsede og hvidkalkede og afsluttet ved tag af en aftrappet gesims, der har omløb ved gavlene og er fortsat tagkanten rundt.

Taget er klædt med bølgeeternit, i tagets gårdside en skorsten og to tagkviste med tofløjede bræddelemme.

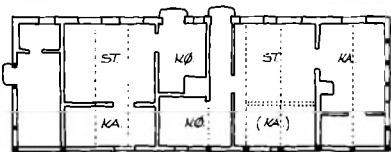
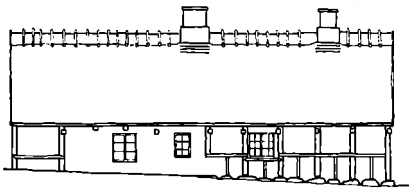
Staldbygningens oprindelige nordside med otte 12-rudede støbejernsvinduer og østgavlen med et tilsvarende vindue og et rundbuet i taggavlen er uændret ved ombygningen, medens der i gårdsiden og vestgavlen er sket små ændringer. I gårdsiden fire torammede, trerudede vinduer, to 12-rudede støbejernsvinduer og en tofløjet bræddedør og -port. Vestgavlen har et torammet, trerudet vindue på hver side af et bræddebeklædt indgangsparti og et i taggavlen.

Hovedbygningen er første gang takseret i 1814 og er sandsynligvis opført af købmand Hans Hansen, der købte gården i 1810. Bygningen blev opført med en planløsning, der må svare nogenlunde til den eksisterende, dog er adgangsforholdene ændret, idet nuværende indgang i sydgavlen er flyttet hertil fra gårdsiden.

Husets overbygning var oprindeligt et stråtag med en gennemgående kvist. Ved en ombygning i 1843 fik huset »Tegltag, hvori Qvist på halv Dybde og tægget med Zink« som beskrevet i en taksation 30. januar 1844.

Hovedhuset havde status som lyststed og har også fungeret som sådan, hvilket ikke mindst den pragtfulde have bevidner, men samtidig blev udlængerne brugt til landbrug.

Søndre sidelænge er opført i 1861 og nordre sidelænge i 1907.

NØRREGADE 10 matr.nr. 102

Ejerliste:

- 1810: ?
- 1810-1839: Jens Andersen.
- 1839-1879: Anders Jensen.
- 1879-1880: Gårdejer Johannes Larsen.
- 1880-1881: dennes enke Alvilda Dorthea Andersen.
- 1881-1916: Vognmand Oluf Nielsen.
- 1916-1944: Gårdejer Jørgen Lund.
- 1944-1955: Forpagter Chr. H. P. Lund, fru Johanne B. Hansen og fru Jørna M. Guldmann.
- 1955- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En ti fag lang bindingsværkslænge med sadeltag, indrettet med to beboelser i stueetagen.

Havesiden og fire fag i gadesiden er omsat i grundmur, der står pudset og gulmalet, ligesom de udmurede tavler i bindingsværket. Mur og bindingsværk står på en kampestenssyld, der sammen med murfod er sortmalet.

Bindingsværket er sort opstolpet og står med forholdsvis kraftige stolper og meget klejne dokker direkte på syldstenene uden fodrem. Fagene er sammenholdt af påbladede sidebånd og en toprem, og hvert bind af glammede bjælker – alt i fyrretræ.

Taggavlne er bræddebeklædt, et på to i vest og pløjede brædder i øst, begge afsluttet med vindskeder og vandbræt.

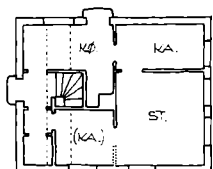
Taget er stråttekket med udhæng i langsiderne båret af pålaske-skalke. I rygningen to skurede og gulmalede skorstenspiber på udkraget sokkel. Mønningen er afdækket med halm fastholdt af kragtrær.

Vinduerne i bygningen er gennemgående torammede, treruede, siddende glat med væg i bindingsværk og med fals i murværk, vandret øvre afdækning og vandnæse på underkarm. I gadesiden sidder dog to ældre vinduer, et enkelt- og et torammet, seksrudet vindue.

Vinduer og to nye døre i havesiden og en i østgavlen er grønmaledede.

Det har ikke været muligt at identificere bygningen i brandtaksationerne, hvorfor husets opførelsesår må stå hen i det uvisse, men bygningens konstruktive detaljer med glammede bjælker, gennemgående sidebånd samt de hjørneafstivede kopbånd med blad-samlinger placerer den som en af de ældste bindingsværksbygninger i Bondebyen – muligvis fra sidste halvdel af 1700-årene.

NØRREGADE 12 matr.nr. 91a

Ejerliste:

- 1828-1851: Skræder Hans Jensen.
- 1851-1851: Peder Jensen.
- 1851-1886: Træskomand Hans Pedersen og dennes enke Karen, f. Andersen.
- 1886-1895: Politibetjent Hans Heinrich Göttsche.
- 1895-1910: dennes enke Oline Marie, f. Olsen.
- 1910-1916: Henry Christian Göttsche Nörager.
- 1916-1932: Proprietær og sognefoged N. P. Jacobsen og dennes enke Johanne Christine Jacobsen, f. Andersen.
- 1932-1958: Københavns Kommune.
- 1958- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En kort grundmuret bygning med opskalket sadeltag, indrettet til en beboelse med værelser i tagetagen.

Murene står pudsede og hvidmalede over en sortmalet murfod, der i gadesiderne (syd og vest) hviler på et synligt kampestensfundament. Nordgavlen er muret til tag, medens sydgavlens tagtrekant er bræddebeklædt et på to og afsluttet med vindskeder og et nedre vandbræt. Gadelangside er med tag lukket med en sugfjæl, medens gårdsiden er udmuret mellem bjælkerne.

Taget er teglhængt, i rygningen en skuret og hvidmalet skorstenspipe på en udkraget sokkel, i tagets gadeside en zinkinddækket tagkvist med et seksrudet korsvindue.

Sydgavlen er åbnet med tre tætsiddende torammede, trerudede vinduer i stueetagen og et torammet, torudet i taggavlen. Denne åbenhed i gavlen i forhold til langsidernes knaphed giver huset gavlhuskarakter, hvilket også afspejler sig i husets planløsning.

I gadesiden er isat to torammede, trerudede vinduer, i gårdsiden et tilsvarende vindue samt en træbeklædt dør.

Nordgavlen har ligeledes isat en træbeklædt dør og i taggavlen et torammet, torudet vindue.

Vinduerne sidder i en fire til fem cm fals med vandret øvre afdækning og et bræt som sålbænk.

Vinduer og døre er malet grågrønne.

Bygningen er opført i årene mellem brandtaksationerne i 1841 og 1847, hvor den i den sidste er beskrevet som et tre fag grundmuret beboelseshus med tegltag. I 1881 udbyggedes huset til sin nuværende størrelse med to korte fag i nord. Tagkvisten menes at være kommet på i 1912.

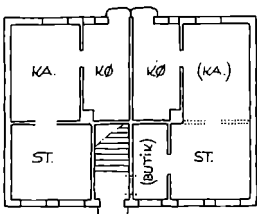
En række bræddebeklædte skure med papklædt halvtag i østskellet er opført i 1935.

Peter Lundsvej 2, 4 og 6.

PETER LUNDSVEJ 2
matr.nr. 53c

En seks fag lang grundmuret bygning med opskalket sadeltag. Indrettet med to lejligheder i stueetagen og en i tagetagen.

Murene står skurede og creammalede over en fem cm fremkraget, sortmalet sokkel. Gadelangside er øverst afsluttet med en hvidmalet gesims bestående af et fremkraget kopskifte, hvorunder løber en lesbisk bort.

Gårdsiden er afsluttet med en hvidmalet, aftrappet gesims, og gavlene står glat muret til tag.

Taget er skiferbeklædt, i rygningen to skurede og malede skorstenpiber på en udkraget sokkel. I tagets gadeside sidder en zinkindklædt tagkvist med to torammede, helruded vinduer.

Gadesiden har isat en fyldingsdør med glas i overdel og et trerudet overvindue, og henholdsvis nord og syd for døren er isat to og tre korspostvinduer. Gårdsiden er symmetrisk opbygget med to nyere halvdøre med glas i overdel, et trerudet sidevindue til køkkenerne i midterfagene og et torammet, trerudet vindue til kamrene i sidefagene. I taggavlene er isat et torammet vindue, trerudet i nord og helrudet i syd.

Ejerliste:

1859-1867: Hans Christian Eriksen.
 1867-1900: Portør Christian Hansen
 (søn).
 1900-1912: Bagermester Peter Nielsen.
 1912-1934: dennes enke Maren Kirstine
 Nielsen.
 1934-1944: Enkefru Olga Miethea Caro-
 line Nielsine Hou, f. Nielsen.
 1944-1959: Bagermester Aage Nielsen.
 1959- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

PETER LUNDSVEJ 4
 matr.nr. 53c

Ejerliste:

-1853: Magnus Carlsen.
 1853-1868: Bager Carl Christoffer Nis-
 sen Møller og dennes enke Ellen Ma-
 rie Kirstine Møller, f. Madsen.
 1868-1881: Bagermester Frederik Chri-
 stian Pramman.
 1881-1912: Bagermester Peter Nielsen.
 1912-1915: dennes enke Maren Kirstine
 Nielsen.
 1915-1927: Bagermester Jens Nielsen.
 1927-1959: Bagermester Aage Nielsen.
 1959- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

Vinduer og døre er hvidmalede og sidder i en fire cm fals med et vandret halvstensstik over og vinduerne med cementstøbte sålbænke til gadesiden.

Bygningen er opført i 1867, efter at et tidligere hus på grunden var nedbrændt den 15. marts samme år. Bygningen er opført som et tofamiliehus med en butik indrettet i husets ene forstue, hvilket er årsagen til gadesidens skæve inddeling. Den nuværende lejlighed i tagetagen er først indrettet senere, her var oprindeligt kun to værelser.

En seks bjælkefag lang grundmuret bygning, hvorover sadeltag med en muret trempel og en fire fags gavlkvist i bindingsværk over gadelangsidens. For tiden anvendt til værksted og magasin, men indrettet med en butik og en beboelse.

Murene står skurede og gulmalet (nordgavlen hvidmalet), i gadesiden over en to til tre cm fremkraget, sortmalet sokkel. Gavlkvistens tavl er ligeledes skurede og tavl og tømmer gulkalket. Langsiderne ca. 60 cm høje trempel, der til gadesiden er tilbager trukket to til tre cm, er mod tag afsluttet med en hvidkalket gesims. Gavlene står glat til tag.

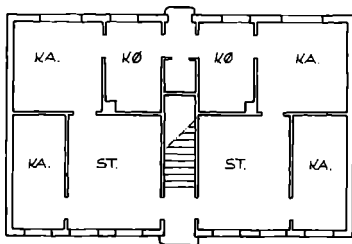
Tagene er skiferklædte. Forskudt for rygningen i tagets gårdflade er en skuret og gulkalket skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims. I samme tagflade en zinkindklædt tagkvist med et torammet, trerudet vindue i front.

Bygningen er opført med en asymmetrisk plan og opstalt. I en »midtakse« forskudt mod nord er isat en fyldingsdør med glas i overdel og et torudet overvindue. Syd herfor to korspostvinduer, der i nord har været modsvaret af to vinduer i samme størrelse, disse er nu udskiftet med et storrudet butiksvindue. I gavlkvisten er isat to korspostvinduer. I begge taggavle og i gårdsidens frie søndre del er to torammede, trerudede vinduer.

Vinduer og døre er hvidmalede og sidder i en fire cm fals med halvstensstik over, der er fladbuget i gadesiden og i gavlene og vandret i gårdsiden.

Bygningen er som de to nabohuse opført umiddelbart efter branden i 1867, der vistnok opstod i denne ejendoms bageri. Bager Carl Nissen Møller genopførte hurtigt bygningerne, først bageriet, hvorefter grundmurene muligvis indgår i det nuværende, meget ombyggede side- og baghus. Forhuset blev indrettet med to beboelser og en butik til brødudsalg, en indretning, der svarede til nabohuset i syd uden dog at have opnået dennes harmoni i gadesiden.

Allerede inden 1882 er lejlighederne dog blevet sammenlagt, og i de kommende år udvides og ombygges bageriet i side- og bagbygningerne. Taget på forhuset var, ifølge taksationerne, oprindeligt teglhængt, den nuværende skifer er rimeligvis fra omkring århundredskiftet, hvilket gavlkvisten og trempelen rimeligvis også er. Butiksvinduet i forhusets nordre ende blev isat i 1935.

PETER LUNDSVEJ 6
matr.nr. 54

Ejerliste:

1849-1886: Gårdejer Jørgen Pedersen og dennes enke Ellen Marie, f. Andersen.

1886-1934: Proprietær Lars Jørgensen.

1934-1953: Apotheker Theodor Anders Peter Jørck, veksellerer Poul Christian Valdemar Jørck, grosserer Henning Bøje Marius Lars Jørck og Gudrun Marie Rygner.

1953- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En syv fag lang grundmuret bygning med opskalket sadeltag. Indrettet med to lejligheder i stueetagen og to i tagetagen.

Murene har tidligere stået blanke i røde sten med brændte fuger, men er i dag skurede og rosa kalket over en sortmalet murfod, der er ti cm fremkraget til gaden og to til tre cm til gården. Langsiderne er øverst afsluttet med en hvidkalket, aftrappet gesims, medens gavlene står glat muret til tag.

Taget er skiferklædt, i rygningen to skurede, kalkede skorstenspiber. I gadesidens tagflade sidder fire zinkindklædte tagkviste med torammede, torudede vinduer i front, i gårdsidens tagflade to tilsvarende tagkviste.

Langsiderne er symmetrisk opbyggede omkring et centralt placeret indgangsfag, hvori der mod gadesiden sidder en tofløjet flerfyldingsdør med bosserede fyldinger og et krydsafsproset overvindue. På hver side af denne tre korspostvinduer. I gårdsiden en fyldingsdør med en firrudet overdel, og på hver side af døren et torammet og et trerammet, trerudet vindue. I taggavlene to torammede, trerudede vinduer og et rundt støbejernsvindue ved kippen.

Vinduer og døre er hvidmalede og sidder i en syv cm fals med et fladbuget halvstensstik over og vinduerne med en zinkafdækket vinduesbund.

I grundens østskel ligger et fem fag langt udhus i delvis bindingsværk og grundmur – hvidkalket over sort murfod. Halvtaget er teglhængt, heri en skuret og hvidkalket skorstenspipe. Gårdsiden har isat en trefyldingsdør i midterfaget og to torammede, trerudede vinduer i sidefagene. I nordgavlen en bræddedør.

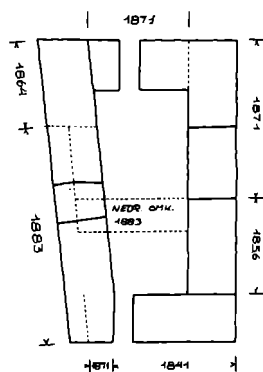
Bygningen er opført i 1867 af gårdejer Jørgen Pedersen til Lindegården, efter en brand samme år havde hæret grundene her

på hjørnet mellem Høstvej og Peter Lundsvej. Bortset fra en klædelig skuring og kalkning af murene er bygningen uændret i plan og opstalt siden opførelsen, de oprindelige vinduer og døre er ligeledes bevaret. Taget er i brandtaksationen fra 1867 beskrevet med tegl, det nuværende skifertag og tagkvistene er rimeligvis fra århundredskiftet. I 1886 solgte Jørgen Pedersen huset til proprietær Lars Jørgensen på Lyngbygård. Denne solgte gården i 1914, men beholdt huset på Peter Lundsvej indtil sin død i 1934.

Baghusets nuværende form er samtidig med forhusets, og begge står smukt vedligeholdt på det ydre. Forhuset er værdifuldt som en tidstypisk og velproportioneret bygning og er uundværlig i den samtidige række af småhuse.

PETER LUNDSVEJ 8
matr.nr. 10a
Lindegården

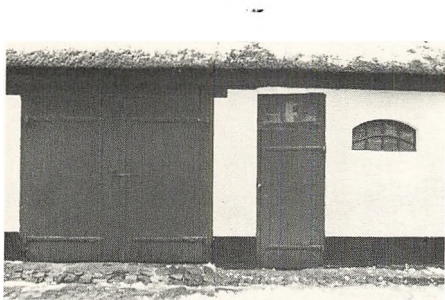

Ejerliste:

- (1767)- : Jørgen Nielsen.
- (1777)-1785: Niels Jacobsen.
- 1785-1786: Hans Davidsen og dennes
enke Ellen Poulsdatter.
- 1786-1818: Peder Sørensen (gifter sig
med enken).
- 1818-1829: Anders Larsen.
- 1829-1830: Peder Andersen (søn).
- 1830-1872: Jørgen Pedersen.
- 1872-1901: Christen Jørgensen (søn).
- 1901-1930: Rasmus Rasmussen.
- 1930-1958: Københavns Kommune.
- 1958- : Lyngby-Taarbæk
Kommune.

En firlænget gård, hvis længer er sammenbyggede om en aflang, brolagt gårdsplads med adgang gennem en portgennemkørsel i vestlængen og østlængen. Længerne er alle grundmurede med sadeltag og har en homogen sammenhæng trods bygningernes successive opførelse over en periode på ca. 30 år. Gården er i dag indrettet med en beboelse i vestlængens nordre ende, en stor offentlig mødesal i nordlængen og derudover en række forskellige opbevaringsrum og mandskabsrum for kommunen i de øvrige længer.

Murene står pudsede og gulkalkede over en to til tre cm fremkraget, sortmalet sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med sugfjæle i de gamle stald- og ladelænger, medens vestlængen, hvori beboelsen, og det halve af nordlængen er afsluttet med en aftrappet gesims, der over porten i vestlængen følger dennes fladbuede stik. Gavlene, der er gennemgående i nord- og sydlængen mod

vest og i østlængen, står muret til et ca. 15-25 cm tagudhæng afsluttet med vindskeder og underbeklædning. Søndre længes vestgavl har et fire skifter højt, glat pudset etagebånd, og østlængens sydgavl bærer årstallet 1883 og initialerne CI formet i smedejernsankre, men ellers står gavlene uden dekorative islæt.

Tagene er alle stråtækte, mønningen er halmdækket og fastholdt med trådnet og kragtræer. Den tidligere beboelse, der før istandsættelsen i 1960'erne omfattede den nordvestre vinkel, har fire blankmurede skorstenspiber på udkraget sokkel i rygningen, og tagdryppet er her afsluttet med en række vingetegl. I sydlængens gårdside sidder en enkelt tagkvist med en tofløjet bræddelem.

Vinduerne i den gamle boligafdeling er korspostvinduer med torudede underrammer, hvoraf to er seksrammede, i taggavlen er isat to torammede, trerudede vinduer. I vest mod haven er isat en tofløjet havedør med underfyldinger og i gårdsiden en tofløjet dør med bosserede fyldinger og et overvindue i vestfløjen og i nordlængen en nyere fyldingsdør med overvindue. Vinduerne i de gamle stald- og ladelænger er gennemgående lave, fladbuede, otterudede støbejernsvinduer, her enkelte dog torammede, torudede vinduer rimeligvis til tidligere karlekamre. Dørene er alle plane revledøre, hvoraf de fleste har opsprossede overvinduer. Lemmene i taggavlene og de mange porte er tofløjede, plane henholdsvis bræddelemme og plankeporte med smedede hængsler.

Alt udvendigt træværk er grønmalet.

Den ældste brandtaksation på Lindegården er udfærdiget i 1789 på »Peder Sørensens Bondegaards Bygninger«. Gården var firlænget, som det også ses på udskiftningskortet fra 1778 og det tidligere Marmillods kort fra 1764. Beboelselængen lå i nord og var delvis grundmuret med syv fag mod gården, medens resten stod i bindingsværk som de øvrige længer. I taksationerne, der fulgte efter 1789, ses det, at gården har kontinuerligt vokseværk, først i bindingsværk, der siden blev erstattet af og fortsat i grundmur. Gårdens nuværende udstrækning er ca. dobbelt så stor som i 1789, og bygningerne er opført i perioden fra 1841 til 1883. Begyndende med en del af østlængen i 1841, og efter en grundmuring af samtlige længer og nedrivning af en mellemlænge, der afgrænsede den oprindelige gårdsplads' udstrækning, at slutte af med sydgavlen på østlængen, der bærer årstallet 1883. Initialerne CI på samme gavl står for Christen Jørgensen som tilendebagte ombygningerne, men det var faderen, Jørgen Pedersen, der havde gården fra 1830 til 1872, der var den store bygherre på Lindegården.

Lindegården. Ældre foto. Teknisk forvaltning.

PETER LUNDSVEJ 10
matr.nr. 56b

Ejerliste:

(1794)-1804: Tingmand Peder Arvedsen
og dennes enke Johanne Anders-
datter.

Omfatter to længer, en hovedlænge i bindingsværk liggende med gavlene nord-syd, 11 fag lang, seks fag bred og med sadeltag, indrettet med to beboelser. Og en sidelænge i delvis bindingsværk og grundmur med opskalket sadeltag og indrettet med en beboelse.

Hovedlængens vægge står i sort opstolpet bindingsværk med ud-murede, skurede og gulkalkede tavler over en sortmalet kampestens-

Peter Lundsvej 10-12. Holdshusene. Foto ca. 1920. Byhistorisk Samling.

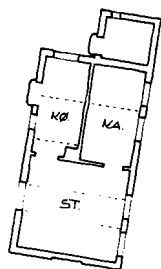
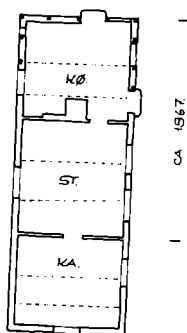
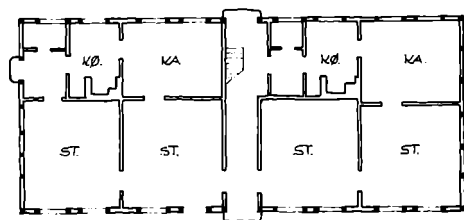
1804-1819: Murermester Henrich Harup (svigersøn).
 1819-1853: Murermester Hendrik Harup.
 1853-1872: Murermester Jens Peter Harup.
 1872-1917: Gårdejer Christian Jørgensen.
 1917-1949: Frøken Anna Marie Johanne Nielsine Jacobsen, frøken Else Karen Jacobsen og frøken Oda Jacobsen.
 1949-1955: Fru Else Karen Glahn og frøken Oda Jacobsen.
 1955- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

syld, der er delvis erstattet af en støbt sokkel. Bindingsværket er med kæmmede bjælker, fodrem og lange skråstivere, og i langsiderne med dobbelte stolper mellem vinduerne. Langsiderne er ved tagfod lukket med en gulkalket sugfjæl. Nordgavlen står i bindingsværk til tagudhæng, medens sydgavlens tagtrekant er bræddebeklædt en på to.

Taget er stråtækt og er et af de få eksempler i området med udhæng ved gavlene. Mønningen er dækket med halm og er fastholdt med kragtræer. I rygningen to skurede og gulkalkede skorstenspiber på en udkraget sokkel.

Langsiderne er symmetrisk opbyggede omkring midterfaget, hvori der til begge sider sidder en tofløjet dør med seks bosserede fyldinger til en gennemgående forstuegang. På hver side af dørene er isat fire korspostvinduer med torudede underrammer. Døre såvel som vinduer er indrammet med profilerede gerigter, der er grønmaledede sammen med karmene, medens rammer og døre er hvidmaledede.

Sidehusets to østre fag og gavlen står i bindingsværk med samme

konstruktion som hovedlængen, men det er for en stor dels vedkommende udskiftet med nyt. Tømmeret er sort opstolpet og tavlene står pudsede og gulkalkede som de grundmurede vestre fag. Væggene står over en sortmalet murfod, der ligger af på en delvis synlig kampestenssyld. Langsider og vestgavl er muret til tag, medens østgavlens tagtrekant er bræddebeklædt en på to.

Taget er stråtækt og har som hovedlængen udhæng afsluttet med vindskeder ved begge gavle. Udhænget i langsiderne er båret af pålaskede skalke, hvis fremkragede ender er profilhugne. Mønningen er dækket med halm og fastholdt med kragtræer. I rygningen en skuret og gulmalet skorstenspipe.

Bygningen har isat flere vinduestyper, men de torammede, seksrude er gennemgående. Dørene, der er bræddebeklædte, og karmtræ er grønmalet, vinduesrammerne er hvide.

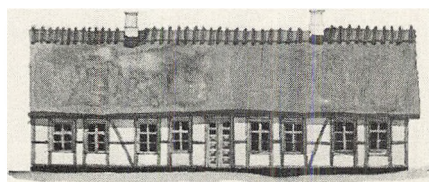
Bygningerne er rimeligvis opført umiddelbart før 1867, hvor de brandtakeredes første gang for murermester Jens Peter Harup. Denne overtog grunden og dens tidligere bygninger efter murermester Hendrik Harup i 1853. Hovedbygningen har kun undergået få ændringer i planen, og facaderne står smukt bevarede og vedligeholdte. Sidehuset er opført som vaske- og mælkehus og stod i 1867 i fem fag, dels i bindingsværk og dels i grundmur. Siden er huset forlænget med tre fag i vestre ende.

Det er et ret sent tidspunkt at bygge i bindingsværk, og ikke mindst et hovedhus. At det er en murermester, der har ladet bygningerne opføre, og at han har ladet en sekundær bygning opføre i delvis grundmur, må næsten tolkes derhen, at der har været et bestemt ønske om bindingsværk. Et ønske, der kan være affødt af lyststedsidyllen om landlivets glæder og muligvis af en begyndende historisme.

Bygningerne blev købt på auktion i 1872 af naboen, gårdejer Christian Jørgensen til Lindegård. Christian Jørgensen solgte Lindegården i 1901 til Rasmus Rasmussen, men ikke husene på Peter Lundsvej 10, som kaldes »holdshusene«.

På grunden (køkkenhaven) ved disse huse byggede Christian Jørgensen sig en ny bolig, »Christiansminde«, hvor han boede til sin død.

Peter Lundsvej 12. Ældre opmåling (akvarel). Kunstakademiets Bibliotek.

PETER LUNDSVEJ 12
matr.nr. 56b

Ejerliste:

1800-1820: Jørgen Hansen.
1820- : Hans Jensen.
-1869: Lyngby Sogneråd.
1869-1872: Murermester Jens Peter
Harup.

Herefter som Peter Lundsvej 10.

En fem bjælkefag lang grundmuret bygning med sadeltag, liggende med gavl mod gaden. Ved modstående gavl en sent opført toiletbygning i grundmur med sadeltag. Bygningen er indrettet med en beboelse og er nylig istandsat udvendig.

Murene står pudsede og gulkalkede over en kampestenssokkel afrettet med murskifter, sortmalet og fremkraget i sydsiden. Langsiderne er mod tag lukket med hvidkalkede sugfjæle, der er kæmmet op omkring de fremkragede spærender, disse er desværre savet af i sydsiden, medens de profilhugne spærender bærer udhængt i nordsiden. Taggavlne er bræddebeklædte et på to afsluttet med et nedre vandbræt og vindskeder langs tagkanter.

Taget er stråtækt, mønningen halmdækket og fastholdt med kragtræer. I rygningen en skuret og gulkalket skorsten.

I sydsiden er isat fire torammede, trerudede vinduer, i østgavlen et, i nordsiden et enkeltrammet og et torammet, torudet vindue samt en revledør, vestgavlen har en vinduesblænding og en lem i taggavlen. Vinduerne sidder i en fire til fem cm fals med vandret øvre afdækning og pudset bund. Dør og vindueskarme er grønmaledede, vinduesrammerne er hvide.

Gavlbygningen er fint afpasset hovedhuset og behandlet som denne.

Lundtoftevej 30 og Peter Lundsvej 12 lå i år 1800 på samme matrikel og takseredes første gang dette år som to ens bindingsværkslænger på fire fag. Længerne blev i 1869 købt af murermester Jens Peter Harup, der allerede ejede Peter Lundsvej 10. Han lod formodentlig straks begge huse grundmure og udvide med et fag. To år senere, i 1871, frasolgte han Lundtoftevej 30, medens Peter Lundsvej 10 og 12 fremover forblev sammen.

Toiletbygningen ved østgavlen er opført i 1974.

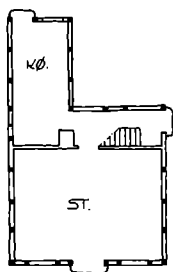

Musikhuset, opført 1809 for koncertmester Calus Schall. Foto: H.H. Engqvist.

SCHALLSVEJ 12
matr.nr. 39a
Musikhuset

Et lille fint komponeret bindingsværkshus på fem gange fem fag med sadeltag og med en bindingsværkssidebygning over østsidens to nordre fag, tre fag lang og med papklædt halvtag. Bygningen er indrettet med en beboelse med en paneleret stue i stueetagen og værelser i tagetagen.

Ejerliste:

-1834: Koncertmester Claus Schall.
 1834-1975: Prins Christian Frederik
 (kongehuset, staten).
 1975- : Lyngby-Taarbæk
 Kommune.

Væggene er hvidkalkede over tømmer og skurede tavl. Bindingsværket står med kæmmede bjælker over toprem og med stolper i fodrem, der hviler over en ca. tre cm fremkraget, sortmalet sokkel af kampesten afrettet med murskifter. Langsiderne er lukket mod tag med hvidkalkede sugfjæle, og gavlene står i bindingsværk til et ca. 60 cm tagudhæng, der har bræddeunderklædning og vindsceder langs tagkanter.

Taget er stråttækt og afsluttet i tagdryp med en række vingetegl. Mønningen er halmdækket og fastholdt med kragtræer. I tagets østflade sidder en skuret og hvidkalket skorsten.

Bygningens vinduer er store korspostvinduer med firrudedede overrammer og otterudedede underrammer i etagen, og i begge taggavle er isat et torammet, otterudet vindue. I hovedfacaden mod vest sidder en tofløjet havedør med smårudet overdel og underfyldning og et lille konsolbåret skur over, i sydgavl en brunmalet flammeret dør. Vinduer og havedør er hvidmalede, alle snedkerpartierne er indrammede med profilerede, brunmalede gerigter. Vinduerne har stabler efter udvendige skodder.

Bygningen er opført i 1809 i tilknytning til koncertmester Claus Nielsen Schalls lyststed »Schallsborg«, som han havde købt i 1799. Selve lyststedet lå oppe ved den nuværende Nørregade, mellem Kroghjerggård og Løkken. Det bestod af en syv fags hovedbygning i bindingsværk med en kvist på tre fag mod øst. Nord bag hovedbygningen lå en 11 fags staldbygning.

Til ejendommen hørte et udstrakt stykke toftejord ned mod Mølleåen, men Schall erhvervede yderligere et mosedrag, der strakte sig langs Mølleåens bred ud for hans egen og to andre tofter. Dette lod han opfylde og dræne og byggede her det lille Musikhus, hvor han i fred kunne dyrke den musik, som hans hustru, skuespillerinden Cathrine Margrethe Salathé, ikke brød sig om. Ved Musikhuset lod Schall opstille bautastene for sine yndlingskomponister, Haydn, Mozart og Gluck; senere kom andre til, for komponisten Romberg, Weber og Kuhlau.

Schall afhændede i 1834, året før sin død, sit lyststed til prins Christian Frederik på Sorgenfri. Hovedbygningen brændte i 1905, men det lille Musikhus står endnu tilbage.

STADES KROG 4 matr.nr. 31c

Ejerliste:

- (1857)-1859: Cand. pharm. Frederik Carl Møller.
 1859-1872: Bagermester J. Georg Ernst Piper.
 1872-1873: dennes enke Caroline Vilhelmine Piper, f. Otto.
 1873-1889: Købmand Johan Peter Petersen Knüppel.
 1889-1916: Smedemester Carl Johan Hansen og dennes enke Anna Marie Hansen, f. Larsen.
 1916-1940: Snedkermester Niels Nielsen.
 1940-1943: Enkefru Christine Marie Nielsen.
 1943-1964: Købmand R. C. Rasmussen.
 1964- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En 11 fag lang grundmuret bygning med en gennemgående træfags gavlkvist over husets akse siddende i et helvalmet, opskalket tag. Bygningen er indrettet med to lejligheder i stueetagen, hvori flere rum er panelerede, i tagetagen er tre lejligheder.

Murene står pudsede og gulmalede over en tre cm fremkraget, sortmalet sokkel. Gadesidens hjørnefag er to til tre cm tilbagetrukket, det nordre fag er desuden skråt afskåret og har tidligere været dørfag til en butik. Ved tag er murene, ligeledes gavlkvistenes mure, afsluttet med en hvidmalet gesims, hvis profilled er trukket i puds.

Tagene er skiferbeklædte, ligeså sadeltagene på to oprindelige to fags tagkviste i de valmede gavle. Tagkvistene har zinkindklædte flunker og to torammede, trerudede vinduer i front, hvor gavltrekanten er indrammet med profillister. I tagets rygning to skurede og gulmalede skorstenspiber med udkraget sokkel og gesims.

Bygningens vinduer er alle korspostvinduer med torudede underrammer til stueetagen og torammede, trerudede til tagetagen.

Gadesiden er symmetrisk opbygget med fem vinduer på hver side af en tofløjet dør med spejl- og bosserede fyldinger og et firrudet overvindue. Døren er indrammet af en profileret gerigt, der øverst er suppleret med en fordakning, der er trukket i puds og hvidmalet som gerigten. Sidens tre midterste fags murværk er ubrudt fortsat op i gavlkvisten, hvori sidder tre vinduer og et trekantvindue i gavlpidsen. Gavlkvisten mod gården er identisk med gadesidens.

Gårdsidens oprindelige opdeling fremgår ikke umiddelbart, da en senere sidebygning er tilbygget de nordre fag. I sidens midterfag er isat en femfyldingsdør med glas i øverste fyldning og et torudet overvindue til en gennemgående forstuegang. En tilsvarende dør, flankeret af to vinduer, findes til køkkenet i den nordre bebo-

else. Til søndre beboelse er isat fire vinduer og en tofløjet hovedør med underfyldinger. I sydgavl et vindue og i nordgavl tre.

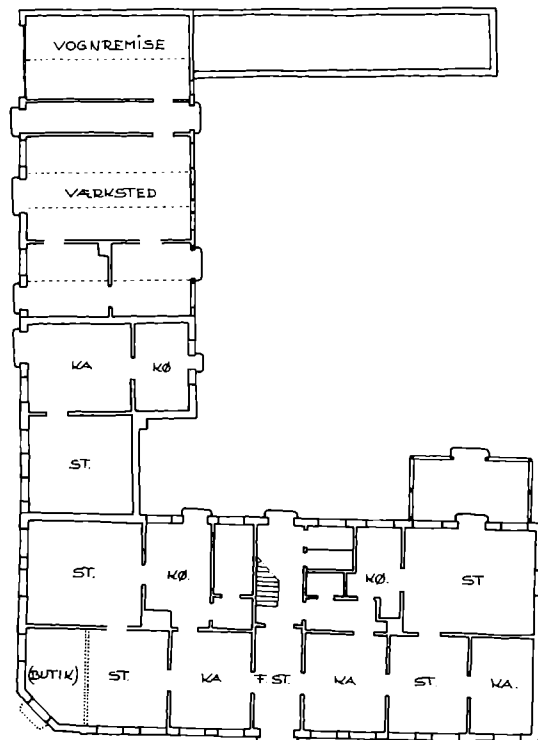
Vinduer og døre (undtagen gadesidens dør) sidder i en fire til fem cm fals med fladbuget øvre afdækning og vinduerne med klinker som sålbænke. To senere isatte vinduer i sydgavl og i det afskårne hjørnefag har vandret øvre afdækning.

Udvendigt træværk er brunmalet.

Ud fra gårdsidens tre søndre fag blev der omkring århundredskiftet tilbygget en havestue. Bygningen er opført i en stolpekonstruktion over en støbt kælder, to fag dyb, tre fag lang, med brædebeklædte brystninger, opsproset glas i overdel og et fladt papbeklædt tag over.

Sidehuset i nord er en fire fag lang vinkelbygning med et lavt papbeklædt halvtæg. Indrettet med en lejlighed. Murværk, sokkel og gesims er afpasset forhusets tilsvarende og flugter med disse. Gesimsen er afsluttet med en teglafdækket murkrone, der ligesom gesimsen er hvidmalet. Gadesidens tre vinduer svarer til forhusets, men sidder i en dybere seks til syv cm fals og har vandret øvre afdækning. Døren i det østre fag er en tofløjet fyldingsdør med et trerudet overvindue.

Andet sidehus i forlængelse af førnævnte er et oprindeligt otte fag langt bindingsværkshus med stråtag. Bindingsværket er på nær to fag i gårdsiden i dag omsat i en grundmur, der står pudset og gulmalet over en sortmalet murfod. Langsiderne er mod tag lukket med en gulmalet sugfjæl. Vestgavlen er muret til tag og afsluttet over dette med en murkrone, der i gavlspejds er kronet med en muret firkant-pinakel. Østgavlens frie taggavl er lukket med eternitplader.

Sadeltaget er papbeklædt, i rygningen en skuret og gulmalet skorstenspipe på en udkraget sokkel.

Langsidernes vinduer er torammede foruden et enkelt trerammet, alle seksrudede vinduer indrammet af profilerede gerigter. Gadesidens vestre dør er en tidligere indvendig fyldingsdør, hvis øvre fylding er blevet udskiftet med opsproset glas. Dernæst en tofløjet dør med spejl- og bosserede fyldinger, identisk med forhusets gadedør.

Det nuværende forhus er opført i 1857 af cand.pharm. F.C.Møller. På grunden lå der tidligere en 13 fag lang vinkelbygning i bindingsværk, der i brandtaksationerne kan følges tilbage til 1784. Bygningen var tilknyttet krostedet Holland eller Postgården kaldet, som Christopher Arnet erhvervede i 1778. Efter hans død i 1782 giftede enken sig med Claus Jørgensen, der overtog Holland og i 1783 blev postekspeditør i Lyngby, 1791 postmester. Niels Lauridsen Hvidt giftede sig med Claus Jørgensens svigerdatter, der tidligt var blevet enke, fik 1823 skøde på kroen og overtog desuden postmesterembedet. N.L.Hvidt tog sin afsked som postmester i 1843, men afhændede først kroen i 1848. Han boede sandsynligvis i huset ved Stades Krog indtil sin død i 1856, hvorefter det nuværende forhus blev opført af F.C.Møller. Denne bygning er stort set uændret i plan og i gadesidens opstalt siden opførelsen. Dog er der sket små ændringer i planen omkring køkkenerne og i gangfunktionerne, og en butik i den nordre ende er nedlagt.

Samtidig med forhusets opførelse lod F.C.Møller det nuværende andet sidehus langs Stades Krog istandsætte. Bygningen er opført i 1840-erne i bindingsværk og fik ved ombygningen en grundmuret gadeside og vestgavl og indrettedes til stald, vognhus, vaskehus og et kammer. Bygningens nuværende forfaldne tilstand er meget beklagelig, da den som en af de sidste bygninger er med til at give Stades Krog et gadeforløb.

Bygningen mellem andet sidehus og forhuset er opført på et tidspunkt i perioden mellem 1860 og 1885.

STADES KROG 6 matr.nr. 83a

En grundmuret bygning med et opskalket sadeltag med halvvalmet gavl mod gaden. Indrettet med fire beboelser, hvoraf to i tagetagen.

Murene står pudsede og hvidkalkede over en delvist fremkraget, sorttjæret sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet gesims, der i den nordre ende er opbygget i træ, påsømmet en tidligere bindingsværkswægs toprem. I sydgavlen har gesimsen omløb og er fortsat tagkanten rundt, medens nordgavlen står glat pudset til tag, hvor den mod halvvalm er afsluttet med en sugfjæl.

Taget er teglhængt, i taget to glatmurede skorstenspiber, skurede og hvidkalkede, hvor den ene er forskudt for rygningen mod øst. I tagets vestre side en tagkvist med teglhængt sadeltag, papklædte flunker og et torammet, torudet vindue.

Ejerliste:

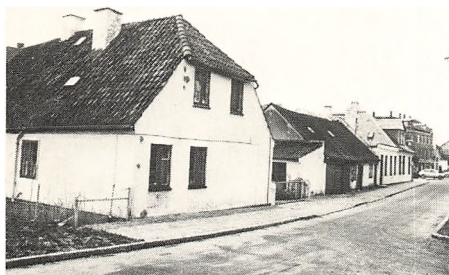
- 1803-1810: Jacob Eyberg (Jacob Nielsen Eiberg).
 1810-1821: Hjulmand Anders Larsen Bruun.
 1821-1843: Hjulmand Peder Aagesen.
 1843-1850: Hjulmand Adam Christoffer Bruun.
 1850-1873: Ove Nielsen (eller Aage Nielsen).
 1873-1873: Caroline Amalie Aagesen og Ane Kirstine Frederikke Aagesen (døtre af Ove ell. Aage Nielsen og hustru Karen Mogensen).
 1873-1874: Bagermester L. F. Hamann.
 1874-1883: Litograf Johan Chr. E. Hassel.
 1883-1914: Handelsmand Søren Andersen og dennes enke Karen Andersen.
 1914-1949: Fru Anna Oline Nielsen, f. Andersen (datter).
 1949-1954: Murer Oluf Jensen, Carlos Nielsen, fru Anny Olsen, fru Ragnhild Madsen og gartner Ludvig Nielsen.
 1954- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

Bygningens øvrige vinduer er torammede, trerudede, siddende i en fire til fem cm fals med vandret øvre afdækning og sortmalede, cementstøbte sålbænke. Heraf fire i vestsiden, to på hver side af en fyldingsdør med et lille enkeltrammet sidevindue på begge sider, to i nordgavlen samt to i begge taggavle. I østsiden to vinduer, et korspostvindue og et torammet, trerudet, hvor det sidste sidder i plan med facaden, hvilket kunne antyde, at væggene bag pudsen står i bindingsværk.

I sydgavlen en tofløjet havedør.

Bygningen er opført over to byggeperioder, hvoraf den nordre ende er den tidligste, oprindelig i bindingsværk. Denne ende er muligvis en reminiscens af et 11 fag langt, fem fag bredt hus opført på grunden omkring 1804. Hvornår bygningen er blevet ombygget og fået tilføjet den søndre ende, kan ikke fastlægges. Men bygningens nuværende skæve grundplan, der er indtegnet på matrikelkortet fra 1885, hvor ligeledes årsagen til dette knæk i bygge­linien kan ses, skyldtes en nu nedrevet bygning i øst, der lå i udvik­lens flugtlinie. Husets bygningsmæssige kuriøse værdi må siges at være dens force, rummet i en djærv bygningskrop, der er uund­værlig som afslutning på husrækken langs Stades Krog.

TOFTEGÆRDET 10-12
 matr.nr. 9d
 Carls Håb

Ejerliste:

- (1894)-1897: Kammerråd Carl Lund.
 1897-1926: Fru Sofie Frænkel, f. Lund, bankassistent Carl Christen Lund, arkitekt Henrik Johs. Carl Lund, gartner Peter Lund og kommis Einar Chr. Lund.
 1926-1929: Fru Sofie Frænkel, Carl Christen Lund, Henrik Johs. Lund og Peter Lund.
 1929-1952: Cand. polit. Carl Christen Lund, eneejer.
 1952-1972: Carl Christen Lund og hustru Elsebeth Skytte Jørgensen.
 1972- : Carl Henrik Lund.

En grundmuret villa med trempel over delvis kælder og med sadeltag.

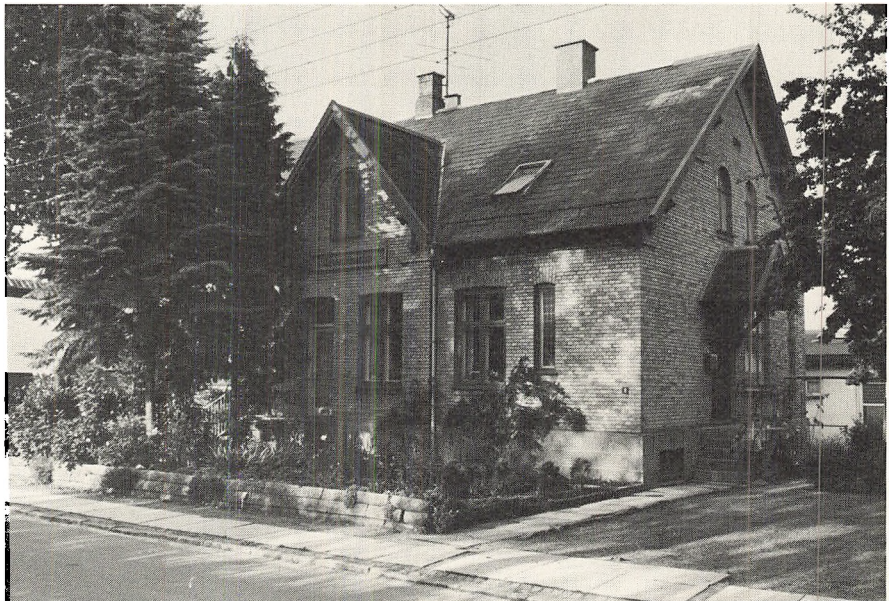
Murene står blanke, opført i røde maskinsten lagt i en brændt fuge over en ca. ti cm fremkraget, pudset sokkel. Husets hjørner står med pudsede pilastre, der i langsiderne er fortsat som pudsede bånd svarende til trempelens højde, og som ved tag er afsluttet med en profileret gesims, der har omløb ved gavlene og her er fortsat tagkanten rundt. Sydsidens midtparti træder en halv sten frem af facadeplanet og afsluttes øverst af en trekantfronton med pudsede afdækninger og en pudset trekantblending. Frontonen er afsluttet med tre pinakler, hvorpå der tidligere har stået vaser.

Taget er skiferbeklædt og afsluttet med en fint udført rygning i zink, der står savtakket. I rygningen to slanke, blankmurede skorstenspiber med sokkel og gesims.

Vinduerne er hvidmalede korspostvinduer siddende i en ti cm fals og nederst med en skifersålbænk, som ligger over en profileret fremkragning i puds. Øverst er vinduerne afgrænset med et vandret halvandenstensstik, undtagen i sydsiden og vestgavlens nederste vinduer, der er indrammet af profilerede gerigter trukket i puds. Det samme gælder for hoveddøren i vestgavlen, der er en tofløjet fyldingsdør med glas i de øvre fyldinger og et trerudet overvindue. I nordsiden en lignende havedør med et torudet overvindue, samt en køkkendør med fire fyldinger og et torudet overvindue.

Bygningen er velproportioneret med fint komponerede facader, der i gadesiderne er strammet op med fint detaljerede pudsarbejder. Huset er opført i 1894.

TOFTEGÆRDET 11
 matr.nr. 56a
 Christiansminde

Ejerliste:

1872-1917: Gårdejer Christian Jørgensen.

1917-1952: Oda Jacobsen.

1952-1962: Maskinfabrikanten J. Bjerregaard Jensen og P. Ingemann Frandsen.

1962- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En grundmuret villa med høj trempel over en høj kælder og med sadeltag, hvori sidder en frontkvist over et halvsten fremkraget midterparti mod gaden. Ved sydgavl en sent opført grundmuret og pudset garage med fladt tag.

Murene står blanke, opført i gule, flammede sten lagt i en brændt fuge over en syv cm fremkraget sokkel, der er rustikpudset og kvaderfugtet undtagen i gårdsiden, hvor den står glat pudset. Murene er mod tag afsluttet med et let fremkraget muret bånd, der svarer til trempelens højde, og som i gavle og gavlvist løber over i murede strømskifter.

Taget er skiferbeklædt og har schweizerudhæng i gavle og langsider. I rygningen to skorstenspiber, hvor den nordre er nymuret, kraftig og glat, medens den søndre er uændret, slank med sokkel og gesims.

Vinduerne er grønmalede korspostvinduer siddende i en ti cm fals med et fladbuet halvandenstemsstik og en skifersålbænk over et rulleskifte.

I sydgavlen står bygningens opførelsesår 1901, og i gadesidens midterparti husets navn Christiansminde.

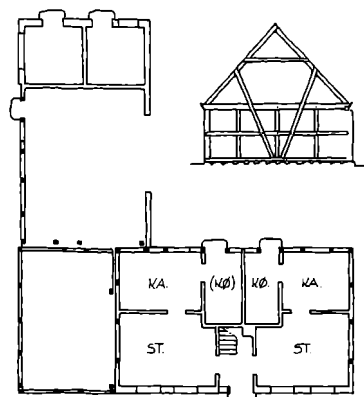
I øvrigt et stille og roligt tidstypisk hus.

TOFTEGÆRDET 17

matr.nr. 26b

Birchs gård

Bebyggelsen udgøres af en vinkelbygning, der er sammensat af en seks bjælkefag lang længe mod gaden, indrettet med en beboelse og opført med grundmuret gadeside og bindingsværk i gavle og gårdside. Ved dennes søndre gavl en to bjælkefag lang forlængelse i bindingsværk, begge med sadeltage, men med forskudt rygningshøjde.

TOFTEGÆRDET

Ejerliste:

- (1812): Jens Hansen.
- (1812)-1835: Smed Lars Pedersen.
- 1835-(1840): Smeden Niels Nielsen
Lundstrøm.
- (1840)-1843: dennes enke Bendte Pedersdatter.
- 1843-1860: Sognefoged Søren Pedersen.
- 1860-1866: Kusk Lars Jensen og dennes
enke Johanne Marie, f. Sachariasen,
som vies til
- 1866-1866: Andreas William Lassen/
Larsen.
- 1866-1872: Vognmand Hans Jensen
Birch.

Herefter som Lundtoftevej 38.

I en vinkel til disse en fem bjælkefag lang værkstedsbygning med bindingsværk i sydside og grundmur i nordside ligeledes med sadeltag, der er hævet i gårdsiden til skæv rejsning. For enden af sidebygningen en grundmuret toiletbygning med papbeklædt halvtag.

Beboelselængens vægge er gulkalkede over tømmer, pudsede tavl og murværk, og står over en fremkraget gråkalket kampestenssyld. Langsiderne er mod tagfod lukket med gulkalkede sugfjæle, og taggavlen i nord er lukket med en på to brædebeklædning med vindskeder langs tagkant og et nedre vandbræt.

Gadesidens tagskæg er afsluttet med en række vingetegl, mønningen er halmdækket og fastholdt med kragtræer. I rygningen en skuret skorstenspipe på udkraget sokkel.

Gadesiden har isat to torammede, trerudede vinduer på hver side af en bræddedør med et trerudet sidevindue til forstuen. Gårdsiden har isat to revledøre med to trerudede sidevinduer til to køkkenfag, på hver side af disse sidder et torammet, trerudet vindue indrammet med en profileret gerigt.

Døre, gerigter og karmtræ er grønmaledede, vinduesrammer hvidmalede.

Denne grunds tidligere stuehus og dens omliggende længer hærgedes af en brand den 13. juni 1841. Det nye stuehus, der straks genopførtes, synes at være nabohuset, Toftegærde 19, der dengang som nu hørte under samme ejer. Det tidligere stuehus blev genopbygget som lade at dømme efter den følgende taksation i 1869, hvilket måske forklarer gavlenes konstruktion med lange rankeagtige skrånede, der når helt op i tagkonstruktionen. Bygningen blev først i 1874 ombygget til at indeholde sin nuværende tofamilieplan.

TOFTEGÆRDET 18 Matr.nr. 8q

Ejerliste:

- 1921: Overretssagfører Wm. Andersens.
 1921-1925: Lyngby Idrætforenings-Byggefond.
 1925- : Lyngby-Taarbæk Kommune.

En syv fag lang grundmuret bygning over kælder og med halvvalmet sadeltag. Indrettet med to beboelser med værelser i tagetagen.

Murene står blanke i gule flammede sten over en sorttjæret, tre cm fremkraget sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en gulkalket, aftrappet gesims, der i gadesiden er suppleret med en række fremkragede, enkeltstående kopender. Gavlene står glat muret til halvvalmen, hvor de ligeledes er afsluttet med en aftrappet gesims.

Taget er teglhængt, i rygningen to blankmurede skorstenspiber.

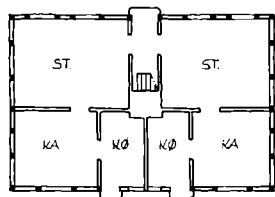
Vinduerne i de symmetrisk opbyggede langsider er alle torammede, trerudede, heraf seks i havesiden og fem i gadesiden, hvor der ligeledes er isat to fyldingsdøre med krydsafsproset overvindue. I taggavlene to torammede, torudede vinduer. Vinduer og døre er brunmalede med hvidt karmtræ, vinduerne sidder i en otte cm fals med eternitsålbænke, havesidens vinduer med et vandret halvandenstensstik over og gadesidens vinduer indrammet med et pudset, gulkalket bånd.

Bygningen er opført i 1926 af arkitekt K. Friderichsen og er med sin tofamilieplan og hele proportionering tro mod småhusenes byggetradition i den gamle bydel.

TOFTEGÆRDET 19
 matr.nr. 26b
 Birchs gård

Ejerliste:

Se Toftegærde 17.

En syv bjælkefag lang, seks fag bred bindingsværksbygning med halvvalmet sadeltag. Indrettet til to beboelser.

Havesidens bindingsværk er overpudset, medens de tre øvrige sider står med skurede tav. Bygningen er rødkalket over tømmer, tav og den pudsede haveside, men med underliggende gule kalklag.

Bindingsværket står over en kampestenssyld afrettet med murede skifter. Langsiderne er mod tagfod lukket med en sugfjæl, og taggavlene er lukket med en på to brædebeklædning med vindskeder langs tagkant og et nedre vandbræt.

Taget er stråtækt, afsluttet med en række vingetegl i gadesidens tagdryp. Mønningen er halmdækket, fastholdt af kragtræer, og i rygningen en enkelt skorstenspibe.

Langsiderne er symmetrisk opbyggede, havesiden med to torammede, trerudede vinduer på hver side af en rammebeklædt revledør med et firrudet overvindue til forstuen. I gadesidens to midterste køkkenfag er isat to brædebeklædte revledøre med to seksrudede sidevinduer, på hver side af disse er et torammet vindue, hvor det søndre er seksrudet og det nordre helrudet.

Omkring vinduer og døre er profilerede gerigter, der er grønmalede som døre og karmtræ, medens vinduesrammerne er hvidmalede.

Bygningen blev opført i 1841 og er i dag stort set uændret i plan og opstalt. Bygningen er et godt og typisk eksempel på et tofamiliehus, hvor såvel plan som facade er bevarede, omend desværre i kraftigt forfald.

Albertinelyst før den store forhave blev solgt fra til parcelhusbebyggelse. Det kgl. Bibliotek.

VED SMEDEBAKKEN 4 og 6
matr.nr. 32u, 32a
Albertinelyst

Ejerliste:

Matr.nr. 32a.

- 1791: Husmand Hans Pedersen.
- 1791-(1795): Løjtnant Hans Prebensen von Buchwald.
- (1795)-1804: Supercargo og brygger Andreas Clausen.
- 1804-1824: Grosserer Albrecht Ludvig Smidt.
- 1824-1853: Vinhandler Christian Waagepetersen (svigersøn) og dennes enke Albertine Emmerentse.
- 1853-1859: Christian Gottsche.
- 1859-1873: Handelsingartner Johannes Schebel og dennes enke Marie Sche-

Stedet er opført som lyststed og omfatter to grundmurede bygninger med opskalkede sadeltage. Hovedhuset på fem fag står i to etager over høj kælder, medens sidelængen er i en etage over kælder i vestre ende. Begge bygninger er indrettet til beboelse i etagerne og i sidelængen ligeledes i tagetagen.

Hovedhusets mure er opført i flensborgsten og står skurede og røde over en lav, gråmalet sokkel af granitstenskvadre. Langsiderne er mod tag afsluttet med en hvidmalet sparekopfgesims, og gavlene står glat muret til tag.

Taget er teglhængt. Forskudt for rygningen i tagets vestflade sidder en blankmuret skorstenspipe med tre løb.

Langsiderne er stramt opbygget med fem fag korspostvinduer med torudede underrammer i overetagen og i stueetagens vestside. I østsiden sidder der to tilsvarende vinduer på hver side af en tofløjet havedør med underfyldinger. Døren er indrammet af pilastre, der bærer en profileret fordakning. Op til døren fører en gennembrudt smedejernstrappe, ornamenteret med liljer og akan-tusslyng. Til kælderetagen er isat torammede, torudede vinduer. I

bel, f. Wetterberg.
 1873-1912: Gartner Jørgen Jensen
 Tortzen.
 1912-1929: dennes enke Maria Elisabeth
 Tortzen, f. Bachmann.
 1929-1955: Aut. gas & vandmester Aage
 Petersen og Maren Marie Hansine Pe-
 tersen.
 1955-1979: Fru Edith Piper.
 1979- : Aase Thomsen.

Matr.nr. 32u.
 Indtil 1955: som matr.nr. 32a.
 1955- : Blikkenslagermester Ri-
 chardt Petersen.

begge taggavl sidder tre torammede, torudede vinduer, herforu-
 den i sydgavlen to korspostvinduer med torudede underrammer i
 øverste etage og et i nedre etage. I samme gavlen oprindelig kæl-
 derindgang (en senere i nordgavl) med rundbuet stik over og en
 senere entrébygning i bindingsværk med rødmalet tømmer og tavl.
 Denne har zinkklædt halvtag og i front to fyldingsdøre.

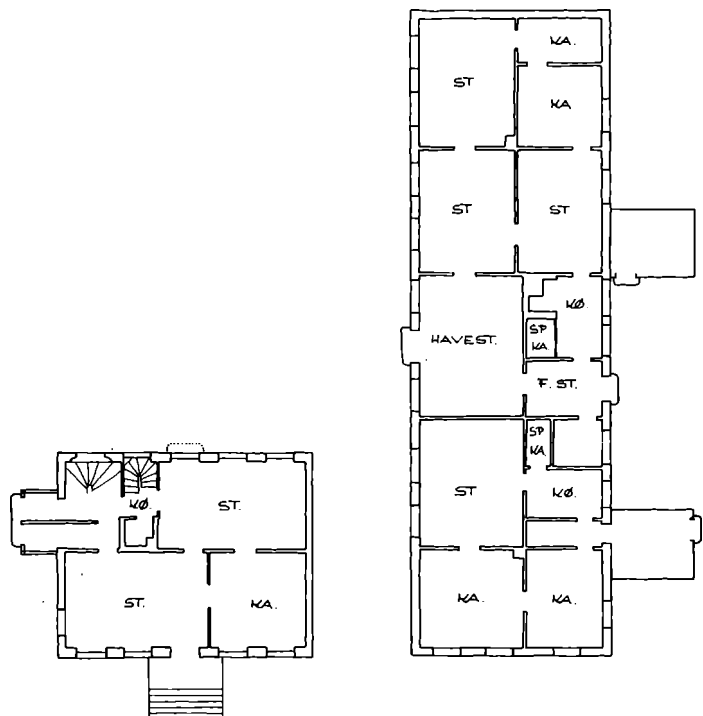
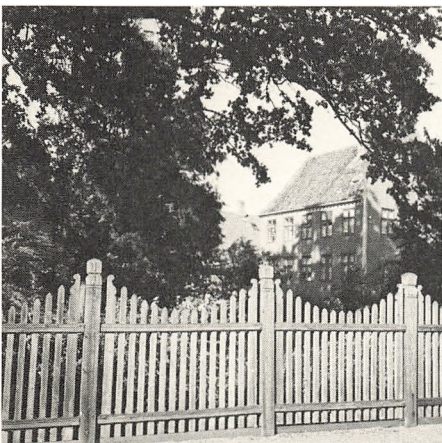
Bygningens vinduer sidder i en fire til fem cm fals med vandret
 øvre afdækning og kobbersålbænk med tungekant.

Sidelængens mure står pudsede og rødmaledede over en kampe-
 stenssyld. Langsiderne er øverst afsluttet med en hvidmalet, af-
 trappet gesims, medens gavlene er glat muret til tag (vestgavlen er
 nyligt omsat i gasbetonmur) med vindskeder langs tagkant.

Taget er stråttækt, afsluttet i tagdryp med en række vingetegl. I
 rygningen, der er uden afdækning, sidder to blankmurede skor-
 stenspiber på udkraget sokkel, herforuden en stor, skuret og rød-
 malet skorstenspipe med udkraget sokkel og gesims i tagets nordre
 flade. I samme tagflade en zinkindklædt tagkvist med et torammet,
 torudet vindue, i tagets søndre side tre store dominerende stråttæk-
 te kviste af sen herkomst med rundbuede, torammede, torudede
 vinduer.

Bygningens gennemgående vinduestype er et korspostvindue
 med torudede underrammer, på nær i østre taggavl hvori sidder
 tre torammede vinduer, to trerudede og et torudet, og i nordsi-
 dens tre mellemfag, der har isat torammede, torudede vinduer

*Grunden til Albertinelyst er indhegnet af et
 fint udformet stakit, der er nogenlunde velbe-
 varet. Ældre foto. Byhistorisk Samling.*

med stabler i siderammerne efter udvendige skodder. Døren i samme side er med bosserede fyldinger og et firrudet overvindue. I sydsiden er isat en tofløjet havedør med underfyldinger.

Vinduerne sidder i en tre til fem cm fals med vandret øvre afdækning og zinksålbænke.

To entrébygninger i nordsiden er sent tilkommet og forstyrrer sidens helhed. Den østre står i bindingsværk, den vestre i pudset grundmur, begge rødmaledede og med papklædte, lave tage.

Hovedbygningen er første gang brandtakseret i 1795 for supercargo Andreas Clausen, men den er muligvis allerede opført i 1791-92. På dette tidspunkt købte løjtnant Hans Prebensen von Buchwald den udflyttede Fortungårds bygrund for her at indrette et lyststed med have. Stedet blev opkaldt efter den tidligere gård, Fortungården. Men da den musikinteresserede vinhandler Waagepetersen i 1824 overtog stedet efter sin svigerfar, grosserer Smidt (og derved blev nabo til sin ven koncertmester Claus Schall), blev lyststedet i 1826 omdøbt til Albertinelyst efter hustruen, Albertine Emmerentse. Dette skete for at undgå forveksling med den udflyttede Fortungård.

Hovedbygningens fysik og fagdeling er uændret siden opførelsen, men den tofløjede havedør i østsiden nævnes ikke i de ældste taksationer, hvorimod en dør i vestsiden ud mod gården nævnes og kan spores i murværket. Havedøren kan eventuelt være samtidig med smedejernstrappen, der må være fra omkring 1860'-70'erne. Entrébygningen ved sydgavlen er fra 1894. I 1795 nævnes et observatorium i tagetagen, der dog igen var nedtaget i 1808 under grosserer Smidt uden at have efterladt sig umiddelbare spor i bygningen. Samme år nedrives en mindre sidebygning i bindingsværk i nord og en større grundmuret opføres, indrettet til beboelse, vognremise, stald og opbevaringsrum. I årene, der fulgte, blev staldbygninger og udhuse bygget og sidelængen indrettedes alene til beboelse. I 1860 udvides sidelængen til nuværende størrelse af handelsgartner Johannes Schebel. Han giver en forsmag på det, der følger, ved at indrette en butik til frøudsalg i sidebygningen, og i 1870'erne og 90'erne udvides stedet til et blomstrende gartneri.

VED SMEDEBAKKEN 5

matr.nr. 32p

Ejerliste:

1912-1919: Enkefru Maria Elisabeth Tortzen.

1919-1923: Distriktsjordemoder, fru Amalie Christensen.

1923-1940: Boghandler A. W. Nyeborg.

1940-1944: Ingeniør Knud Jensen.

1944-1944: Fru Mary Knudsen.

En fem fag lang grundmuret bygning over høj kælder og med et opskalket, teglhængt halvvalmet sadeltag. Udbygget ved østgavl med en et fags grundmuret bygning og i sydsiden med en træklædt havestue, begge udbygninger med lave, papklædte halvtage. Bygningen er indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Murene står over en to cm fremkraget kældermur, der ligesom muren er pudset og gulmalet. Langsider og gavle er ved henholdsvis tag og halvvalm afsluttet med en aftrappet gesims.

I tagets rygning en blank muret skorsten i gule sten.

1944-1954: Bankassistent Karl Lund.
 1954- : Eksp.sekretær Frede
 Dalsager.

I tagets nordside en teglhængt taskekvist med bræddebeklædte flunker og torammede, torudede vinduer.

Bygningens vinduer i etagen er korspostvinduer med torudede underrammer, i taggavlene torammede, trerudede og i kælderen torammede, torudede. Vinduesrammerne er gulmalede og karmene brunmalede og sidder i en ni cm fals med vandret øvre afdækning og brunmalede, cementstøbte sålbænke. Etagens vinduer i gadeside og gavle er øverst indrammet af pudsede bryn.

Bygningen er opført i 1920 og køkkentilbygningen ved østgavl i 1945.

VED SMEDEBAKKEN 16
 matr.nr. 32y

Ejerliste:

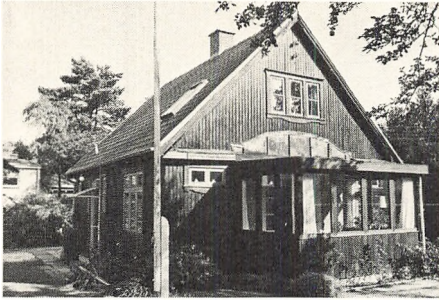
1912-1925: Enkefru Maria Elisabeth
 Tortzen, f. Bachmann.
 1925-1935: Fabrikant C. Klestrup.
 1935- : Fru Viola Kate Elisa Weber,
 f. Klestrup.

En lang grundmuret bygning med gavlene øst/vest, over delvis kælder og med et opskalket, halvvalmet sadeltag. Indrettet med to beboelser i stueetagen samt en i tagetagen.

Bygningens mure står pudsede og creamalede over en to til tre cm fremkræget, sortmalet sokkel. Langsiderne er øverst afsluttet med en aftrappet, hvidmalet gesims, og gavlene står muret til tag afsluttet med en tilsvarende gesims.

Taget er teglhængt, i rygningen to skorstene, den østre blankmuret, den vestre pudset. I tagets søndre side to tagkviste og i nordsiden en tagkvist, alle zinkinddækket og med torammede, seksrude vinduer.

Bygningens vinduer er en- eller torammede, otterudede og sid-

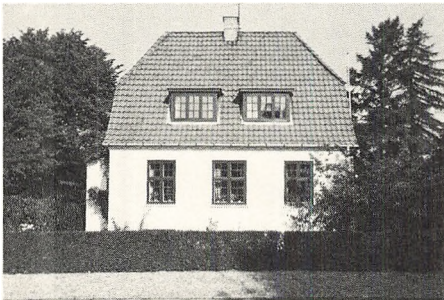
Ved Smedebakken 24.

VED SMEDEBAKKEN 24
matr.nr. 32m

Ejerliste:

1912-1917: Enkefru Maria Elisabeth
Tortzen.
1917-1934: Fru Agnes Hviid.
1934-1948: Postmester Th. V. Hove.
1948-1951: Grønthandler Poul Fog
Olsen.
1951-1967: Assistent Carl Chr. Olsen.
1967-1970: Fru Dorteia Olsen.
1970- : Revalideringskonsulent fru
Helga Fog.

VED SMEDEBAKKEN 26
matr.nr. 321

Ejerliste:

1912-1917: Enkefru Maria Elisabeth
Tortzen.
1917-1944: Murermester Vald.
Hammer.
1944-1959: Fuldmægtig Erik Krogh
Hansen.
1959- : Fru Inger Lange.

der i en fem cm fals med vandret øvre afdækning og skifersålbænke. I nordsiden to ottefyldingsdøre med et lavt firrudet overvindue, i vestgavl en tofløjet firfyldingsdør og i sydsiden en tofløjet havedør med underfyldinger. Vinduer og døre har grønmalede karme og hvidmalede rammer og dørplader.

Bygningen er rolig og harmonisk proportioneret og med enkle detaljer og har sine klare paralleller til den ældre bygningsmasse og »bedre byggeskik«. Huset er opført af arkitekt Ulstrup Hansen vistnok i 1925.

En mindre bræddebeklædt bygning med skiferbeklædt sadeltag, udbygget med en havestue ved sydgavlen og en køkkenafdeling ved nordgavlen, begge med flade tage. Bygningen er indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Bræddebeklædningen er sorttjæret og dækker langsider og gavle til tag. Langsiderne er øverst afsluttet med en trægesims med profillister under, der ved gavlene er fortsat som etagebånd. Bygningens nyere korspostvinduer i etagen og torudede vinduer i taggavlene er indrammet af grønmalede, profilskårne indfatninger.

I tagets rygning en blank muret skorsten i røde sten.

Bygningen er vistnok opført i 1917 og er som eneste træbeklædte beboelsesbygning i området et overraskende, men fornøjeligt indslag med sine festlige vinduesindramninger.

En lille grundmuret bygning over høj kælder med et stejlt, opskalket, halvvalmet sadeltag, udbygget med en karnap ved vestgavl med altan over. Indrettet med en beboelse med værelser i tagetagen.

Murene står pudsede og hvidmalede over en to til tre cm fremkraget, sortmalet kældermur. Langsider og gavle er muret til tag, og langsiderne er øverst afsluttet med en sprenkopfgesims, der har omløb ved gavlene og er fortsat tagkanten rundt og under halvvalm.

Taget er teglhængt, i rygningen en blankmuret skorsten i gule sten. I tagets sydside sidder to tagkviste med fladt zinkinddækket tag og flunker og trerammede, seksrudede vinduer.

Stuetagens vinduer er i nordsiden et enkeltrammert og to to-rammede, otterudede vinduer og i sydsiden tre korspostvinduer med firrudedede overrammer og seksrudede underrammer. I østgavl indgangsdør. Vinduer og døre er grønmalede og sidder i en seks til syv cm fals med vandret øvre afdækning og vinduerne med zinkafdækkede sålbænke.

En god lille bygning opført i 1920, der står med en markant profil og velkomponerede facader, af hvilke sydsiden tidligere var knap så stram, da der tidligere sad en god tofløjet havedør med overvindue i midterfaget.

Høstvej 8, Toftebæksgård. Nedrevet 1962. Teknisk forvaltning.

NEDREVNE HUSE

I BONDEBYEN I KONGENS LYNGBY

De følgende huse er registreret af forskellige årsager:

Til en eventuel genrejsning af lignende huse for at »udfylde huller i tandrækken« og derved genoprette de tætte gaderum og samtidig få flere beboelsesmuligheder.

Af historiske eller kulturhistoriske grunde for at komplettere det samlede kulturhistoriske billede.

Beskrivelserne er i reglen udarbejdet på grundlag af brandtaksationerne alene.

Der eksisterer dog fotografier af de fleste af husene.

HØSTVEJ 8
matr.nr. 12a
»Toftebæksgård«
(navngivet 1913)

Ejerliste:

-1752: Ole Jacobsen.
1752-1782: Christen Christensen.
1782-1812: Jørgen Christensen.
1812-1846: Lars Jørgensen.
1846-1865: Christen Larsen.
1865-1867: dennes enke Ane Marie Andersen.
1867-1880: sønnen Johannes Larsen.
1880-1886: dennes enke Alvilda Dorthea, f. Andersen.
1886-1913: viet til: fabrikant Johannes Niels Christian Backe.
1913-1930: Proprietær Rasmus Rasmussen.
1930-1958: Københavns Kommune.
1958-1962: Lyngby-Taarbæk Kommune.

Gården var en af de gamle landsbygårde omkring »forten«. Den brandtakseredes første gang i 1774, hvor den var ejet af Christen Christensen. Denne havde fået den tilskødet i 1752 fra Ole Jacobsen. I 1774 bestod gården af fire bindingsværkslænger. Hovedbygningen var mod nord, 17 fag lang og 4 fag dyb. Den østre længe var 16 fag lang, 3 fag dyb, og indrettet til lo og lade, mod vest lå en tilsvarende længe, som foruden lo og lade rummede heste- og kostald. Mod syd afsluttedes anlægget af en mindre længe, 13 fag lang, 3 fag dyb, til lade, fåre- og tørvehus.

I 1782 overtog Jørgen Christensen gården, og han havde i 1793 erstattet den søndre længe med en ny grundmuret stuebygning. Denne blev i en ret udførlig taksation år 1800 beskrevet som værende 15 fag lang, 4 fag dyb, med stråtag, hvori der var to tagkviste. Bygningen havde gennemkørselsport og var fornemt udstyret med bræddegulve i stuerne, engelske vinduer og hollandske døre. I taksationen fra 1793 oplyses det, at der var mælkekælder, som dog i taksationerne fra 1800 og 1818 kaldes et mælkekammer, men igen i 1830 en mælkekælder.

Den tidligere hovedbygning mod nord blev i 1800 anvendt til lade med gennemkørselsport, den vestre længe var da udelukkende indrettet til stald, mens den østre foruden lo og lade var blevet indrettet i 5 fag til beboelse med en stue, køkken og to kamre.

I taksationen fra år 1800 nævnes til sidst et hus, som ikke tidligere har været forsikret, og som ikke siden nævnes i taksationerne for denne gård. Huset lå uden for gårdens nordre side, var 7 fag langt, 3 fag dybt, var af egetømmer med mur og havde stråtag. Det var indrettet med en indgang fra gaden til en forstue, hvorved der var to stuer, et kammer og et køkken. Der var bræddeloft og dogulv, simple vinduer og døre, to jernbilæggerkakkellovne, og træværket var malet med oliefarve.

Lars Jørgensen ejede gården fra 1812 til 1846. I 1818 var stuebygningen forlænget til 19 fag, hvoraf de to var til gennemkørselsport, resten til beboelse. Den vestre længe var på denne tid delvis omsat i grundmur. I 1830 var den nordre længe også delvis grundmur og 20 fag lang, mens den østre var 12 fag lang og grundmuret til alle sider. De 3 fag i den østre bygning var til beboelse, resten blev brugt til rullestue, tørvehus, vognskur, fårehus og lade.

1844 forøgedes gården med en 17 fag grundmuret ladebygning i syd, samt et svinehus nord for denne.

I Christen Larsens tid skete der ingen ændringer, men straks efter sønnen Johannes Larsens overtagelse i 1867 blev den vestre længe forlænget til 18 fag. Desuden blev der ved laden i syd opført en hølade på 20 fag af tømmer og brædder. Denne brændte allerede den 31. januar året efter (1868) og en ny 11 fags lade blev opført af grundmur med stråtag.

Toftebæksgård blev nedrevet i 1962.

»Schallsborg«, der brændte 1905. Teknisk forvaltning.

Matr.nr. 40a
»Schallsborg«

Violinisten og komponisten Claus Nielsen Schall (1757-1835) opnåede i 1789 rejseunderstøttelse, så han kunne rejse på studietur til Paris. Hjemrejsen gik over Dresden og Berlin, og han havde den store oplevelse at møde en af sine yndlingskomponister, Mozart, i Prag. Efter sin hjemkomst fra udenlandsrejsen blev Claus Schall i 1792 udnævnt til koncertmester i Det kongelige Kapel, i 1795 endvidere til »hofdansekompositør« og i 1818 blev han kapelmester.

Schall var den første danske balletkomponist af betydning og skrev blandt andet musikken til flere af Vincenzo Galeottis ballerter. Allerede i 1791 havde Claus Schall købt et hus med have i Lyngby. Dette hus var et 6 fags bindingsværkshus, som Schall udvidede til et lyststed på 12 fag. Det nuværende Høstvej 6, matr.nr. 50, kaldet »Enderly Rose«, er en kraftig ombygning af dette lyststed. I 1799 købte koncertmester Schall dog et andet lyststed i Lyngby. Han fik det tilskødet af Jacob Asmussen i København, som samme år havde købt stedet af silke- og klædehandler Peter Thomsen, også fra København. Peter Thomsen fik skøde af glarmester Jacob Rask Mønnich i Lyngby i 1798, men allerede i 1796 var stedet blevet brandtakseret i Thomsens navn som et »Lyststed bygget paa en Gaardsplads fra Gaarden Nr. 7«. Glarmester Mønnichs skøde fra 1790 lød på et selvbygget hus på en grund fra gården nr. 7, sandsynligheden taler for, at det er det samme hus, der senere bliver til et lyststed.

Thomsens lyststed bestod i 1796 af en hovedbygning syd-nord, 7 fag lang, 5 fag dyb, af mur og egebindingsværk med stråtag med en rad tagsten forneden, samt en kvist på 3 fag. Der var indgang fra gaden, og huset var indrettet til beboelse for to familier. På kvisten var en sal og under taget 3 kamre. Overalt var der engelske

vinduer og hollandske døre. Mod vest bag hovedbygningen lå en træbygning, der hverken var tækket eller klinet, 3 fag lang, 4 fag dyb. Denne anvendtes til stald, vognremise, locum og tørvehus.

Som nævnt købte koncertmester Schall dette lyststed i 1799 og i den påfølgende brandtaksation fra år 1800 oplyses det, at kvisten på 3 fag vendte mod øst, samt at der var to enkelte kviste til gården. Huset var tilsyneladende det samme, men var ombygget til kun at skulle huse en familie. På loftet var der foruden en sal nu 4 kamre, en garderobe og 2 faste skabe. Træbygningen derimod blev af Schall erstattet af en bygning nordre bag hovedbygningen. Denne nordre bygning var 11 fag lang, 4 fag dyb, af dels egetømmer, dels lervægge, og med stråtag. Her var stald for 8 heste med tilbehør, et hønse- og brændehus, samt en tærskelo med porte. Locum befandt sig nu i en selvstændig mindre bygning.

I de følgende år udvidede Schall sin ejendom. Således erhvervede han et mosedrag, der strakte sig langs Mølleåens bred ud for hans egen og to andre tofter. Dette lod han opfylde og dræne og byggede her et lille »Musikhus«, hvor han i fred kunne dyrke den musik, som hans hustru, skuespillerinden Cathrine Margrethe Salathé (1755-1838), ikke brød sig om.

Claus Schall begærede sin afsked i 1833, fik den bevilget i 1834, men solgte samme år sit lyststed til prins Frederik Christian på Sorgenfri.

Det lille »Musikhus« er det eneste, der er tilbage af »Schallsborg«, som brændte i sommeren 1905.

STADES KROG 5
matr.nr. 43d
»Cramers lystgård«

Digteren Klopstocks nære ven, den tyske teolog Johann Andreas Cramer (1723-1788), blev ved Klopstocks anbefaling kaldt til Danmark af udenrigsminister J. H. E. Bernstorff i 1754 som hofpræst i København. I 1756 købte Cramer et hus i Lyngby på en af præstegårdens fæstegrunde. Efter købet af gården Sandholm i Bloustrød sogn i 1761 blev denne annonce indrykket i Adresse-avisen: »Hofprædiker Cramer har i Sinde enten at bortleye i næstkommende Sommer til en Lysthavende eller at selge hans Gaard i Lyngbye med tilhørende Kiøken- og Frugt-Hauge. Gaarden bestaaer af 18 Fag Bindingsværk, hvoraf 4 i to Etager. Deri er syv Værelser med nye Fielde-Gulv, desforuden tre smaa Alkover, Spi-sekammer og Kielder, to Kiøkene og tre adskilte Folke-Kammere paa Loftet. Derhos er et skikkeligt Gaardsrum og Stald for tre Heste. Haugen er indlukt med nye Planker og Staketer.«

I foråret 1765 blev lystgården sat på auktion, hvor den blev beskrevet således: »Gaarden bestaaer af 16 Fag Bindingverk, og desforuden en nyebygt Qvist af 4 Fag. Deri findes foruden Kielder og 2 Kiøkkener 7 Værelser, 2 Alkover og 3 Kammere; et Gaardsrom, hvori der er plantet endeel Frugttræer, og Stalderom til 2 Heste. Haugen er af en temmelig Omkreds, og har skøn Pompevand og 2 Fiskeparker.« Først i 1768 kom Cramer dog af med stedet til Herman Jochum Siewers, som 1775 afhændede det til smedemester Gottfried Jacob Vogler. Denne fik det i 1790

Cramers lystgård i Stades Krog. Nedrevet 1970. Ældre foto. Byhistorisk Samling.

brandtakseret som en 13 fags bygning af mur og bindingsværk med stråtag med to rade tagsten forneden, 3 tagkviste til gaden og 2 til gården. Huset var et tofamiliehus med to indgange fra gaden og var fornemt udstyret med panelerede vægge overalt og vinduesskodder til gaden. Ejendommen omfattede desuden nogle bygninger lige overfor på den anden side af gaden. Her var udlejningsmuligheder til flere familier samt et smedeværksted.

Hovedbygningen forsynedes i årenes løb med et skiftende antal kviste, som til sidst erstattedes af en 7 fag lang kvist til gaden. Denne kvist stammede sandsynligvis fra tiden efter inspektør Jens Petersens overtagelse i 1859, hvor bygningen blev grundmuret. Jens Petersens døtre, Vilhelmine Marie Elisabeth Petersen og Emma Lydia Petersen, arvede huset i 1869. Året efter blev bygningen beskadiget ved en brand, men istandsattes.

Cramer fik sin afsked og forlod landet i 1771, da Struensee kom til magten. Hans lystgård i Lyngby blev nedrevet i 1970.

HØSTVEJ 2/
LUNDTOFTEVEJ 20
matr.nr. 49a
Kaldtes »Gemytligheden«
I 1927 blev der opført
aldersrenteboliger på grunden

Denne gamle lystgård lå tæt ved siden af Vilhelminelyst og tilhørte før 1793 konferensråd Holm. Det var da et trefløjet anlæg med en 10 fags hovedbygning mod nord. Heri var en gennemkørselsport og beboelse for to familier. Mod vest lå en 15 fag lang længe, indrettet til to beboelser, stald, kuskekammer og brændehus. Og mod øst var en mindre længe på 8 fag med fem værelser, et køkken

Høstvej 2, »Gemytligheden«. Brændte 1906, fotografiet er fra 1894. Teknisk forvaltning.

og lade. Alle bygninger var af egetømmer med klinede vægge og stråtag.

I 1805 købte kattuntrykker Johann Adolph August Riemer stedet og forbedrede det. Ved brandtaksationen i 1811 beskrives alle bygningerne nu som værende af dels mur og bindingsværk, dels lervægge med stråtag. Den vestre bygning rummede nu beboelse for fire familier, mens den østre var indrettet til beboelse for en familie, samt stald. 1819 havde Riemer yderligere forbedret bygningerne, idet hovedbygningen havde fået dels maledede, dels betrukne vægge, og den vestre længe var nu kun indrettet til beboelse for tre familier. Øst for gården var opført en halvtagsbygning på 8 fag af tømmer og brædder til rulle- og materialhus, og i gården var et tørve- og materialhus af ler og brædder på 6 fag.

1849 blev stedet solgt ved auktion til høker Hans Pedersen. Han opførte i 1851 en grundmuret bygning på 6 fag mod gaden. I oktober 1851 var denne bygning færdigbygget og rummede foruden en beboelse en butik mod gaden. Under en del af bygningen var en viktualiekælder.

I 1871 fik Hans Pedersens enke takseret endnu en bygning på grunden. Det 6 fags tørve- og materialhus i gården var blevet erstattet af en 9 fags beboelsesbygning af mur og bindingsværk med stråtag. Her var beboelse for tre familier. De øvrige bygninger var da tilsyneladende uændrede.

Gemytligheden brændte den 4. september 1906. De fleste af husene nedbrændte, og der var fare for, at ilden skulle brede sig til de omliggende huse, særlig Vilhelminelyst. Ved branden blev 47 mennesker hjemløse.

HØSTVEJ 10
matr.nr. 11c

Dette lille hus lå ud til gaden, mellem Lyngbygård og den nu nedrevne Toftebæksgård.

Huset blev opført i 1836 for jomfru Ane Cathrine Dominique Baltzer. Det var 7 fag langt, grundmuret til alle sider og med tegltag. Der var indgang fra gaden til en forstue med murstensgulv, hvorved der var 4 værelser, 2 køkkener samt 2 spisekamre – altså et dobbelthus. Fra forstuen var der opgang af en trappe til loftet, som var ud i et. Overalt i bygningen var der engelske vinduer og fyldingsdøre, gipsede lofter og do. vægge, og træværket var malet med oliefarve.

Grunden hørte oprindeligt til Lyngbygård, matr.nr. 11a, hvorfra jomfru Baltzer fik den i fæste af den daværende gårdejer, Erik Jensen. Men da jomfru Baltzer solgte huset i 1858, blev det til naboen på den anden side, nemlig til gårdejer Christen Larsen på Toftebæksgård. I dette skøde fra 1858 oplyses det, at jomfru Ane Cathrine Baltzer har besiddet grunden siden 14. september 1836, og at hun har bebygget den.

Høstvej 10. Nedrevet. Foto: H. H. Engqvist.

Huset var knyttet til Toftebæksgård frem til 1913, hvor gården blev solgt til proprietær Rasmus Rasmussen, mens det lille hus blev købt af veksellerer Paul Jørgensen, der senere tog navneforandring til Jørch. Denne overdrog det i 1923 til gasværksarbejder Jørgen Hans Petersen, hvorefter huset i folkemunde fik navnet »Gasmandens hus«.

Huset blev købt af Lyngby-Taarbæk Kommune i 1952 og nedrevet efter 1959.

LUNDTOFTEVEJ 28

matr.nr. 47 og 55

»Strygejernet«

I den gamle landsbys centrum lå gadekæret og tingstedet. Lyngbys gadekær og det gamle Lyngby Torv lå for enden af Peter Lundsvej, over for Lindegården.

Ved det gamle torv lå en bebyggelse, som på grund af sin trekantede form blev kaldt »Strygejernet«. Bebyggelsen bestod af to ejendomme, som i 1866 var sammenbyggede.

I 1805 blev skomager Niels Nielsens hus brandforsikret første gang. Det var et stuehus på 6 fag, med enderne mod syd og nord. Huset var opført dels af grundmur, dels af bindingsværk med lervægge og var forsynet med stråtag. I de 4 fag med loft over var der beboelse, mens de 2 fag uden loft var stald og tørvehus. Ved den søndre side af huset var der tilbygget en lude.

I 1863 havde brænderibestyrelsen Peder Pedersen erstattet luden med en ny stuebygning syd for den gamle. Den ny bygning var 7 fag lang og af grundmur med tegltag. Her var indrettet to lejligheder.

Den anden ejendom på grunden blev i 1822 forsikret første gang af fabrikør G. Schleisner. Den bestod af et stuehus syd-nord, der var 2 fag langt og 3 fag dybt og opført af mur og bindingsværk med stråtag. Det lille hus havde indgang til køkkenet, derved var der en stue og et kammer.

I 1866 tilhørte ejendommen skomager J.F.M.Nielsen og i brandtaksationen fra dette år nævnes det, at huset var sammenbygget med den anden ejendom på grunden. Det 2 fags stuehus blev nu beskrevet som grundmuret, og det rummede nu kun en stue foruden køkkenet. Men mod øst var der tilbygget 2 fag dels af grundmur og dels af bindingsværk med stråtag. Her var der et kammer samt brændehus.

Omkring 1900 ejedes hele bebyggelsen af gårdejer Lars Jørgensen på Lyngbygård. Der var da ialt 7 lejligheder i »Strygejernet«.

Bebyggelsen blev revet ned i 1954. Avisen »Social-Demokraten« skrev i den forbindelse den 30. september, at mange af husene i Lyngbys gamle »Bondeby« var så usle, at de var ganske utjenlige til menneskeboliger. Kommunen havde købt flere af husene og rev dem ned til fordel for bedre gader. »Saneringen skrider frem, ubarmhjertig over for gamle minder og menneskers triste tilværelse, men til fordel for nye slægters sundere levevis og større krav på lys og luft og ordentlige forhold.«

LUNDTOFTEVEJ 40
matr.nr. 63

Huset blev opført 1808 af Hans Jessen. Det var et gavlhus med enderne mod øst og vest, 4 fag i længden og med en gavl på 3 fag mod gaden. Byggematerialet var blandingstømmer med dels murede, dels klinede vægge, og stråtag. Huset var indrettet med indgang til en forstue, hvorved en stue, et kammer og et køkken. Ved Anders Olsens overtagelse i 1835 var de simple vinduer og døre blevet erstattet af engelske vinduer og fyldings- og glatte døre, og træværket var for en del malet med oliefarve.

I 1860 solgte Anders Olsens enke, Ane Jensdatter, stedet til Peder Pedersen. Denne forlængede samme år huset til 7 fag, så der blev boliger for to familier, med 2 forstuer, 2 stuer, 2 kamre og 2 køkkener. Hele huset var af mur og bindingsværk.

Af en taksation fra 1894 fremgår det, at de to boliger havde fælles skorsten, og i huset fandtes kun et komfur, men tre ovne. I taget var et større pudset værelse med gipsloft. Resten af loftet rummede to tørrelofter.

Huset blev købt af Lyngby-Taarbæk Kommune i 1958 og nedrevet i 1962.

LYNGBY KIRKESTRÆDE 5
matr.nr. 81

Lyngby Kirkestræde 5. Nedrevet 1970. Ældre foto. Byhistorisk Samling.

Skrædder Anders Jørgensen fik skøde på stedet i 1783. I 1796 lå der to næsten identiske bygninger på grunden, begge indrettede til beboelse for to familier. Begge bygninger var 7 fag lange, stuebygningen til gaden var 4 fag dyb, mens bygningen i gården mod vest kun var 3 fag dyb. Bygningerne var af mur og egebindingværk med stråtag, hvor gadehuset havde to rader tagsten forneden. I forbindelse med bygningen til gaden omtales desuden en port, men det er uklart, hvor denne befandt sig.

I 1806 overtog slagter Peder Olsen stedet, 1825 arvede slagter Jacob Pedersen det, og det brandtakseredes derefter i 1828. Stue-

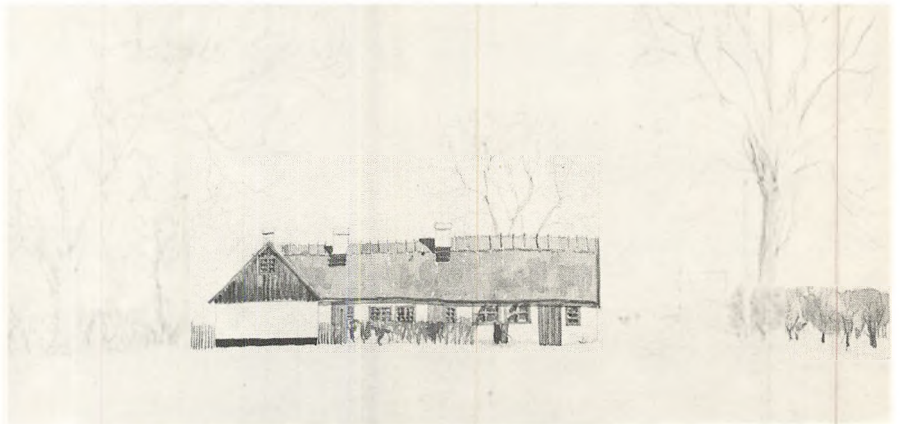
huset til gaden var uforandret, dog rummede det foruden beboelse nu også et slagterhus. I stuerne var der en alkove. Bygningen i gården var blevet erstattet af en 4 fags stald- og vognskursbygning.

Fra at have været ejet af slagtere, overgik ejendommen ved Niels Andersens køb i 1856 til en række af vognmænd. Ved taksationen i 1859 var slagterhuset derfor forsvundet, mens et vognskur på 2 fag med porte nu befandt sig for søndre ende af bygningen til gaden. Staldbygningen i gården var da på 8 fag.

Af ældre kort og fotografier fremgår det, at portbygningens facade ikke helt flugtede med hovedbygningens, men at der var et knæk ved overgangen fra hovedfacaden til portbygningen. Derved fulgte hele bygningen gadens lidt krumme forløb. Af fotografierne ser man desuden, at der var tre tagkviste mod gaden.

Huset blev erhvervet af Lyngby-Taarbæk Kommune i 1956 og nedrevet i 1970.

NØRREGADE 14
matr.nr. 93

Nørregade 14. Ældre opmåling (akvarel). Kunstakademiets Bibliotek.

Huset brandtakseredes første gang i 1797, hvor det blev beskrevet som en stuebygning, bygget i vinkel til nord og øster, 11 fag lang og 3 fag dyb. Den var opført af egetømmer med klinede vægge og havde stråtag. Huset ejedes af Jens Andersen og var indrettet til beboelse for 3 familier med 3 stuer, 3 kamre, 3 køkkener, 3 spisekamre samt et bryggers og et huggehus. Overalt var der simple vinduer og døre. Gulvet var af ler og i hver af de 3 stuer var en jernbilæggekakkelovn.

I den næste taksation fra 1840 oplyses det, at stuebygningen mod nord var 7 fag lang og 3 fag dyb, mens den østre bygning var 8 fag lang, 3 fag dyb. Stuebygningen mod nord var nu grundmuret til alle sider og havde bræddegulve og murstensgulve. I begge bygninger var der nu engelske vinduer. For den sydlige ende af den østre bygning var der stald for to kreaturer samt vognskur med porte.

I en brandtaksation fra 1869 nævnes de bræddebeklædte gavle for sidebygningen i øst.

Husmandsstedet bevarede i det væsentlige sin oprindelige skikkelse indtil nedrivningen i 1962.

Anonymt maleri fra 1870'erne eller 80'erne. Til venstre ses »Klopstocks Hus«. Lyngby Rådhus.

SILKEFABRIKKEN

Var beliggende i det trekantede areal, matr.nr. 80 m.fl., mellem Lundtoftevej, Lyngby Kirkestræde og Åstræde.

Den tyske digter Friedrich Gottlieb Klopstock (1724-1803) var blevet kaldt til Danmark for at fuldende sin »Messias«. Han ankom i 1751 og samme år kom hans nære ven, schweizeren Hartmann Rahn til landet. I 1754 giftede Hartmann Rahn sig med Klopstocks søster, hvorved det nære forhold mellem dem øgedes.

Hartmann Rahn kom til Danmark for at starte en fabrik for trykte og malede, »skildrede«, glatte silkestoffer efter en metode, han selv havde opfundet og strengt hemmeligholdt. Til fabrikkens indretning købte han 1752-53 tre huse i Lyngby, hvoraf det ene var en 10 fag lang bygning i to etager. Her indrettede han sin silkefabrik med kongeligt privilegium på at farve og trykke silkestoffer efter den nyopfundne metode. Silkefabrikken fik store offentlige tilskud for at kunne klare sig, men Hartmann Rahn mistede modet og forlod landet. Fabrikkens drift blev i 1757 overtaget af Hartmann Rahns fuldmægtig i de sidste år, August Philip Klopstock (ca. 1729-1798), en bror til digteren Klopstock. Fabrikkens

bygninger og inventar tilfaldt kongen, som 1758 skænkede dem til det nyoprettede Frederiks Hospital.

Bygningerne brandtakseredes første gang i 1773, hvor de kaldes »Det kongelige Friderichs Hospital tilhørende Bygninger, som Fabriqveur Klopstock beboer«. Hovedbygningen var den 10 fag lange bygning, der var 6 fag dyb og 2 stokværk høj. Den underste etage var af grundmur, den anden af bindingsværk med murede vægge, og bygningen havde tegltag. Underetagen var indrettet til beboelse for to familier med en indgang til en forstue, 2 stuer, 2 køkkener, 2 spisekamre samt et bryggers. Af en trappe kom man op til anden etage, hvor der var 5 værelser. Fra det ene af disse værelser var der to glasdøre ud mod haven. Overalt i bygningen var der hollandske døre og engelske vinduer. Vest for hovedbygningen lå en lille bindingsværksbygning, 5 fag lang, 3 fag dyb, der var bræddebeklædt og havde stråtag. Her var hestestald, brænde- og materialhus. Der var desuden et lille gåse- og hønsehus.

De egentlige fabriksbygninger bestod af en bygning mod øst, 12 fag lang, 4 fag dyb, og en tværbygning, der vendte mod nord, 6 fag lang og 3 fag dyb. Begge var af bindingsværk med murede vægge og havde tegltag.

Til anlægget hørte desuden et 15 fag langt våningshus, der vendte ud til kirkemuren mod syd. Dette hus var ligesom fabriksbygningerne af bindingsværk med murede vægge og tegltag. I huset var en gennemkørselsport, hvor der til højre for porten var indrettet til beboelse for en familie med en stue, et kammer og et køkken. Til venstre for porten var der to lejligheder, hver med 2 værelser, et køkken og et spisekammer. Disse lejligheder har sandsynligvis været beboet af nogle af fabrikkens ansatte. Den sidste bygning, der takseredes i 1773, var en bygning i gården til vester, 6 fag lang, 3 fag dyb, af bindingsværk med klinede vægge og stråtag. Her var stald, brænde- og materialhus.

I 1793 ville Klopstock helst nedlægge fabrikken, men i 1794 blev han fritaget for ledelsen. Den gamle fabriksmester Valentin fortsatte fabriksvirksomheden, mens Klopstock beholdt hovedbygningen til fri disposition og fik en årlig pension på 200 Rdlr. I forbindelse med denne ændring af ledelsen blev bygningerne brandtakseret ved årsskiftet 1793-1794. Taksationen er delt i to selvstændige, uafhængige afdelinger, den første omfattende de bygninger, der var til Klopstocks disposition, den anden Hr. Valentins Fabrique. Foruden den store hovedbygning havde Klopstock to mindre bygninger i gården. Valentins fabrik bestod af tre bygninger. En 13 fag lang hovedbygning mod syd, af mur og egebindingsværk med stentag. Bygningen havde indgang fra gården og rummede 6 værelser, 2 køkkener og et spisekammer. Der var opgang af en trappe til loftet. De to fabriksbygninger genkendes fra 1773-taksationen, men er nu beskrevet samlet som en vinkelbygning til øster og nord på 18 fag. I gården var der desuden en mindre staldbygning på 5 gange 5 fag.

Allerede 1795 brandtakseredes Valentins fabrik påny. Dels var hovedbygningen mod syd blevet finere udstyret, værelserne havde

»Bryst og Pille Paneel, deels gibside og deels brædelofter« og på loftet var der indrettet et kammer. Dels var anlægget blevet forøget med to mindre bygninger: en 8 fags staldbygning mod vest (sandsynligvis for hovedbygningen), mens der uden for fabriksbygningen mod vest var en lille 4 fags beboelsesbygning af egetømmer med klinede vægge og stråtag.

Efter en længere nedgangstid standsedes silkefabrikkens virksomhed i 1797 og året efter solgtes fabriksbygningerne ved auktion til ejerne af en anden af Lyngbys virksomheder, kattunfabrikkørerne Schleisner og Knoop på Bleggården.

A. P. Klopstock døde i 1798 og hans eneste arving, niecen Juliane Rahn (en datter af Hartmann Rahn), der havde boet hos ham, overtog den store hovedbygning. Kobberstikker Preisler på den nærliggende gamle Ulrikkenborg købte huset i 1799, og 1804 overgik det til Lyngby Sogns Fattigvæsen som arbejdsanstalt. Fabriksbygningerne blev i 1805 købt til lemmestiftelse.

Virksomhedens størrelse, hvor mange arbejdere, der var beskæftigede ved fremstillingen af de trykte silkestoffer, kan man få et indtryk af via folketællingen i 1787. Altså på et ret sent, men roligt tidspunkt i fabrikkens historie. Da var der 17 silkevæversvende ansat, samt 3 beskæftigede ved at vinde silke. Til sammenligning var der 43 daglejere, 4 arbejdsmænd og omkring 60 håndværkere, handlende o.s.v. i Lyngby på dette tidspunkt. Ialt boede der 769 personer i byen i 1787.

LUNDTOFTEVEJ 7-9
matr.nr. 33a, 79
»Bleggården«

Hvor den nu ophørte gardinfabriks store bygninger ligger, har der også tidligere været tekstilvirksomhed. Her lå nemlig »Den kgl. Blege- og Traadtilvirkningsfabrik i Lyngby«, eller bare kaldet »Bleggården«.

Men endnu tidligere var der en lystgård på stedet. I 1688 fik amtsskriver Anders Jacobsen Lindberg skøde på en lystgård samt fire af kirkens fæstehuse. Anlægget bestod af to sæt bygninger, ned mod åen lå en trelænget gård, og på bakken lå en gård med to længer. I 1718 arvede krigsbogholder Adam Levin Lindberg ejendommen. Den trelængede gård bestod da af en søndre længe på 19 fag, en nordre længe på 16 fag og en østre længe på 12 fag. Hertil hørte en »Hauge med sine Frugtræer, Brønd og Lysthuus«. Den tolængede gård på bakken havde en vestre længe på 10 fag og en nordre på 13 fag. Her var der ligeledes en frugthave med træer og lysthus. Ved denne gård lå de fire fæstehuse, hvoraf to var på 8 fag og to på 5 fag.

I 1721 brændte den trelængede lystgård, og Adam Lindberg lod den erstatte af et herskabeligt anlæg med en hovedbygning på 23 fag og 10 værelser. Efter Lindbergs død i 1747 blev ejendommen købt af den engelske gesandt Walter Titley, der ejede den indtil sin død i 1768. Herefter blev den overtaget af hans efterfølger i embedet, Robert Gunning. Denne blev dog allerede i sommeren 1771 forflyttet til Berlin, men forinden havde han i 1768 ansøgt om at få gårdens jorder udskilt af fællesskabet. Dette blev bevilget, og jorderne blev samlet i den sydlige bymark.

Lystgården blev i 1773 overtaget af Frédéric de Coninck (1740-1811), en af datidens mest fremtrædende storkøbmænd, der bl.a. var stærkt engageret i slavehandelen fra Guinea til Vestindien. Han solgte dog umiddelbart efter ejendommen videre til »Den almindelige Plejeanstalt«, der indrettede gården til lærredsmanufaktur. Denne virksomhed skulle fungere som beskæftigelsestilbud for arbejdsløse personer, hvor disse samtidig fik en uddannelse. To engelske eksperter, Arthur Howden og William Nisbeth, blev sat til at bestyre fabrikken. Men da det jo ikke var en egentlig forretningsmæssig manufaktur, og den ikke kunne få tilskud fra Kommercekollegiet, fik virksomheden ikke nogen lang levetid.

I marts 1781 købte Kommercekollegiet dog selv virksomheden, lærredsvæveriet blev nedlagt, og gården indrettedes til »Den kgl. Blege- og Traadtilvirkningsfabrik i Lyngby«. Nisbeth og Howden fortsatte ledelsen. 1794 solgte staten fabrikken til trykkeren Chr. Andreas Knoop og formskæreren Carl Schleisner, der indrettede den til kattun-trykkeri. Schleisner og Knoop udvidede ejendommen med flere bygninger.

Da Schleisner døde, giftede enken sig 1813 med sin afdøde mands kompagnon, og Knoop blev således eneejer.

De følgende ejere var: 1819-1830: Etatsråd L. E. Bramsen. 1830-1835: Kattunfabrikør Gottlieb Schleisner. 1835-1854: Christian Agerskov. 1854-1855: dennes enke Cecilie Agerskov. 1855-1870:

Bleggårdens gårdsplads i begyndelsen af århundredet. Det kgl. Bibliotek.

Farver Hans Lauritzen. 1870-1873: Sadelmagermester Søren Abel Lauritzen. 1873-1911: Løjtnant Carl Christian Nørgaard. 1911: A/S Dansk Gardin- og Textil-Fabrik.

I 1795 blev Schleisner & Knoops Cattun-Trykkerie-Fabrique brandtakseret. Fabrikken bestod da af to grupper bygninger. Sydligst det trefløjede anlæg fra 1721 med den 23 fags hovedbygning mod vest af mur og bindingsværk med tegtag, indrettet til beboelse. Derved var mod syd og nord to grundmurede længer på 19 fag med stråtag. I den søndre var der trykkeristue, glitterstue og hestestald, i den nordre presse- og manglehus, trykkeristue og køkken. I haven ved dette anlæg var et 11 fags farverihus. Oven for dette fabriksanlæg lå to bygninger, der var tilknyttet fabrikken. En 16 fags beboelsesbygning af mur og fyrrebindingsværk med stentag med en gennemgående kvist på 4 fag. Herved var en 8 fags staldbygning.

Det trefløjede hovedanlæg blev ikke ændret væsentligt i det ydre i de kommende år. Den søndre længe havde dog i 1830 to indgange af dobbelte glas- og fyldingsdøre til et paneleret og betrukket værelse. I længen var der dog stadig tørre- og trykkeristue. I 1845 var denne længe udsat for en mindre brandskade, som dog var afhjulpet i 1846, hvor den nordre længe desuden var blevet indrettet til en fint udstyret beboelse for to familier.

Da C. Nørgaard fik anlægget brandtakseret i 1901 indeholdt alle tre længer flere lejligheder.

Til fabriksvirksomheden blev der opført flere farveribygninger, staldbygninger o.lign., nogle bag hovedbygningen, nogle på »blegen« eller blegpladsen nord herfor.

Interessantest er vel det såkaldte »Tørrehus«, der blev opført af Schleisner og Knoop på blegpladsen i 1796. Det var to etager højt, 12 alen eller 6 fag i kvadrat og belagt med kobbertag. Den underste etage var af mur og fyrrebindingsværk og indrettet til trykkeri- og manglestue. Den anden etage var af en lettere konstruktion bestående af fyrrebindingsværk beklædt med brædder og indrettet til kattun-tørring. Bygningen var forsynet med 8 fabriksvinduer. I 1811 var tørrehuset blevet forhøjet til tre etager, hvor nu både anden og tredje etage blev brugt til kattun-tørring. Disse to øverste etager var af tømmer og brædder.

Til fabrikken var der desuden knyttet flere beboelsesbygninger, hvoraf de tre lå på Smedebakken nord for hovedanlægget. »Kryсталpaladset« kaldtes den bygning, som lå højest på bakken. Den fik sit navn på grund af det maleriske forfald, den henlå i, indtil den i 1899 blev nedrevet, da den lå i vejen for anlægget af Nærumbanen. Den 20 fag lange bygning kan genkendes i en brandtaksation for justitsråd Bramsen i 1825. Bramsen havde dog på dette tidspunkt erhvervet et hus, som tidligere havde tilhørt Slüder, og tillagt dette til fabrikken. Slüders hus var blevet brandtakseret i 1791, det var en bygning til gaden, men kun på 12 fag. På Marmilods kort fra 1764, udskiftningskortet fra 1778 og udmatrikuleringskortet af 1811 kan man finde en bygning til gaden øverst på bakken på omtrent de 12 fags længde. Sandsynligheden taler da

Lundtoftevej set fra nord. Til højre ses »Brunborg«, bagved en af gardinfabrikens store bygninger, der ligger, hvor Bleggården tidligere lå. Det kgl. Bibliotek.

for, at Bramsen har ladet huset væsentligt forlænge før 1825. I 1825 bestod huset af blandingstømmer med dels murede, dels lervægge og stråtag. Der var fire indgange og 4-6 beboelser (6 køkkener).

Syd for »Krystalpaladset«, mod gaden (Lundtoftevej), lå et hus kaldet »Brunborg«. Dette hus blev opført af Schleisner og Knoop i 1797. Huset var 25 alen langt, 12 alen dybt, i 16 fag med en gennemgående kvist på 6 fag. Det var opført af grundmur til alle sider og havde tegltag med to halvrunde tagvinduer belagt med kobber. Huset var indrettet til beboelse med to indgange fra gaden og to tre-værelses lejligheder både i stuen og på kvisten. I dette hus boede løjtnant, senere kaptajn, Nørgaard, og derefter sognerådsformand Johan Wilmann i mange år.

Huset blev revet ned i 1916 i forbindelse med opførelsen af den østligste fløj af gardinfabrikken.

Nordvest for »Brunborg« lå en bygning på 16-17 fag, men noget længere end »Brunborg«, nemlig 37-38 alen (målene varierer noget i taksationerne). Denne bygning var af mur og bindingsværk med stentag og havde en gennemgående kvist på 4 fag. Bygningen kan genkendes tilbage til Schleisner og Knoops første taksation af fabrikken i 1795. Der var indgang fra gården til en forstue, derved var 6 værelser, et kammer, køkken og spisekammer. I tagetagen var der 4 værelser. I 1868 var bygningen delvis grundmuret, i stueetagen var der en korridor, 7 værelser, køkken og spisekammer, på kvisten en korridor og to værelser. I 1901 var bygningen helt grundmuret. Både dette hus og »Brunborg« blev i taksationen fra 1901 beskrevet som »ældre bygning i god stand«.

Dette hus blev kaldt »Jomfru Lindbergs Hus«. Måske var hun en efterkommer af den Lindberg, der i sin tid byggede den store trelængede lystgård på grunden.

JÆVNFØRINGSREGISTER TIL MATRIKELNUMRE OG BRANDFORSIKRINGSNUMRE

Adresse	Nuværende matr.nr.	Evt. tidligere matr.nr.	1800-58 Hoved-Bi nr.	1858-1905
Asylgade 1	32f		—	—
Asylgade 2	45a		81-69	60
Asylgade 3	85b		—	—
Asylgade 4	44		81-50	43
Asylgade 5	85a		81-36	30
Asylgade 6	112c		—	—
Asylgade 7	39b		81-57	—
		Før 1812:	81-134	114
		Efter 1812:	81-51	44
Asylgade 8	111		81-44	37
Asylgade 10	110		81-141	120
Asylgade 11	105		81-88	76
Asylgade 13	106b		81-78	66
Asylgade 17	107		81-138	118
Høstvej 1	3a		—	—
Høstvej 2	49a		81-122	105
Høstvej 3	53a		81-56	49
Høstvej 4	29b		81-52	45
Høstvej 5	52		81-87	75
Høstvej 6	50		81-70	61
Høstvej 7	10c		81-28	23
Høstvej 12-14	11a		81-83	71
Lundtoftevej 6	78		81-40	33
Lundtoftevej 8	118	117a, 118, 119	81-55	48
Lundtoftevej 11	33y		—	—

JÆVNFØRINGSREGISTER

Lundtoftevej 13	32r		–	–
Lundtoftevej 14	84a		81-132	112
Lundtoftevej 15	32c		81-220	194
Lundtoftevej 18	26c	26a, 26d	81-144	122
			81-145	123
Lundtoftevej 20	49a		–	–
Lundtoftevej 21	46a		81-72	63
Lundtoftevej 21A	112a		81-5	4
Lundtoftevej 22	48a		81-71	62
Lundtoftevej 22A	3a		81-138	118
Lundtoftevej 25	113		81-85	73
Lundtoftevej 27	114		81-106	95
Lundtoftevej 29	109		81-174	150
Lundtoftevej 30	57a		81-172	148
Lundtoftevej 31	108		81-84	72
Lundtoftevej 32	58a		81-45	38
Lundtoftevej 34	17d	17a	81-30	25
Lundtoftevej 36	26b	59	81-129	109
Lundtoftevej 38	26b	60	81-49	42
Lundtoftevej 42	116		81-131	111
Lundtoftevej 44	115		81-126	107
Lyngby Kirkestræde 2	31c		81-2	1
Lyngby Kirkestræde 4	43c		81-161	137
Lyngby Kirkestræde 6	43a		81-170	146
Lyngby Kirkestræde 7	80		81-8	7
Lyngby Kirkestræde 8	22f	22b	81-162	138
Lyngby Kirkestræde 10	22g	22b, 22r	81-26	21
Lyngby Kirkestræde 12	2a		81-53	46
Lyngbystræde 1	95		81-109	98
Lyngbystræde 3	97		81-111	99
Lyngbystræde 7	7s	(7a)	81-61	54
Nørregade 1	45a		81-69	60
Nørregade 3	44		81-50	43
Nørregade 4	104		81-47	40
Nørregade 5A	40c		–	–
Nørregade 6	103b		–	–
Nørregade 7	7ø	7a	81-61	54
Nørregade 8	103a		81-37	31 (?)
Nørregade 9	6a		81-27	22
Nørregade 10	102		?	?
Nørregade 12	91a		81-38	32
Peter Lundsvej 2	53c		81-198	172
Peter Lundsvej 4	53c		81-137	117
Peter Lundsvej 6	54		81-105	94
Peter Lundsvej 8	10a		81-11	10
Peter Lundsvej 10-12	56b		81-42	35
Schallsvej 12	39a	40a	81-67	59
Schallsvej 12-14	39a		81-57	50
Stades Krog 4	31c		81-2	1
Stades Krog 6	83a		81-116	100
Toftegærdet 10-12	9d		–	889
Toftegærdet 11	56a		81-42	35
Toftegærdet 17 + 19	26b	61, 62	81-4	3
Toftegærdet 18	8q		–	–
Ved Smedebakken 4	32u		81-59	52
Ved Smedebakken 5	32p		–	–
Ved Smedebakken 6	32a		81-59	52
Ved Smedebakken 16	32y		–	–
Ved Smedebakken 24	32m		–	–
Ved Smedebakken 26	32l		–	–

ANVENDTE ARKIVALIER

Den vigtigste kilde til undersøgelse af de enkelte huses bygningshistorie har været brandtaksationerne.

En brandtaksation er en beskrivelse af et hus og en vurdering af dets værdi med henblik på forsikring mod brand.

Den almindelige brandforsikring for landbygninger, herunder landsbyers huse, blev oprettet i 1792. Men allerede fra 1761 var det muligt at få landbygningerne forsikret i Købstædernes Brandforsikring. Taksationsforretningerne indtil 1787 opbevares i stiftsamtets arkiv, efter 1787 skulle sagerne i stedet indgå i amtets arkiv, men blandt andet for Lyngby sogns vedkommende er der sket en delvis samordning af disse arkivgrupper.

Også efter 1792 indgik taksationsforretningerne i amtets arkiv, men i 1800 skete der imidlertid en nyordning med nye distrikter, gerne opdelt efter herreder. Inden for hvert af disse nye distrikter, branddirektorater, blev amtmandens rolle overtaget af en branddirektør. Sagerne opbevares herefter i branddirektoratsarkiver. Forsikring på landet var, i modsætning til i købstæderne, stadig en frivillig sag.

For hvert herred eller et tilsvarende mindre område førtes en forsikringsprotokol. Ordnet efter sogn og landsby er indført ejendommens forsikringsnummer, ejerens navn, eventuelt gårdnavn, samt forsikringsbeløbet. I forsikringsprotokollen henvises med numre til de kronologisk førte taksationsprotokoller, hvor selve bygningsbeskrivelsen findes. I brandforsikringsprotokollerne efter 1858 er de forsikrede ejendomme i reglen forsynet med det nugældende matrikelnummer, i de ældre protokoller må identifikationen ske ved ejernavne og forsikringsnumrene.

Det var oprindelig meningen, at bygningerne skulle omvurderes hvert tiende år, men efter 1800 fandt omvurdering normalt kun sted på foranledning af ejeren; ofte i forbindelse med bygningsændringer eller ejerskifte.

Ved selve vurderingsforretningen mødte branddirektøren personlig op på stedet for sammen med to udpegede, uvildige vurderingsmænd, gerne lokale håndværkere, at gennemgå bygningen. De for en genopførelse af huset efter en brand vigtige oplysninger, som størrelse, byggematerialer, indretning og fast inventar, blev registreret, men ikke løst. Beskrivelsen bogførtes i taksationsprotokollen og en police udstedtes til ejendommens ejer.

I 1857 fandt en ny omlægning af forsikringsvæsenet sted. De fleste taksationer blev derefter foretaget af særlige sognetaksationsmænd og indført i de såkaldte sogneprotokoller. Normalt er kun forsikringsprotokollerne bevarede, men for Sokkelund herred, og derunder Lyngby sogn, findes også taksationsprotokollerne. Administrationsforholdene for Københavns forstæder og Sokkelund herred har været særligt udviklede, og der findes for disse områder meget omfattende og sammenhængende rækker af arkivalier.

For Sokkelund herreds vedkommende er der desuden i Landsarkivet udarbejdet et register til brandforsikringsprotokollerne 1858-72. Registret er ordnet efter matrikelnumre, hvilket er en stor hjælp ved indgangen til materialet.

I 1870-72 skete der en liberalisering af forsikringsvæsenet, således at brandforsikringen for landbygninger, der hidtil havde været et statsligt foretagende, skulle overgå til at være et privat selskab samtidig med, at der åbnedes mulighed for etablering af andre brandforsikringsselskaber.

De fleste ejendomme i det registrerede område har tilsyneladende fortsat været forsikret i det samme selskab efter 1872. I Landsarkivet for Sjælland findes brandtaksationsprotokoller for Sokkelund herred frem til 1905, men der er ingen forsikringsprotokoller, så taksationer efter 1872 for de registrerede ejendomme er fundet ved gennemsyn af selve taksationsprotokollerne.

Arkiver fra andre forsikringsselskaber er ikke inddraget i undersøgelsen.

Brandtaksationerne udgør et uensartet kildemateriale, idet nogle af taksationerne, især de tidlige, kan være meget udførlige, mens oplysningerne i visse perioder er temmelig sparsomme. Det ser ud til, at brandtaksationernes omfang og beskrivelsesmetode var afhængig af de skiftende branddirektørers indstilling.

Ved udarbejdelsen af ejerlisterne er benyttet skøde- og pante-protokoller, samt registrene til disse.

UTRYKT KILDEMATERIALE

Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm:
Brandforsikringsarkivalier vedr. landbygninger før 1800:
Amtsarkiver.

Sjællands stiftamt.

- 1761-1787. Brandtaxationsforretninger.
- 1761-1787. Brandregister for landbygninger.

Gl. Københavns amt.

- 1767-1799. Brandtaxationsforretninger.
Pk.nr. 3: Sognene Ledøje 1788 og Lyngby 1770-98.
- ca. 1787-1800. Brandtaxationsforretninger. Sokkelund herred.
Pk.nr. 4: Hoved-nr. 81-95: Lyngby sogn.
(Bi-nr. 1-24 og 40-94, resten mangler).

Brandforsikringsarkivalier vedr. landbygninger
1800-ca. 1872: *Branddirektoratsarkiver.*

Københavns amt. Sokkelund herred.

- 1800-1843. Brandforsikringsprotokoller. (B+C).
- 1843-1858. Brandforsikringsprotokoller. (C+D).
- 1858-ca. 72. Brandforsikringsprotokoller. (C.I+C.II).
- 1858-1907. Register til brandforsikringsprotokollerne.
Sokkelund herred 1858-72 og Brønshøj sogn 1872-1907.
Registret er udarbejdet i Landsarkivet og ordnet efter matrikelnumre.
- 1800-1858. Brandtaxationsprotokoller. (13 bd.).
- 1858-1905. Brandtaxationsprotokoller. (20 bd.).
Protokollerne 1874-76 og 1883-87 mangler.

Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm:
Sjællandske retsbetjentarkiver indtil 1919.

Gl. Københavns amt.

Københavns birk.

- 1694-1721. Skøde- og panteprotokoller. (2 bd.).
- Københavns amts rytterdistrikts birk.*
- 1721-1819. Skøde- og panteprotokoller. (23 bd.).
  - 1695-1791. Alfabetisk register over tinglæste skøder og adkomstbreve.
  - 1791-1805. Alfabetisk register over tinglæste skøder, kontrakter, magelæg m.v.
  - 1767-1768. Fortegnelse over tinglæste skøder fra kongen og Bernstorff gods. Med tilføjelser til ca. 1803.

Københavns amts nordre birk.

- 1819-1868. Skøde- og panteprotokoller. (20 bd.).
- 1843-1859. Alfabetisk register til skøde- og panteprotokollen litra AA-FF. Også register til enkelte ældre protokoller. (ByS).
- ca. 1852. Alfabetiske skøderegistre. (ByS).
Indrettede ca. 1820 med 1 bd. for hvert sogn.
Går til ca. 1852, delvis til slutningen af 1850'erne. (Gentofte sogn, Gladsaxe, Herlev og Lyngby sogne: 1 pk.).

ca. 1850-1919. Realregistre til skøde- og panteprotokollen.
Lyngby sogn. (6 bd.). (ByS).

(ByS) = Mikrofilmkopi i Byhistorisk Samling for Lyngby-Taarbæk Kommune.

De nyere skødedokumenter beror ved embedet.

Københavns amts nordre birk. Lyngby Retskreds:

- 1919-1980. Realregistre (skødedokumenter).
(Tinglysningskontoret, Hummeltoftevej 10, Sorgenfri).

Rigsarkivet:

Folketællinger 1787, 1801, 1834, 1840, 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1890 og 1901.
(Xerox- eller mikrofilmkopier findes i Byhistorisk Samling for Lyngby-Taarbæk Kommune).

Folketællingen 1787, Lyngby Sogn, Sokkelund Herred, Københavns Amt, er udgivet i maskinskrevet form af Byhistorisk Samling for Lyngby-Taarbæk Kommune, Lyngby 1980, med et navnerregister ved Inger Hartby.

Lyngby-Taarbæk Kommunes social- og sundhedsforvaltning, Toftebæksvej 12:

Indbydelse af 6.7.1855 vedrørende Lyngby Asyl.

ANDET KILDEMATERIALE

Til brug ved afsnittene om landsteder, haver og sommerudlejning er foretaget en gennemgang af annoncerne i månederne marts, april, maj og juni i følgende årgange af avisen »Kjøbenhavnske Adresse-Contoires Efterretninger«, populært kaldet »Adresse-avisen«:

1749, 1759, 1760, 1765, 1770, 1775, 1780, 1785, 1790, 1795, 1800, 1805, 1810, 1815, 1820.

Altså hvert 5. år i perioden 1760-1820, samt den første årgang 1749 og årgangen 1759.

Gennemgangen er sket udelukkende med henblik på annoncer vedrørende udlejning i Lyngby.

I den historiske indledning er desuden anvendt citater fra:

Severin Mohrs udtalelser om husmændenes forhold er hentet fra: Fridlev Skrubbeltrang: Husmand og Inderste, Kbh. 1940, p. 304.

Erich Pontoppidan: Den Danske Atlas, Kbh. 1764, bd. II, p. 231.

Friedrich Wilhelm Basilius von Ramdohr: Studien zur Kenntniss der schönen Natur, der schönen Künste, der Sitten und der Staatsverfassung, auf einer Reise nach Dänemark, Hannover 1792, p. 355. (Citatet er bragt i oversættelse, Ramdohr skriver på tysk).

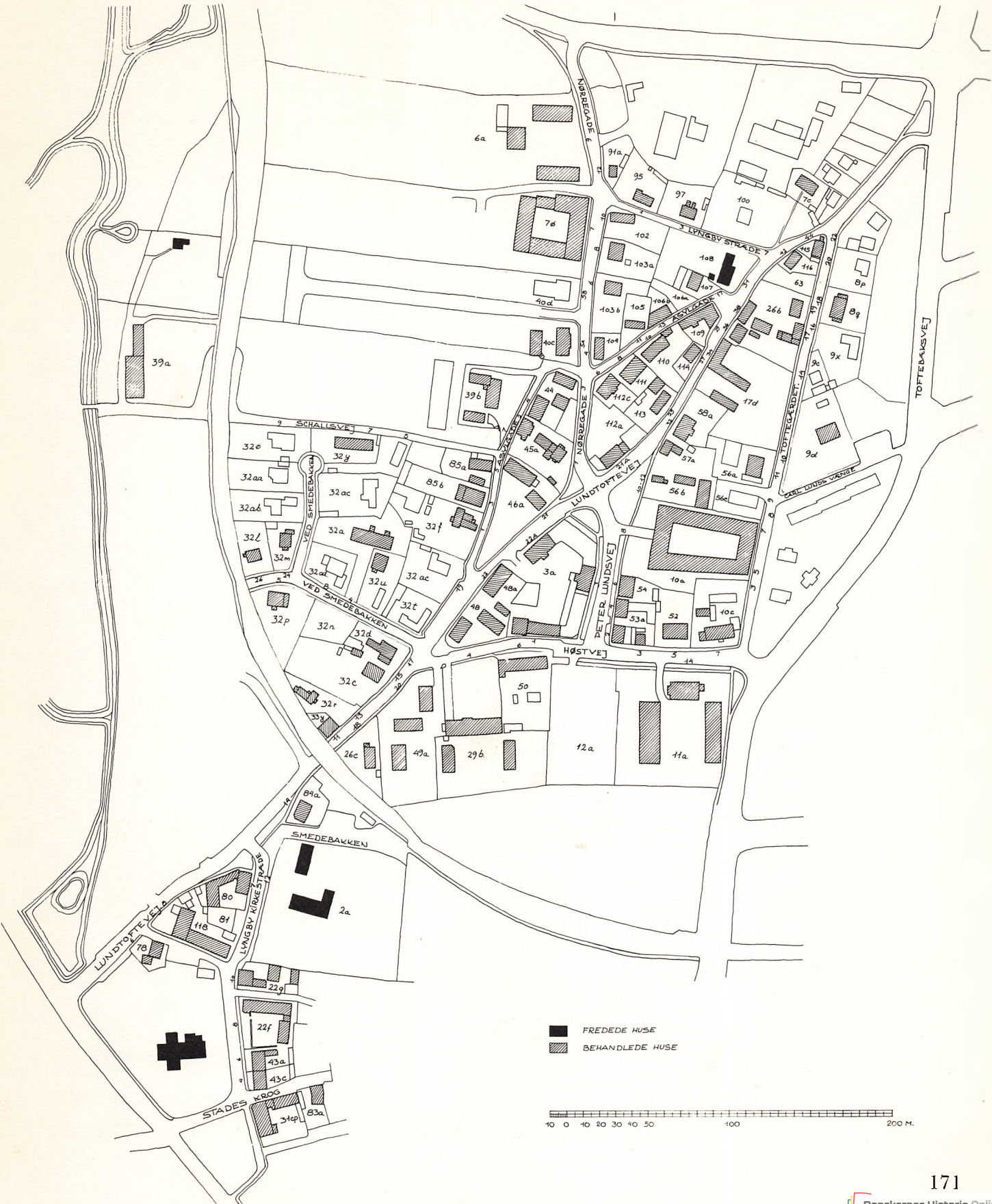
Knud Lyhne Rahbeks lystspil »Sommeren eller det københavnske Land-Levnet«, Prosaiske Forsøg, 4.saml., 1796, p. 17.

Knud Lyhne Rahbeks erindringer fra Preislers gård er citeret fra: Sys Hartmann: 50 palæer og landsteder, Kbh. 1976, p. 106.

LITTERATURLISTE

- Bräuner, Klavs Hybel: Mølleåens vand. Vandskab og landskab omkring Mølleåen. Nationalmuseet, Kbh. 1979.
- Dansk biografisk Leksikon. Grundlagt af C.F.Bricka. Redigeret af Povl Engelstoft under medvirkning af Svend Dahl. 1933-44. Bd. 1-27. Ny udgave redigeret af Sv.Cedergreen Bech under udgivelse 1979-.
- Engqvist, Hans Henrik: Danske Landsteder. Kbh. 1949.
- Hartmann, Sys: 50 palæer og landsteder. Kbh. 1976.
- Johansen, Hans Chr.: En samfundsorganisation i opbrud. 1700-1870. Dansk socialhistorie. Bd.4. Kbh. 1979.
- Langberg, Harald, og Hans Erling Langkilde: Dansk Byggesæt omkring 1792 og 1942. Kbh. 1942.
- Lorenzen, Vilhelm: Landgaarde og Lyststeder i Barok, Rococco og Empire. I-II. Kbh. 1916-20.
- Lyngby-Bogen. 1933 ff. Se nedenfor.
- Møller, Jan: Kongens Lyngby før og nu. 1972.
- Neubert, Gerd og Karsten Vibild: Gamle sjællandske bondehuse. Hvordan man byggede – hvordan man bevarer. Køge Museum 1975.
- Nystrøm, Eiler: Lyngby Sogn i Fortid og Nutid. Kbh. 1934. Ny udgave i: Fra Nordsjællands Øresundskyst. 1938.
- Pedersen, Henrik: De danske landbrug, fremstillet på grundlag af forarbejderne til Christian V's Matrikel 1688. Kbh. 1975.
- Plum, Ole-Chr. M. og Birger Wilcke: Nærumbanen 1900-1975. Dansk Jernbane-Klubs publikation nr.38.
- Rasmussen, Jørgen Dieckmann: Bønderne og udskiftningen. En undersøgelse af udskiftningen i det københavnske rytterdistrikt med særlig henblik på bøndernes holdning. Kbh. 1977.
- Skrubbeltrang, Fridlev: Husmand og Inderste. Studier over sjællandske landboforhold i perioden 1660-1800. Kbh. 1940.
- Steensberg, Axel: Den danske bondegård. Kbh. 1974. 1. udgave 1942.
- Steensberg, Axel: Gamle danske bøndergårde. Kbh. 1978. 1. udgave 1943.
2. ændrede udgave ved D.Yde-Andersen 1962.
- Trap, J.P.: Danmark. 5. udg., Bd.II, 3. Kbh.1960, pp. 964-977.
- Weilbach, Frederik: Nordsjællandske landsteder i det attende aarhundrede. Hist. Medd. om Kbh. 1925-26, pp. 313-342.
- Zangenberg, Halvor: Gamle Bøndergaarde og Huse i Københavns Amt. Aarvog for Københavns Amt 1928, pp. 273-320.
- Anvendte artikler fra Lyngby-Bogen, der udgives af Historisk-topografisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune:*
- Alten, Fritz: Familien Modeweg og Brede Klædefabrik. 1971.
- Andersen, Sofus: Erindringer. 1978.
- Cock-Clausen, Ingeborg: Kattuntrykkeriet i Lyngby. 1980.
- Glob, P.V.: Oldtidsminder i Kongens Lyngby og Dyrehaven. 1948.
- Lehwald, Carl E.: Fra Udskiftningen af Lyngby Bondejord i Aaret 1777. Afskrifter af nogle dokumenter vedr. udskiftningen. 1937.
- Lemche, Gyrithe: Den Bernstorffske Vennekreds i Lyngby. 1934.
- Lemche, Johan: Dr. phil. Eiler Nystrøms »Lyngby Sogn i Fortid og Nutid«. 1934. (Anmeldelse).
- Marstrand, Vilhelm: Kongens Lyngby. Landsbybebyggelsens Opstaaen og Udvikling. 1941.
- Rastrup, J. A. C.: Kongens Lyngby bondejord indtil år 1766. 1959.
- Rastrup, J. A. C.: Fortunbyen i Kongens Lyngby. 1959.
- Rosendal, H. A.: Nogle Meddelelser om Præster i Lyngby efter Reformationstiden. 1939.
- Rygner, H. V.: De gamle Gaarde i Lyngby. 1946.
- Smidt, C. M.: Lyngby Kirke. 1939.
- Tønsberg, Jeppe: Arbejdernes Byggeforening »Frem« i Lyngby. 1980.
- Uldall, Kai: Avisnyt om Kongens Lyngby for et par hundred år siden. 1962.

■ FREDEDE HUSE
 ▨ BEHANDLEDE HUSE

